

Riksdagens protokoll

2007/08:12

Torsdagen den 18 oktober

Kl. 11.00 – 23.03

Protokoll
2007/08:12

1 § Meddelande om information från regeringen

Talmannen meddelade att *tisdagen den 23 oktober kl. 13.30* skulle statsminister Fredrik Reinfeldt (m) lämna information om Europeiska rådets möte den 18 och 19 oktober.

Meddelandet hade delats ut till kammarens ledamöter.

2 § Anmälan om inkommen faktapromemoria om förslag från Europeiska kommissionen

Talmannen anmälde att följande faktapromemoria om förslag från Europeiska kommissionen inkommit och överlämnats till utskott:

2007/08:FPM9 Förordning om fiskekvoter i Östersjön KOM(2007)492 till miljö- och jordbruksutskottet

3 § Beslut om motionsrätt på redogörelser

Redogörelser

2007/08:RRS8 Riksrevisionens styrelses redogörelse angående hur regeringen förbereder arbetsmarknadspolitiken

2007/08:RRS13 Riksrevisionens styrelses redogörelse angående regeringens uppföljning av kommunernas ekonomi

Kammaren biföll talmannens förslag att motioner fick väckas på dessa redogörelser.

4 § Hänvisning av ärenden till utskott

Föredrogs och hänvisades

Propositioner

2007/08:12 och 13 till skatteutskottet

EU-dokument

KOM(2007)498 till kulturutskottet

Allmänpolitisk debatt

Arbete och företagande

Arbete och företagande

Del 1: Arbete

Del 1: Arbete

Anf. 1 SVEN-ERIK ÖSTERBERG (s):

Herr talman! Jobb skapas genom satsningar på människors utveckling, på företagande, utbildning, infrastruktur och forskning.

I vår jobbmotion *En modern politik för arbete* presenterar vi socialdemokrater en rad förslag som går just i den riktningen. Det är insatser som stimulerar och utvecklar arbetsmarknaden. Jag ska med några korta meningar berätta om några.

För oss socialdemokrater är det självklart att arbetslinjen vilar på en balans mellan rätt och plikt. Men i vår arbetslinje ryms också kompetensutveckling. Fler och återkommande chanser till utbildning, oavsett var man befinner sig i livet, är en av grundstenarna i vår arbetslinje.

Konkurrensen på den internationella marknaden hårdnar. Strukturomvandlingen kommer att fortsätta, och den kommer att gå snabbare. Det kan vi alla vara överens om. Fler kommer att behöva gå från ett jobb till ett annat, kanske inte bara en utan flera gånger under ett helt yrkesliv. Om Sverige ska fortsätta att hävda sig väl i den internationella konkurrensen måste omställningen bli lättare för människor, inte svårare. Utbildning och vidareutbildning spelar en stor roll för om vi lyckas eller inte.

Kompetensutveckling blir allt viktigare för att människor ska kunna ta de nya jobben som växer fram. Vi socialdemokrater vill bygga vidare på idén om det livslånga lärandet, så att både anställda och företagare klarar de ständiga förändringarna på arbetsmarknaden. Vi vill också utveckla vår position som världens mest forskningsintensiva land. Genom att höja de offentliga anslagen till forskning till 1 procent av bnp vill vi se till att Sverige går i täten i den globala konkurrensen.

För att stärka arbetslinjen vill vi socialdemokrater stimulera till ökad kompetensutveckling. Detta kan till exempel ske genom en kompetensförsäkring. Fördelen med försäkringslösning jämfört med individuellt sparande är att alla omfattas av möjligheten den dag behov uppstår, samtidigt som utvecklingsinsatserna kan koncentreras till dem som faktiskt behöver dem bäst.

En viktig utgångspunkt är att modellen inte ska ersätta arbetsgivarnas ansvar för kontinuerlig personalutbildning och kompetensutveckling. Det är också viktigt att säkerställa att avtalen inte utformas så att de skapar inlåsning av arbetskraft i vissa branscher eller företag.

Genom avtal på arbetsmarknaden har trygghetsavtalen byggts upp. De har visat sig vara framgångsrika i att skapa nya möjligheter när ett företag lägger ned eller flyttar från orten. Vi tycker att det nu är dags att pröva om man genom en stimulans från samhällets sida kan bygga vidare på modellerna för omställningsavtal, så att det stora flertalet anställda på svensk arbetsmarknad kan få tillgång till personligt stöd, rådgivning, coachning eller utbildning när strukturomvandlingen står för dörren.

En av hörnstenarna i socialdemokratisk arbetsmarknadspolitik är att erbjuda arbetslösa kompletterande utbildningar och program av hög kvalitet för att öka deras chanser att få jobb. Bra arbetsmarknadsutbildningar hänsyn till hela arbetsmarknadens behov, även till behovet i nya och växande branscher såsom tjänstebranschen och servicesektorn som vi ser växer fram stadigt, undan för undan.

Vi ser i dag en utveckling där allt fler anställda har högskoleutbildning och att antalet anställda inom tjänstemannayrkena ökar. Det är rimligt att också dessa grupper ges bättre möjlighet att stärka sin ställning på arbetsmarknaden genom arbetsmarknadsutbildning eller kortare påbyggnadsutbildningar.

Att andelen arbetssökande med eftergymnasial utbildning har ökat ställer också krav på att arbetsförmedlingen har kunskaper om nya branscher och yrken. Vi menar att de tjänster som arbetsförmedlingen erbjuder bör anpassas till specifika branschers och yrkeskategoriers behov.

Privata aktörer som utför coachnings- och matchningsinsatser kan vara ett komplement till den offentliga arbetsförmedlingen. Det är också viktigt att konstatera att ingen motsättning finns mellan den offentliga arbetsförmedlingen och bemanningsföretagen.

Herr talman! De goda tiderna kommer inte alla till del. Det ser vi. Alltför många står fortfarande utanför arbetslivet på grund av ohälsa. Vår slutsats är att ett större reformarbete behöver genomföras.

Vid sjukdom och ohälsa ska de individuella behoven sättas i centrum. Individen måste alltid sättas i centrum. Ingen ska behöva falla mellan stolarna. Vi vill bygga vidare på erfarenheten från den finansiella samordningen mellan Försäkringskassan och arbetsförmedlingen, sjukvården och socialtjänsten och samtidigt ta till vara de norska erfarenheterna av en gemensam ingång för omställningsåtgärder. Samtidigt är det arbetet som man är sjukskriven från, vilket gör att arbetsmarknadens parter har en stor roll att spela även inom det här området. Företagshälsovården är ett område som bör utvecklas. Ytterligare en metod kan vara att underlätta för parterna att nå ett omställningsavtal med rehabilitering för hela arbetsmarknaden.

Många av de insatser som vi föreslår fordrar att det läggs ett stort ansvar just på parterna. Vi tror att partslösningar kan vara en mycket viktig väg för att nå en bättre arbetsmarknad och se till att fler får del av arbetsmarknaden med bra och rimliga villkor.

Anf. 2 TOMAS TOBÉ (m) replik:

Herr talman! Långtidsarbetslösheten bland ungdomar har minskat med över 8 000 personer. Men i Sven-Erik Österbergs Sverige menar man att långtidsarbetslösheten bland ungdomar har ökat med 300 procent. Matematikerna hos Socialdemokraterna anser nämligen att om man är i en åtgärd ska man inte betraktas som arbetslös.

Min fråga till Sven-Erik Österberg är om han stöder detta räknesätt? Menar han i så fall att långtidsarbetslösheten bland ungdomar helt plötsligt raderas ut den 1 december i år när regeringen inför jobbgarantin för unga? I Socialdemokraternas Sverige är man ju då inte längre arbetslös.

Anf. 3 SVEN-ERIK ÖSTERBERG (s) replik:

Herr talman! Det var precis det som Amschefen sade på hearingen här i veckan, att från den 1 december skulle långtidsarbetslösheten bland ungdomar statistiskt sett raderas ut när jobb- och utvecklingsgarantin för ungdomar träder i kraft.

Det finns en klar skillnad mellan ordentliga insatser för ungdomar, riktade insatser som vi pekar på där man får kvalificerad utbildning. Vi har något som vi kallar avstampjobb som är riktade till de ungdomar som kanske inte har en yrkesutbildning och som inte har gått färdigt gymnasieskolan. De får en chans att få en skraddarsydd utbildning i ett yrke där det fattas folk.

En sådan grej har en helt annan kvalitet än det förslag som regeringen har lagt fram och som riksdagen kommer att ta när det gäller utvecklingsgarantin för ungdomar. Där ges egentligen bara ett enda löfte, nämligen att man får lägre ersättning och att man ska söka jobb. Det är ungefär vad det innehåller.

Anf. 4 TOMAS TOBÉ (m) replik:

Herr talman! Apropå ordentliga åtgärder så säger man från socialdemokratiskt håll nej till sänkta arbetsgivaravgifter för ungdomar och nej till sänkta arbetsgivaravgifter i tjänstesektorn, vilket är en sektor där många unga kan få sitt första jobb. Man säger också blankt nej till jobbgarantin för unga.

Finns det något som är nytt i socialdemokratiens jobbpolitik för unga eller är det fortsatt bara åtgärder som ska erbjudas för att era matematiker ska kunna få bort dem ur statistiken?

Anf. 5 SVEN-ERIK ÖSTERBERG (s) replik:

Herr talman! Att göra en generell skattelättnad för ungdomar som kostar i storleksordningen 7 miljarder kronor är inte så mycket att chosa sig över. McDonalds får 60 miljoner utan att anställa en enda till. Det är ingen riktad arbetsmarknadsinriktning.

Jag tycker att man ska ta de pengarna och ge en kvalificerad utbildning och inriktning till de ungdomar som står längst från arbetsmarknaden. Läs vår motion om avstampjobben och introduktionsjobben! De innehåller kvalitet och är riktade till dem som mest behöver det. Det är en sådan arbetsmarknadspolitik vi ska ha.

Anf. 6 JÖRGEN JOHANSSON (c) replik:

Herr talman! Det fanns intressanta inslag i Sven-Erik Österbergs anförande. Framför allt var det positivt att han sade att jobb skapas inom företagande. Är det en omsvängning i den socialdemokratiska politiken?

Går vi tillbaka och tittar på de socialdemokratiska åren 2002–2004 ökade andelen långtidsarbetslösa kvinnor med 55,2 procent och andelen långtidsarbetslösa funktionshindrade med 77,3 procent.

Min fråga är alltså om det är en nysyn inom det socialdemokratiska partiet.

Anf. 7 SVEN-ERIK ÖSTERBERG (s) replik:

Herr talman! Vi har alltid haft en positiv syn på företagande. Det vet Jörgen Johansson. Vi tillsatte en gång i tiden något som hette Simplexgruppen som skulle försöka förenkla. Vi vill gå vidare med det. Vår jobbmotion innehåller det. Vi tycker att det ska vara bättre villkor för företagare som startar. Det är alltså ett närmande där det sociala trygghetsnätet också bör omfatta företagare på ett mer positivt sätt än det gör i dag för att överbrygga mellan lönearbetande och företagande och på så sätt skapa mer sysselsättning. Det är inriktningen i det.

Jörgen Johanssons politik gör däremot att småföretagarna med en eller två anställda får en ökad kostnad på 37 000 med det förslag som regeringen lägger fram. Det är inte företagsvänligt för de små företagen. Det finns det anledning att fundera på, Jörgen Johansson.

Anf. 8 JÖRGEN JOHANSSON (c) replik:

Herr talman! Det innebär med andra ord att den förda politiken 2002–2004 var ett klart misslyckande. Är det så man kan tolka det?

Jag skulle också vilja ställa en fråga till Sven-Erik Österberg om ned-sättningen av arbetsgivaravgiften för ungdomar 18–25 år. För Västmanlands del, alltså ditt hemlän, innebär det för redan anställda i den åldersgruppen en sänkning för offentlig sektor i storleksordningen 43 miljoner kronor. Hur förklarar du det slopandet på hemmaplan?

Anf. 9 SVEN-ERIK ÖSTERBERG (s) replik:

Herr talman! En generell riktad insats som man ger stöder arbetsgiva-ren på så sätt att det kan bli billigare och ge ökad vinst. Det är skälet. Det är inte arbetsmarknadspolitik utan stöd till företagandet, vilket är en helt annan sak. Ska man ändå lägga ut det i generella delar, vilket vi inte tycker att man ska göra, ska man i stället använda de pengarna att rikta till dem som står längst från arbetsmarknaden.

Långtidsarbetslösheten hos ungdomar har enligt statistiken ökat från 1 600 till drygt 7 000 sedan regeringsskiftet. Det tycker jag är en siffra som man ska ta på allvar.

Anf. 10 CATHARINA ELMSÄTER-SVÄRD (m) replik:

Herr talman! Det var intressant att höra Sven-Erik Österberg betona vikten av utbildning. Den börjar redan i tidiga år, och i sådana fall borde grundskolan vara viktig. Vi hör också Sven-Erik Österberg tala om vikten av att satsa på forskning och högskola.

Hur kunde det då bli så fel? Vi har under årtal haft elever som har lämnat grundskolan utan fullständiga betyg. Vi har fått allt fler ungdomar som har gått på det individuella programmet. Det har varit mer fokus på kvantitet än kvalitet på högskolan – allt för att trycka in ungdomar i utbildning i stället för i arbete. Vi har till och med betalat människor för att gå Kunskapslyftet. Och nu är fokus på att vi måste ha arbetsmarknadspo-litisk utbildning.

Hade det inte varit bättre, Sven-Erik Österberg, att se till att vi hade ordentliga kunskaper från början för att stödja ungdomar i framtiden?

Anf. 11 SVEN-ERIK ÖSTERBERG (s) replik:

Herr talman! Jag stöder inte resonemanget som Catharina Elmsäter-Svärd för. Det kan säkert göras förbättringar i skolan och ska göras förbättringar. Det är en ständig process. Men jag köper inte att vårt utbildningssystem med grundskola, gymnasieutbildningar, yrkesutbildningar, högskoleutbildningar skulle hålla en internationellt sett låg kvalitet. Så är det inte. Det kan säkert bli bättre, men det är inte uselt om man jämför med omvärlden. Det är viktigt att slå fast.

Vill vi behålla Sverige som ett internationellt välfärdsland av hög kvalitet ska ingen få mig att tro att det inte måste bygga på att vi ser till att vi utbildar människor och konkurrerar om de kvalificerade arbetsuppgifterna och de kvalificerade delarna i samhället. Vi kommer aldrig att kunna hävda oss väl om inriktningen blir att vi ska ha låglönejobb där vi gör tjänster åt varandra. Inget land som har gott om skoputsare kan säga att det är utveckling. Det är inget fel att putsa skor, men det leder inte till att man klarar konkurrensen i ett världsperspektiv.

Anf. 12 CATHARINA ELMSÄTER-SVÄRD (m) replik:

Herr talman! Sven-Erik Österberg köper inte mitt sätt att resonera. Hur kommer det sig då att alla de ungdomar som i dag befinner sig i kommunens omsorg för försörjningsstöd för dem som är långtidsarbetslösa inte ens en gång har fullgjort grundskolan eller klarat av gymnasiet? Har det inte en påverkan? Det tycker vi. Det är därför som vi vill satsa på en skola för studieförberedande, yrkesförberedande och med lärlingsutbildning. Jag hoppas att Sven-Erik inte tror att det bara är spetsjobb som gäller, utan alla måste få en chans.

Anf. 13 SVEN-ERIK ÖSTERBERG (s) replik:

Herr talman! Alla ska ha en chans, och alla ska ha en andra chans. De som behöver det ska också få en tredje chans för att hamna rätt i livet. Alla har det inte lätt från början. Då är det viktigt att skolan följer upp det.

Jag ser en fara med er politik, nämligen att där får ingen en andra chans. Hellre ett billigt låglönejobb än en andra chans att kanske hamna där man har kvalifikationer att kunna göra en bra insats. Det är bristen i regeringens politik. Andra och tredje chansen måste ges en möjlighet om det inte har varit bra från början.

Jag vill peka på att din egen partiledare fick frågan om när skolan ska bli bättre. Det tar tid och är komplicerat blev svaret. Så lät det inte före valet, men det är väl en insikt som har kommit efter valet.

Anf. 14 JOSEFIN BRINK (v):

Herr talman! Att ha en tillfällig anställning innebär en ständig otrygghet och ett ständigt underläge. Att inte veta om man kommer att ha ett jobb nästa månad, nästa vecka eller kanske ens nästa dag, utan hela tiden känna den där gnagande oron över hur framtiden kommer att bli skapar en mycket dålig livskvalitet. Det gör det helt omöjligt att planera sitt liv.

Den som går på timanställning, blir uppringd vid behov eller har vikariat på ett par månader kan glömma att få ett hyreskontrakt eller ett

banklån. En sådan sak som att skaffa barn blir ett beslut som blir mycket stort och svårt, fast av helt fel skäl.

Det påverkar också själva arbetssituationen. Man blir en räddare och fegare människa, en sådan som helst låter bli att ifrågasätta orimliga schemalaggingar, farliga arbetsmoment eller kränkande behandling på arbetsplatsen. Genom den utsatthet man befinner sig i för arbetsgivarens godtycke, för att kanske, kanske få sitt jobb förlängt eller åtminstone några fler timmar, pressas man att bli bekväm för arbetsgivaren men osolidarisk mot sina arbetskamrater och sig själv.

Det är många med mig som har fått lära sig det den hårda vägen. Har man en gång fått betala priset för att vara obekvämt genom ett omotiverat beslut – tyvärr, ditt vikariat blir inte förlängt – är man betydligt försiktigare nästa gång man upptäcker ett aldrig så uppenbart missförhållande.

Otrygga anställningar är därför ett problem både för de enskilda och för klimatet i hela arbetslivet. Otrygga anställningar skapar otrygga människor och tysta arbetsplatser. Otrygga människor mår sämre och vågar mindre, och tysta arbetsplatser blir både ineffektiva och farliga.

Utrymmet för att ställa krav på kollektivavtal, på dagligt inflytande i vardagen och på en rimlig arbetsmiljö krymper i takt med att de otrygga anställningarna ökar.

Det gör de. I dag är så många som 17 procent av hela arbetskraften tillfälligt anställda på ett eller annat sätt. Allra hårdast är det för unga människor. Hälften av alla unga människor mellan 20 och 24 år som har ett jobb har i dag en otrygg anställning.

Det är den främsta orsaken till att ungdomar har så höga arbetslöshetstal. Ungdomar är som regel inte arbetslösa särskilt länge, även om långtidsarbetslösa unga är ett alldeles för stort problem. Det verkligt stora problemet, de höga siffrorna, handlar om att unga människor är arbetslösa ofta. Det beror på att de inte längre får några fasta anställningar.

Herr talman! Vi vänsterpartister vill ha ett samhälle där unga människor kan känna framtidstro och ha reella möjligheter att själva forma sina liv och sin tillvaro. Vi vill ha ett demokratiskt arbetsliv där de anställda har utrymme att ställa krav. Vi vill ha en arbetsmarknad där någorlunda jämnstarka parter kan teckna avtal om löner och arbetsvillkor som omfattar alla.

Därför kommer vi i Vänsterpartiet att driva krav på skärpta regler för visstidsanställningar så att fasta jobb på heltid åter blir norm på arbetsmarknaden. Vi tänker driva de kraven tills de är genomförda. Till skillnad från regeringen anser vi att den som utför ett arbete också har rätt att ställa krav på att det ska gå att leva på sin lön och att arbetet ska vara säkert, tryggt och utvecklande.

Till skillnad från regeringen anser vi att det är ett prioriterat politiskt ansvar att se till att nå de målen.

Herr talman! Jag har också en hälsning till arbetsmarknadsministern från Britt-Marie Samuelsson i Falköping. Jag träffade henne förra veckan. Vi pratade lite om vad som har hänt sedan sist, då jag och arbetsmarknadsministern debatterade här i kammaren om den fälla som Britt-Marie har fastnat i som deltidsarbetslös. Hör och häpna! När vi debatterade detta var jag och arbetsmarknadsministern överens – det händer verkligen inte ofta. Vi var överens om att det inte är rimligt att en person som har fått sitt första fasta jobb på tolv år av arbetsförmedlingen ska

Prot. 2007/08:12
18 oktober

Allmänpolitisk debatt

Arbete och företagande

Del 1: Arbete

uppmanas att säga upp sig från det jobbet och ta ett vikariat i en annan stad bara för att jobbet är på deltid.

Britt-Marie blev väldigt glad över att vi var överens om det här. Hon tänkte att nu kommer det ju ett förslag från arbetsmarknadsministern som gör situationen lite lättare för oss deltidsarbetslösa. Jag kan säga att hon blev ganska förvånad när budgetpropositionen kom. Det kom en förändring för de deltidsarbetslösa, nämligen att rätten att över huvud taget deltidsstämpla begränsas från 300 dagar till 75 dagar. Detta var alltså arbetsmarknadsministerns svar på de förhoppningar som tändes den gången hos Britt-Marie och alla andra deltidsarbetslösa.

Tack för kaffet, skulle man kunna säga.

Min fråga är: Var det svaret på problemet att deltidsarbetslösa av arbetsförmedlingen uppmanas att säga upp sig för att ta ett vikariat någon annanstans i landet, eller kommer det något mer senare? Kommer det kanske någon gång en omvärdering av det huvudlösa beslutet att inte ställa krav på arbetsgivarna att erbjuda rätt till heltid innan man straffar de deltidsarbetslösa?

Anf. 15 TOMAS TOBÉ (m) replik:

Herr talman! Josefin Brink talade länge och väl om att det är viktigt att fler får heltidsanställningar, särskilt kvinnor. Det har Josefin Brink helt rätt i. Det hon inte berättade var att det är just det som sker nu. Sysselsättningen kommer brett med avtalsenliga löner. Det är heltid också för kvinnor. Detta är långt borta från den tid då Vänsterpartiet agerade stödtrupp åt den socialdemokratiska regeringen.

Likväl är även andra anställningsformer viktiga för att man ska få det första fotfästet på arbetsmarknaden. Kan Josefin Brink utveckla hur högre arbetsgivaravgifter på visstidsanställningar skulle kunna leda till att fler får jobb?

Anf. 16 JOSEFIN BRINK (v) replik:

Herr talman! Det är naturligtvis jättebra att fler får jobb. Vi har ju en högkonjunktur nu, så det är inte så märkligt. Samtidigt finns det fortfarande, enligt Statistiska centralbyrån, ungefär 260 000 personer som jobbar deltid ofrivilligt; ungefär 180 000 av dem är kvinnor. Deras problem blir ju inte lösta för att de förlorar upp till hälften av sin försörjning genom att man drar in rätten att deltidsstämpla. Vad de behöver är ett lagstöd, en rätt att kräva att få ett arbete på heltid.

Att tillfälliga anställningar skulle vara en trampolin in i en mer varaktig anställning stämmer inte. Det finns många undersökningar som visar att den som hamnar i en tillfällig anställning väldigt ofta är kvar i en tillfällig anställning flera år senare. Det finns mängder, framför allt kvinnor, inom vård och omsorg och inom privat tjänstesektor som år ut och år in går på vikariat, timanställningar och behovsanställningar. Jag anser att man ska se en höjd arbetsgivaravgift för tillfälliga anställningar som ett incitament för arbetsgivaren att erbjuda trygga jobb.

Anf. 17 TOMAS TOBÉ (m) replik:

Herr talman! Jag fick inte något svar på hur högre arbetsgivaravgifter på visstidsanställningar leder till att fler får jobb.

Jag ska testa en annan fråga. Något som Josefin Brink glömmer att berätta är vem som ska betala för Vänsterpartiets arbetsmarknadspolitik. Det är just de lågavlönade kvinnorna som arbetar som ska betala med kraftigt höjda skatter för att finansiera höga löner för män när de inte arbetar. Hur kan det vara en rättvis politik för kvinnor?

Anf. 18 JOSEFIN BRINK (v) replik:

Herr talman! Vänsterpartiet har inga som helst planer på att betala ut löner till högavlönade män som inte arbetar. Det är helt klart.

Det skapar inga fler arbetstillfällen om man höjer arbetsgivaravgiften för tillfälliga anställningar, men det skapar fler trygga jobb. Det är det som är poängen. I stället för en tillfällig anställning ska man erbjudas en fast anställning. Det är hela poängen.

Tillfälliga anställningar måste naturligtvis få finnas kvar, men de ska kortas av och man ska snabbare få rätt att omfattas av anställningstryggheten. Som det ser ut i dag är det alldeles för många människor som inte har någonting att säga till om på sina arbetsplatser eftersom de inte har någon anställningstrygghet. Det tycker vi är ett stort problem.

Anf. 19 ULF HOLM (mp):

Herr talman! I går hade statsministern samråd med EU-nämnden inför EU-toppmötet. En gemensam nämnaire som jag tänkte på efteråt var att alla partier nämnde hur viktigt det är med miljöpolitik. Det är sant. Miljöpolitik och klimatförändringar är på gång. Vi måste ha en politik för det.

Vi måste skapa förutsättningar för ett ännu bättre Sverige. Något som är speciellt med Sverige är att vi har en väldigt bra miljölagstiftning. Efter åtta år av s-, v- och mp-styre har vi en bra miljölagstiftning som gynnar en bättre klimatpolitik.

Speciellt med Sverige är också att vi har väldigt bra trygghet, till exempel vid arbetslöshet. Vi har en bra arbetsrättslig trygghet i Sverige, långt över vad många andra länder har. Ändå går det så bra för Sverige.

Jag tror att vi i framtiden ska bli ännu bättre på att till exempel få fram miljöteknikföretag. Vi måste också ha en arbetsrättslig lagstiftning som ger ökad trygghet för människor som är anställda och också för dem som ibland kan bli arbetslösa. Det hänger ihop.

En bra småföretagarpolitik som syftar till att vi har ännu mer forskning och ännu mer stimulans så att miljöteknikföretagen kan växa är A och O. Småföretagen är viktiga, inte minst inom det området.

Det är därför en stor besvikelse att den nuvarande regeringen inte tycks ta intryck av detta. Man gör ingenting.

Under den förra mandatperioden hade vi en vågmästarvotering där Miljöpartiet gjorde upp med de fyra borgerliga partierna att vi måste skapa trygghet för småföretagare i sociala situationer.

Den förra regeringen hann tyvärr inte med detta, utan det blev ett ärende till den nuvarande. Ett år efter maktövertagandet har ni ännu inte kommit överens om ett direktiv för utredningen om hur småföretagare ska ha ökad trygghet vid social utsatthet.

Vad har ni gjort av frågan? Den är jätteviktig. Det måste bli enklare att vara småföretagare. Ni gör det svårare. Skäms på er, alliansen! Det är ett stort hot inför framtiden, och jag är så besviken.

Den andra delen gäller arbetsrättsfrågan. Vi måste skapa fler arbeten, och det måste vara tryggt att ha ett arbete. Vi måste ha en bra fackför-
ening och bra arbetsgivare för att vi ska ha en fortsatt bra situation för arbetsmarknadens parter. Kollektivavtalen måste behållas framöver, och vi måste jobba åt samma håll med dessa frågor. Vi måste också kunna ha en a-kassa som ger tillräckligt för att man ska kunna överleva tills man har hittat ett nytt jobb.

Jag och Miljöpartiet är helt övertygade om att det kommer nya arbeten om vi har en politik för detta. Men i den situationen då man råkar bli arbetslös måste man kunna ha en trygghet. 80 procents ersättning är en trygghet. Det ska man kunna klara sig på. Tyvärr förstör regeringen även denna punkt och gör det nu ännu svårare. Utanförskapet ökar i Sverige. Utanförskapet för de personer som inte har fått ett nytt jobb måste vi ta på allvar.

Ungdomsarbetslösheten är fortsatt hög. Jag tror att ett viktigt recept för att få ned ungdomsarbetslösheten är att satsa på lärlingsprogram. Vi har börjat med detta under de senaste åren, men vi har mycket kvar att göra. Lärlingsplatser är A och O, att ungdomar ska kunna få en plats medan de utbildar sig och sedan kunna jobba vidare med detta. Fortsätt med detta, alliansen. Lärlingsplatser är jätteviktiga, inte minst för småföretagen.

Herr talman! En annan fråga handlar om rätten till heltid. Rätten till heltid är A och O, men med det viktiga tillägget att möjlighet till deltid ska finnas eftersom alla personer inte vill jobba heltid av olika orsaker. Genom att ha en lagstiftning om rätt till heltid med möjlighet till deltid ger vi människorna makten att bestämma över sina liv och hur de vill forma sina liv. Man ska ha rätt till heltid med möjlighet till deltid. Tyvärr är problemet med denna lagstiftning inte störst i den privata sektorn, utan det är inom den offentliga sektorn. Tyvärr är det många kommuner och landsting som har satt i system att använda deltider, och det är oftast kvinnor som drabbas. Vi politiker måste bli bättre på att sköta detta i kommuner och landsting och garantera rätten till heltid.

När man har ett jobb ska det vara roligt att gå till jobbet. Det ska inte kännas som en belastning. Tyvärr finns det mobbning på arbetsplatser. Det måste vi göra någonting åt. Vi har också en arbetsmiljösituation som inte är den bästa på alla ställen.

Det kom en rapport i dag – jag tror att det var från Sif och HTF. Man hade undersökt hur det stod till med arbetsmiljön i företagen. Tre av fyra företag följer inte arbetsmiljölagstiftningen. Detta är skandal.

Det är ännu mer skandal att alliansen inte ger Arbetsmiljöverket tillräckliga resurser för att man ska kunna se till att arbetsmiljön är bra. Arbetsmiljöverket har tvingats säga upp över 100 personer som ska sköta arbetsmiljöfrågorna. Det lämnar alliansen nu in blanko. Det är för jäkligt,

rent ut sagt. Arbetsmiljön är viktig för alla oss som jobbar. Det ska vara skojigt att jobba.

Prot. 2007/08:12
18 oktober

Anf. 20 TOMAS TOBÉ (m) replik:

Herr talman! När man lyssnar på Ulf Holm får man en bild av att han verkar väldigt besviken. Men om vi tittar på förslagen från Miljöpartiet kan vi från alliansen konstatera att Miljöpartiet på allt fler punkter stöder regeringens arbetslinje, och det är någonting som vi välkomnar.

Det finns dock några punkter där ni inte ansluter er till arbetslinjen, och jag kan ta ett exempel som handlar om friåret, det vill säga att personer som är inne på arbetsmarknaden ska gå ut från arbetsmarknaden. Vi tycker inte att det överensstämmer med arbetslinjen.

Vidare kan jag förstå att det känns jobbigt för Miljöpartiet att ingå i en vänsterkartell som ni själva beskriver som bakåtsträvande. Vi får hoppas att ni fortsätter att ge stöd för många av de åtgärder som regeringen föreslår.

Anf. 21 ULF HOLM (mp) replik:

Herr talman! Jag förstår inte hur friåret kan uppröra och väcka så mycket känslor. Jag och Miljöpartiet vill inte försämra arbetsrätten. Dock finns det ett problem med arbetsrätten. Väldigt många människor skulle kanske vilja göra någonting annat, men de vågar inte lämna sin anställning med tanke på LAS. Ett sätt att komma runt detta och få människor att pröva någonting nytt i livet är friåret. Man får alltså rätt att lämna sin anställning och göra någonting annat under en begränsad tid medan en arbetslös har möjlighet att få ett arbete under denna tid. Det är en lysande idé. Undersökningen visar också vad de friårslediga har gjort. Många av dem har skapat ett nytt företag – det är utmärkt – och en arbetslös person har under denna tid kunnat få ett arbete och dessutom fått en större chans att komma in på arbetsmarknaden. Det är ett lysande förslag.

Anf. 22 TOMAS TOBÉ (m) replik:

Herr talman! Det är ändå på det sättet att man kan välja att göra olika satsningar, och det handlar om prioriteringar. Vi menar att det finns andra satsningar som är viktigare än att lägga pengarna på att se till att personer som är inne på arbetsmarknaden ska gå ut från arbetsmarknaden. Det handlar om att göra korrekta prioriteringar.

Vi har sett vad vänsterkartellens prioriteringar har lett till, nämligen ett oerhört stort utanförskap. Fel prioriteringar leder till utanförskap. Jag tycker att det är en läxa som även Miljöpartiet borde lära sig.

Anf. 23 ULF HOLM (mp) replik:

Herr talman! Jag förstod inte det som Tomas Tobé sade om att gå ut från arbetsmarknaden. Ta reda på vad de friårslediga har gjort under friårsledigheten. Många av dem har skapat ett företag. Jag trodde att syftet var att vi ska få fler människor att göra någonting annat och skapa ett arbete. En del av de friårslediga har också utbildat sig. Det är jättebra. Det är väl inget fel i det. Och en del har varit lediga för att vila upp sig. Det är inget fel i det heller. Vi vet också att ohälsoproblematiken har varit stor i Sverige. Trycket på många har varit stort. Det är bra att kunna

Allmänpolitisk debatt

Arbete och företagande

Del 1: Arbete

Allmänpolitisk debatt

Arbete och företagande

Del 1: Arbete

Anf. 24 JAN ERICSON (m) replik:

Herr talman! Ulf Holm sade i sitt anförande att utanförskapet ökar, och då kunde jag inte låta bli att begära replik. Sanningen är att en mer dramatisk minskning av utanförskapet än den som vi har haft under det senaste året har Sverige nog inte upplevt på flera decennier. Vi har rekordhög sysselsättning i Sverige – den högsta någonsin. Vi har den snabbaste förbättringen när det gäller arbetslösheten i hela Europa. De utrikes födda får jobb. 12 000 långtidsarbetslösa har fått jobb. Vi har en långtidsarbetslöshet som sjunker snabbt, och den öppna arbetslösheten är bara 3,3 procent.

Skillnaden är att denna regering ser alla arbetslösa. Jag berättade i en annan debatt om en långtidsarbetslös kvinna som hade gått sju söka-jobb-kurser under elva års tid. Hon kanske inte fanns i statistiken, men hon fanns som arbetslös. Hon mådde dåligt. Vi ser alla människor som är arbetslösa. Den tidigare regeringen och den nuvarande oppositionen räknar statistik. Det är en väldigt stor skillnad.

Anf. 25 ULF HOLM (mp) replik:

Herr talman! Det handlar om ett ökande utanförskap för dem som står utanför och som inte har en chans att komma tillbaka. Med sänkta ersättningsnivåer i a-kassan innebär det ännu större elände för dem som inte har lyckats få ett jobb. Vi måste inse att det finns en grupp människor som står väldigt långt från arbetsmarknaden i dag och som ni gör det ännu svårare för genom till exempel sänkta ersättningsnivåer i a-kassan. Det är någonting som man måste tänka på. Det är därför som vi i Miljöpartiet tycker att det är så viktigt att man under den period som man inte har ett jobb har en ordentlig ersättning. Det har vi råd med. Vi har råd med ett solidariskt samhälle där vi bryr oss om varandra och inte bara tänker egoistiskt.

Anf. 26 JAN ERICSON (m) replik:

Herr talman! Den stora skillnaden mellan mig och Ulf Holm är helt enkelt att Ulf Holm ser mer till ersättningsnivåer och att jag ser mer till människors möjligheter att komma tillbaka och få ett riktigt jobb. Det är den stora vattendelaren i svensk politik i dag.

Jag ska säga några ord om deltid också. Jag tycker att oppositionen gör det väldigt enkelt för sig när man låtsas att man har ett förslag till en lag om rätt till heltid. Sanningen är att man begravde den utredningen före valet för att slippa tala om den eftersom LO-fack och andra upp-täckte att detta faktiskt skulle leda till en katastrof med ökad arbetslöshet eftersom tre deltidsjobb inte blir tre heltidsjobb och kanske inte två eller ett heller.

Anf. 27 ULF HOLM (mp) replik:

Herr talman! Vi hann inte med detta före valet, och det beklagar jag verkligen. Vi skulle kanske ha lagt fram detta förslag ändå. Men vi hann inte. Förslaget tog för lång tid eftersom detta är tekniskt komplicerat. Jag

beklagar det. Men vi kan nu konstatera att alla dessa tre partier har uppfattningen att rätt till heltid med möjlighet till deltid är en väldigt viktig del i samhället i dag, inte minst ur jämställdhetssynpunkt därför att många av dem som tvingas till deltid i dag är kvinnor.

Prot. 2007/08:12
18 oktober

Allmänpolitisk debatt

Anf. 28 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m):

Herr talman! Det går bra för Sverige men inte för hela Sverige och inte för alla i Sverige. När vi vann valet för drygt ett år sedan präglades Sverige av vad som faktiskt kan kallas för massarbetslöshet. Var femte svensk i arbetsför ålder stod utanför arbetsmarknaden eller arbetade mindre än vad han eller hon skulle vilja.

Ett samhälle med så många i utanförskap är inte ett samhälle för alla. Det är ett samhälle där klyftorna växer, och i takt med att utanförskapet har växt har klyftorna blivit allt djupare.

Den största klyftan i Sverige går mellan dem som har ett arbete och dem som inte har det, mellan dem som har en lön att leva på och dem som är beroende av politikerns och andras godtycke, mellan dem som har en arbetsgemenskap att känna trygghet i och dem vars trygghet har raserats av en socialdemokrati som satte ersättningsnivåer framför jobben.

En av de saker som gör mig allra mest upprörd är ungdomsarbetslösheten. Socialdemokraterna lämnade mer än 100 000 ungdomar på perongen – utanför, i arbetslöshet. Med vår politik har över 50 000 ungdomar fått jobb det senaste året.

Ändå hävdar Socialdemokraterna gång på gång, precis som Sven-Erik Österberg här tidigare gjorde, att långtidsarbetslösheten bland unga har tre–fyrfaldigats på ett år. Det är inte sant! Det argumentet bygger på att Socialdemokraterna inte ser ungdomar i programåtgärder som arbetslösa. Vilken syn på arbetslöshet och på jobb som Socialdemokraterna därmed avslöjar!

Jag tror att en person som är under 24 år struntar rätt högaktningfullt i vilken kolumn i arbetslöshetsstatistiken som han eller hon står i. Han eller hon vill ha ett riktigt jobb att gå till och en lön att leva på.

Lägger man ihop antalet öppet långtidsarbetslösa och antalet ungdomar i Amsåtgärder ser man att den totala långtidsarbetslösheten bland personer som är under 24 år minskat med över 10 000 sedan vi vann valet. Den totala ungdomsarbetslösheten har minskat med över 20 000 personer på ett år.

Vi har gått från en ungdomsarbetslöshet på över 17 procent till knappt 13 procent på bara ett år. Vi har den snabbast växande arbetsmarknaden för ungdomar i hela Europa, och dess frukter kommer också de ungdomar till del som har varit borta länge.

Socialdemokraternas partiledare Mona Sahlin har som bekant inte synt till så hemskt mycket efter det att hon blev vald till partiledare. Hon har bedyrat att det inte ska bli någon ”*extreme makeover*” av Socialdemokraterna, med en halvtaskig udd riktad mot oss moderater.

Men omprövning är bra. Det är så man visar väljarna att man bekymrar sig mer över de problem väljarna uppfattar som centrala, inte de problem man själv fastnat i för 30 år sedan.

Vi har fått några besked från Socialdemokraterna efter vårens debatter. Det är tre tydliga besked: A-kassan ska höjas. Det ska bli mer Amsåtgärder. Förorterna ska få 15 miljarder kronor.

Arbete och företagande

Del 1: Arbete

Ja, det är sannerligen ingen *extreme makeover*. Det är inte ens en enkel omgång med den politiska pudervippan.

Genom att föreslå återställare i a-kassan slår Socialdemokraterna ett slag för ett orättvist Sverige där låginkomsttagarna uppenbarligen inte ska få tjäna pengar på eget arbete.

Socialdemokraterna vill ge dem mer som inte arbetar men som har tjänat mycket. Alliansregeringen vill ge dem mer över som jobbar och tjänar lite så att fler kommer i arbete. Det är i sanning arbetslinjen i kontrast till ersättningslinjen.

Vi vill behålla nedtrappningen av a-kassan på det sätt som professor Bertil Holmlund argumenterade för på Socialdemokraternas eget seminarium för någon vecka sedan eftersom det leder till fler i arbete. Jag noterar också – det var ett tidningsreportage samma dag – att en nyligen publicerad studie i Finland visar att en höjning av a-kassan har lett till en högre arbetslöshet.

Varför vill Socialdemokraterna medvetet föra en politik för högre arbetslöshet? Detta är för mig en gåta.

Nej, jag säger som socialdemokraternas starke man i Tyskland, vicekansler Franz Müntefering som just nu kämpar för att behålla en stramare a-kassa: ”Vi ska inte föreslå en lösning som finansierar passivitet.” Tänk om Socialdemokraterna i Sverige gav sig ut på en studieresa till Tyskland! Det vore nog en bra idé.

Det största bekymret med socialdemokratisk politik är dess omvända syn på rättvisa.

För 30 år sedan rasade pomperipossadebatten i Sverige. De med höga inkomster kunde ibland betala över 100 procent i marginalskatt.

Med socialdemokratisk politik flyttade Pomperipossa ned från höginkomsttagarna och satte klorna i vanligt folk. Pomperipossa flyttade från Vimmerby till förorterna. Det var hos barnskötarna, vårdbiträdena och kommunalarbetarna Pomperipossa bosatte sig. Det var där vi såg marginaleffekter på uppemot, och stundtals över, 100 procent.

Det betyder att det för vanligt folk var en ekonomisk förlustaffär att gå från utanförskap till eget arbete. Det om något är en orättvis och orättfärdig politik som cementerar utanförskap och arbetslöshet. Socialdemokraternas bidrag till förnyelse och en ny jobbpolitik är dessvärre att erbjuda mer av samma.

Men är då inte Socialdemokraternas förslag om mer Amsåtgärder en bra idé? Nej, det är det inte. År 2006, mitt i högkonjunkturen, satt mer än 3 procent av arbetskraften, över 150 000 personer, fast i arbetsmarknadspolitiska programåtgärder – fler än i de flesta andra jämförbara länder.

Om Amsåtgärder hade varit nyckeln till en välfungerande matchning och låg arbetslöshet skulle vi rimligen inte ha haft några problem i Sverige. I stället är det inte sällan tvärtom. Inte sällan har arbetsmarknadspolitiken låst fast arbetslösa människor i långa och oftast meningslösa programåtgärder när de i stället borde ha haft ett jobb att gå till.

Det är särskilt sant när det gäller de nedlagda kommunala ungdomsprogrammen och den så kallade ungdomsgarantin. Här noterar jag en socialdemokratisk tillnyktring i debatten under senare tid, och den är välkommen.

Ibland får man höra att en hög a-kassa och en aktiv arbetsmarknadspolitik är förutsättningar för en god omställning i näringslivet. Det är

självlklart att trygghet är viktigt. Men den största tryggheten måste sitta i att ha och lätt få ett arbete, inte i övergenerösa och eviga ersättningssystem.

Hittills i år har arbetsförmedlingen förmedlat drygt en halv miljon jobb. Från tidigare erfarenhet vet vi att arbetsförmedlingen brukar förmedla ungefär hälften av de jobb som tillsätts varje år i högkonjunktur. Det skulle betyda att ungefär en miljon personer har bytt jobb i år, motsvarande knappt en fjärdedel av arbetskraften.

Det är i sanning en arbetsmarknad som klarar av omställning. Det är i dag ganska lätt att byta jobb i Sverige. Men det är och har varit svårare att få ett jobb, att komma in. Det är därför vi måste fortsätta att driva en politik för sänkta trösklar in på arbetsmarknaden framför allt för dem som står längst bort.

Socialdemokraterna hävdar inte sällan att en aktiv arbetsmarknadspolitik behövs för att säkra tillgången på exempelvis lastbilsförare i Mälardalen eller cvc-tekniker i Blekinge, att det är Amsätgårdernas huvuduppgift att bidra till att dämpa flaskhalsproblem i ekonomin.

Det är bara delvis sant. Vi behöver en aktiv arbetsmarknadspolitik för dem som står allra längst ifrån – inte för att räta upp efter gamla misstag i utbildningspolitiken i första hand utan för att rusta den enskilde som befinner sig i utanförskap så att han eller hon snabbare kommer tillbaka i arbete.

Arbetsmarknadspolitiken måste därför vara strukturell och individuell. Den måste bygga på vad varje enskild individ faktiskt kan och bygga vidare på det för att korta vägen tillbaka till ett nytt arbete.

Vi har därför dragit ned på de arbetsmarknadspolitiska programmen för dem som framför allt i en högkonjunktur har nära till arbetsmarknaden. De ska inte sitta fast i årslånga programutbildningar, utan de ska ha rätt till en arbetsförmedling som faktiskt förmedlar arbete – inte ledighet, som Ulf Holm gärna vill.

För dem som varit borta länge tillför vi nu 12,8 miljarder i en jobb- och utvecklingsgaranti och en jobbgaranti för unga.

Inom ramen för jobb- och utvecklingsgarantin kommer det att finnas möjligheter till individuell coachning, arbets träning, arbetspraktik, subventionerade anställningar och kompetenshöjande insatser.

En särskild satsning på funktionshindrade görs också eftersom ytterligare medel tillförs för lönebidrag och anställningar vid Samhall.

Genom jobb- och utvecklingsgarantin öppnar vi en ny väg tillbaka för långtidsarbetslösa men också för en annan målgrupp, nämligen de oförsäkrade – en grupp som tidigare inte har fått något större utrymme i aktivitetsgarantin.

Regeringen har sedan tillträdet sänkt trösklarna in på arbetsmarknaden för flera grupper som befinner sig långt ifrån.

Nystartsjobben är ett exempel. Sedan starten vid årsskiftet har över 12 000 personer fått ett nystartsjobb. Vart femte nystartsjobb har gått till en person under 24. Närmare vart tredje har gått till en person med utländsk bakgrund. 13 procent har gått till personer med funktionshinder.

Vartannat nystartsjobb har gått till personer som har varit borta från arbetsmarknaden i mer än två år och vart tionde till personer som har varit borta i mer än fem år. Nystartsjobben är en stor framgång, en början

på vägen tillbaka för personer som Socialdemokraterna satt på arbetsmarknadspolitikens slutförvaring.

Låt mig ta Håkan som exempel. Jag träffade honom när jag var i Gävle och presenterade budgeten för en månad sedan. Håkan hade varit arbetslös i fem år. Men den 1 oktober i år började han på ett nystartsjobb på en reklambyrå efter att ha genomgått ett lärlingsprogram.

Det är det som det handlar om – att vi inte ger upp om enskilda personer som kan och vill arbeta men som varit borta länge.

Håkan liksom Dragan och Maria, som jag också träffade i Gävle, ville inget hellre än att ha ett jobb att gå till. Med vår politik får Håkan, Dragan, Maria och de andra just den möjligheten.

Arbete främjar hälsa och välbefinnande, sade min farmor. Hon lade till att det också förhindrar många tillfällen till synd. Det jag skulle vilja lägga till är att handlingar har konsekvenser, att politik faktiskt gör skillnad.

Utanförskapet har på ett år minskat med 149 000 personer. Sysselsättningen har ökat med 131 000 personer. Den öppna arbetslösheten har sjunkit med nästan 1 procentenhet. Snart har 12 000 personer fått nystartsjobb. Drygt hälften av dem har varit borta från arbetsmarknaden i mer än två år.

Vi har all-time-high i antalet sysselsatta, och vi har aldrig haft så många jobb anmälda på arbetsförmedlingen sedan man började mäta. Antalet arbetade timmar ökat mer än någonsin sedan man började mäta. Det är i huvudsak fasta tillsvidareanställningar, jämnt fördelade mellan män och kvinnor.

(Applåder)

Anf. 29 SVEN-ERIK ÖSTERBERG (s) replik:

Herr talman! Under 2006 tillkom 93 000 jobb med den socialdemokratiska politiken. År 2007 tillkommer lite mer, det ska sägas. Arbetsmarknadsministern sade här att det var massarbetslöshet som rådde vid tidpunkten för valet för ett år sedan. Går skiljelinjen mellan massarbetslöshet och en arbetsmarknad i balans, som arbetsmarknadsministern nu säger, någonstans vid 120 000 jobb? Man sade ju under valrörelsen att utanförskapet omfattade 1 ½ miljon.

Dessutom verkar det enligt finansplanen som att regeringen har gett upp hoppet om dem som är satta i utanförskap. Det är en ganska dyster utveckling som man spår om vad som ska hända på arbetsmarknaden i framtiden. Har arbetsmarknadsministern gett upp? Kommer man inte längre?

Anf. 30 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m) replik:

Herr talman! 93 000 nya jobb var det under helår augusti 2005–augusti 2006. Det är inte riktigt sant att det bara gällde 2006. Man måste också titta på vilken typ av jobb det handlar om. Det var mest deltidsanställningar, visstidsanställningar och egenföretagande. Det som nu kommer är heltidsanställningar och fasta anställningar jämnt fördelat mellan män och kvinnor.

Är vi nöjda med att 149 000 personer på ett år har lämnat utanförskap? Svaret är naturligtvis nej. Men vi har haft ett år på oss att rensa upp

efter det femtedelssamhälle som ni lämnade efter er. Vi har tre år kvar av mandatperioden, och vi vill naturligtvis vinna också nästa val.

Prot. 2007/08:12
18 oktober

Anf. 31 SVEN-ERIK ÖSTERBERG (s) replik:

Herr talman! Arbetsmarknadsministern var orolig för alla som har stått utanför a-kassan. Nu har ytterligare 350 000 lämnat a-kassan på grund av regeringens politik. Det har blivit dyrare, och det har blivit en sämre försäkring.

Nu såg jag i en intervju i Kommunalarbetaren att arbetsmarknadsministern börjar darra på manschetten när det gäller den obligatoriska försäkringen. Det gav en ganska darrig signal om vad som ska hända. Vad ska hända med alla dessa som saknar arbetslöshetsförsäkring den dag konjunkturen vänder och många kommer att få se sina arbetsplatser försvinna? Som vi vet är det så det kommer att bli förr eller senare.

Allmänpolitisk debatt

Arbete och företagande

Del 1: Arbete

Anf. 32 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m) replik:

Herr talman! När Sven-Erik Österberg lämnade regeringen var det 700 000 svenska löntagare som inte hade a-kassa. Nu har det blivit några till, och vi vet naturligtvis att många av dem som har lämnat är personer som inte längre uppfyller ett arbetsvillkor eller har nära till pensionering. Vi vet också att folk tenderar att underförsäkra sig särskilt i goda tider.

Jag tycker fortfarande att ett obligatorium är helt rätt och nödvändigt. Det som möjligen var en nyhet i detta var att Kommunalarbetaren tolkade det hela som att vi skulle lyssna på remissinstanserna. Det är självklart att vi ska göra det. Det är ingen tekniskt lätt historia. Vi ska göra det bästa av det, men jag vill läsa remissvaren innan vi går vidare.

Anf. 33 JOSEFIN BRINK (v) replik:

Herr talman! Jag noterar att arbetsmarknadsministern över huvud taget inte nämner frågan om de deltidsarbetslösa. Jag vill upprepa frågan: Tycker arbetsmarknadsministern att det är rimligt att en person som har en fast anställning på 75 procent ska säga upp sig från den och flytta i väg för att ta ett vikariat på tre månader?

Jag undrar vidare: Ska det uppfattas som en förbättring för de deltidsarbetslösa att man nu efter 75 ersättningsdagar försvinner ur arbetslöshetsstatistiken därför att man inte längre behöver kvarstå som arbetssökande? Det finns ingen anledning när man inte längre har någon a-kassa. Snacka om att städa i statistiken! Alternativet är att man helt enkelt blir heltidsarbetslös därför att man tvingas att säga upp sig för att det inte går att leva på sin lön.

Anf. 34 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m) replik:

Herr talman! Om man menar allvar med att arbetslöshetsförsäkringen ska vara en omställningsförsäkring ska vi inte ha ett system som innebär att man i praktiken kan deltidsstämpla i upp till 18 år. Det är helt orimligt.

Jag noterar vidare att vi tidigare haft begränsningar som Socialdemokraterna har varit med och infört. Vad jag förstår av Miljöpartiets argu-

mentation här tidigare har vi haft debatter om detta under den föregående mandatperioden då Socialdemokraterna uppenbarligen ville införa en deltidsbegränsning. Det tycker jag är klokt och riktigt.

Vi har haft en situation där arbetsgivare har kunnat avstå ifrån att organisera arbetet på ett sådant sätt att man har kunnat erbjuda heltid genom att vältra över kostnaderna för deltidsstämpling på a-kassor och på skattebetalarna. Det tycker jag är helt orimligt.

Låt oss nu peka på, något som Ulf Holm var inne på, och se på de kommuner – det är ofta dessa det handlar om – som inte har lyckats med att organisera sitt arbete så att de kan erbjuda heltid. Det tycker jag är väldigt märkligt. Kommunerna är oftast den största arbetsgivaren. Men det finns två goda exempel. Linköpings kommun, som är en allianskommun, och Nynäshamn som är en socialdemokratiskt styrd kommun.

Anf. 35 JOSEFIN BRINK (v) replik:

Herr talman! Jag håller med om det. Jag tycker också att det är orimligt att människor är ut och år in ska behöva kvarstå som arbets sökande och gå på a-kassa trots att de redan har ett jobb. Det är vi helt överens om. Men vad lösningen från regeringen är nu är att man vältrar över kostnaderna för detta på den enskilde deltidsarbetslöse, som faktiskt vill och kan jobba heltid, utan att man ställer krav på arbetsgivarna att erbjuda det. Det är det som är så bakvänt.

Frågan kvarstår: Är det rimligt att de deltidsarbetslösa ska jagas land och rike runt trots att de inte kan påverka sin egen arbetstid?

Anf. 36 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m) replik:

Herr talman! Problemet med den lagstiftning som skulle ge rätt till heltid är att det riskerar, något som vi har debatterat tidigare, att bli rätt till nolltid. Jag noterar att 18 av de 24 remissinstanser som hade att behandla det förslaget sade nej, bland annat TCO, Saco och Ams, just av den anledningen. Det är fel väg att gå.

Nu går det inte som arbetsgivare att vältra över kostnaderna på skattebetalarna och på a-kassorna, utan nu får man faktiskt ta sitt arbetsgivaransvar.

Det behöver göras mer, morötter eller vad det nu kan vara. Det ska vi naturligtvis titta på och överväga.

Anf. 37 ULF HOLM (mp) replik:

Herr talman! Jag blev förvånad av arbetsmarknadsministerns tal. Det var väldigt mycket Amsåtgärder och ingenting om hur vi skapar nya arbetstillfällen i Sverige. Det är möjligt att det måste finnas ett visst antal Amsåtgärder. Arbetsmarknadsministern om någon har en tillfällig anställning på tre år till, för jag tror inte alls att ni sitter kvar.

Det viktiga jag skulle vilja ta upp är arbetsmiljölagstiftningen. Det kom en undersökning som visar att tre av fyra arbetsgivare inte följer arbetsmiljölagen. Samtidigt ska regeringen skära ned ytterligare miljoner på Arbetsmiljöverket, alltså de som har hand om tillsynen över arbetsmiljölagstiftningen. Det står också att den psykosociala arbetsmiljön är dålig på vartannat företag. Det är ganska skrämmande läsning.

Vad tänker arbetsmarknadsministern göra?

Anf. 38 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m) replik:

Herr talman! Jag fick i dag tidningen *Du & jobbet*, som har en stor artikel där man har gått igenom 400 forskarrapporter som alla konstaterar samma sak: Jobb är bra för hälsan. Det är den andra sidan av det mynt som Ulf Holm pekar på.

Samtidigt vet vi att arbetsrelaterad ohälsa kostar någonstans kring 50 miljarder per år både i produktionsbortfall och i olika typer av direkta kostnader. Det är naturligtvis en viktig fråga.

Jag vill gärna koppla ihop arbetslinjen med arbetsmiljöpolitiken. Det behöver inte nödvändigtvis innebära att det är antalet inspektioner som är det alldeles avgörande, att det finns ett rakt samband mellan de sakerna. Men vi måste ha en laddning inom arbetsmiljöpolitiken som är positiv i meningen att det ska löna sig. Vi ska visa att det lönar sig för arbetsgivare att erbjuda god arbetsmiljö.

Jag vet om diskussionen om de gröna smilisarna. Det verkar som att vi skulle ersätta arbetsmiljöinspektörerna med gröna klistermärken. Det är naturligtvis inte alls sant. Jag vill ladda arbetsmiljöpolitiken med goda exempel och gärna morötter för att lyfta fram de goda arbetsgivarna.

Anf. 39 ULF HOLM (mp) replik:

Herr talman! Det var inte direkt något svar på frågan. Jag frågade vad arbetsmarknadsministern tänker göra. Han säger att det är viktigt med arbetslinjen, men det är inte den diskussionen nu. Det handlar om alla dem som går till arbetet och mår dåligt där och som har förslitningsskador. Vad tänker ministern göra egentligen? Jag fick inget svar på det.

Sedan kan vi diskutera goda exempel hur länge som helst, jättebra. Men någon måste samla ihop dem. Någon måste säkerställa dem och se om det är goda exempel, om man kan tjäna pengar och så vidare. Arbetsmiljöverket är en ganska bra institution.

Anf. 40 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m) replik:

Herr talman! Om det sista råder det ingen tvekan. Det håller jag helt med om.

I slutet av augusti anordnade vi ett stort arbetsmiljöseminarium där vi hade företrädare för forskare, akademiker, olika parter på arbetsmarknaden, Arbetsmiljöverket och andra inblandade. Det var första steget mot att utverka en ny nationell arbetsmiljöstrategi. Vi fick redan där ett stort antal förslag som vi kommer att arbeta vidare med inom ramen för det arbetet.

Anf. 41 LUCIANO ASTUDILLO (s) replik:

Herr talman! För att vi ska klara integrationen är arbetet A och O för dem som är födda i andra länder. Arbete, arbete och åter arbete.

Nu ser vi att allt fler utrikes födda får ett arbete, och det är positivt. Utrikes födda fungerar som en buffert på arbetsmarknaden. De kommer in när det är högkonjunktur och åker ut när det blir sämre tider.

Jag är bekymrad för att Littorin knappt nämnde den här gruppen människor i sitt anförande. Snacka om att dölja arbetslöshet!

Jag vill använda en annan persons bekymmer. I Svenska Dagbladet skrev före detta talesmannen för integrationspolitiken Rojas: Jag är väldigt bekymrad. Regeringen håller på att misslyckas. Man missar chansen att lösa det här problemet.

Vad tänker Littorin göra för att inte missa den här chansen?

Anf. 42 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m) replik:

Herr talman! Låt mig först och främst instämma i Luciano Astudillos grundhypotes. Om vi hade haft samma arbetskraftsdeltagande bland de utrikes födda som bland övriga hade vi haft över 100 000 till i arbetskraften. Det hade varit en bra idé av många skäl – självfallet av samhällsekonomiska skäl men absolut också av det skäl som Luciano Astudillo anför. Om vi ska få integrationen att fungera måste vi se till att fler med utländsk bakgrund har en plats på svensk arbetsmarknad.

Jag tror också att det är det bästa sättet att ympa mot främlingsfientliga åsikter att man har en möjlighet att snabbt ta sig in på arbetsmarknaden och på det sättet lära sig svenska, finnas med och ha en arbetsgemenskap, en lön att leva på och vad det nu kan vara. Jag delar fullständigt synen på den ambitionsnivån.

Vi gör många saker samtidigt. Vi försöker genom nystartsjobben och instegsjobben att underlätta integrationen. När det gäller instegsjobben handlar det om att kombinera tillträde till arbetsmarknaden med språkutbildning. Jag är definitivt öppen för att göra mer. Om vi får bra idéer tar jag gärna emot dem.

Anf. 43 LUCIANO ASTUDILLO (s) replik:

Herr talman! Det är ett typiskt Littorinskt svar. Han håller med. Han delar synen på grundhypotesen och använder hela sin talartid åt det i stället för att se verklighetsproblemen. Men problemet finns där ute – vad politiken innebär för folk när de inte får jobb trots den högkonjunktur vi är inne i. Det går ju inte att stå och säga en sak här när vi ute i verkligheten ser att trots instegsjobb och trots nystartsjobb är en av språkrören på högern för integrationen bekymrad. Man håller på att missa chansen.

Anf. 44 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m) replik:

Herr talman! Jag kan bara konstatera att en tredjedel av nystartsjobben har gått till personer med utländsk bakgrund. Vi kommer att göra mer för att se till att språk och arbetskraftsdeltagande går hand i hand för dem som är utrikes födda.

Jag förstår att Luciano Astudillo inte nöjer sig med det, och det tycker jag inte heller att man ska göra om jag ska vara helt ärlig. Vi måste göra mer, och det finns all anledning att lyssna på en del av de förslag som Socialdemokraterna har i den här delen. Jag ska gärna ta till mig en del av den diskussionen.

Anf. 45 AGNETA GILLE (s) replik:

Herr talman! Det var spännande att lyssna till arbetsmarknadsministerns inledning. Den större delen av de tio minuterna ägnades åt den

socialdemokratiska politiken. Det ska bli roligt och spännande att läsa protokollet efteråt och se hur många gånger arbetsmarknadsministern nämnde ordet socialdemokrati.

Jag tycker inte att Josefin Brink, som på ett föredömligt sätt har beskrivit de deltidsarbetande kvinnornas situation, har fått ett svar av arbetsmarknadsministern. Det är inte bara Kommunals kvinnor eller kommun- och landstingskvinnorna som jobbar deltid. Det är också Handels kvinnor. Det är också många inom Hotell och restaurang som jobbar deltid. Där kan man se att det inte sker någon förändring. Vad händer med de kvinnorna? Är det de som kommer att få jagas från sina orter och sina hem runt om i landet? Det går lätt att säga att nu kommer jobben när det är högkonjunktur. Men vad händer när lågkonjunkturen kommer?

Anf. 46 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m) replik:

Herr talman! Möjligen skulle Agneta Gille tala med Pär Nuder om deltidsbegränsningen eftersom ni uppenbarligen förde den diskussionen på Finansdepartementet under förra mandatperioden. Jag ska ändå försöka besvara frågan.

Jag måste tydligt säga att arbetslöshetsförsäkringen är tänkt att vara en omställningsförsäkring. Den är inte tänkt att vara en evig försörjningsskälla. Det tror jag i grunden att vi är överens om. Om vi inte är det så har vi ett större problem än så. Det är inte rimligt att man kan gå och deltidsstämpla i upp till 18 år; då är det inte längre en omställningsförsäkring. Detta innebär att vi måste se till att göra det som Socialdemokraterna vid två tillfällen tidigare har gjort, nämligen införa en deltidsbegränsning. Det är också det vi gör.

Samtidigt öppnar vi för nystartsjobb i offentlig sektor. Vi gör det för att deltidsarbetslösa ska kunna gå in i nystartsjobben, och vi gör en lång rad andra saker för att sätta press och hänga morötter framför de arbetsgivare som Agneta Gille ger uttryck för.

Anf. 47 AGNETA GILLE (s) replik:

Herr talman! Det arbetsmarknadsministern och regeringen gör är att man bara riktar allting mot de utsatta kvinnorna och ingenting mot arbetsgivarna. Arbetsgivarna slipper undan och glider i alla delar. Det är de arbetslösa och deltidsarbetande kvinnorna som ska sättas åt, tydligen. Och det är precis det regeringen gör i den här frågan. Ni gör ingenting för att komma till rätta med deltidsproblematiken i grunden. Gör någonting åt det i stället! Sätt press på arbetsgivarna, arbetsmarknadsministern!

Anf. 48 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m) replik:

Herr talman! Agneta Gillers parti hade makten i tolv år. Man lämnade efter sig en utveckling på arbetsmarknaden som var katastrofal. Deltidsarbetslösheten ökade under hela den mandatperioden. Ursäkta mig, men någon måtta får det vara! Vi ser nu till att göra saker med nystartsjobb i offentlig sektor och med möjligheter för deltidsarbetslösa att få ett nystartsjobb som är just den typen av morötter som vi pratar om.

Prot. 2007/08:12
18 oktober

Allmänpolitisk debatt

Arbete och företagande

Del 1: Arbete

Det kan inte vara så att arbetsgivarna kan vältra över kostnader för deltidstämpling på a-kassorna och på skattebetalarna. Nu sätter vi stopp för det.

Anf. 49 STEFAN TORNBERG (c):

Herr talman! För snart ett år sedan annonserade IF Metall i Norrbottenstidningarna och uppmanade norrbottningarna att ringa mig och min länskollega i riksdagen, Krister Hammarbergh, och fråga när och var de nya jobben kommer. Det var ett av flera inslag i den kampanj som LO och Socialdemokraterna bedrev mot de förändringar som vi i riksdagsmajoriteten hade beslutat om. Mitt enkla svar till dem som hörde av sig var: Jobben kommer här och nu och i hela Sverige.

Självfallet var jag när jag svarade övertygad om det rätta i de beslut vi hade fattat och i den politik som alliansregeringen hade aviserat och att den skulle ha effekt på sysselsättningen. Därför var det lätt att svara så rakt och enkelt. Ändå har det som har inträffat med råge överträffat alla förväntningar som jag hade.

Det gäller inte minst i min egen valkrets, Norrbotten, där den totala arbetslösheten har minskat med 5 796 personer, 41 procent, till en rekordlåg nivå. Särskilt glädjande är det att ungdomsarbetslösheten i Norrbotten har minskat med hela 37 procent på bara ett år. Det motsvarar att elever från 42 avgångsklasser på gymnasiet nu har fått arbete i stället för att hamna i utanförskap efter examen.

Herr talman! Nu handlar det här inte bara om Norrbotten utan om en utveckling som finns i hela vårt land. Inte i någon tidigare högkonjunktur har hela vårt land haft en sådan positiv utveckling av näringsliv och sysselsättning som nu är fallet. Äntligen har vi en politik som tar vara på högkonjunkturen så att det ger jobb och utveckling i hela landet. Det visar att alliansregeringens politik är rätt väg för att bryta utanförskapet och minska de regionala klyftorna.

Vad vi ser är ett värderingsskifte som är utmanande för många – det ska erkännas – men desto mer hoppningivande för mig och andra som tror på människors förmåga att själva ta ansvar och forma sin egen framtid. Det är en förmåga och ett ansvarstagande som det är vår uppgift här i Sveriges riksdag att på alla sätt möjliggöra och stötta.

I grunden handlar det om att öka enskilda människors makt och möjligheter, och då måste också den formella makten flyttas ned på regional och lokal nivå. Jag är mycket glad åt det rungande ja som den lokala och regionala nivån har gett i remissvaren på Ansvarskommitténs förslag. Det visar att det finns en beredskap – för att inte säga längtan – runt om i vårt land för att själv ta ett större ansvar för utvecklingen av välfärd och näringsliv.

Därför anser jag att det är viktigt att de tankegångar och förslag som finns hos Ansvarskommittén förverkligas. Det ska givetvis ske i ett underifrånperspektiv där man lokalt och regionalt formar de nya regionerna. Remissvaren visar också att förväntningarna är stora och att trycket är hårt på regeringen och oss i denna kammare att svara upp mot det. Vad jag kan förstå är de politiska förutsättningarna goda för att vi i brett samförstånd ska forma en mer hållbar samhällsorganisation med utvecklingskraft.

Trycket är om möjligt ännu hårdare när det gäller att komma till rätta med det eftersatta underhållet och den bristande infrastrukturen i vårt land. Industrins bristande möjligheter att på ett snabbt och kostnadseffektivt sätt frakta sina varor och sitt material och arbetskraftens begränsade rörlighet är ett allvarligt hot mot den positiva utveckling som vi är inne i nu. Sverige måste knytas samman med väl fungerande godstransporter på järnväg, och arbetsmarknadsregionerna måste göras större med snabba och effektiva persontransporter.

För mig är det ingen motsättning mellan att satsa på byggandet av till exempel Norrbottenbanan och investeringarna för att eliminera flaskhalsar i storstadsområdena. Det gäller särskilt inte i dagens läge där en så stor del av industriinvesteringarna i vårt land sker i de två nordligaste länen Norrbotten och Västerbotten. Det är investeringar som måste tas till vara så att de kan bilda bas för en hållbar näringslivsstruktur även efter den värsta investeringsfasen. Sverige hänger ihop, och därför är det viktigt att vår infrastruktur knyts samman.

På kort sikt är dock arbetskraftsbristen det allvarligaste hotet mot en fortsatt positiv utveckling. Därför är regeringens förslag om en miljardsatsning på en rehabiliteringsgaranti och insatser för dem som står längst från arbetsmarknaden mycket viktiga. Kritiken har varit hård mot neddragningar av antalet platser i arbetsmarknadsutbildning. Det har också diskuterats här i dag.

Därför är det nödvändigt att ställa frågan hur den rekordsatsning på arbetsmarknadsutbildning som vi såg från vänstermajoriteten före valet inte förberett fler inför de arbeten som nu erbjuds på löpande band. Den satsningen har inte klarat det. Tvärtom har åtgärderna låst ute tusentals från den reguljära arbetsmarknaden. Det har varit viktigare att pressa ned den öppna arbetslösheten än att förbereda den arbetslöse för framtidens arbetsmarknad.

Herr talman! Som jag inledde med att säga ställde IF Metall för snart ett år sedan en fråga om var och när de nya jobben kommer. I dag ser vi hur människor kommit i arbete på ett rekordartat och mycket glädjande sätt. Nu är budskapet från IF Metall hemma i Norrbotten att jobben redan var på gång för ett år sedan. Så var det helt klart. Men vad som krävdes var en ny regering.

(Applåder)

Anf. 50 SVEN-ERIK ÖSTERBERG (s) replik:

Herr talman! Det är intressant att höra att Stefan Tornberg är ganska bländad av förträffligheten i den politik som hans egen regering för utan att han granskar vad som faktiskt händer.

Det är lite magstarkt att här hänföra hela utvecklingen i Norrbotten till att det skulle bero på ett regeringsskifte och att det är därifrån jobben skulle komma. Det är väl högkonjunkturen i Asien som lett till att man efterfrågar malm som aldrig förut och som håller uppe priserna som lägger grunden till hela utvecklingen i Norrbotten. Det har inte speciellt mycket med regeringsskiftet i Sverige att göra. Det är en kontinuerlig utveckling genom en finansiell politik som förts i Sverige under en lång period som lett till det.

Regeringen förbereder ingenting för långkonjunkturen. Man skatte-
subventionerar låglönejobb hellre än att satsa på kvalificerad utbildning
så att man får kvalificerad arbetskraft som kan ta de nya jobben som
kommer. Det är inget fel att göra ett låglönejobb. Men det är fel om de
människor som kommer får stanna där för evigt. Det är vad som händer
om man inte ger dem någon annan chans. Det är där regeringen brister i
sin politik.

Anf. 51 STEFAN TORNBERG (c) replik:

Herr talman! Det är helt klart högkonjunkturen inte bara i Norrbotten
utan i hela vårt land som är den största och avgörande orsaken till att det
kommer jobb. Skillnaden är mellan den politik som drevs av den tidigare
regeringen och den som den nuvarande regeringen driver.

Nu drivs en politik som kan ta till vara de förutsättningar som finns
och den högkonjunktur vi är inne i på ett bättre sätt. Det gäller i Sverige
och inte minst i Norrbotten. Det gäller att inte lita på att de miljardinveste-
ringar som nu sker i gruvindustri och annat räcker.

Det kommer också en verklighet efteråt. Då behöver vi ha ett livs-
kraftigt näringsliv. Därför är den politik som regeringen driver på punkt
efter punkt den rätta för att långsiktigt se till att norrbottningarna och
andra i Sverige själva kan bygga upp en hållbar samhällsutveckling.

Anf. 52 SVEN-ERIK ÖSTERBERG (s) replik:

Herr talman! Är det inte bättre att satsa på kvalificerad utbildning till
gruvarbetare i Norrbotten när vi vet att jobben kanske kommer där, Stef-
an Tornberg, än att i stället skattesubventionera för att de ska städa i
överklassens och medelklassens lägenheter i Luleå? Vore det inte bättre
att ha den inriktningen om du ska förbereda Sverige för framtiden?

Anf. 53 STEFAN TORNBERG (c) replik:

Herr talman! Vi har en kvalificerad utbildning av gruvarbetare. Ett di-
lemma för gruvindustrin i Norrbotten är att rekrytera människor och öka
rörligheten så att de kan etablera sig och flytta tillbaka till Norrbotten och
också nyetablera sig.

Det handlar framför allt om att få unga personer under 25 år att efter
sin utbildning ta det steget. Det gäller att de ser: Här finns en möjlighet.
Här kan jag etablera ett nytt liv. Det förutsätter också att vi kan visa att
det finns någonting efteråt, det kommer någonting mer och att det är en
region som kan utvecklas på egen hand.

Anf. 54 MARIA STENBERG (s) replik:

Herr talman! Det är trevligt att höra till det röda Norrbotten. Över 50
procent av väljarkåren i Norrbotten ansåg att den socialdemokratiska
politiken var den bästa politiken för att representera Norrbotten. Det är
härligt att höra till det länet. Vi kommer ju från samma län.

Norrbotten har både små och stora kommuner. Det är väldigt glest
mellan människor, speciellt hemma i min hemkommun Arjeplog. Nu har
Sveriges Kommuner och Landstings expert på vuxenutbildning konstate-
rat att olikheten och orättvisan över landet nu sprids när den borgerliga
regeringen drar bort en tredjedel av vuxenutbildningen.

Det slår naturligtvis hårt mot människor som bor i små kommuner i glesbygd. Min fråga till Stefan Tornberg blir: Tycker du att det är en rättvis utveckling för människor som bor i glesbebyggda kommuner?

Prot. 2007/08:12
18 oktober

Allmänpolitisk debatt

Arbete och företagande

Del 1: Arbete

Anf. 55 STEFAN TORNBERG (c) replik:

Herr talman! Maria Stenberg pekar på ett av Norrbottens stora problem, och det är den stora röda dominansen. Det finns en grundläggande misstro i mitt hemlän mot statsmakterna. Det har på något sätt också gjort att man är beroende. Man förväntar sig att någon annan ska komma och lösa problemen. Det finns en bristande tilltro till den egna förmågan.

Det håller på att vända i Norrbotten. Nu ser vi hur nya företag startas, människor kommer i arbete och nya idéer kommer fram på ett helt annat sätt. Det är där framtiden ligger, Maria. Den ligger inte i ökade utbildningsinsatser i högkonjunktur som håller människor borta från arbetsplatser.

Det som gäller i Norrbotten är att få in människor i reguljära, vanliga arbeten och ta vara på den utvecklingskraft som vi nu har i vårt eget län.

Anf. 56 MARIA STENBERG (s) replik:

Herr talman! Jag hoppas att det är väldigt många norrbottningar som hör Stefan Tornbergs svar.

Vi vet att det finns väldigt många människor som inte har en grundläggande gymnasiekompetens. Det är konstaterat att olikheten sprider sig över landet. Det är svårare att bo i små kommuner och få tillgång till en vuxenutbildning.

Tycker Stefan Tornberg att det är rättvist för till exempel Arjeplogsborna? Arjeplog är en väldigt liten kommun. Tycker du att det är en rättvis politik?

Anf. 57 STEFAN TORNBERG (c) replik:

Herr talman! Det viktiga för Arjeplogsborna handlar inte om att ha en statistisk beräkning av hur vuxenutbildningen är fördelad jämfört med andra. Det viktiga för Arjeplogsborna är att man ser till att de kommer till arbete och att människor får arbete, och det händer i Arjeplog.

Arbetslösheten i Arjeplog är rekordlåg. Det som gäller i Arjeplog är att se till att bredda näringslivet, få dit mer verksamheter och att få unga att flytta tillbaka till kommunen.

Anf. 58 TOBIAS KRANTZ (fp):

Herr talman! ”Jag ville inte, jag blev väldigt, väldigt ledsen.” Gunnel Kock, 49 år, fick besked via sin mobiltelefon om att hon skulle förtidspensioneras mot sin vilja. Hon berättar i tidningen Expressen om sina upplevelser.

”Jag ringde Försäkringskassan, de sa att det inte var deras jobb, jag ringde kommunen och arbetsförmedlingen och fick samma svar”, säger Lena Stålklinga, 25 år, till Göteborgs-Posten. Lena fick förtidspension när hon var 19 år. Förgäves har hon därefter försökt delta i rehabilitering.

Det svenska utanförskapet beskrivs ofta i abstrakta termer. Men visst går det att peka på en rad siffror som visar på utanförskapets omfattning. Det är 634 000 människor som har sjuk- eller aktivitetsersättning, det

som tidigare hette förtidspension, eller som har varit sjukskrivna längre än ett år. Kostnaderna för sjukpenning och förtidspension uppgick år 2006 till 106 miljarder kronor. Under de senaste 30 åren har andelen förtidspensionärer tredubblats.

Ändå är det människorödena som berör och upprör. Varken Gunnel eller Lena ville något annat hellre än att arbeta. Men stödet uteblev. Ingen verkade bry sig, och Gunnel och Lena är tyvärr inte ensamma.

Många sjukfall rullar på utan mål och mening, förklarade riksrevisor Eva Lindström i samband med att Riksrevisionen nyligen presenterade en kritisk granskning av Försäkringskassan.

De flesta som är anställda på Försäkringskassan gör naturligtvis sitt yttersta utifrån de regler och bestämmelser som har gällt. Problemet är den politik som har förts under många år och som har präglats av en vänta-och-se-mentalitet. Det är en politik som har lämnat människor som Gunnel och Lena i sticket. Den nya regeringen lägger nu om kursen.

En rehabiliteringsgaranti införs. Under de kommande åren satsar regeringen 3,4 miljarder kronor på att ge människor rätt till rehabilitering.

En rehabiliteringskedja inrättas. Det innebär att den enskildes arbetsförmåga regelbundet ska prövas under en sjukskrivning, och insatser ska sättas in tidigt. Erfarenheten är tydlig: Alltför många långa sjukskrivningar leder till förtidspension. Av dem som har blivit förtidspensionerade återvänder en försvinnande liten del till arbetsmarknaden. Riksrevisionen har räknat med siffran 1 procent.

Företagshälsovården stärks. En stark företagshälsovård kan både förebygga sjukskrivningar och se till att sjukskrivningar som inträffar blir så korta som möjligt.

Finansiell samordning införs. Det innebär att pengar som i dag går till sjukskrivning av människor som väntar på behandling i stället används så att människor snabbare kan få en behandling.

Nyfriskjobb inrättas. Nyfriskjobb innebär att arbetsgivare får en rejäl skatterabatt för att anställa den som är långtidssjuk eller förtidspensionär. Tiden som det är möjligt för förtidspensionärer att prova på ett jobb och samtidigt behålla sin sjukersättning förlängs.

Ett system med så kallad steglös avräkning skapas. Det betyder att en förtidspensionär i viss utsträckning får behålla sin ersättning så att det nya jobbet leder till att den sammanlagda inkomsten ökar.

Herr talman! Det går bra för Sverige. Arbetslösheten sjunker kraftigt. Under de kommande åren beräknas antalet jobb öka med 200 000, varav ungefär en tredjedel, enligt Konjunkturinstitutets bedömning, är en direkt följd av regeringens politik.

Nu måste också människor som Gunnel och Lena få uppleva färre återvändsgränder och i stället fler vägar tillbaka till arbete.

Herr talman! Samhället måste sluta svika förtidspensionärerna.

Anf. 59 DÉSIRÉE PETHRUS ENGSTRÖM (kd):

Herr talman! Jag ska prata lite om kvinnors arbetsmarknad. Temat är ju arbete och företagande. När kvinnorna började komma ut på arbetsmarknaden, kanske framför allt på 70-talet, hamnade många av dem inom vård- och omsorgssektorn. Det var naturligt eftersom kvinnor under lång tid har tagit ansvar för omsorgsarbetet. Men om vi ska öka jämställdheten och kvinnors makt och inflytande och även ekonomiska själv-

ständighet måste vi bryta utvecklingen att kvinnor framför allt ska jobba inom vård och omsorg.

Man kan göra det, men då behöver vi också få fler som kan starta eget. Vi behöver helt enkelt fler kvinnor som vågar starta företag. I dag drivs endast 25 procent av företagen i Sverige av kvinnor. Antalet kvinnor som driver företag i Sverige har sjunkit på senare år, men den nedåtgående trenden tycks nu ändå ha brutits. Kvinnor startar i dag fler företag än tidigare, och kvinnor står i dag för 32 procent av nyföretagandet. Till stor del är det många invandrarkvinnor som bidrar till den ökningen.

Kvinnor har ofta en hög ambition att välja både karriär och familj. Vi måste svara upp mot de här önskemålen. Därför behöver socialförsäkringssystem och andra delar i vårt regelsystem ses över för att svara mot de här kraven.

Om kvinnor startade företag i samma utsträckning som män skulle Sverige ha betydligt fler företag. Sverige har därför inte råd att låta bli att satsa på kvinnor som företagare.

Inom EU talar man i dag om att man vill få in fler kvinnor på arbetsmarknaden, och det är bra. I Sverige har vi redan en hög andel kvinnor på arbetsmarknaden. Vi har en hög förvärvsfrekvens. Däremot behöver vi satsa på kvinnors arbetsmarknadsmöjligheter och kvinnors potential. Svenska kvinnor är mer sällan vd:ar och högre chefer än i andra länder inom EU. Vad beror det på? I Sverige vill kvinnor kombinera barn och arbetsliv. Det har gjorts att man kanske inte lika ofta har satsat på en högre karriär. I andra länder har kvinnor fått välja bort barn för att komma upp i karriären och få höga vd-poster.

Även forskningen i Sverige visar att kvinnor utan barn har en helt annan löneutveckling än kvinnor med barn. Ska vi då avstå från barn för att nå höga chefsposter? Nej, jag tror inte att vi ska behöva göra det. Jag tror att vi kan kombinera familj och arbete och också få kvinnor att komma längre i karriären, men då krävs att vi på allvar gör riktade insatser för att få kvinnor att våga anta nya utmaningar på arbetsmarknadsområdet.

I dag i Svenska Dagbladet presenteras årets Ruter Dam som är Signhild Arnegård-Hansen. Hon har både gjort karriär och haft barn. Hon säger så här: För den som vill nå toppen rekommenderar jag entreprenörsvägen.

Jag tror att det är oerhört bra att satsa på entreprenörer och kvinnliga entreprenörer. Men i sina budgetmotioner säger Socialdemokraterna och framför allt Vänsterpartiet att man ska skapa tusentals jobb inom offentlig sektor. Det spåret har vi väl redan prövat? Hur ska fler komma in i bolagsstyrelser om man bara ska jobba i offentlig sektor? För mig hänger det inte ihop. Jag tycker att vi ska utveckla jobben i offentlig sektor. Men för jämställdheten i samhället i stort, för att kvinnor ska ta makten även inom den finansiella sektorn och om vi vill satsa på kvinnors ökade ekonomiska självständighet är det nog snarare företagare de ska bli eller anställda inom näringslivet. Det måste vi uppmuntra.

Det kvinnor i dag upplever som hinder för att starta eget handlar till stor del om brist på förebilder, inställningen till risktagande, brist på kapital, krångligt regelverk med alla lagar och regler för företagare, tidsbrist, socialförsäkringssystemen, skolans roll där man inte uppmuntrar entreprenörer. Kvinnor som går utbildning till undersköterskor får inte heller kunskap om att man kan starta eget. De vill ha mentorer och lotsar

Prot. 2007/08:12
18 oktober

Allmänpolitisk debatt

Arbete och företagande

Del 1: Arbete

för att få veta vilka kontakter man behöver ta och hur man ska gå vidare om man vill starta eget.

Den nya regeringen satsar på kvinnligt företagande. I årets budget fortsätter regeringen att avsätta pengar till att förstärka framför allt forskning och utveckling i de här frågorna.

Herr talman! Jag tror att det är en oerhört viktig satsning. Det är bra för Sverige, men det är också bra för kvinnors framtidsmöjligheter och för en ökad ekonomisk jämställdhet mellan kvinnor och män.
(Applåder)

Anf. 60 LUCIANO ASTUDILLO (s) replik:

Herr talman! För mig hänger inte Désirée Pethrus Engströms resone-
mang ihop med den politik som ni faktiskt för. Jag håller med om grund-
analysen. Kvinnligt företagande är viktigt. Entreprenörskap är väldigt
viktigt. Vi måste skapa väldigt goda förutsättningar för att unga männi-
skor och kvinnor ska våga starta företag och driva egna företag.

Men vad händer? Vi har mer regelkrångel i dag än för bara ett år se-
dan. Den utredning som skulle titta på trygghetssystemen för företagare
har den sittande regeringen lagt ned, och hittills har vi inte sett en ny
utredning på det området. De allra minsta företagen har fått en höjd skatt.
Det hänger inte ihop med resten av det här anförandet.

Anf. 61 DÉSIRÉE PETHRUS ENGSTRÖM (kd) replik:

Herr talman! Jag håller inte med om att det skulle vara mer regel-
krångel. Regeringen jobbar på allvar med att minska antalet regler och
krångligheter för företagare. Man har som ambition, och det kommer
man att få svara upp mot 2010, att sänka det med 25 procent. Det är för
övrigt en ambitionsnivå som ligger inom hela EU-systemet.

För många kvinnor och för dem som vill starta eget är det ju oerhört
viktigt att man både får kunskap, kompetens, stöd och riskvilligt kapital.
Det är detta som den nya regeringen jobbar med – att hitta metoder för
kvinnor för att öka kunskapen om att starta eget. Det är jätteviktigt, och
det är det vi har lagt pengar och resurser på i budgeten.

Anf. 62 LUCIANO ASTUDILLO (s) replik:

Herr talman! Målet att minska regelkrånglet var ju någonting som den
förra regeringen antog. Det är, som Désirée säger, ett mål som hela EU
har antagit. Problemet är vad man håller med om här i debatten och vad
som är själva verkligheten där ute för småföretagen. Jag tror att det var
Newsdesk som gjorde en sammanställning som visade att antalet regler
för småföretagen är fler nu än för bara ett år sedan.

Utredningen är nedlagd, och dessutom är skatten höjd för de allra
minsta företagen. Det är borgerlig politik.

Anf. 63 DÉSIRÉE PETHRUS ENGSTRÖM (kd) replik:

Herr talman! Om utredningen är nedlagd innebär det inte att rege-
ringen kan säga att vi inte ska jobba med att minska regelkrånglet, för
den målsättningen ligger kvar i regeringens ambitioner. Alla företagare
kanske inte är nöjda med allting som händer, och man tycker inte att det
går tillräckligt fort. Men vi har en lista – och den kanske ni har sett – som

alliansen har tagit fram över alla de åtgärder som ändå har vidtagits på företagarrådet för att minska krånglet och för att det ska löna sig att anställa personer.

De åtgärder vi vidtar är linjer för att fler ska få jobb. Fler kvinnor får jobb i dag än under den socialdemokratiska regeringen. Det är de facto riktigt.

Anf. 64 PATRIK BJÖRCK (s) replik:

Herr talman! När det gäller detta med jämställdhetsarbete och hur man förbättrar för olika grupper på arbetsmarknaden är det spännande att höra en representant från Kristdemokraterna prata om nya utmaningar på arbetsmarknaden. Jag funderar på om detta inkluderar till exempel vårdnadsbidraget – alltså den här arbetslinjen att man ska betala kvinnor för att vara hemma? Är det en sådan ny utmaning på arbetsmarknaden som innebär att man förbättrar jämställdheten, får in fler kvinnor i arbetslivet och stärker arbetslinjen?

Anf. 65 DÉsirÉE PETHRUS ENGSTRÖM (kd) replik:

Herr talman! Det förvånar mig att du, Patrik Björck, förutsätter att vårdnadsbidraget ska användas av kvinnor. Det är inte tanken. Tanken är att vi ska se till att både kvinnor och män väljer vårdnadsbidraget. Det är en barnsatsning i första hand. Det ska jag erkänna: Det är inte en företagsatsning, utan den handlar om att vi ska kunna få livspusslet att hänga ihop på ett bättre sätt. När man tittar på det brukar jag jämföra med föräldraförsäkringen. Den har också till stor del gjort att många kvinnor har valt att vara hemma, men många kvinnor vill kunna kombinera, och även vårdnadsbidraget ska precis som föräldraförsäkringen gå att kombinera med arbete.

Anf. 66 PATRIK BJÖRCK (s) replik:

Herr talman! Nu påstod jag ju ingenting – jag frågade. Min fråga var: Tror Désirée Pethrus Engström att vårdnadsbidraget kommer att innebära att vi får fler kvinnor i arbete, att det stärker arbetslinjen och att det blir fler kvinnliga företagare av den reformen? Det var det som var min fråga.

När det sedan gäller nya utmaningar: Hur ser Désirée Pethrus Engström på kvoterings när det gäller styrelseplatser för att förbättra det kvinnliga deltagandet i företagen?

Anf. 67 DÉsirÉE PETHRUS ENGSTRÖM (kd) replik:

Herr talman! Som jag sade är vårdnadsbidraget en satsning på barnfamiljerna för att få livspusslet att gå ihop precis som föräldraförsäkringen är det. Föräldraförsäkringen är inte heller en företagsatsning.

När det gäller kvotering till bolagsstyrelser tycker jag inte att det är en rimlig väg att gå för att komma in i det privata näringslivet. Däremot tycker jag att vi ska se till att trycka på företagen. Men vi kan ju inte som Socialdemokraterna och Vänstern säga att alla kvinnor ska jobba i offentlig sektor. Det är ju där ni oftast vill lägga alla åtgärder. Hur ska de då kunna bli vd:ar i bolagsstyrelser? Det är för mig obegripligt. Den logiken går inte ihop.

Prot. 2007/08:12
18 oktober

Allmänpolitisk debatt

Arbete och företagande

Del 1: Arbete

Anf. 68 LUCIANO ASTUDILLO (s):

Herr talman! Socialdemokratin måste i alla lägen ha den bästa jobb- och arbetsmarknadspolitik. Det är ett nödvändigt historiskt arv. Vi har förstått väljarnas besked för snart ett år sedan. Vi ska göra vår hemläxa självkritiskt men framför allt samhällskritiskt. Målet är och förblir det samma: arbete åt alla.

I detta är arbetslinjen en grundbult – arbetslinjen som bygger på en balans mellan rätt och plikt och insikten om att alla utifrån förmåga ska ges möjligheter och stöd för att kunna få ett arbete, men också kravet, förväntningen, att alla ska anstränga sig, förkovra sig och göra det de kan för att bidra. Arbetslinjen är rätten till ett arbete och skyldigheten att arbeta.

Men arbetslinjen är ett uttryck för mycket mer än så. Det är inte bara en ekonomisk eller arbetsmarknadspolitisk modell. Den är också ett uttryck för en samhällssyn.

Låt mig säga så här: Drabbas grannens unge tonåring av långvarig arbetslöshet påverkar det också mig även om det inte är mitt barn.

Tvingas en äldre kvinna på grund av många års tunga lyft och monotont arbete att lämna sitt arbete före ålderspension blir också mitt liv fattigare även om hon inte är min mor.

Diskrimineras en invandrad person på grund av att han eller hon har ett osvenskt klingande namn som är svårt att uttala är det också mitt människovärde som kränks även om jag råkar vara född här i Sverige.

Arbetslinjen är rätten till ett arbete och skyldigheten att arbeta. Men den innebär också den djupaste insikt om att vi är beroende av varandra.

Herr talman! Den borgerliga regeringen vann valet genom löftet om att återupprätta arbetslinjen. Nu ser alla fullt ut vad som egentligen dolde sig bakom denna retorik om mer jobb och minskat utanförskap.

A-kassan – vanliga löntagares arbetslöshetsförsäkring – har ni försämrat i flera omgångar. Den är dyrare och ger sämre skydd och svårare att få stöd. Nu riskerar deltidsarbetslösa kvinnor att bli arbetande fattiga. 350 000 har flytt inkomstförsäkringen. Snacka om Reinfeldteffekt!

Stödet till dem som fortfarande är arbetslösa har ni gradvis dragit undan. Utbildningsvikariat, vuxenutbildningar och yrkesutbildningar har minskat i antal eller upphört. Anställningsstöden har reducerats trots att flera svenska företagare säger till oss: Vi behöver utbildad arbetskraft.

Nu har ni öppnat för ökad otrygghet på arbetsmarknaden trots att ni innan valet lovade att inte röra anställningstryggheten. Men det absolut allvarligaste med denna politik är att ni eroderar samhällssolidariteten – den samhällssolidaritet som gjort Sverige till ett framgångsrikt land.

Fler får jobb. Det är jättebra, men i första hand är det en effekt av den goda konjunkturen. Utanförskapet dröjer sig kvar. Långtidsarbetslösheten bland ungdomar är fortfarande hög, och socialbidragen har inte minskat på ett år. Kvar på arbetsförmedlingarna väntar de som står längst från jobben.

Herr talman! Vi socialdemokrater ska göra vår hemläxa. I Sverige har vi tre utmaningar. De handlar om dem som slås ut från arbetsmarknaden, dem som varit långvarigt utanför den och dem som aldrig fått chansen att komma in.

För ett par veckor sedan träffade jag en somalisk man på Skärholmens arbetsförmedling. Han hade precis misslyckats med ett svensksprov som krävdes för att få ta del av en yrkesutbildning. Besvikelsen och frustrationen lyste i hans ögon. Hur ser en arbetslinje ut för honom och alla andra utrikes födda som än i dag inte ges möjligheten att bidra?

För någon månad sedan träffade jag Mjudet, Daisy, Azra, Anita och Ann-Marie. De städar på min gamla gymnasieskola. De är fem rivjärn som städar 11 000 kvadratmeter varje dag. De talade stolt om sitt arbete. Vi är ju en kugge i hjulet, sade de. Tänk om vi skulle sluta städa skolan. Hur länge skulle man då kunna bedriva verksamhet här?

Samtidigt fanns den djupaste insikten om att ingen av dem nog skulle orka jobba till ålderspensionen. Hur ser en arbetslinje ut för dem?

För två år sedan var jag klubbordförande i fotbollsklubben Mabi. Vi körde i gång ett arbete med att hjälpa unga killar och tjejer som misslyckats med skolan att läsa upp svenskan, matten och engelskan genom att lura dem in via fotbollen. Jag har träffat en del av dem. Det var 20 av 25 som lyckades. De gick in i gymnasiet, men många har tyvärr hoppat av.

50 000–60 000 ungdomar saknar fullbordat gymnasium. Hur ser en arbetslinje ut som kan stötta de ungdomarna?

Vi socialdemokrater ska göra vår hemläxa. Vi ska inte återta arbetslinjen, som borgerligheten stal från oss. Vi ska inte heller, som Littorin ofta upprepar, återupprätta arbetslinjen. Nej, vi ska se till att formulera en framtidsinriktad arbetslinje som ser de problem som Sverige ändå dras med och som inte sviker, ja, till och med angriper, som borgarna gör, de människor som fortfarande står utanför.

Anf. 69 JAN ERICSON (m) replik:

Herr talman! För några veckor sedan läste jag i tidningen ett uttalande från en politiker. Han sade: Det var för stora grupper som inte fick möjlighet att arbeta. Där måste vi hitta nya system och verktyg.

Vem kan ha sagt detta? Kanske det var vår statsminister eller möjligen arbetsmarknadsministern? Nej, det var faktiskt Luciano Astudillo som uttalade detta om den tidigare socialdemokratiska arbetsmarknadspolitiken.

Socialdemokraternas politik kan sammanfattas med ett enda ord, och det är återställare. Samtidigt säger Luciano att vi måste hitta nya system och nya verktyg. Hur går det ihop med alla dessa återställare samtidigt som man säger att man vill göra nya saker? Det är faktiskt så att allt det som Luciano Astudillo nu vill återställa är den politik och alla de förändringar som har gett så mycket framgångar nu, det här senaste året.

Anf. 70 LUCIANO ASTUDILLO (s) replik:

Herr talman! Det där sista är egentligen inte sant. Vi skapade 93 000 nya jobb förra året utan att fördärva a-kassan.

Det är så här, och det kanske inte förstås av Moderaterna, att vi är ett folkrörelseparti, och vi har precis satt i gång ett rådslagsarbete. Det går inte att diktera uppifrån och ned hur de nya Socialdemokraterna ser ut, utan det sker brett i ett samtal ute bland s-föreningar, bland arbetslösa och bland dem som har arbete och ute bland företagare. Det är en diskussion som vi precis har satt i gång.

Vi måste också samtidigt bedriva en aktiv oppositionspolitik och kritisera hur ni klyver samhället och hur ni ger er på dem som fortfarande är arbetslösa i stället för att ge dem stöd. Det kommer vi fortsätta göra.

Men den konkreta politiken håller vi på och formulerar, och den kommer vi att gå till val på 2010. Därmed kommer vi också att ha ett fullgott alternativ till den klyvning av samhället som vi i dag ser.

Anf. 71 JAN ERICSON (m) replik:

Herr talman! Jag gläder mig åt självkritik – det är nyttigt.

Men jag har två konkreta frågor. Hur kan Socialdemokraterna föreslå att återinföra plusjobben mitt i en högkonjunktur när det är arbetsbrist inom en massa yrken? Och hur kan ni föreslå att vi ska ta bort nystartsjobben, som har gett 12 000 långtidsarbetslösa människor ett riktigt, fast jobb med avtalsenlig lön? Många av de människorna hade nästan gett upp hoppet om att äntligen få ett jobb. Nu har de fått det. Detta vill ni plocka bort.

Anf. 72 LUCIANO ASTUDILLO (s) replik:

Herr talman! Vi föreslår inte att nystartsjobben ska tas bort. Vi föreslår förstärkta nystartsjobb där vi subventionerar ännu mer än vad ni gör med det förslag som ni har.

Vad gäller plusjobben tror jag att du ska ta ett samtal med Littorin och kollegerna i regeringen. Det finns nämligen grupper i vårt samhälle som trots de tröskelneddragningar som ni gör nu inte kommer in på arbetsmarknaden. Plusjobben var ett sätt att få dem som stod längst bort från arbetsmarknaden att faktiskt få möjlighet att jobba. Det är dem, framför allt de äldre, som ni sviker, som hade plusjobb och ett eller två år kvar till pensionen. Det är dem ni har svikit.

Anf. 73 DÉSIRÉE PETHRUS ENGSTRÖM (kd) replik:

Herr talman! Jag tycker att Socialdemokraterna har lämnat en mänsklig katastrof efter sig med den stora andel människor som är utanför, och det borde man tänka mycket och allvarligt på när man nu funderar på sin nya politik.

Jag skulle vilja ställa en fråga eftersom jag ser olika uttalanden av Luciano Astudillo, ibland en sak här i kammaren och andra saker till medierna, när det gäller just om det ska vara arbetslinjen eller bidragslinjen som är viktigast. Ser du, Luciano Astudillo, arbetslöshetsförsäkringen som en omställningsförsäkring, och ser du att ni kanske behöver ompröva er politik när det gäller den stora satsningen? Ni lägger 11 miljarder mer i årets budget än vad vi gör på bidrag.

Anf. 74 LUCIANO ASTUDILLO (s) replik:

Herr talman! Vi har helt olika syn på den här omställningsförsäkringen. Jag ser den som en försäkring. Désirée kallar den för ett bidrag. Det är den stora skiljelinjen.

Dessutom har vi olika sätt att beskriva verkligheten. Det finns mycket att göra i Sverige för att hjälpa dem som står längst bort från arbetsmarknaden. Men kalla inte Sverige för en mänsklig katastrof. Sverige hävdade sig väl redan för ett år sedan. Vi hade en hög sysselsättningsfrekvens också i Sverige, om man jämför med våra nordiska grannländer eller med OECD-länderna.

Den mänskliga katastrofen, det är att ni ger er på dem som saknade arbete redan tidigare. Det är ju ni som bidrar till att människor som redan var fattiga blir ännu fattigare. Ni klyver Sverige, och så ger ni mer till de förmögna genom att avskaffa förmögenhetsskatten och genom att om lägga fastighetsskatten så att de allra rikaste hushållen i de allra dyraste villorna får mer pengar.

Anf. 75 DÉsirÉE PETHRUS ENGSTRÖM (kd) replik:

Herr talman! Det där är ju väldigt mycket retorik.

Vi ser nu att 120 000 nya jobb har kommit, som fördelas lika mellan kvinnor och män, och 90 000 av dem är fasta jobb. Det är en stor skillnad mot det som tidigare hänt, nämligen att människor har hamnat i permanent utanförskap.

Jag har en fråga om den forskning som säger att högre a-kassa ger färre jobb. Avfärdar Luciano Astudillo den forskningen?

Anf. 76 LUCIANO ASTUDILLO (s) replik:

Herr talman! OECD:s senaste *Employment Outlook 2007* säger att höga ersättningsnivåer har övervägande positiva effekter, till exempel ökad produktivitet. En bättre matchning så att rätt arbetslös får rätt jobb skapar jobb som är högproduktiva i stället för de där städjobben som ni vill skapa.

På sikt tror jag att den politiken behöver omprövas, säger till och med en folktoppartist i deras medlemstidning om den politik som ni för nu.

Anf. 77 MAURICIO ROJAS (fp) replik:

Herr talman! Det var lustigt att bli citerad av Astudillo. Han börjar lyssna på mig. Synd bara att han inte lyssnade tidigare, år 2000, 1996 eller 2004. Kanske hade det blivit en bättre politik för integration då, i stället för den desintegrationspolitik som ni förde under så många år.

Men vi ska se hur ni har gjort hemläxan. Här läser jag ur er budgetmotion för detta år där det finns ett fempunktsprogram för en snabb introduktion för flyktingar och andra som kommer hit. Bland dessa punkter finns det ingenting som handlar om jobb, om arbete. Hur ska dessa människor så fort som möjligt närma sig arbetsmarknaden? Här finns ingenting. Ni fortsätter med samma sak: väntan, passivitet och olika utbildningar. Det här är inte att göra hemläxan.

Anf. 78 LUCIANO ASTUDILLO (s) replik:

Herr talman! Mauricio Rojas får nog läsa lite mer noggrant, tycker jag. En av punkterna handlar just om att förbättra svenskundervisningen och anpassa och koppla den mer till de yrken som finns. Vi ska se till att när vi tar emot människor från andra länder får de en svenskutbildning som motsvarar de erfarenheter de har. Det är en av punkterna: svenska för ett snabbspår in på arbetsmarknaden. Men detta är bara en punkt.

Sedan har vi också lovat, och det kommer vi att fullfölja, en miljardsatsning för miljonprogrammen. Det kommer 2010 i vårt valmanifest – det lovar vi.

Och det skiljer sig från vad den här regeringen har gjort första året. Man har ju satsat de där miljonerna och miljarderna på de rikaste villaägarna och på de förmögna människorna. Det är ju skillnaden, Rojas. Den regering du stöder har ju glömt bort de där människorna i Botkyrka, Rinkeby, Rosengård, Angered och Biskopsgården som du pratar så varmt om.

Anf. 79 MAURICIO ROJAS (fp) replik:

Herr talman! Ni har fem punkter, Astudillo. Där finns ingenting, inte ett ord, om hur dessa människor så fort som möjligt ska närma sig ett jobb. Det finns inte ett enda ord om det. Det är bara utbildning, utbildning och åter utbildning.

Ni utbildar ihjäl människorna. Ni utbildar människorna till utanförskap. Det har ni alltid gjort, och ni fortsätter att göra det.

Anf. 80 LUCIANO ASTUDILLO (s) replik:

Herr talman! Jag tror att de flesta är helt överens med mig om att man behöver lära sig svenska språket för att få ett jobb i vårt samhälle. Det är grunden för att över huvud taget kunna konkurrera om jobben. En viktig punkt som finns med är: Hur förbättrar vi vägarna för dessa människor så att de ska lära sig språket och få ett arbete? Läs det en gång till. Annars måste jag ifrågasätta hur Mauricio Rojas läser.

Anf. 81 TOMAS TOBÉ (m) replik:

Herr talman! Luciano Astudillo är ansvarig för det rådslag som ska mejsla fram den nya jobbpolitiken. Han säger att han ska lyssna på organisationen innan beskeden kommer. Jag får nog ändå säga att det kommer många besked i dag. Det är nästan synd att inte fler journalister är här, för nu äntligen börjar det dimpa ned ett antal konkreta förslag om vad den socialdemokratiska jobbpolitiken kommer att innebära.

Jag tackar också för svaret, som Mona Sahlin inte kunde ge, att nu kommer satsningen på 15 miljarder vad gäller integrationsprojektet. Vidare har det i dag kommit besked om en återställning av a-kassan. Det är ett tydligt besked från Socialdemokraterna.

Man blir frestad att testa ytterligare några saker så att vi kan få lite fler besked. Stänger du helt dörren för sänkta arbetsgivaravgifter för ungdomar, Luciano Astudillo? Stänger du helt dörren för sänkta arbetsgivaravgifter i tjänstesektorn, det som skulle ge fler möjlighet att få ett första jobb? Det blir intressant att se om det kommer fler besked i dag.

Anf. 82 LUCIANO ASTUDILLO (s) replik:

Herr talman! Vad gäller sänkta arbetsgivaravgifter för ungdomar tycker vi att det är dåligt använda pengar. Tobé borde kolla med forskningen. Vi har forskningen på vår sida. Det är dumt att satsa pengar på storföretagen, som redan anställt ungdomar. I stället borde pengarna användas till att hjälpa de ungdomar som fortfarande står utanför arbetsmarknaden. Det anser forskarna, precis som vi socialdemokrater. Det tar vi också upp i vårt budgetförslag. Använd i stället pengarna för introjobb och avstampsjobb. Använd dem så att ungdomar kan komma in och pröva på praktik på arbetsplatser.

Detta är inget märkligt. Det handlar om prioriteringar. Ni ger pengarna till storföretag som McDonalds medan vi vill använda dem till att hjälpa ungdomar, just de ungdomar som jag nämnde i mitt anförande, de som saknar fullbordat gymnasium. Där går en tydlig skiljelinje i politiken.

Anf. 83 TOMAS TOBÉ (m) replik:

Herr talman! Då fick vi det tredje beskedet i dag. Ni stänger alltså dörren för sänkta arbetsgivaravgifter för ungdomar.

Jag tycker ändå att du, Luciano Astudillo, är svaret skyldig Sveriges arbetslösa ungdomar. På vilket sätt ökar chansen för unga att få ett arbete om man höjer arbetsgivaravgifterna? Det tycker jag är ett viktigt svar att få.

Det finns uppenbarligen en ganska stor skillnad här. Vi ser att arbetslösheten bland ungdomar som grupp är så allvarlig att det krävs kraftfulla åtgärder. Det är också intressant att höra hur du beskriver nedsättningen av arbetsgivaravgifterna. Jag tror inte att de småföretagare som i dag brett anställer ungdomar känner igen sig i den verklighetsbeskrivningen.

Anf. 84 LUCIANO ASTUDILLO (s) replik:

Herr talman! På vilket sätt får fler ungdomar jobb när McDonalds får 63 miljoner mer och ett callcenterbolag, som jag glömt namnet på, får 14 miljoner mer? Ni borde använt de resurserna till att hjälpa de ungdomar som trots den högkonjunktur vi är inne i, trots att det går så bra för vårt land, inte får de jobb som kommer. Det är ett stort svek. Ni sviker de ungdomar som har det allra svårast, de som fortfarande väntar på arbetsförmedlingarna.

Anf. 85 ANNA KÖNIG JERLMYR (m) replik:

Herr talman! Det är intressant att höra Luciano Astudillo ha en viss självkritik när det gäller den tidigare socialdemokratiska arbetsmarknadspolitiken. Det som kanske förvånar – och det är också min fråga – är om det är Socialdemokraternas avsikt att till dem som står längst från arbetsmarknaden erbjuda plusjobb. Dessa omfattas inte av LAS, den anställningstrygghet som Socialdemokraterna säger sig värna om, de har lönetak och är dessutom till hundra procent skattefinansierade.

Jag tycker inte att det tyder på nytänkande. Snarare är det en signal om att gammal misslyckad socialdemokratisk politik ligger fast.

Anf. 86 LUCIANO ASTUDILLO (s) replik:

Herr talman! Visst finns det ett anslag av självkritik men framför allt av samhällskritik. Vi ser att alliansen sviker dem som står längst bort trots den högkonjunktur vi är inne i. Det är viktigt att säga.

På arbetsförmedling efter arbetsförmedling som jag besöker kommer plusjobbarna tillbaka, och nystartsjobb och instegsjobb får de inte. De står fortfarande där och väntar. Det är ert stora svek. Det viktigaste är utbildning, utbildning, utbildning. Vi måste se till att vi har kvalificerade yrkesutbildningar och komvux. Vi måste hjälpa de människor som kommer till vårt land att få jobb. De måste bli matchningsbara med de jobb som finns. Där ligger ert stora svek.

Vi tycker att det dessutom är ett svek mot alla de äldre som nu har plusjobb. De får inte behålla dem fram till pensionen. Ni drar in dem, och de sista åren tvingas dessa människor stämpa i stället för att vara med och bidra. Det är ert svek, och det har vi skrivit om i vår budgetreservation.

Anf. 87 ANNA KÖNIG JERLMYR (m) replik:

Herr talman! Jag har en ytterligare fråga om ungdomsarbetslösheten.

Bland medlemsföretag inom hotell och restaurang uppger fler än nio av tio att de avser att anställa fler när sänkningen av sociala avgifter träder i kraft nästa år.

Socialdemokraterna säger nej till sänkta sociala avgifter. Ni säger också nej till sänkta arbetsgivaravgifter för unga. Vilka åtgärder tror ni är effektiva för att öka företagens efterfrågan på arbetskraft?

Anf. 88 LUCIANO ASTUDILLO (s) replik:

Herr talman! Jag skulle vilja säga: Läs budgetreservationen. Den debatten kommer vi att fortsätta föra. Vi kommer att fortsätta vara kritiska mot den politik allianspartierna för där de klyver Sverige, sviker dem som står längst bort från arbetsmarknaden, glömmer bort dem, och i stället använder pengarna till att prioritera skattesänkningar för de allra förmodnaste. Det är den stora skillnaden i politiken.

Jag noterar att bland dem som varit mest arga och besvikna på den politik som alliansen för finns Företagarförbundet där för övrigt Littorins syster finns.

Anf. 89 REZA KHELILI DYLANI (m) replik:

Herr talman! Jag är mycket glad över att våra politiska linjer skiljer sig åt och att vi nu ser ett annat regeringsalternativ i landet.

Vår vän Luciano Astudillo talade om diskriminering, somalier, invandrargrupper och integration. Jag ska som somalier berätta något för honom. Vi har ca 35 000 somalier i Sverige. De flesta av dem bor i Rinkeby, Tensta och Hjulsta. Jag är ordförande för moderatföreningen där och har dagligen kontakt med medlemmar och andra.

I dag hör man talas om diskriminering. Det är diskriminering när många först läser sfi i tre timmar och därefter tillbringar resten av dagen med sina landsmän på kaféet i Rinkeby och talar somaliska. De har ingen möjlighet att kunna gå till jobbet. De kan inte få de jobb som Luciano Astudillo räknade upp, som att hjälpa till att städa sjukhus, skolor och andra ställen där de behövs.

Anf. 90 LUCIANO ASTUDILLO (s) replik:

Herr talman! Den stora skiljelinjen, både när det gäller somalier och alla andra utrikes födda, är att arbetsmarknadsministern i sitt långa anförande inte nämnde ordet diskriminering medan Socialdemokraterna nämnt det i flera omgångar. Där finns den stora skillnaden. Diskrimineringen finns inte i arbetsmarknadsministerns värld. Det måste vi göra något åt. Vi måste skärpa politiken när det gäller diskriminering. Men för att få ett jobb är svenska språket A och O.

Dessutom måste man stötta företagarna. Man måste se till att stötta de små företag som allianspartierna nu höjer skatten för och se till att det blir möjligt att ha ett trygghetssystem även för småföretagare. Det är viktigt att satsa på dessa frågor, men den utredningen har lagts ned.

Anf. 91 REZA KHELILI DYLANI (m) replik:

Herr talman! Tyvärr var talartiden så kort att jag inte hann ställa min fråga.

Det gamla sättet är att Socialdemokraterna alltid står och pratar om diskriminering. 25 procent av svenska folket är invandrare. Det är diskriminering att många av dem är utan jobb. Luciano Astudillo är glad att det under den period som de hade makten skapades 93 000 nya jobb. Samtidigt fanns det, direkt eller indirekt, en och en halv miljon arbetslösa. Är inte det diskriminering?

Jag vill även fråga hur länge en person som inte kan lära sig svenska ska sitta på kafé och bli försörjd av sin familj på grund av dålig ekonomi.

Anf. 92 LUCIANO ASTUDILLO (s) replik:

Herr talman! Ekonomin blir allt sämre ju längre borgarna får härja i landet eftersom de försämrar villkoren för folk.

Ja, diskriminering är ett allvarligt problem. Jag tog upp det, och det finns för övrigt också en utredning om skärpningen av lagstiftningen kring diskriminering. Den bereds fortfarande i Regeringskansliet. Vi måste skärpa den lagstiftningen. Det är viktigt. Men vi måste även förbättra svenskundervisningen. Det är också viktigt. Det är viktigt att se till att svenskan blir mer kopplad till de yrken som finns.

Anf. 93 CATHARINA ELMSÄTER-SVÄRD (m):

Herr talman! Jag vill inledningsvis säga något som jag hade tänkt säga som en kommentar till Luciano Astudillo som ondgör sig över McDonalds. Det företaget är den största ungdomsarbetsgivaren i Sverige med över 140 000 anställda. De erbjuder ungdomar det första jobbet som är så viktigt och avgörande för resten av livet. De säger att de med sänkta arbetsgivaravgifter kan anställa fler. Det kan ju inte vara fel. I sin replik-omgång säger Luciano Astudillo med en rak höger till alliansen att vi sviker dem som står längst bort.

Jag vill ägna mina minuter åt de personer som verkligen med råge har blivit svikna, men inte av oss. Det är de personer som har tappat lusten, som inte hittar lusten, som inte har något hopp och som har känt sig fullkomligt ute i otrygghet. Det är alla de över 700 000 människor som på ett eller annat sätt har varit långtidssjukskrivna eller har tvingats till förtidspension.

Herr talman! Låt mig först tala om att jag inte tycker att det är ett problem att det finns människor som ibland behöver få förtidspension. Det stora problemet är alla de som kan och vill jobba men som har tvingats till förtidspension eller, som det egentligen heter, är i sjuk- och aktivitetsersättningen.

Vi kan titta på hur det såg ut för bara ett år sedan. Vi vet att 140 personer varje dag fick gå i förtidspension. Vi vet att ju längre man är borta, ju längre man är sjukskriven desto svårare är det att ta sig tillbaka till arbetsmarknaden.

När man har hamnat i förtidspension blir man dessutom lämnad. Man får inte den rehabilitering man behöver. Man får inte den vård man behöver. Man får inte det stöd man behöver för att komma tillbaka i arbete igen.

Vi vet att över 60 procent av dem som i dag är i förtidspension faktiskt själva säger sig ha en arbetsförmåga. Den har man inte tagit vara på.

Under en lång lång tid har det varit känt att när det gäller för individen att komma tillbaka fungerar det inte i samarbetet mellan Försäkringskassan, arbetsförmedlingen och företaget där man är anställd. Ändå har man inte tagit tag i det problemet.

Vad händer? Vi går vidare i ett nytt häv för att ytterligare minska det som vi kallar för utanförskap, för att se till varje persons förmåga i en viss tid i livet. Vi tror nämligen att det behövs att vi mer ser till människors förmåga än att vi låser in dem i att inte ha någon möjlighet.

Då blir en rehabiliteringsgaranti, som Tobias Krantz var inne på förut, ett sätt att få pröva sina egna möjligheter i ett första steg. Vi vet att människor som tidigare har varit i Försäkringskassan står kvar på steg ett efter ett år.

Det måste styras upp.

Rehabiliteringsgarantin innebär att man får möjlighet att pröva hos sin egen arbetsgivare eller hos andra arbetsgivare. Det kommer också att vara en möjlighet för människor som i dag har en anställning att få ta del av arbetsförmedlingens tjänster, något som man inte har haft möjlighet till tidigare.

När vi pratar om hur människor ska kunna komma tillbaka är det viktigt att företagshälsan får ökade satsningar och att vi vidareutvecklar den, inte minst för arbete där man får komma tillbaka i egen takt utan att bli av med sin sjukersättning. Det har varit så oerhört stelbent. Man blir friskskriven till 25 procent eller 50 procent, man har tre månader på sig att bestämma om man kan jobba eller inte. Om man har varit borta länge, hur ska man utan rehabilitering och utan rätt vård kunna pröva tillbaka och definitivt bestämma sig?

Vi tror på den här steglösa övergången.

Vi öppnar för privata aktörer inte bara på jobbförmedlingssidan utan också på den här sidan. Vi öppnar upp inom sjukvården och vården över huvud taget för att hjälpa människor tillbaka. De ska bli motiverade och coachade, och de ska kunna få hjälp med rehabilitering.

Vi tror att nyfriskjobb är ett kortare steg tillbaka till ett friskare liv. Över 400 000 människor skulle ha rätt till nyfriskjobb. Många av dem är kvinnor.

Vad gör vi då? Det blir dubbla arbetsgivaravgifter som tas bort för det företag som anställer en person som har varit långtidssjukskriven eller i förtidspension.

När vi nu under hösten jobbar med att hitta ett bättre samarbete mellan de myndigheter som har ansvar för de här människorna, inte minst Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen, är det viktigt att de kommer överens om ett gemensamt bedömningsunderlag när man ser till människors funktion. Det har heller inte funnits tidigare.

Herr talman! Många människor har haft år av uppgivenhet, olust och otrygghet med socialdemokrater. De har lämnats utanför. Som ett nästa häv ger vi dem en ny chans och ett nytt liv.

Anf. 94 LUCIANO ASTUDILLO (s) replik:

Herr talman! Jag vill komma med ett klargörande när det gäller McDonalds som företag. Jag tycker att det är ett jättebra företag. Jag ska för övrigt träffa McDonalds vd om några veckor. Det är inte det som det handlar om. Missförstå mig inte medvetet.

Jag vet inte varifrån uppgiften kommer att McDonalds kommer att anställa så många fler. Jag har läst att man inte är säker på att man kommer att anställa fler. Det borde Catharina Elmsäter-Svärd veta. Det finns en gräns för hur många McDonaldsjobb vi kan ha i vårt land. Det finns en gräns för hur många Big Mac & Co vi orkar äta i vårt land. Ett land kan inte bli rikt på McDonaldsjobb.

Vår kritik gäller att ni i stället för att satsa pengarna på de ungdomar som fortfarande inte kommer in på arbetsmarknaden ger dem till storföretag som McDonalds.

Anf. 95 CATHARINA ELMSÄTER-SVÄRD (m) replik:

Herr talman! Jag kan avslöja för Luciano Astudillo att vi i utskottet i dag har fått ett brev från McDonalds vd som talar om att just sänkta arbetsgivaravgifter kommer att leda till att de vill anställa fler.

Det finns en annan del i detta. Ett företag som McDonalds har inskriivet i sina stadgar, eller vad vi ska kalla det för, att de ska se till att ha en mångfald. Deras anställda ska spegla hur Sverige ser ut. Därför tar de ett extra ansvar för att anställa människor med funktionshinder, ett extra ansvar för personer som har en annan bakgrund än vad jag med mitt blonda utseende har.

Man kanske inte ska haka upp sig på dem och tro att de ska sko sig på detta. Det är bra att vi är överens om det. Jag menar att det är så lätt att fastna i ett företag som faktiskt tar ett stort samhällsansvar.

Anf. 96 LUCIANO ASTUDILLO (s) replik:

Herr talman! Jag ska noga följa om McDonalds använder sina 63 miljoner, som den här regeringen har gett dem, för att anställa ungdomar. Jag ska följa det.

Det är inte det som är huvudproblemet. Det är inte McDonalds vi har hängt upp oss på, utan på den borgerliga regeringen som i stället för att använda pengarna till att hjälpa de ungdomar som inte kommer in nu ger dem till företag som McDonalds. Det är ett exempel. Det är dåligt prioriterat. Politik handlar om att välja.

Anf. 97 CATHARINA ELMSÄTER-SVÄRD (m) replik:

Herr talman! Det är just det som vi har valt att göra den här gången. Vi använder dessutom pengar till att se till att människor får nystartsjobb, nyfriskjobb och instegsjobb. Det är alla de riktade insatser som kompenserar företag för att de anställer en person som kan komma tillbaka till arbetslivet. För att inte tala om vad vi gör för de människor som har stått utanför på grund av förtidspension eller sjukskrivning och som nu äntligen kan få en chans till rätt rehabilitering.

Anf. 98 LENNART LEVI (c):

Herr talman! Vi har pratat om arbetsliv, och det är bra. Vi har pratat om vikten av att fler får jobb. Det är jätteviktigt. Vi kan vara överens om det. Den där artikeln som arbetsmarknadsministern hänvisade till i Du & jobbet illustrerar detta.

Jobb är bra för hälsan. Jobb är bra för det allra mesta här i livet. Men EU har en bra formel. De talar i Lissabonstrategin om fler och *bättre* jobb. Det räcker inte med jobb, vilket som helst. Jobbet måste vara bra. Annars får man nämligen den effekt som Luciano Astudillo faktiskt nämnde, att man slås ut i förtid, att man inte uppnår 65-årsåldern med hälsan i behåll. Det tycker jag är en mänsklig rättighet att få göra. Det handlar alltså om fler jobb och bättre jobb.

Nå, Centerpartiet, mitt parti, har idéer om ett livsvänligt arbetsliv. I det ingår ett antal komponenter. En är att de som leder jobb ges rimlig kompetens i att göra just detta, blir utbildade i att göra just detta.

Jag vet att av de blivande civilingenjörer som passerar Kungl. Tekniska högskolan har 80 procent inte fått utbildning i arbetsmiljö eller i ledarskap. 20 procent har det. Jag skulle vilja ha åtminstone omvända relationer, alltså att 80 procent borde få sådan utbildning. Ett förslag är därför att teknologutbildning, ekonomutbildning och annan högre utbildning ska kompletteras med kunskaper i arbetsmiljö och ledarskap.

Sedan finns det ett andra förslag. Vi har en bra arbetsmiljölag. Vi har en bra förordning om systematiskt arbetsmiljöarbete. De har en avgörande svaghet. De följs inte. Jo, de stora företagen följer dem i stort sett. De har specialavdelningar. De har specialister. De gör det man bör göra. Men många andra företag gör det inte. Det är ett av skälen till att så många slås ut i förtid. Vårt andra förslag är därför att dessa lagar och bestämmelser ska tillämpas fullt ut i den praktiska vardagen.

Det tredje förslaget är att näringsliv och offentlig sektor ska kompletteras med social ekonomi. Den offentliga sektorn och, för den delen, den privata kan inte ensamma svälja de många arbets sökande, de som i dag står utanför. Den sociala ekonomin ska till. Det har traggats om det och diskuterats och utretts. Det är hög tid att gå från ord till handling.

Sedan finns det ett fjärde förslag. Arbetslivet förändras sig mycket snabbt. Det går inte att repliera på gammal forskning. Det behövs en forskning som håller jämna steg med utvecklingen som sker när det gäller globalisering och teknisk utveckling. Vi behöver alltså en satsning på tvärvetenskaplig arbetsmiljö och på arbetslivsforskning vid universitet och högskolor. Jag förväntar mig att min egen regering gör den satsningen i sin forskningsproposition som kommer ganska snart.

Det femte förslaget gäller samordning av socialförsäkringarna, som motvikt mot nu rådande stuprörstänkande. Så här tänks det nu: Ja, men det här är en arbetslivsfråga. Nej, men det här är en försäkringsfråga. Nej, men det här är en fråga för socialtjänsten.

Herre min gud, det är samma kostym som de olika fickorna sitter på! Det spelar inte så fasligt stor roll för den enskilde om pengarna tas ur den ena eller den andra kassan. Man ska alltså samordna de effekterna mycket mer än vad som nu sker.

Den sista punkten är en ljuspunkt, en viktig ljuspunkt. Jag har länge efterlyst en rehabilitering värd namnet och en företagshälsovård värd namnet. Under den gamla regeringen var det, tyvärr, prat om det men väldigt lite satsningar på det. Det förefaller som om den nya regeringen menar att det ska vara en verklig insats på det här området för att bryta rådande utanförskap respektive förebygga utanförskap.

Anf. 99 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m) replik:

Herr talman! Under den förra mandatperioden fick vi 140 nya förtidspensionärer varje dag. Sedan valet är det över 400 personer som har lämnat utanförskap, fått ett arbete att gå till, en arbetsgemenskap att känna trygghet i och en lön att leva på.

Arbetsmarknaden är nu den allra bästa på 20 år. Långtidsarbetslösheten sjunker. Ungdomar och invandrare kommer in i större omfattning än på decennier.

Jag ser två steg som vi nu med mer intensitet ska arbeta vidare med. Det ena är det som Catharina Elmsäter-Svärd nämnde. Det handlar om att sänka trösklar för förtidspensionärer, så att de kan komma tillbaka i arbetslivet på olika vis. Det andra är det som Lennart Levi tar upp, nämligen arbetsmiljöfrågorna. Vi behöver en ny svensk arbetsmiljöstrategi. Det har inte tänkts en ny tanke på arbetsmiljöområdet på nästan 30 år i den offentliga debatten. Det ska vi ändra på.

Det är lätt att ansluta sig till många av de punkter som Lennart Levi tar upp, och vi kommer att ta med det arbetet när vi nu utformar den nya strategin i samverkan med forskare, med arbetsmarknadens parter och med andra som är intresserade.

Anf. 100 LENNART LEVI (c) replik:

Herr talman! Jag noterar med stort intresse och tacksamhet de löften – jag får väl tolka dem så – som arbetsmarknadsministern ger.

Anf. 101 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m) replik:

Herr talman! Naturligtvis! Sedan kan man aldrig missa chansen att ta ordet.

Det är två punkter som jag är speciellt intresserad av. Den ena gäller socialt företagande. När vi nu går in djupare i att utveckla jobb- och utvecklingsgarantin är det där, när vi pratar om kompletterande aktörer, som vi ser ett stort utrymme för socialt företagande.

Basta företagskooperativ i Nykvarn, Företaget Left Is Right i Kristinehamn och Fontänhusen är tre goda exempel. Jag uppmanar alla som

inte har varit i den typen av verksamheter att åka dit. Det är otroligt spännande.

Den andra punkten gäller samordningen av de olika socialförsäkringssystemen, där det pågår ett arbete.

Anf. 102 LENNART LEVI (c) replik:

Herr talman! Mellan de båda stora sjöarna Vänern och Vättern finns det ett område som kallas södra Skaraborg. Där har i tolv års tid bedrivits ett utomordentligt arbete under rubriken: Det finns bruk för alla.

Människor som har varit arbetslösa, människor som har varit invandrare, människor som har varit skadeskjutna på olika sätt, även med missbruksproblem, har där tagit med sig sina olika bidragsformer in i en gemensam pott. Och den har gjort det möjligt för människor att göra en samhällsinsats, att göra nytta och samtidigt må bättre. Det är alltså slöseri att inte göra mer av det.

Anf. 103 SYLVIA LINDGREN (s) replik:

Herr talman! Jag har läst en intervju med Lennart Levi i Dagens Nyheter. Där är rubriken: Forskare blev riksdagsman och fick gehör för arbetsmiljöarbetet.

Där säger ändå Lennart Levi att arbetsmiljöfrågorna inte har synts till i den offentliga debatten sedan den här regeringen tillträdde. Jag kan hålla med om detta – arbetsmiljöarbetet har inte synts. Men jag kan också fråga var Lennart Levi har varit när vi har haft alla de här debatterna runt den frågan. Men välkommen i debatten i dag!

Lennart Levi säger också i intervjun att han har tryckt på arbetsmiljöarbetet inifrån, så att de här frågorna har kommit i fokus. Vi vet allihop att neddragningarna har varit stora på Arbetsmiljöverket. ALI har lagts ned. Det har blivit färre inspektörer. Om Lennart Levi ändå tycker att han har varit så framgångsrik undrar jag hur sjutton det hade sett ut om inte Lennart Levi hade reagerat.

Min fråga är: Hur är det med de här nedmonteringarna? Ställer sig Lennart Levi bakom dem?

Anf. 104 LENNART LEVI (c) replik:

Herr talman! Lennart Levi vill inte tala om Lennart Levi. Det jag vill tala om är att Arbetsmarknadsdepartementet har inlett ett arbete på det här området. Jag vet det för att jag har varit perifert inblandad i det. Jag kan intyga att planer finns på att göra åtskilligt av det som jag här har tagit upp. Alla detaljer känner jag inte till än. Det är ju upp till oss att besluta.

Men det har varit tyst under den socialdemokratiska tiden. Det har visserligen pratats, ja, men det har agerats väldigt lite. Det berodde inte på den förra arbetsmarknadsministern. Han ville nog, Hans Karlsson, alltså. Men han fick inte. Han fick inga pengar att arbeta med, och han blev efterhand ganska uppgiven. Det är den uppgivenheten vi nu försöker bryta.

Anf. 105 SYLVIA LINDGREN (s) replik:

Herr talman! Lennart Levi säger att han inte vill tala om Lennart Levi. Samtidigt sade han i inledningen att det är väldigt viktigt med förhållandet mellan ord och handling. Mycket klart har Lennart Levi ändå sagt att han tycker att det är olyckligt att Arbetsmiljöverket drabbas av nedskärningar. Men varför inte då ställa upp på de socialdemokratiska riktlinjerna när det gäller inspektörer och se till att Arbetsmarknadsverket får resurser?

Anf. 106 LENNART LEVI (c) replik:

Herr talman! Som jag alldeles nyss sade finns det fler sätt att komma till Rom än en enda väg. Ett bra sätt nämnde jag inledningsvis, att få en arbetsledning i hela vårt näringsliv, i hela vårt offentliga liv som kan de här frågorna. Då behövs inte lika många inspektörer. Det andra är att vi genomsyrar vårt akademiska liv, våra universitet och högskolor, med utbildning. Då behövs inte en massa arbetslivsinstitut.

Anf. 107 PATRIK BJÖRCK (s) replik:

Herr talman! Sylvia Lindgren var inte den enda som satte kaffet i vrångstrupen när man läste tidningen måndagen den 3 september. Om man deltar i en riksdagsgrupp som utsätter arbetsmiljöarbetet för en total katastrof och sedan står och brer ut sig i en tidning blir det lite knepigt. Väntar på regeringen, gör Lennart Levi. Det han väntar på är väl gröna smileys. För det är det enda som regeringen har lyckats med när det gäller arbetsmiljöarbetet.

I samma tidning som Lennart Levi hyllar regeringens arbetsmiljöarbete den 3 september finns det några kolleger eller före detta kolleger som har synpunkter på regeringens arbetsmiljöarbete. Där säger man så här: Arbetsmarknadsminister Sven Otto Littorin har lovat att inte rusta ned forskningen om arbetsmiljön. I verkligheten har 350 miljoner, en tredjedel av landets samlade forskning, försvunnit.

Detta skriver 14 professorer och undrar om regeringens arbetslinje inte behöver något stöd i vetenskapen. De här 14 är kamrater och tidigare kolleger till Lennart Levi som gör en helt annan bedömning av läget än Lennart Levi gör.

Anf. 108 LENNART LEVI (c) replik:

Herr talman! Jag tog i oktober i fjol upp frågan med just arbetsmarknadsministern om inte en satsning behöver göras på tvärvetenskaplig arbetslivsforskning. På det fick jag entydigt positiva svar. Det är inte bara det. Jag vet att det brev jag skrev till Sven Otto Littorin också sändes vidare till utbildningsministern. Även denne markerade ett intresse för att ta in de här frågorna i den forskningsproposition som snart kommer. Så ge regeringen en chans, inte tolv år som ni hade men åtminstone lite mer än ett år, så kommer rätt mycket av det att hända som vi efterlyser.

Anf. 109 PATRIK BJÖRCK (s) replik:

Herr talman! Det finns en otroligt stor besvikelse när det gäller de här frågorna inom Lennart Levis tidigare forskningsområde. Jag tror inte att han kan hämta något som helst gehör bland sina tidigare kolleger.

Lennart Levi nämnde södra Skaraborg. Det råkar vara så att det är just därifrån jag kommer. I Falköpings kommun finns det, som Lennart Levi säger, ett projekt som arbetar med människor som står långt ifrån arbetsmarknaden. Det finns bruk för alla, heter det.

Jag skulle rekommendera Lennart Levi att åka dit och prata med dem. De är förtvivlade över regeringens arbetsmarknadspolitik.

Anf. 110 LENNART LEVI (c) replik:

Herr talman! Jag har pratat med dem. De har kontaktat mig, och de kommer hit för att göra just detta. Den förtvivlan som till äventyrs kan finnas hos någon eller några kommer vi att kunna hantera på ett konstruktivt sätt.

Anf. 111 SVEN-ERIK ÖSTERBERG (s) replik:

Herr talman! Det välregisserade replikskiftet mellan arbetsmarknadsministern och Lennart Levi var på gränsen till lite smågulligt, måste jag säga. Jag funderar över att Lennart Levi inte är mer orolig när han hör repliksåret från arbetsmarknadsministern när man nedrustar arbetsmiljön genom mindre resurser till Arbetsmiljöverket. Arbetsmarknadsministern säger att hälsan är att ha ett jobb. Det ligger inte på inspektörer, och så vidare.

Samtidigt ser vi hur arbetsplatsolyckorna ökar, inte minst inom byggbranschen. HTF och Sif kom i dag med en rapport som visar att på vår fjärde arbetsplats hade man inget arbetsmiljöarbete värt namnet, och så talar man om att ha ett arbetsliv där man ska ha hälsan under hela tiden.

Jag respekterar Lennart Levi för hans inställning och det arbete han har gjort. Men jag skulle vilja fråga: Blir inte Lennart Levi lite orolig när han hör arbetsmarknadsministerns nonchalanta inställning till arbetsmiljöarbete?

Anf. 112 LENNART LEVI (c) replik:

Herr talman! Jag tycker inte att arbetsmarknadsministern hittills har haft så särskilt många chanser att visa någon inställning alls. Arbetet pågår, och vi väntar på resultatet av det. Det viktiga är att det finns andra vägar än de byråkratiska. Det finns andra vägar än de institutionella. En viktig väg är om alla chefer kunde arbetsmiljö, om alla chefer tillämpade det som de kunde, om alla chefer lärde sig ledarskap på ett sätt värt namnet. Då skulle många problem lösas utan ingrepp vare sig från något arbetslivsinstitut eller från Arbetsmiljöverket.

Det är den vägen som jag tycker är värd att prövas. Det var väl ett av skälen till att protesterna från de fackliga organisationerna när Arbetslivsinstitutet lades ned – vilket jag beklagar, det må jag säga – var så försiktiga. De var inte lika högljudda som de som kom från den internationella scenen.

Anf. 113 SVEN-ERIK ÖSTERBERG (s) replik:

Herr talman! Lennart Levis försvar av arbetsmarknadsministern faller väl ganska platt. Arbetsmarknadsministern hade faktiskt tio minuter på sig då han hade kunnat diskutera arbetsmiljö. Åtta minuter av de tio minuterna använde han till att skälla på oss socialdemokrater för att vi hade fel förslag. Tydligen oroar de ganska mycket ändå fast de är så dåliga.

Om nu cheferna ska utbildas som Lennart Levi säger fordras det ju resurser till det. Det behövs någon myndighet som håller i det och håller det uppe. Blir då inte Lennart Levi orolig när Arbetsmiljöverket får en sänkning med 150 miljoner av sina resurser och hela det här nedrustas? Skapar inte det oro, Lennart Levi?

Anf. 114 LENNART LEVI (c) replik:

Herr talman! Jag skulle bli orolig om jag inte anade slutresultatet. Det är där jag har siktet inställt. Jag tror att det kommer att utveckla sig på ett positivt sätt. Vad gäller tidsanvändningen åtta av tio minuter, hur många minuter har socialdemokraterna, miljöpartisterna och vänsterpartisterna i den här församlingen ägnat de här frågorna under de gångna timmarna? Det har knappt nämnts, utom av Astudillo som gjorde det.

(Applåder)

Anf. 115 MAURICIO ROJAS (fp):

Herr talman! Vi har i dag en mycket positiv utveckling som ger allt fler människor jobb, riktiga jobb. Till stor del beror detta på regeringens politik. Det är också glädjande att konstatera att de som gynnas mest av denna utveckling är invandrade personer, inte minst bland grupper vars liv har präglats av ett mycket djupt utanförskap. Det förtjänar regeringen att få beröm för, även om jag skulle vilja se att ännu mycket mer gjordes för att utnyttja de goda tiderna till att sträcka ut en hand till de mest utsatta i vårt samhälle.

Herr talman! Denna utveckling är onekligen glädjande, men jag vill ändå lyfta fram en omständighet som bekymrar mig. Goda tider har vi haft förut, och i slutfasen av tidigare högkonjunkturer har vi sett, i olika omfattning, att utsatta grupper får ett bättre arbetsmarknadsläge. Men vi vet, herr talman, att efter julen kommer fastan. Vi har tidigare gång på gång sett hur dessa sårbara grupper varit de första som förlorar sina jobb och tvingas återgå till en tillvaro i utanförskap så fort konjunkturen vänt.

Detta har konstaterats av en rad olika forskare och belagts av SCB:s statistiska undersökningar. Det är så vår arbetsmarknad har fungerat: sist in, först ut, för att säga det på ett enkelt sätt.

Herr talman! Denna omständighet är givetvis ingen tillfällighet utan en logisk följd av de lagar som styr hur vår arbetsmarknad fungerar. Dessa lagar skapar trygghet för vissa grupper, men denna trygghet betalas med andra gruppers otrygghet, en otrygghet som drabbar just människor som på alla sätt är mycket utsatta. Det är en lagstadgad otrygghet för dem som allra mest skulle behöva trygghet för att kunna uppnå en fastare integration i vårt arbetsliv och i vårt samhällsliv i stort.

Herr talman! Är denna situation acceptabel? Är den bra för samhällsutvecklingen? Är det så ett rättvist och mer integrerat Sverige skapas? Det tror jag inte, herr talman. Jag är övertygad om att ingen annan i denna kammare gör det heller. Ändå gör vi ingenting för att förändra det som de facto är en lagstadgad diskriminering som drabbar främst men inte enbart invandrade personer.

Det mest uppenbara uttrycket för denna form av institutionell eller lagstadgad diskriminering är den turordningsprincip vid avskedande som är central i vår nuvarande lag om anställningstrygghet, LAS.

Den mest omfattande studien om hur LAS specifikt slår mot invandrade personer gjordes 2003 av Catharina Calleman på beställning av dåvarande Integrationsverket. Studien bekräftade det vi redan visste, det vill säga att utrikes födda arbetstagare förlorar sina anställningar vid avskedande i betydligt högre grad än personer födda i Sverige. Studiens slutsatser om varför detta inträffar pekar entydigt mot just turordningsreglerna i LAS. Ingen attitydmässig diskriminering kunde beläggas som orsak till de invandrade arbetstagarnas utsatthet.

Herr talman! Jag hoppas att regeringen tar till sig denna bekymmersamma och väl belagda problembeskrivning och ser över den nuvarande lagen om anställningsskydd. Men inte i syfte att göra alla otrygga, ty det vore varken bra eller genomförbart, utan i syfte att reparera en mycket ovälkommen och diskriminerande följd av LAS, som jag utgår från att ingen tänkte på när lagen kom till.

Om man inte gör det är risken mycket större att de integrationsvinster som i dag görs går om intet så snart konjunkturen vänder. Att låta den invandrade delen av befolkningen och andra sårbara grupper ta den hårdaste smällen vid sämre tider har varit kännetecknande för den socialdemokratiska arbetsmarknadspolitiken. Det är en djupt orättvis politik som jag hoppas att alliansregeringen bryter med.

Anf. 116 BÖRJE VESTLUND (s) replik:

Herr talman! Det ligger naturligtvis en aning av sanning i det Mauricio Rojas säger om detta med först in, sist ut. Det beror ju på att man väldigt ofta kommer sent in i arbetslivet. Så långt tror jag att vi kan vara överens.

Men det jag inte kan få in i mitt huvud är hur man skulle kunna få en bättre trygghet för invandrargrupper som kommer in sent i arbetslivet i en högkonjunktur, vilket jag inte tycker borde vara fallet, genom att göra det otryggt för alla som finns på arbetsmarknaden. Hur skulle det ge tryggare anställning för dem som faktiskt har kommit in sent? Min erfarenhet, och då pratar jag om åtminstone tio–femton års erfarenhet av just lokala förhandlingar på arbetsplatser med väldigt många invandrare, är att på arbetsgivarnas önskelista står tyvärr de som har kommit in sent. Högst upp på arbetsgivarens lista står de man vill plocka bort.

Anf. 117 MAURICIO ROJAS (fp) replik:

Herr talman! Nej, vi ska inte göra livet otryggare för alla, inte alls. Men vi måste se att vi har ett problem här. Det är bra att du säger att det finns en aning av sanning, men det är mycket mer än så. Det vet du. All forskning säger att detta är sant.

Vi måste ta itu med detta. Hur gör vi? Vi måste undersöka frågan, vi måste hitta ett sätt utan att vi skapar otrygghet och därigenom slår mot de kategorier som är väldigt utsatta. Jag tog upp detta flera gånger med dåvarande arbetslivsministern i er regering. Han ville inte ens tänka tanken, inte undersöka det alls. Och det är det jag vänder mig mot.

Jag hoppas att vår regering tar itu med frågan i syfte att hitta en lösning som är bra för alla.

Anf. 118 BÖRJE VESTLUND (s) replik:

Herr talman! Vi skulle alla vara väldigt glada om vi kunde hitta ett system som gynnade just dessa grupper. Jag tror inte att någon skulle ha någonting emot det, men problemet är att det är väldigt svårt att hitta ett system som kan skydda just den här gruppen från att bli utslagen.

Det kommer att handla om det traditionella som Mauricio Rojas ibland gör sig till talesman för, nämligen en otrygghet för alla och inte en trygghet för den grupp man värnar om.

Diskriminering är den fråga vi borde titta på och inte en ändring av LAS.

Anf. 119 MAURICIO ROJAS (fp) replik:

Herr talman! De som undersökte den här problematiken tittade på just den frågan. De hittade inga belägg för en attitydmässig diskriminering som förklaring. Allt pekade på att LAS var det stora problemet.

Vi skulle kunna tänka oss att till exempel använda kompetens i stället för som nu, sist in, först ut. Kompetensen borde avgöra. Låt de mest kompetenta stanna! Då skulle dessa människor som kommer utifrån och ofta sent in på arbetsmarknaden kanske få en chans. Vi måste börja tänka på det.

Anf. 120 SYLVIA LINDGREN (s):

Herr talman! Sverige ska vara en förebild med moderna arbetsplatser och en god arbetsmiljö. För mig som socialdemokrat är det lätt att säga ja till detta. Tyvärr delas inte detta ja av den borgerliga alliansen. De kraftiga besparingarna på Arbetsmarknadsverkets resurser och nedläggningen av Arbetslivsinstitutet är tydliga exempel på detta. Det handlar om åtgärder som också kommer att få stora konsekvenser för arbetslivet.

Värdefull forskning inom arbetsmiljöområdet går till spillo, och förutsättningarna för att förbättra arbetsmiljön försämras kraftigt när omfattningen av tillsynen, kompetensen, kunskapen och arbetsledningen minskar. Antalet inspektörer blir naturligtvis mindre när resurserna minskas på Arbetsmiljöverket.

Herr talman! Det vardagliga arbetsmiljöarbetet försvåras när bland annat de partssammansatta medlen skurits bort, vilket också innefattar informationen om arbetsmiljöarbetet. Försämringarna leder till att risken för att anställda ska skadas i sitt arbete blir större. De som har riskfyllda jobb drabbas naturligtvis hårdast. Det handlar om träindustriarbetare, städare, undersköterskor och sjukvårdsbiträden med flera.

I en rapport som Arbetsmiljöverket presenterade för ganska snart ett år sedan framgick att var fjärde anställd det senaste året har haft problem som beror på jobbet. Det är framför allt stress som ger stora problem på arbetsplatserna. Socialsekreterare, lärare och psykologer uppger att var

fjärde av dem har haft stressrelaterade problem. Var tionde i undersökningen uppgav också att de någon gång varit hemma på grund av sina besvär. Många av de drabbade är kvinnor inom storkök och hemtjänst. Där förekommer tunga lyft, och belastningsskadorna är stora.

Enligt uppgift har de stressrelaterade problemen fördubblats de senaste tio åren. Det har helt enkelt blivit mer pressat på arbetsplatserna. I rationaliseringsivern har personal tagits bort, men färre människor ska helst hinna med mer, vilket på sikt kan få förödande konsekvenser.

Lägg till den svidande kritik som Sif och HTF har kommit med i den rapport som Sven-Erik Österberg tidigare har tagit upp och som Ulf Holm hade med i början av dagens debatt när han betonade arbetsmiljöfrågorna. Det är alltså viktigt att vi har ett aktivt och ett offensivt arbetsmiljöarbete.

Herr talman! När övriga Europa upprustar arbetsmiljöfrågorna nedrustar Sverige. Tidigare var vi ett framgångsrikt land i dessa frågor. I samtliga EU-länder bedrivs forskning inom arbetsmiljöområdet och i arbetslivet i någorlunda samlad form. Institutionsmodellen finns i flera länder, och finansieringen sker på ett eller annat sätt med offentliga medel. Forskningen är viktig för att stödja politiska beslut som ger verkningfulla åtgärder för framtiden fattas. Det är därför som det är så viktigt att verksamheten är långsiktig. Stor och allvarlig kritik måste därför riktas mot såväl den kunskaps- som kapitalförstörelse som högeralliansen har bidragit till genom nedläggning av ALI.

Regeringen framhåller gång efter annan att det ska löna sig att arbeta. Men hur ska det långsiktigt löna sig att jobba om det inte går att göra det under säkra förhållanden? Arbetsrelaterade sjukdomar till exempel är ett högt pris för samhället och inte minst för den enskilde. Man måste kunna se att de nya jobben, framtidens jobb, hänger samman med en god arbetsmiljö.

Skyddsombuden, huvudskyddsombuden och de regionala skyddsombuden är nyckelpersoner i arbetsmiljöarbetet. Information, kunskap och kunskapsöverföring är viktiga instrument i dessa nyckelpersoners vardag.

Arbetsmiljöinspektörernas roll är viktig, inte minst för de små och medelstora företagen, vilket också framkommer i den utredning som har presenterats i dag. Tekniskt bistånd och rådgivningstjänster främjar i sin tur en god arbetsmiljö och de anställdas hälsa och välbefinnande.

Herr talman! Jag tycker att Arbetsmiljöverkets resurser och tillsynsmöjligheter snarare behöver stärkas. Det behövs fler inspektörer och en ökad kompetens eftersom förändringstakten i arbetslivet är hög och nya riskfaktorer tillkommer. Det är en skam att inte Sverige längre kan vara ledande i dessa frågor.

Anf. 121 FREDRICK FEDERLEY (c) replik:

Herr talman! Jag tror egentligen att Sylvia tycker att det är en skam att Socialdemokraterna inte är regeringsinnehavare.

Det som är så trevligt med de här debatterna är att man kan få förståelse för hur andra människor tänker. Det är därför jag utifrån ditt anförande, där du har beskrivit hur vi är på väg rätt utför en ravin på arbetsmarknadsområdet, skulle vilja ställa fyra frågor till dig.

1. Har du sett några tendenser, i forskningen eller någon annanstans, till att kvaliteten på arbetsmiljön har minskat det senaste året?
2. Hur kommer det sig att antalet sjukskrivningar och arbetslösheten minskar?
3. Hur kommer det sig att antalet nya sjukskrivna minskar kraftigt och är historiskt sett lågt just nu?
4. Om det vore så att er politik var så himla mycket bättre, hur kommer det sig att ni både hade fler sjukskrivna, långtid och korttid, och fler arbetslösa under den tid ni hade regeringsmakten?

Anf. 122 SYLVIA LINDGREN (s) replik:

Herr talman! Det är väl ingen tvekan om att ett arbetsmiljöarbete måste vara långsiktigt. Dagens rapport är väldigt tydlig i det sammanhanget. Man ser att stressrelaterade arbetsolyckor och även olika typer av följd effekter av detta ökar och ökar kraftigt. Tror inte Fredrick Federley att skyddsombuden, arbetsmiljöarbetet och det som görs har någon effekt i detta sammanhang? Vi ser hela tiden stressrelaterade bekymmer komma fram i olika sammanhang, och det måste man naturligtvis åtgärda.

Fler arbetstillfällen är väl jättebra. Men det förutsätter också att vi måste se till att det blir goda och säkra arbetsplatser.

Anf. 123 FREDRICK FEDERLEY (c) replik:

Herr talman! Allians för Sverige, vår regering och våra borgerliga kolleger här i kammaren arbetar hårt för att vi ska få en bättre arbetsmiljö. Jag tror inte att den ingång som du på något sätt vill visa, att Arbetslivsinstitutet skulle vara det absolut enda som ser till att vi får en god, säker och trygg arbetsplats, är rätt väg att gå. Det är också tydligt i och med att du inte vill svara på fyra raka frågor som visar på att det går åt helt rätt håll nu, medan det gick åt helt fel håll de tre föregående mandatperioderna. Det visar snarare att ni har insett att alliansregeringen har rätt medan ni hade fel.

Anf. 124 SYLVIA LINDGREN (s) replik:

Herr talman! Nej du, Fredrick Federley, så är det inte. Jag tycker att det är bra att jobben blir fler och att sysselsättningen ökar. Men visst är det väl ologiskt att regeringen i takt med att jobben ökar sänker ambitionerna på arbetsmiljöområdet. Ställ inte nya jobb i konflikt med arbetsmiljö – antingen nya jobb eller dålig arbetsmiljö! Se till att vi har både nya, bra jobb och en säker arbetsmiljö. Det är där socialdemokratisk politik och högerpolitik skiljer sig kraftigt åt.

Anf. 125 MAGDALENA ANDERSSON (m):

Herr talman! Sverige behöver fler företagare och fler entreprenörer. Vi behöver fler människor som förverkligar sina idéer, sådana som vågar satsa all kraft, tid och ork och även pengar på investeringar för framtiden. Vårt gemensamma välstånd och vår fortsatta utveckling i Sverige bygger på att vi tar till vara människors lust, nyfikenhet, kreativitet och vilja att fortsätta utvecklas. Med företag kommer jobb. Med människor i jobb

minskar utanförskap, och välståndet ökar. Det är en ekvation som hänger ihop, hela vägen.

Tre av fyra företagare i Sverige är män. Nu ökar antalet företag som kvinnor startar. Men det går långsamt. Om det fortsätter i samma långsamma takt som i dag säger Svenskt Näringsliv att det kommer att ta 80 år innan lika många kvinnor som män driver företag.

Så lång tid får det inte ta, inte om vi tror att kvinnor som företagare har något bra att tillföra, att idéer och kvaliteter som kvinnor har med sig i företagandet och i ledandet av andra människor är av godo. Då måste vi gemensamt fundera på om det finns hinder i vägen, sådant som gör att somliga hellre avstår från att driva företag än att våga prova. Ett tydligt hinder har ju varit att hela den offentliga sektorn, där kvinnor har haft större delen av sitt arbetsliv, tidigare har varit stängd för alternativ. Det är något som nu äntligen håller på att ändras.

Herr talman! Ett jämställt arbetsliv börjar i skolan. Jag menar att elever som har slutat sin skolgång ska ha samma ingångsmöjligheter till ett varierat och fritt yrkesliv. Det betyder att oavsett om man har valt att bli undersköterska eller snickare ska skolan ha rustat eleven med kunskaper i entreprenörskap och eget företagande. Det ska vara lika självklart för den blivande läraren att kunna starta en egen skola som det är för civilingenjörer att kunna starta ett företag utifrån sina kunskaper och innovationer, eller för honom som valde vårdlinjen likaväl som för henne som gick målarprogrammet.

Herr talman! Jag tycker också att det bör inrättas ett särskilt konto för framtida företagande. Genom att kunna göra avdrag i sin deklaration skulle man kunna göra avsättningar av medel i särskilda fonder som man sedan skulle kunna använda som ingångskapital när man vill starta eget. Det finns redan liknande konton, till exempel skogskonton för jordbrukare. Det är ett förslag som mycket väl kan innebära att fler kvinnor, som generellt sett är mindre riskbenägna än män, vågar satsa på livet som företagare, eftersom man har kunnat sätta undan till en trygg och stabil insats.

Ett annat problem är de komplicerade trygghetssystem som finns i Sverige. Det är rent kontraproduktivt för ett land som vill ha fler företagare. Där är dagens föräldraförsäkring ett bra exempel. Kvinnor, som tar ut merparten av föräldraförsäkringen, är väldigt beroende av hur den ser ut. I dag har företagare ett helt annat system för att räkna ut dagersättning än anställda har, någonting som i praktiken innebär att företagaren får lägre dagersättning och tvingar dem att ta ut fler dagar per vecka. Och som lök på laxen blir det en kortare tid hemma med barnet för att man är företagare. Om man lägger ihop de här förutsättningarna behöver man inte vara ett geni för att förstå att kvinnor i barnafödande ålder kanske väljer bort livet som företagare, eftersom det resulterar i mindre trygghet för henne och hennes familj.

Sverige behöver människor som förverkligar idéer, som tänker nytt och som vågar satsa både tid och pengar på investeringar för framtiden. Då behövs det förändringar. Det behövs en jämställd skola. Det behövs en översyn av företagarnas trygghetssystem och det behöver inrättas ett särskilt konto för framtida företagande. Det är inte allt, men det är en början. Med fler idéer kanske det går snabbare än de 80 åren för kvinnorna att komma i kapp männen.

Herr talman! För drygt ett år sedan fick Allians för Sverige väljarnas förtroende. Vi fick det därför att vi berättade vad vi ville göra. Vi ville sätta Sverige i arbete. Vi ville fokusera på kvalitet i viktiga välfärdsverksamheter. Vi ville rusta ett rättsväsende som slutade att tolerera våld och brott. Vi hade ett gemensamt valmanifest och en väl genomarbetad politik. Vi sade vad vi ville göra, hur vi ville göra det och med vem vi ville göra det.

Mycket har hunnit hända sedan dess. Tidningen Riksdag & Departement redovisade nyligen att av 131 löften från alliansen är 101 redan genomförda eller på gång. Min förhoppning är att de förslag jag här har talat om också snart kommer med på listan för genomförda förslag.

Anf. 126 BÖRJE VESTLUND (s) replik:

Herr talman! Jag trodde ärligt talat att man – när det gällde – skulle uppfylla sina löften. Det var mycket diskussioner om småföretagande och småföretagarnas situation i valrörelsen.

Vi har i dag facit på vad som har gjorts efter ett år. Det är inte så mycket. Vi kan konstatera att viktiga projekt – inte minst för kvinnors företagande – som Forska och väx har man skurit kraftigt i. Vi kan konstatera att arbetsgivaravgiften för de flesta företagen har höjts. Vi kan konstatera att regelkrånglet har ökat med 63 procent det senaste året. Vi kan konstatera att det som skulle göra det enklare i offentliga sektorn har knappt påbörjats.

Detta är ett kvalificerat sätt att uttrycka att i det här sammanhanget har denna regering inte gjort ett enda dugg. När kommer näringspolitiken att bli en stor fråga?

Anf. 127 MAGDALENA ANDERSSON (m) replik:

Herr talman! Jag berättade alldeles nyss att tidningen Riksdag & Departement har redovisat att av 131 gemensamma allianslöften är 101 genomförda eller på gång. Det är ett fantastiskt gott betyg på en regering som har suttit i ett år.

Under de tolv åren före alliansregeringen hände alldeles för lite. Det infördes stopplagar, vilket innebar att kvinnor som ville göra något inom sina egna respektive expertområden effektivt stängdes ute. Alliansregeringen har beslutat att öppna denna möjlighet. Nu finns en hel sektor som är öppen för kvinnor.

Det finns problem kvar. Det går inte att lösa allt på ett enda år. Jag belyste en del av problemen som jag tycker är viktiga att lyfta fram för att vi ska få fler kvinnor.

Anf. 128 BÖRJE VESTLUND (s) replik:

Herr talman! Vi kan konstatera att i riksdagens näringsutskott har vi inte haft en enda proposition som har handlat om näringspolitiken sedan den borgerliga majoriteten tillträdde.

Det är naturligtvis jättelätt att inrikta sig på en enda fråga, nämligen stopplagen, herr talman. Men behöver inte de kvinnor som har andra typer av företag än för sådant som görs inom offentliga sektor en näringspolitik som gynnar dem? Det talar Magdalena Andersson över huvud taget inte om.

Anf. 129 MAGDALENA ANDERSSON (m) replik:

Herr talman! Avskaffandet av stopplagen behandlades i socialutskottet. Den frågan kanske inte hör hemma i näringsutskottet. Det finns ett annat förslag till lag som kommer att behandlas i socialutskottet, nämligen frågan om fritt val. Människor i omsorgerna ska ges rätt att själva kunna välja. Det är något som gynnar den enskilde, fritt företagande och kvinnor.

Anf. 130 SVEN-ERIK ÖSTERBERG (s) replik:

Herr talman! Jag delar i mycket Magdalena Anderssons uppfattning om företagande, nämligen att även företagare behöver ha ett socialt skyddsnet.

Har Magdalena Andersson en annan uppfattning än sin egen partiordförande? För några veckor sedan när Företagarna krävde bättre sociala förmåner sade han att själva vitsen med företagande var att ta risker. Det skulle inte byggas ut. Jag skulle vilja ha en belysning av detta.

Sedan fanns ett långt framskridet arbete av hur detta skulle ses över. Det lades ned av nuvarande regeringen. Sedan skulle en ny utredning göras, men direktiven har fortfarande inte tagits fram. Varför tar det tid om detta är en så viktig fråga?

Sedan har vi frågan om regelkrånglet. Titta bara på hur det kan vara på en bensinmack. Det är olika subventionsgrader om man säljer bensin eller korv. Är det att göra det enkelt för företagaren?

Sedan är det frågan om beskattningen. Mikroföretagen har jättestora problem med att betala skatt. Vad tänker regeringen göra åt det? Ser man mellan fingrarna eftersom det är fråga om företagare? Gäller inte lagen lika för alla?

Anf. 131 MAGDALENA ANDERSSON (m) replik:

Herr talman! Jag delar uppfattningen att företagande ska innebära, och innebär, en viss del risker. Det är en av komponenterna i själva företagandet. Men om man ser att det finns något som jag inte skulle vilja påstå är en risk utan en orättvisa i trygghetssystemen tycker jag att man ska försöka göra något åt det.

Det är bra att den tidigare regeringen, så småningom efter tolv år, tyckte att detta kanske ska ses över. Det är glädjande att man gjorde det. Man lade fram ett förslag till utredning, som behöver skrivas om. Jag ser fram emot ett nytt förslag, som vi kanske tillsammans kan vara överens om.

Anf. 132 SVEN-ERIK ÖSTERBERG (s) replik:

Herr talman! Det ska inte bara skrivas om utan ni vill också utreda igen. Men ni kommer inte ens fram med direktiv. Är det statsministern som stoppar direktiven eftersom han inte vill ha några?

Anf. 133 MAGDALENA ANDERSSON (m) replik:

Herr talman! Jag tror inte att statsministern skriver direktiv till utredningar. Var det så på Sven-Erik Österbergs tid är det bara att beklaga. Men så är det inte i alliansregeringen. Det sker säkert inom de berörda departementen.

Direktiv till utredningar skrivs om. Det är inte särskilt onormalt att det är så. Vi ser fram emot bra nya skrivningar, och framför allt ser vi fram emot att det blir en förändring så att kvinnor också vill driva företag.

Prot. 2007/08:12
18 oktober

Allmänpolitisk debatt

Arbete och företagande

Del 1: Arbete

Anf. 134 FREDRICK FEDERLEY (c) replik:

Herr talman! Jag vill tacka för ett mycket bra anförande. Det är befriande att höra ett anförande i kammaren som bygger på att man tror på företagare, företagandet och friheten som finns i skaparkraften.

Vad tror du att det skulle innebära för kvinnors arbetsmarknad nu när vi från alliansens sida är beredda att öppna för kvinnor att starta företag inom det som tidigare var en förbjuden och inlåst näringsverksamhet? Vi säger att det inte är fult att tjäna pengar på att göra människor friska. Det är inte fult att kirurgen, sjuksköterskan och undersköterskan får vettigt betalt i ett företag. Skulle du kunna utveckla lite vad du tror att det skulle innebära för kvinnors möjligheter att utvecklas, driva företag och kompetensutvecklas?

Anf. 135 MAGDALENA ANDERSSON (m) replik:

Herr talman! Jag tror att det betyder oerhört mycket. Den idé man tidigare har haft, där man försökte att få kvinnor att arbeta i andra yrkesområden än tidigare, eftersom det var enda chansen för dem att göra karriär, ska kanske släppas. I stället måste kvinnors expertområden lyftas upp.

Vi ser i den ena undersökningen efter den andra att där kvinnor finns och där det finns fler arbetsgivare och möjligheter gör de också lönekarriär. De får chansen att bli chefer, utvecklas och ta sig vidare. För kvinnor och för jämställdheten är avskaffandet av stopplagar och öppnandet av hela offentliga sektorn något gott och glädjande inför framtiden.

Anf. 136 FREDRICK FEDERLEY (c) replik:

Herr talman! Tack för ett bra svar.

Jag har tittat mycket på frågan om hur vi kan få ett mer jämställt näringsliv utan att tvinga företagen till kvotering eller andra typer av tvångslagstiftning. Jag har tittat på vårdföretagen där kvinnor får tyngre chefspositioner och lär sig ett vd-skap. Tror du att det skulle bli en positiv sidoeffekt till andra företag, det vill säga att en kvinna som har drivit ett vårdföretag och lärt sig chefskapet inom företagande också skulle kunna gå till andra verksamheter och därmed bättra på jämställdheten i näringslivet utan tvångslagstiftning?

Anf. 137 MAGDALENA ANDERSSON (m) replik:

Herr talman! Jag har fått precis samma signaler som Fredrick Federley har fått. Det krävs kvinnor på mellanchefernivå och ledningsnivå i olika företag som en rekryteringsbas framöver. Det har funnits för få av den sorten i det privata näringslivet. Med en öppnad marknad kommer det att finnas fler. Det är bra för kvinnor över huvud taget och för näringslivet.

Anf. 138 AGNETA GILLE (s):

Herr talman! Jag vill ta tillfället i akt att återkomma till frågan om de deltid arbetande kvinnorna. Det är kvinnor i omsorgen, i handeln, i hotell- och restaurangbranschen – kvinnor som på alla sätt försöker att få ett heltidsjobb igen men som inte lyckas.

Jag har själv arbetat i omsorgen. Jag har arbetat på dagis och i sjukvården. Jag är barnskötare. Jag har erfarenhet av problematiken med att alltid försöka se till att få en fast tjänst och med så hög sysselsättningsgrad som möjligt.

Att den borgerliga regeringen då riktar ett så hårt slag mot de deltid arbetande kvinnorna är för mig helt oförståeligt. Det är en skam i Sverige i dag, tycker jag, att belasta de deltid arbetande kvinnorna med att de enbart får stämpla i 75 dagar och därefter blir utstämplade. De kanske blir tvingade att gå ut i heltidsarbetslöshet eller till ett arbete på annan ort och tvingade att bryta upp från sitt boende med familjen.

När jag jobbade fackligt i Svenska Kommunalarbetsförbundet jobbade vi hela tiden för att få fler i heltidsarbete. Vi försökte hitta kombinationstjänster och försökte sätta press på arbetsgivaren.

I förslaget som alliansen och högerregeringen lägger fram slår man bara mot dem som är deltid arbetande. Det är de som ska stå för hela kakan. Man gör en besparing med 4 miljarder kronor. Det är en oerhörd besparing som riktas enbart mot kvinnorna. Sedan säger man att nu kommer arbetena, nu kommer heltiderna i kommuner och landsting. Och det kanske är så att de i alla fall ökar i antal i kommuner och landsting. Men se hur det ser ut i handeln! Se hur det ser ut i hotell- och restaurangbranschen! Se hur det ser ut på McDonalds där ungdomarna jobbar! Det är inga heltider, utan det är uppdelat i deltid arbeten, och arbetsgivaren har inte heller någon vilja att göra dem till heltider.

Därför har vi socialdemokrater tillsammans med Miljöpartiet och Vänsterpartiet jobbat för att få en lag om att det nu ska finnas en möjlighet att få heltid för dem som vill, alltså att heltid ska vara en rättighet och deltid en möjlighet.

Det är skrämmande att läsa om de kvinnor och även män i tidningen Kommunalarbetaren som känner att de blir helt utsatta av det nya förslaget från högeralliansen. Flera säger: Det är fruktansvärt. Jag har jobbat heltid. Jag har haft vikariat. Men nu när jag skulle fortsätta får jag bara deltid och inget annat. Jag som är ensamstående med barn får rätt till ersättning i 75 dagar. Därefter får jag gå på socialbidrag. Det är det som kommer att bli resultatet när man tar från dem som har det väldigt svårt, de som är utsatta.

4 miljarder är oerhört mycket pengar som dras från de deltid arbetande kvinnorna. De pengarna ska användas till den välbärgade överklassen. Det är på den som den här högerregeringen satsar pengar.

Jag mötte ett par som har ett fantastiskt hus. När de insåg att de skulle få över 50 000 kronor mer per år att spendera på grund av att fastighets-skatten förändras och förmögenhetsskatten tas bort skrattade de och sade: Det är jättebra för oss, för vi känner att vi behöver rusta vår tennisbana. Det är alltså de deltid arbetande kvinnorna som ska betala rustningen av överklassens tennisbanor.

Vi kunde också se en kvinna på tv som sade: Skattesänkningarna gör att vi får över 50 000 kvar. Det gör att vår familj kan göra ytterligare en långresa, och det är bra för oss.

Det är de deltidsarbetande kvinnorna som ska gå till socialen som ska finansiera detta. Jag tycker att det är skamligt. Det är förfärligt att vi i Sverige ska uppleva detta. Det är en högerregering som tar från dem som inte har för att ge till dem som är väldigt välbärgade.

Deltidsproblematiken är en svår nöt att knäcka. Men knäck inte de deltidsarbetande! Försök att sätta press på arbetsgivarna i stället.
(Applåder)

I detta anförande instämde Marina Pettersson och Anneli Särnblad (båda s).

Anf. 139 FREDRICK FEDERLEY (c) replik:

Herr talman! Det känns ganska tydligt att Agneta Gille slåss med sina egna demoner. Nu kommer jag inte ihåg exakt vilken kommun den kvinna som du citerade kom från. Men jag kan ana att det kanske är en kommun där Socialdemokraterna har styrt ganska länge, att det också är en kommun där många ledande socialdemokrater har varit aktiva inom Kommunalarbetareförbundet. Ni har haft regeringsinnehavet i tolv års tid, men ni har inte kunnat åtgärda detta. Det här kommer som en baksmälla nu när jobben kommer och vi också öppnar för och har en positiv inställning till att vi får flera företag och flera fria verksamheter inom omvårdnadssektorn och sjukvårdssektorn.

Jag har jobbat inom LSS-omsorgen, både på gruppboende och i dagverksamhet, och har sett problemet med att få ihop scheman. Jag har också kunnat se hur man i andra delar av landet haft en öppnare attityd än man hade i min dåvarande hemkommun till att knoppa av och starta eget för kvinnor som fick egenmakt och kunde lägga sina scheman så att de passade dem själva. Men jag har också sett hur Socialdemokraterna har försökt att stoppa det här på alla tre nivåer.

Varför har ni vaknat upp just nu efter valet och inte tidigare?

Anf. 140 AGNETA GILLE (s) replik:

Herr talman! Men, Fredrick Federley, den statistik som finns när det gäller olika kommuner visar att de inte alltid har en socialdemokratisk ledning. Det är väldigt olika. Jag ska erkänna att vissa borgerligt styrda kommuner har haft framgång. Men man har också haft en fantastisk framgång när det gäller deltidsproblematiken i vissa socialdemokratiskt styrda kommuner. Det finns alltså både-och, så det går inte att dra en linje och säga att det är på det ena eller det andra sättet.

Jag erkänner att vi från socialdemokratisk sida i kommunerna skulle ha gjort mer för att se till att deltidsproblematiken raderades bort. Men det jag vill trycka på är att det inte bara handlar om kommuner och lands-ting som arbetsgivare utan om många andra arbetsgivare. Vad tycker du själv när du ser på handeln? Vad ska du säga till Handels deltidsarbetande kvinnor när de inte får stämpla i mer än 75 dagar? Det skulle jag vilja ha svar på av dig, Fredrick Federley.

Anf. 141 FREDRICK FEDERLEY (c) replik:

Herr talman! Återigen vill ni från Socialdemokraternas sida inte svara på varför ni under tolv år av maktinnehav i Sverige här i kammaren, i kommuner och landsting och så klart med total kontroll över fackförbunden inte har lyckats göra något åt detta. Men vi är tacksamma från alliansens sida för att ni sätter så stor tilltro till att vi ska kunna lösa detta. Och, tro mig, vi jobbar på att lösa det men inte med samma medel som ni.

Vad var det i er politik som gjorde att vi fick så många deltidsarbetande kvinnor i Sverige som blev tvungna att stämpla för att få sin ekonomi att gå ihop?

Anf. 142 AGNETA GILLE (s) replik:

Herr talman! Tilltron till er regering sätter jag inte någon peng på alls, kan jag klart deklarerera. Ni riktar er enbart mot de deltidsarbetslösa. Vad har ni vidtagit för åtgärd för att komma åt deltidsproblematiken?

Du svarade inte på min fråga om vad som ska hända med Handels deltidsarbetande kvinnor. Ni vidtar inte en enda åtgärd för att komma åt problematiken med deltidsarbete. Vi gjorde det. Det tog tid. Vi har nu arbetat fram ett förslag om att det ska finnas en rättighet till heltid och inget annat.

Anf. 143 CATHARINA ELMSÄTER-SVÄRD (m) replik:

Herr talman! Agneta Gille är väldigt duktig på att med dimridåer lägga ut en hotbild som inte visar den verklighet som faktiskt gäller. Det medverkar till att öka oron hos framför allt kvinnor som är deltidsarbetslösa.

Det är en stor andel människor som i dag är deltidsarbetslösa, vilket för dem är ett ekonomiskt problem liksom det är för samhället. Men det är ju inte så att vi tar bort ersättningsdagarna. Det finns 75 dagar kvar, vilket kan innebära att det är minst ett år eller mer beroende på hur man gör.

Vi har också sett att arbetsgivare har utnyttjat att de kan stämpla upp och därför inte gett heltidsanställning. Nu ökar trycket på att omorganisera.

Det har till och med varit så att en del har känt att det rent mentalt har varit okej att stämpla upp för att orka med arbetet hemma medan kollegan som jobbar deltid inte har haft den möjligheten. Var ligger rättvisan i det?

Anf. 144 AGNETA GILLE (s) replik:

Herr talman! När jag träffade en kvinna från Handels på ett arbetsplatsbesök för ett tag sedan frågade jag henne om svårigheten när det gäller deltid, för hon hade deltid. Jag sade att allians- och högerregeringens svar är att nu sätter den anställde press på arbetsgivaren.

Kan du, Catharina Elmsäter-Svärd, ge ett exempel på när den anställde har pressat arbetsgivaren utan att ha en facklig organisation i ryggen och ensam stått mot arbetsgivaren och sagt att om man inte blir anställd på heltid så slutar man, eller vad?

Den pressen funkar inte fullt ut, och det fick jag verkligen bevis för från den kvinnan jag mötte. Hon hade inget att sätta emot sin arbetsgivare. Ville hon inte jobba kvar fanns det flera andra som ville jobba där och det till 62 procent och inget annat.

Prot. 2007/08:12
18 oktober

Allmänpolitisk debatt

Anf. 145 CATHARINA ELMSÄTER-SVÄRD (m) replik:

Herr talman! Det vi har sett under det senaste året är att det har kommit fler arbeten, inte minst i den privata sektorn. Det har oftast varit heltidsanställningar.

Arbete och företagande

Del 1: Arbete

Den stora boven är väl snarare den offentliga sektorn där vi har ett politiskt ansvar. Det kanske inte är hot alla gånger, men det handlar om en balans. Har företagen möjlighet att anställa deltidsarbetslösa med nystartsjobb har vi gett ett incitament att med en kompensation med lägre arbetsgivaravgifter göra det möjligt att anställa fler personer på heltid. Det måste väl ändå vara bra.

Anf. 146 AGNETA GILLE (s) replik:

Herr talman! Alla beslut måste leda till en lösning där de deltidsarbetslösa får jobba mer. Det är vad dessa, oftast kvinnor, vill. Det är därför vi ska försöka hitta så bra lösningar som möjligt. Men jag tror inte att nystartsjobben löser hela problematiken. Man måste ha en lag om att det finns en rätt till heltid. Jag tror inte på kortsiktiga lösningar.

Anf. 147 BÖRJE VESTLUND (s) replik:

Herr talman! Tack för ett bra och inspirerande anförande från Agneta Gille!

Under det sista året som Socialdemokraterna regerade med stöd av Miljöpartiet och Vänstern kom 93 000 nya jobb till. I dag har vi en högerregering, och vi kan konstatera att 350 000 har gått ur a-kassan.

I går sade näringsministern i sitt anförande att hon hade varit i Åre och konstaterat att det var så många som hade fått heltidsjobb bland annat på grund av regeringens åtgärder. När jag kontrollerade detta med den största a-kassan på orten, nämligen Hotell och Restauranganställdas a-kassa, kunde de inte avläsa något av detta.

Har Agneta Gille sett något sådant i de siffror som har redovisats, nämligen att deltidsarbetslösheten har blivit lägre på grund av regeringens åtgärder?

Anf. 148 AGNETA GILLE (s) replik:

Herr talman! Nej, inte enligt de siffror som jag har tittat på och gått igenom för att följa frågan. Jag har jobbat med denna fråga i himla många år, både fackligt och politiskt. Vi kan inte se att det har gett de resultat som regeringen vill påstå.

Vad som skrämmer mig är att vi kommer att se att socialbidragen kommer att öka när man inte har möjlighet att få heltid och inte heller möjlighet att stämpla upp.

Vi kan inte se att högerregeringens politik har gett något resultat i dag. Det enda som kommer att ske är att de deltidsarbetslösa kommer att bli tvingade att gå på socialbidrag om det inte finns något annat.

Anf. 149 HELENA RIVIÈRE (m):

Herr talman! Vi lever i ett land av systemförsörjda. Vi lever i Göran Persson-land, i ett land där Göran Perssons anda lever kvar och där relationerna mellan väljare och politik är en relation om pengar.

Mona Sahlin talade om plikten, men hon säger rätt och plikt i den ordningen. Det är fel ordning, och det är en farlig ordning.

Det som är farligt kan man se på blanketten på vilken invandrare ansöker om svenskt medborgarskap. Där får de frågan hur de försörjer sig. De får ett antal svarsalternativ, och de alternativen är som följer: genom arbete, företagande, a-kassa, försäkringskassa, socialbidrag, studiebidrag, annat bidrag. Budskapet är det farliga på blanketten. Budskapet säger att arbete och bidrag går på ett ut.

Socialdemokraterna kan inte skilja på att försörja sig och att bli försörd. Synonymen till egen försörjning är att tjäna sitt uppehälle. Det aktiva "försörja sig" har en moralisk implikation som det passiva "bli försörd" inte har. Försörd ska man bara bli vid behov om man är oförmögen att arbeta eller är sjuk.

Vi i alliansen betonar det egna ansvaret och plikten att göra rätt för sig. Vi måste tänka om och uppmana människor att ge tillbaka till välfärdsstaten genom arbete.

Blanketten ska vi ändra, herr talman. Vi ska fråga om man försörjer sig eller blir försörd.

Anf. 150 ANN-CHRISTIN AHLBERG (s):

Herr talman! Vart tog borgarnas utlovade jämställdhet vägen? Villkoren i arbetslivet är avgörande för jämställdheten. Men arbetslivet är långt ifrån jämställt, och borgarna ser till att det gång på gång blir sämre för kvinnorna.

Klass- och könsmönster på arbetsmarknaden är tydliga. De allra sämsta villkoren har unga LO-tjejer. Vi ser detta när det gäller trygghet i anställningar, rätten till heltid och makt och inflytande i arbetet och över arbetstidens förläggning. Visstidsanställningarna har ökat markant. Över en halv miljon människor har någon form av tidsbegränsad anställning. Vanligast är det bland unga kvinnor. Hela 70 procent av de vikariatsanställda är kvinnor.

Vi socialdemokrater strävar efter goda villkor på arbetsmarknaden oavsett kön eller ålder. Vi vill också att den offentliga arbetsgivaren ska gå före som en god förebild. Vi socialdemokrater hade också beslutat om en reform för ökad trygghet för visstidsanställda som den borgerliga regeringen redan rivit upp.

Herr talman! 200 000 personer är ofrivilligt deltidsarbetslösa. Majoriteten är kvinnor. Att 42 procent av kvinnorna jobbar deltid innebär att främst kvinnor, trots att de har arbete, inte har en lön som räcker till den egna försörjningen. Vi socialdemokrater tycker att arbetsgivarna har haft tillräckligt lång tid på sig för att fixa heltider, men de har tyvärr inte lyckats med det. Heltidsfrågan är därför en av de viktigaste pusselbitarna som måste komma på plats för en jämställd arbetsmarknad.

Vi socialdemokrater vill lagstifta för rätten till heltid. Då kan vi se att många kvinnor som är låginkomsttagare garanteras flera tusenlappar mer i plånboken och en större möjlighet att kunna försörja sig själva hela livet. Den moderatledda regeringen sade att låginkomsttagarna skulle få en tusenlapp extra i månaden i plånboken, och sedan höjde de så många avgifter att det faktiskt inte blev särskilt mycket kvar till just låginkomsttagarna.

70 procent av den borgerliga budgeten går till de 30 procent som har de högsta inkomsterna, alltså männen. De gynnas alltid av sänkt förmögenhetsskatt, borttagen eller sänkt fastighetsskatt och jobbavdrag. Någon måste ju betala detta. Vad säger borgarna då? Jo, den här gången ska det bli de deltidsarbetslösa.

Borgarnas lösning på deltidsarbetslösheten är att begränsa möjligheten att få a-kassa om man är deltidsarbetslös. Detta slår extra hårt mot kvinnor. Dessutom får man ytterligare två karensdagar innan man kan få a-kassa.

Statsminister Fredrik Reinfeldt var tydlig i partiledardebatten i går när det gäller hur han ser på deltidsarbetslöshet: Den är en självvald arbetstidsförkortning, eller man ser det som bekvämt att få arbetstidsförkortning på detta sätt. Det är den moderatledda regeringens syn på deltid och på hur arbetsmarknaden ser ut för kvinnor.

”En budget för gubbar” och att kvinnor och barn får vänta kunde man läsa på ledarsidan i Aftonbladet efter att borgarna hade presenterat sin budget. Detta är hushållsnära tjänster ett exempel på. Man ska som högavlönad man köpa sig fri från det oavlönade arbetet i hemmet. Vem ska ta de nya städjobben på deltid? Är det de lågavlönade kvinnorna som ska dubbelarbeta för att de inte klarar av sin ekonomi när de inte får heltid eller möjlighet till deltid ersättning från a-kassan?

Som om inte detta är nog införs ett vårdnadsbidrag på några tusenlappar i månaden, som ska ges till människor för att de inte arbetar – för att kvinnor ska missa år av utveckling i arbetslivet och få sämre löneutveckling, minskade karriärmöjligheter och lägre pensioner. Och papporna slipper – eller får inte – ta mer delat ansvar för hem och familj. Det är ett bidrag som dessutom riskerar att urholka och minska resurserna till förskolan och förstärka gamla könsroller som hör till historien.

Som om det inte vore nog att man tar resurser från förskolan för att införa vårdnadsbidraget ska man ge mer arbetsuppgifter till den personal som finns där och som många gånger redan har en alldeles för tuff arbetsmiljösituation. Nu ska förskolepersonalen bli poliser och intyga att föräldrarna inte fuskar till sig pengar genom att skriva intyg till Försäkringskassan. Kvinnor kan, heter det, men någon måtta måste det väl ändå vara på vad vi kvinnor ska finna oss i?

Herr talman! Borgarnas politik är en spark mot alla de kvinnor och män som har kämpat för rätten till allmän och bra barnomsorg och ökad jämställdhet i arbetslivet.

Anf. 151 FREDRICK FEDERLEY (c) replik:

Herr talman! Om borgarnas politik är en spark på människor så är det en spark uppåt. Det är en spark till arbete, till mer pengar kvar i plånboken och till en tryggare tillvaro.

Det är skönt att höra att Ann-Christin eftersträvar bättre villkor på arbetsmarknaden. Varför strävade ni inte lite mer när ni hade regeringsmakten i tolv år? Ni hade makten i kommuner och landsting, och ni hade fackförbunden bakom er. Är det inte så att er strävan väcktes till liv förra året, när ni förlorade regeringsinnehavet?

Om ni inte får med detta i lagstiftningen – vilket ni inte kommer att få med den nuvarande majoriteten i kammaren – kan ni väl vända er till era kommunalråd, till exempel Ilmar Reepalu i Malmö, och förorda att man där inför lokal rätt till heltid i de kommunala verksamheterna? Tror du verkligen att alla kommer att få gå upp till heltid? Jag tror att det innebär att en hel del människor får gå till arbetslöshet medan andra går till heltid. Hur tror du att man ska klara schemalaggningen i omsorg, där det behövs mer tid på morgonen och på kvällen medan det är lindrigare arbete på dagen?

Anf. 152 ANN-CHRISTIN AHLBERG (s) replik:

Herr talman! Jag ska upplysa Fredrick om att vi redan hade startat en förbättring av arbetslivet. Detta med visstidsanställningar fanns med i ett lagförslag som vi redan hade fattat beslut om och som ni drog tillbaka innan det ens hann börja gälla. Visst gjorde vi någonting.

När det gäller heltider gav vi arbetsmarknadens parter chansen att fixa detta. När vi såg att det tog alltför lång tid sade vi att vi måste gå fram med lagstiftning. Det gjorde vi också. Den var färdig att läggas fram strax före valet. Men tyvärr föll inte valet på vår sida.

Anf. 153 FREDRICK FEDERLEY (c) replik:

Herr talman! Det är ett under av passivitet som du uppvisar, Ann-Christin. Under 22 av de senaste 27 åren har ni haft regeringsmakten. Det enda ni har hunnit göra är att ni fem i tolv, då ni känner att ni håller på att förlora makten över Sverige och ser att väljarna inte längre vill stödja er arbetslöshetspolitik som förpassar människor till ett enormt utanförskap, börjar jobba för den lagstiftning som ni tror är rätt och riktig.

Jag tror inte på något sätt att den är rätt och riktig. Du har fortfarande inte förklarat hur detta leder till heltid för alla. Jag tror att det leder till arbetslöshet för ganska många.

Anf. 154 ANN-CHRISTIN AHLBERG (s) replik:

Herr talman! Heltider till alla kanske man aldrig kan få, eftersom alla inte vill jobba heltid. Men heltid ska vara en möjlighet för den som vill. Vi vet att kvinnor vill många gånger jobba heltid men får inte jobba heltid. Det är det som är skillnaden.

Även kvinnor måste få välja att ha en heltidstjänst. Också kvinnor måste kunna välja att ha möjlighet att försörja sig i förvärvslivet och ha möjlighet att få en rimlig pension.

Anf. 155 SVEN YNGVE PERSSON (m) replik:

Herr talman! Ann-Christin Ahlberg, du har gett en fantastisk beskrivning av vad som har blivit resultatet av tolv års s-styre. Vi har en dåligt fungerande jämställdhet. Vi har offentliganställda, speciellt kvinnor, som jobbar deltid. Vi har pratat om lagstiftning om rätt till heltid, men vi har inte fått det. Vi har ett samhälle där männen jobbar heltid i butikerna medan kvinnorna jobbar deltid.

Kan det inte vara så att mycket av regleringarna som gäller deltidsstämpling kan vara förklaringen till att så många kvinnor jobbar deltid? Kan det inte vara så att man organiserar schemat på ett sådant sätt att det går att täcka in det med deltid eftersom man vet att den anställde i alla fall klarar sin livssituation genom att stämpla upp till heltid?

Anf. 156 ANN-CHRISTIN AHLBERG (s) replik:

Herr talman! Det är bara beklagligt att se att deltidsproblematiken finns bara hos den enskilda kvinnan som inte får heltid. A-kassan ger faktiskt inte möjlighet för alla deltidsanställda kvinnor att få a-kassa. Det är väldigt många kvinnor som aldrig har kvalificerat sig för att få a-kassa fastän de jobbar deltid.

Arbetsgivarna har väl inte gjort tillräckligt mycket för att se till att hitta de rätta lösningarna och skapa heltidstjänster för kvinnorna i den privata och offentliga sektorn. De lösningarna finns. Det finns arbetsgivare som har varit duktiga på att göra detta, men de är alldeles för få.

Anf. 157 SVEN YNGVE PERSSON (m) replik:

Herr talman! Jag tänker tillbaka på min tid i min gamla hemkommun som företrädare för oppositionen. Då satt jag vid ett antal tillfällen med det socialdemokratiska kommunalrådet och diskuterade schemaläggning av tjänsterna inom äldreomsorgen, i synnerhet kvinnligt anställda. En av de saker som ofta kom upp var att man måste ha ett schema som var anpassat till de anställdas deltidsstämpling i a-kassan så att de var berättigade till a-kassa.

Anf. 158 ANN-CHRISTIN AHLBERG (s) replik:

Herr talman! Det är bara att beklaga att du som politiker har gjort så lite i din hemkommun och inte sett till att dessa kvinnor har fått ett sådant arbetstidsschema att de kan jobba drägligt och att man inte har sett till att det är bra och utvecklande verksamhet utan bara stirrat sig blind på a-kassan och deltidsproblematiken på det sättet.

Schematekniskt finns det mycket mer möjligheter att faktiskt göra om deltidstjänster till heltidstjänster, men viljan måste finnas.

Anf. 159 LARS-ARNE STAXÅNG (m):

Herr talman! Alliansregeringen har nu i stark högkonjunktur med en rad åtgärder fått i gång arbetsmarknaden ordentligt. Inte sedan 1960-talet har jobben strömmat till som nu. Sysselsättningen har ökat med ca 200 000 personer i Sverige, och utanförskapet har minskat med 175 000 personer. Ungdomsarbetslösheten i Sverige minskar nu faktiskt snabbast i hela Europa. Då räknar vi självklart även med personer både i och utanför åtgärder. I det socialdemokratiska Sverige räknar man fortfarande

bara de öppet arbetslösa. De andra finns inte, i alla fall inte i sådan här statistik.

I min valkrets hemma i Bohuslän har arbetslösheten halverats från september 2006 till september 2007. Det är alltså ännu bättre än rikssiffrorna. Då talar vi om både äldre och ungdomar. Det är fantastiskt bra siffror. Därtill har den nya reformen med nystartsjobb gett nästan 12 000 människor i Sverige möjlighet att komma tillbaka till arbetsmarknaden. Dessa människor har stått mycket långt från arbete. Det som är så positivt är att alliansregeringen har lyckats få dessa människor från långtidsarbetslöshet och utanförskap rakt in på den riktiga arbetsmarknaden.

Enligt Ams egna siffror har arbetslösheten i riket minskat med hela 20 procent, detta trots att människor i olika program och åtgärder har minskat till hälften jämfört med tidigare år. Det som fortfarande känns bekymmersamt är de människor som har sjuk- och aktivitetsersättning. Det har skett en minskning av antalet, men fortfarande är det stort. Därför är det jobb som socialförsäkringsministern har startat viktigt, så att det kan vidtas en rad åtgärder för att återföra även dessa människor till arbetsmarknaden. Där är nyfriskjobben ett viktigt alternativ.

Det är också viktigt att komma ihåg att det bakom alla dessa arbetslöshetssiffror finns riktiga människor av kött och blod. Därför är det så roligt att ibland få höra vittnesmål från människor som nu äntligen hittat sin tillvaro och fått ett riktigt jobb. Det går inte att ta miste på den enorma glädje som det innebär att få vara medräknad igen och kunna försörja sig själv. Detta tror jag oppositionen totalt har missat eller åtminstone kraftigt underskattat, glädjen att faktiskt kunna försörja sig själv och sin familj.

Alltsedan tillträdet som partiordförande för Socialdemokraterna har Mona Sahlin tigit om sin egen politik. På varje fråga, vid varje tillfälle har hon tigit. När Socialdemokraterna nu har presenterat sin skuggbudget står det klart varför de inget sagt. Det blir nämligen en rejäl tillbakagång med högre skatter och betydligt högre arbetslöshet igen. De uppskattningar som finns gör gällande att det blir 60 000 färre människor i sysselsättning och dessutom 20 miljarder mindre i finansiellt sparande om man räknar ihop vad allt kostar. Fler människor kommer att hamna i ett förödande utanförskap.

Ovanpå detta talar man om rättvisa. Var ligger rättvisan i att stänga ute folk från arbetsmarknaden igen och på nytt låsa fast dem i ett hopplöst tillstånd av åtgärder och bidrag? Samtidigt har Socialdemokraterna i och med sin skuggbudget accepterat en del av jobbavdraget som de var bestämt emot när det infördes. Däremot accepterar de inte att människor med små inkomster ska få ytterligare skattesänkningar i och med jobbavdragets andra steg som alliansregeringen inför den 1 januari 2008. Även om de gömmer detta i uttalanden om att det bara är höginkomsttagare som ska få högre skatt visar deras förslag något helt annat. Alla som har en inkomst över 19 000 kronor kommer att få en högre skatt. Är detta den socialdemokratiska definitionen av en höginkomsttagare tror jag att många, inte minst LO-arbetare, kommer att få en chock. De nya höginkomsttagarna som Socialdemokraterna talar om är i detta fall undersköterskor, vårdbiträden och metallarbetare.

Herr talman! Om vi ska få ett uthålligt samhälle där även pensionärer rättmätigt ska få högre pensioner i framtiden går det inte att gå tillbaka till en politik med mer bidrag och ett mindre antal jobb.

I världen och i Europa är det vanligt att löntagare är helt skattebefriade för de första 50 000–100 000 intjänade kronorna, alltså vanliga låginkomsttagare. Med det nya skatteavdraget är vi på samma väg i Sverige. Men frågan är om Socialdemokraterna vill göra en återställare i fråga om det.

Anf. 160 ANN-CHRISTIN AHLBERG (s) replik:

Herr talman! Jag har några frågor till Lars-Arne Staxäng som gäller nystartsjobb som han nämnde i sitt anförande. Regeringen har för avsikt att den 1 januari 2008 införa nystartsjobb även för deltidsarbetslösa. Hur ska det fungera för dem som är deltidsarbetslösa? Kan ni ta något exempel? Ska de vara kvar på sin gamla arbetsplats och få jobba mer där, eller ska de ha två arbetsgivare, eller ska de säga upp sig från sin tjänst och gå till något annat? Vad händer när dessa tolv månader har gått eftersom det handlar om en engångsersättning?

Anf. 161 LARS-ARNE STAXÄNG (m) replik:

Herr talman! Utformningen av förslaget om förändringarna när det gäller deltidsarbetslöshet känner jag inte till. Man arbetar med detta i utskottet och i departementet. Jag återkommer i den delen.

Men anledningen till att man förändrar reglerna i fråga om deltidsarbetslöshet är att det finns människor som är ut och är in har varit deltidsarbetslösa. Det är orsaken till förändringarna.

Ni ska inte heller glömma, vilket inte minst miljöpartister erkänner, att man även från socialdemokratisk sida har försökt komma till rätta med detta.

Jag skulle vilja framföra en sak. Ni har varit kritiska mot politiken under hela debatten. Men det som är jätteroligt att säga till er och många andra är att ohälsotalen för första gången på många år är på väg att minska radikalt, och det är på grund av den nya jobbpolitiken. Det är färsk data som vi har fått från Försäkringskassan.

Anf. 162 ANN-CHRISTIN AHLBERG (s) replik:

Herr talman! Jag hoppas att jag får ett svar senare i dag. Man hör i debatten att detta är ett av argumenten som ni använder när ni ska lösa problemen med deltidsarbetslösheten, men ni har inte några andra åtgärder för att kompensera dessa kvinnor som kanske inte får vare sig deltidsarbetslöshetsersättning eller heltidsjobb. Sedan är det faktiskt på det sättet att jobbavdraget gynnar män mer än kvinnor, och det gynnar oss högvärlösnade, inte låginkomsttagarna.

Anf. 163 LARS-ARNE STAXÄNG (m) replik:

Herr talman! Den skattepolitik som alliansregeringen nu infört medför de största enskilda skattesänkningar för låg- och medelinkomsttagare som någonsin gjorts i modern tid. Dessutom ska ni veta att det stora lönepåslag som Kommunal, enligt min mening mycket rättmätigt, fick igenom i årets avtalsrörelse – de behövde det, för de hade dåliga löner –

faktiskt innebär en tusenlapp mer eller mindre för väldigt många av Kommunals medlemmar. Tillsammans med den nya skattesänkningen har de fått en mycket bra reallöneförbättring.

Anf. 164 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (s) replik:

Herr talman! Det är glädjande att Lars-Arne Staxäng tycker att det är bra att Kommunals medlemmar har fått ett bättre lönebud, större möjligheter i det perspektivet.

Lars-Arne Staxäng talar om de nyrika som vi skulle avse med vår politik när vi pratar om den orättvisa omfördelning som vi nu ser i samhället. Mer eller mindre tar man ju från dem som har de lägsta inkomsterna och ger till dem som har de högsta inkomsterna. Det är intressant att höra att det skulle vara undersköterskor.

Jag bor i Uppvidinge i Kronoberg, i Småland. Många av de undersköterskor som jag där känner är deltidsarbetande. Inte har de fått så stor del av den här ekonomiska omfördelningen. Vad de framför allt har fått är en högre a-kasseavgift. Dessvärre har en del av de deltidsarbetslösa i dag inte råd att betala sin medlemsavgift och att betala till a-kassan.

Anf. 165 LARS-ARNE STAXÄNG (m) replik:

Herr talman! Skulle Socialdemokraterna – som jag sade i mitt inledningsanförande – komma tillbaka med och få genomslag för det förslag som man hittills har lagt fram innebär det en skattehöjning för alla med en inkomst på mer än 19 000 kronor i månaden. Det är ju det förslag som lagts fram. Enligt min mening är det här fråga om en låginkomsttagare. Då blir det en skattehöjning på bortemot 3 000–5 000 kronor om året. Det är mycket mer jämfört med de a-kasseförändringar som vi pratar om. Det är alltså fråga om bortförklaringar.

Under de tolv åren med Socialdemokraterna vid makten kunde man ha ordnat det man nu kritiserar alliansregeringen för.

Se nu vad som händer! Arbetslösheten minskar kraftigt, och ohälsotalet sjunker nu för första gången på många år. Det är jättebra. Sverige ”går” som aldrig förr – äntligen!

Anf. 166 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (s) replik:

Herr talman! Det är positivt att fler kommer ut i arbete, precis som det är positivt att fler människor är friska och kan arbeta och vara ute på arbetsmarknaden. Där skiljer sig inte våra åsikter. Men möjligtvis skiljer sig bilden av verkligheten. Inte tjänar de undersköterskor som jag känner och som jobbar deltid 19 000 kronor i månaden – nej, långt därifrån; detta sagt utifrån det som handlar om skattehöjningar och de tal som Lars-Arne rör sig med. Vi har helt skilda bilder av verkligheten.

Anf. 167 LARS-ARNE STAXÄNG (m) replik:

Herr talman! I mitt hemlän, i Bohuslän, har arbetslösheten sjunkit till hälften. Jag är jättestolt över att ha fått medverka till det. Högkonjunkturen har naturligtvis inverkat, men enligt många forskare är det politiken som till 33–50 procent har inverkat. Det är alltså fråga om en halvering. Enligt många undersökningar är det dessutom heltidsarbeten som nu

kommer till. Allianspolitikens mål är att de flesta ska kunna få gå till ett heltidsjobb och få en heltidslön.

Prot. 2007/08:12
18 oktober

Anf. 168 LUCIANO ASTUDILLO (s) replik:

Herr talman! Ja, alla gläds vi åt att det går så bra för Sverige och åt att fler här i Sverige får jobb – precis som i övriga Europa. Det är ju en brinnande högkonjunktur, så det är positivt att vi tar del av den också här i Sverige.

Jag vill tacka Staxäng för att han är så tydlig. Det är faktiskt väldigt få som vågar stå upp och försvara de skattesänkningar som ändå görs. Ni tar bort förmögenhetsskatten för dem som har förmögenhet. Ni ger mer pengar till dem som har de största villorna här i Stockholm.

Det är positivt att du försvarar den politiken. Men kvar på arbetsförmedlingarna finns de som än i dag står längst bort från arbetsmarknaden. Socialbidragskostnaderna har inte sjunkit under det här året.

Jag vill påminna Staxäng om att det år 2006 när vi hade makten skapades 93 000 nya jobb – detta utan att fördärva a-kassan och utan att skapa arbetande fattiga som ju ni nu håller på att göra.

Vi pratar om en Reinfeldteffekt. Det gäller då de 250 000 som har flytt a-kassan och för vilka ni har fördärvat.

Anf. 169 LARS-ARNE STAXÄNG (m) replik:

Herr talman! Jag skulle vilja använda ett samlande ord: undanflykter.

Du vet mycket väl hur det är med förmögenhetsskatten. Vem var det som under 1990-talet plockade bort den för de allra rikaste? Jo, det var Socialdemokraterna som tog bort förmögenhetsskatten för de allra rikaste.

Anledningen till att förmögenhetsskatten nu tas bort är att det lönar sig för ett samhälle att ta bort den eftersom pengar återförs till Sverige – pengar som kan återgå till jobben. Det säger även Socialdemokraterna i Finland; de har gjort samma sak. Nu kommer jobben i Finland. Men här i Sverige ska man inte göra så.

När det gäller fastighetsskatten kan jag säga att vi tidigare hade ett perverst system. Men blir det så mycket bättre nu? Ja, det tror jag faktiskt. Men det är inte det som vi här pratar om, utan det handlar om en politik som ska leda till arbete. Det är ändå det temat vi har. Vi kan visa att allianspolitiken faktiskt har åstadkommit det. Vi har halverat arbetslösheten på många ställen.

Anf. 170 LUCIANO ASTUDILLO (s) replik:

Herr talman! Det är just det som också jag pratar om. Ni prioriterar att ge de förmögna mer i förmögenhet. Ni prioriterar att sänka skatten för dem som har de absolut största villorna. Kvar på arbetsförmedlingen finns de långtidsarbetslösa som nu, i en brinnande högkonjunktur, behöver få hjälp och stöttning med att få ett arbete. Dessa sviker ni. Ni sviker dem som skulle ha kunnat komma in på arbetsmarknaden nu när det går så bra för Sverige. Där finns det en tydlig skiljelinje mellan oss och er.

Allmänpolitisk debatt

Arbete och företagande

Del 1: Arbete

Anf. 171 LARS-ARNE STAXÄNG (m) replik:

Herr talman! Vi når säkert inte varandra i denna debatt. Det är bara att konstatera att det, om vi kan visa på siffror som anger en halvering i stora delar i Sverige, en 20-procentig minskning och att en massa människor har kunnat komma direkt in i arbete, väl är positiva siffror. Egentligen skulle man från oppositionens sida säga: Åh, vad bra! Det här borde vi kanske ha tänkt på. Vi borde rannsaka vår egen politik.

Anf. 172 PATRIK BJÖRCK (s):

Herr talman! Alliansen har nu styrt Sverige under ett år. Reinfeldts regering har fått chansen att visa väljarna vad man går för. Det börjar bli dags att ställa några frågor.

Hur har det gått? Och vad tycker väljarna?

En som brukar veta vad väljarna tycker är statsvetaren Sören Holmberg. Han uttrycker sig så här: Mitt stalltips är att regeringen Reinfeldt är rökt i nästa val.

Så säger alltså statsvetaren Sören Holmberg. Han om någon borde väl veta. Uttalandet grundas på det massiva misstroende som han i dag ser att väljarna hyser gentemot högeralliansen.

Detta massiva misstroende som svenska folket känner inför högeralliansens politik saknar motstycke i modern svensk politisk historia. Aldrig tidigare har en regering rasat så fort och så djupt som Reinfeldts.

Förfallet startade redan med regeringsdeklarationen för ett år sedan och accelererade sedan med Anders första borgerliga budget. Ministeravgångar och bråk i regeringen har inte direkt hjälpt upp situationen. Men den verkliga orsaken till fiaskot är den genuint orättvisa politik som högeralliansen för – en politik som inte har något stöd hos det svenska folket.

Många gånger har vi debatterat denna orättvisa politik, och vi kommer att få anledning att debattera den många gånger till. I den andra budgeten, den som högeralliansen har lagt fram nu i höst, fortsätter man på den inslagna vägen. Orättvisorna förstärks, cementeras. A-kassan urholkas ytterligare. Nya utredningar sjösätts som skapar osäkerhet och oro på arbetsmarknaden – en osäkerhet som är så stor att den verkar ha smittat av sig på arbetsmarknadsministern.

Vad är det egentligen som gäller i fråga om den obligatoriska a-kassan? I en intervju häromdagen har arbetsmarknadsministern sagt att han funderar på att skrota idén om en obligatorisk a-kassa. Så gick beslutsamhetens friska hy i eftertankens kranka blekhet över!

Det kan verka bra att dra tillbaka ett dåligt förslag. Men det ger också ett ogenomtänkt, slarvigt, hafsigt, nonchalant och amatörmässigt intryck – inte undra på att väljarna skyr regeringen Reinfeldt!

Herr talman! Sedan några ord om det så kallade nya arbetarpartiet. Inget nytt under solen, skulle man kunna säga. Moderaterna går i väl upptrampade fotspår när de försöker exploatera arbetarrörelseretoriken för att genomdriva högerpolitik.

Högerns dilemma sedan demokratins införande är att de som gagnas av högerpolitik är ett fåtal, visserligen ett ekonomiskt mäktigt fåtal, men i ett system där varje röst väger lika får man problem. I arbetarrörelsens och demokratins barndom försökte dåvarande högern motverka arbetarnas fackföreningar genom att bilda så kallade gula fackföreningar, som

skulle avleda arbetarnas krav till mer ofarliga och för arbetsgivaren acceptabla.

En sådan av högern organiserad fackförening var Svenska arbetareförbundet. Det är i den andan det nya arbetarpartiet nu verkar. Men det här falskspelet genomskådades lika fort för hundra år sedan som det har genomskådats i dag. Samma gamla trick, samma gamla höger, men samma kloka folk.

Herr talman! Vi har under det senaste året kunnat se hur oseriösa arbetsgivare vädrar morgonluft. De vill breda ut sig på seriösa arbetsgivares bekostnad. De drar sig inte för illojal konkurrens. De vägrar teckna kollektivavtal. De vägrar sina anställda sjysta villkor. De låter anställda bo och leva under förhållanden som för tankarna hundra år tillbaka, en situation som rådde innan de anställas fackföreningar vuxit sig starka, innan kollektivavtalet blivit normen i det svenska samhället.

Vad är det som gör att dessa oseriösa arbetsgivare kommer fram i ljuset? Vilka signaler är det man lyssnar på? Vilken näringsminister? Vilka partier i alliansen? Vilka moderater i regeringen? Vilka ombud till den moderata partistämman? Vad är det för ett budskap som regeringen Reinfeldt egentligen sprider som gör att dessa ljusskygga individer tror att det är fritt fram att bete sig hur skamlöst som helst? Vilka är det som drabbas av denna utveckling? Jo, det är alla seriösa hårt arbetande företagare som utgör den överväldigande majoriteten, de som vill konkurrera med arbete och bra produkter, alla de företagare som ger sina anställda sjysta villkor, som vill ha ordning och reda på arbetsmarknaden.

Glöm inte att denna utveckling är ett svek, inte bara mot de anställda som far illa av oseriösa företag utan också mot alla de anställda som arbetar hårt och som pressas av illojal konkurrens. Om vi ska kunna motverka den utvecklingen måste vi bejaka de anställdas fackföreningar. Vi måste stötta de seriösa företagen, bejaka kollektivavtal, skapa förutsättningar för kollektivavtal. Vi måste, om vi menar allvar med att vi tror på den så kallade svenska modellen, ge vårt stöd till dem som bringar ordning och reda på arbetsmarknaden genom att teckna kollektivavtal, på salladsbarer, på videobutiker, på alla företag oavsett religion eller andra omständigheter.

Här talar tyvärr regeringen med en kluven tunga. Man sprider en onödig osäkerhet som lockar fram de avarter som jag just har beskrivit.

Men det finns en chans i dag för alliansens företrädare att undanröja denna osäkerhet genom att här i denna kammare deklarerar sitt stöd för kollektivavtal och för de fackföreningar och företagare som tecknar dem.

Herr talman! Arbetsmarknadspolitikerna har blivit den arena där den politiska striden mellan höger och vänster står hetast, där skillnaden mellan rättvisa och orättvisa har blivit tydligast, där regeringens strävan efter systemskifte har avslöjats, där man i ett slag har jagat i väg hundratusentals människor från a-kassa, där man genom att motarbeta de anställdas fackliga organisationer försöker förstöra balansen i samhället, där man försöker så splittring mellan dem som har ett arbete och dem som inte har det, mellan dem som har en tillfällig anställning och dem som har en fast. Härskar genom att söndra, så ser regeringen Reinfeldts politik ut.

Vi socialdemokrater står för en politik som stöder forskning och utveckling, som skapar ordning och reda på arbetsmarknaden till gagn för

både företag och anställda, som inte ställer grupper mot varandra, som skapar jobb, som skapar rättvisa som är förutsättning för tillväxt och välbefinnande och som bygger landet. Vi socialdemokrater ser fram emot att få möta väljarna nu när högerens politik är avslöjad som högerpolitik och där vår politik är det som uttrycker svenska folkets önskan om rättvisa och arbete.

(Applåder)

Anf. 173 FREDRICK FEDERLEY (c) replik:

Herr talman! Patrik ställer frågan hur det ser ut efter det att den här regeringen har haft makten ett år. Genom tonen i hela anförandet försökte han få oss och folk som lyssnar på debatten att tro att det går åt pipan. Men sanningen är den att vi har rekordlåga arbetslöshetsnivåer. Vi har rekordlåga sjukskrivningstal. Vi har historiskt låga nya anmälningar till Försäkringskassan. Vi har människor som har mer pengar kvar i plånboken. Företagen går lysande. Det går till och med riktigt bra i kommuner och landsting. Det här försöker du utmåla som någonting negativt.

Du säger att vi som företräder alliansen har möjlighet att undanröja tvivel om hur vi ser på kollektivavtalen och det reglerade skyddet till överväld på arbetsmarknaden vid konflikter. Jag vill gärna göra det från min sida. Det är att jag står fast vid att det är maffiametoder att kränka en enskild företagare så till den grad att hon inte vågar gå ut, att komma med hot, att från fackförbundens sida komma med osanna anklagelser och så vidare. Det är ingenting annat än maffiametoder.

Anf. 174 PATRIK BJÖRCK (s) replik:

Herr talman! Ja, skillnaden mellan mig och Fredrick Federley är att jag inte behöver få folk att tro någonting, jag tror på folk. Det var det som var hela poängen i mitt anförande. Alliansen har styrt Sverige ett år, och jag ställde frågan hur det hade gått. Då är det inte så intressant vad jag tycker, utan jag frågar: Vad tycker folket? Hur bedömer de? Hur väger de den här politiken? Hur ställer man sig till den orättvisa som Fredrick Federley, hans riksdagsgrupp och den regering som han stöder står för? Jo, de säger nej, det här vill vi inte ha. Den här politiken säger vi blankt nej till.

Det är därför opinionssiffrorna går i botten. Det är därför det är rökt för er vid nästa val. Det är väldigt tydligt, och det är folket som jag tror på. Du kan försöka få folket att tro på någonting, men du kommer aldrig att lyckas.

(Applåder)

Tack för maffiametoderna, höll jag på att säga. Det är tyvärr ett problem som ni skapar genom att beskriva facket och arbetsmarknadens parter som maffia och som gör att vi ser de avarter som nu sticker fram.

Anf. 175 FREDRICK FEDERLEY (c) replik:

Herr talman! Tror, Patrik Björck, gör man i kyrkan. Men jag kan se av fakta, av siffror, av människors plånböcker att det bara går bättre. Det är precis av de skälen som vi kommer att vinna för andra gången på rakan i valet 2010.

Jag är inte det minsta orolig för några opinionssiffror nu. Däremot är jag orolig för att ni vilseleder folket att tro att ni har några alternativa politiska åtgärder, men det har ni inte. Er enda kraft under det senaste året har varit att klaga och anklaga trots att Sverige går som tåget. Kom med på tåget i stället för att försöka stoppa det!

Anf. 176 PATRIK BJÖRCK (s) replik:

Herr talman! Apropå tro var det en annan Fredrik som trodde här för ett år sedan att när folk tittade i sina plånböcker skulle de ändra uppfattning. Nu har folk i ett års tid tittat i sina plånböcker, och de har ännu inte ändrat uppfattning. Någonstans får man ändå lita på vad folk tycker, och man får inte fördöma folk.

Jag tror att folk gör en rimlig bedömning av vad som är rätt och rättvist. Då får vi det här resultatet i opinionsundersökningarna. Det handlar om att tro på folk, och det gör jag.

Anf. 177 SVEN YNGVE PERSSON (m) replik:

Herr talman! Patrik Björck är arg. Det är inget nytt, det är han nästan i alla anföranden han har i den här kammaren. Det kan vara stimulerande och intressant och roligt att lyssna på.

Jag tror att Patrik Björck är arg därför att han ser att alliansregeringens politik faktiskt ger resultat. Patrik Björck ser att arbetslösheten minskar drastiskt. Patrik Björck ser att de unga nu får jobb. I det läget finns det bara en sak att göra, och det är att erkänna att man faktiskt hade fel med den politik man bedrev tidigare. Det man gör i stället är att säga att allting man gjorde tidigare var rätt och att vi ska återgå till det, trots att man rimligtvis borde vara medveten om vad det leder till.

Anf. 178 PATRIK BJÖRCK (s) replik:

Herr talman! Det är korrekt noterat att jag är arg. Orsaken till att jag är arg är att det finns ett antal människor i det här samhället som har råkat illa ut, som borde ha kunnat få jobb i den högkonjunktur som nu går så fantastiskt lysande men som vi med er politik är på väg att tappa bort.

Åren 1991–1994 körde den borgerliga regeringen det här landet fullständigt i putten. Sedan fick den socialdemokratiska regeringen arbeta med att rätta till budgetunderskott, arbetslöshet och försöka rätta till det här samhället. Nu kommer ni tillbaka med den här politiken. Den enda skillnaden mellan då och nu är att ni för denna politik i den högkonjunktur, som gör att de fulla effekterna kommer att ses senare när konjunkturen vänder, för det vet vi att den gör. Då står folk utan a-kassa. Då står folk som eventuellt inte kvalificerar sig till a-kassa utan försörjning. Då står vi utan skatteintäkter. Då står vi inför ett jättestort problem. Men vi kommer att lösa det med.

Anf. 179 SVEN YNGVE PERSSON (m) replik:

Herr talman! Patrik Björck är fortfarande arg, och det är trevligt. Men låt oss ta en annan bit av ditt förra anförande. Det handlade om oseriösa arbetsgivare – precis som om vi inom alliansen skulle försvara oseriösa arbetsgivare! Det har vi aldrig gjort och kommer inte heller att göra.

Däremot avkräver vi även fackföreningarna ett visst ansvar. Man kan inte komma in till en arbetsgivare och säga: Vi stänger ditt företag om vi inte får som vi vill! Är Patrik Björck beredd på att ställa samma krav på fackföreningarna som på arbetsgivarna?

Anf. 180 PATRIK BJÖRCK (s) replik:

Herr talman! Vi ska ställa krav på alla arbetsmarknadens parter. Det är olika parter, så det blir naturligtvis olika krav.

Självfallet är det viktigaste att man tar ett ansvar, och det tycker jag att man gör i huvudsak. Sven Yngve Persson säger att man inte stöder oseriösa arbetsgivare från alliansen.

Problemet är att du har en kamrat här som kallar fackföreningarna för maffia. Med den inställningen och attityden lockar man fram de bilder som vi såg i tidningarna häromdagen där man utnyttjar polsk arbetskraft som får bo under vedervärdiga förhållanden. Om Byggnads hade kunnat teckna kollektivavtal hade sådana förhållanden aldrig funnits. Det är sådant som händer när man kallar facket för maffia.

(forts.)

Familjepolitik och jämställdhet

Anf. 181 TOMAS ENEROTH (s):

Herr talman! Ärade ledamöter av denna kammare! Om man läser Dagens Nyheter i dag kan man på debattsidan läsa att några av världens främsta forskare presenterar att en generös familjepolitik minskar spädbarnsdöden. Det är FN:s ledande folkhälsoexperter som talar sig varma för den skandinaviska tvåförsörjarmodellen – den modell vi har valt i Sverige och som innebär att vi har förskola och föräldraförsäkring. Vi väljer bort modeller med hustruavdrag eller hemmafrubidrag. Detta leder till bättre folkhälsa och bättre villkor för barnen.

Vi har i Sverige i jämförelse med många andra länder ett högre barnafödande. Barn har en bättre hälsa. Vi har en kvinnlig förvärvsfrekvens som överglänser alla övriga europeiska länder. I Sverige behöver inte kvinnor välja mellan barn och föräldraskap. I Sverige kan man kombinera detta.

Vi har en bättre hälsa hos dagens kvinnor. Man är mindre stressad i länder med tvåförsörjarsystem än i länder som väljer att ha vårdnadsbidragssystem. Vi har en föräldraförsäkring som gör det möjligt att kombinera detta.

Vi har dessutom världens bästa förskola; det konstaterar OECD. Det har vi inte minst tack vare de reformer som Socialdemokraterna har drivit fram under många år med läroplan för förskolan, allmän förskola, maxtaxa och låga enhetliga avgifter. Det är klart att detta har bidragit till att alla barn får en plats i förskolan och därmed också goda uppväxtvillkor.

Forskare, men också de allra flesta europeiska länder, tittar nu på den svenska modellen och går i den riktningen. Kristdemokraterna i Tyskland avvecklar delar av sin traditionella familjepolitik för att bygga ut föräldraförsäkring och förskola. I Norge avvecklar regeringen det konservativa *kontantstötte* som man hade därför att man inser att det knappast kan vara framtidens modell. Man vill ha en jämställd och modern familjepolitik, och man lämnar olika varianter av hemmafrubidraget.

Men det är klart att det finns mer att göra trots att vi kan vara stolta och nöjda med att omvärlden imponeras av den svenska modellen. Vi behöver anpassa den ännu bättre efter de moderna familjemönster vi nu ser. Det handlar om alltifrån könsneutrala äktenskap till att se till att man kan få barnomsorg tillgodosedd på obekvämt arbetstid, att som ensamstående kunna överlåta en del av föräldrapenningdagarna vid sjukdom och att kunna se till att de nya familjemönstren fungerar väl i den välfärdsmodell vi har.

Vi kan också utveckla föräldraförsäkringen, till exempel genom att se till att man har en gemensam första månad där både man och kvinna gör ett gemensamt ansvarstagande. Det är något som förhoppningsvis också underlättar ett ökat uttag av pappors del i föräldraförsäkringen. Vi kan också pröva att ge pappor eller föräldrar som har outtagna dagar en andra chans. Vi kan ge dem möjligheten att lite senare i livet plocka ut innebrända föräldrapenningdagar för att finnas till hands när dagens ungdomar behöver vuxenstöd. Det kan inte bara vara skolan eller institutioner som har ansvaret för att stödja dagens ungdomar, utan det måste också vara vi som föräldrar som får den möjligheten. Här skulle den andra chansen kunna ge den möjligheten. Jag noterar med glädje att Göran Hägglund i partiledardebatten tyckte att det var en intressant idé.

Vi kan också utveckla mer resurser till förskolan för att se till att världens bästa förskola blir ännu bättre. Vi kan framför allt stärka kvinnors situation på arbetsmarknaden genom att ge rätten till heltid. Vi ska avslå förslagen från regeringen om deltidstämpling – som om de skulle innebära att kvinnor får stärkt rätt till heltid. Det är nästan löjväckande! Tvärtom ska vi ha en stark lagstiftning som ger de kvinnor som vill och har möjlighet rätten till heltid. Det skulle innebära att man får en bättre, säkrare och tryggare position på arbetsmarknaden. Det skulle kanske också innebära att fler vågar sätta barn till världen.

På det här sättet resonerar vi socialdemokrater om hur vi kan utveckla den svenska familjepolitiska modellen. Men en borgerlig regering för Sverige bakåt i stället. Omvärlden häpnar. Man inledde med att försämra föräldraförsäkringen. Den är inte längre 80 procent, utan den är 77,6 procent. Dessutom sänkte man taken i den tillfälliga föräldrapenningen så att föräldrar med svårt sjuka, till exempel cancersjuka, barn fick kanske 5 000–6 000 kronor mindre i månaden under den tid de var hemma och tog hand om barnen. Det är knappast något man hade förväntat sig att någon regering skulle föreslå. Varför denna besparing? Varför sänkta tak i den tillfälliga föräldrapenningen?

Man inför nu ett vårdnadsbidrag som hela Europa håller på att lämna. Jag har vid flera tillfällen redovisat erfarenheten av det norska exemplet, där det för övrigt inte var några män utan 96 procent kvinnor som använde sig av detta *kontantstøtte*. Det var knappast några ensamstående som hade möjlighet att utnyttja vårdnadsbidraget. De långsiktiga effekterna var att kvinnor fick en brutalt försämrad situation på arbetsmarknaden. Tydligast var det för kvinnor med annan etnisk bakgrund i miljonprogramsområdena. Som dubbel effekt blev det dessutom så att de fick extra betalt för att ta barn med invandrabakgrund från de förskolor där de kanske skulle behöva lära sig det norska språket.

Till råga på allt försämrar pensionen drastiskt med ett vårdnadsbidrag. Mer än halva vårdnadsbidraget skulle behöva sättas av till pension för att kompensera den pensionsförlust som man gör när man använder ett vårdnadsbidrag.

Regeringen lägger inte en krona i budgeten på vårdnadsbidraget. Man tycker att kommunerna får sköta det. Så viktig är tydligen frågan i den statliga budgeten. Min fråga till Göran Hägglund blir: Vad är regeringens rekommendation? Ska kommunerna skjuta till pengar för att betala den pension som kvinnor missar när man använder sig av vårdnadsbidrag? Ska pengarna nu tas från förskolan? Det är ju det man aviserar i de borgerligt styrda kommunerna. Ett vårdnadsbidrag innebär alltså drastiskt minskade resurser till förskolan. Och framför allt: Är det verkligen rimligt att vi trots hela omvärlden lämnar den familjepolitiska modell som vi har all anledning att vara stolta över?

Anf. 182 JAN ERICSON (m) replik:

Herr talman! En av de frågor som gjorde mig politiskt intresserad en gång i tiden var det svenska systemet som medvetet diskriminerade alla de familjer som inte snällt och strömlinjeformat följde de statliga pek-pinnarna om hur man ska ordna sin barnomsorg. Nu får kommunerna äntligen en möjlighet att ta bort denna orättvisa. Förra gången detta skedde var när vi hade en borgerlig regering på 90-talet. Då var vår familj en av de familjer som utnyttjade vårdnadsbidraget. Jag kan tala om att det inte bara var min fru som gjorde det, utan det var faktiskt jag som var hemma.

Jag var en av de fyra moderater som skrev en artikel om vårdnadsbidraget på DN Debatt i våras. Sällan har jag fått ett så kompakt gensvar och stöd från människor omkring mig. Det var inte en enda reaktion som var negativ. Jag kan försäkra Tomas Eneroth att det finns ett oerhört starkt stöd i samhället för reformen. Till exempel säger sig 70 procent av LO:s medlemmar vara positiva till vårdnadsbidraget. Varför, Tomas Eneroth, vill du förvägra svenska familjer en valfrihet?

Anf. 183 TOMAS ENEROTH (s) replik:

Herr talman! Det kanske är som Nyamko Sabuni sade när man presenterade reformen: Det här är inte bra för jämförbarheten men kanske för valfriheten. Det visar att regeringen åtminstone inser att det knappast är någonting som stärker jämförbarheten i landet.

När det gäller valfriheten kan man konstatera följande: Vilken valfrihet innebär det att som ung kvinna i övriga europeiska länder inte ha tillgång till vare sig förskola eller fungerande föräldraförsäkring utan bara erbjudas ett vårdnadsbidrag och därmed välja mellan arbete och bidrag? Det är ett ödets ironi att en regering som hyllar arbetslinjen inleder med att som första jämförbarhets- och familjepolitiska reform installera ett bidrag för att man inte ska arbeta. Det är ju i princip det som vårdnadsbidraget handlar om.

Den undersökning du talar om ställer inte den riktiga frågan. Om man nu inför ett vårdnadsbidrag och det innebär drastiskt minskade resurser till förskolan – är man då beredd att stödja ett vårdnadsbidrag? Svaret är nej. Moderna svenska familjer vill ha en förskola och tillgång till den för sina barn. Undersökningen är fel.

Anf. 184 JAN ERICSON (m) replik:

Herr talman! Om man ställer arbetslinjen mot familjepolitiken har man missat något väsentligt, Tomas Eneroth. En av de viktigaste arbetsuppgifter som vi har är att ta hand om våra egna barn. Bättre och viktigare arbetsuppgift får man leta efter.

Tomas Eneroth säger att hemmafrubidrag – så kallar han lite nedlåtande vårdnadsbidraget – ska vi inte ha. Däremot är det okej att införa ett bidrag som ger friska tonårspappor möjlighet att vara hemma medan barnen är i skolan och meka med bilen i stället. Är det en bra och framåt-syftande familjepolitik?

Anf. 185 TOMAS ENEROTH (s) replik:

Herr talman! Jag kallar det hemmafrubidrag därför att det är precis vad det innebär. I Norge var det 96 procent som använde *kontantstøtte*. Det var tack och lov många som inte gjorde det.

Det var nästan inga män som gjorde det. Varför det? Vem klarar sig på 3 000 kronor i månaden? Hur många ensamstående får möjligheten att använda ett *kontantstøtte* eller vårdnadsbidrag? Det är väl ingen som klarar sig på den låga inkomsten.

Det blir ett hemmafrubidrag för personer som likt Jan Ericson har möjligheten att dryga ut familjeinkomsten och låta någon gå ned i arbetstid. Men det är knappast något som bidrar vare sig till jämställdheten eller till möjligheten att kombinera förvärsarbete eller föräldraskap. Den möjligheten ska vara rimlig och möjlig för alla i detta samhälle och inte bara för dem som har råd.

Avveckla inte förskolan. Minska inte resurserna till världens bästa förskola, utan se till att avstå från införandet av ett vårdnadsbidrag.

Anf. 186 LARS-ARNE STAXÅNG (m) replik:

Herr talman! Jag tror att just vårdnadsbidraget framför allt kommer att debatteras när det gäller familjepolitiken. Det är någonting som stöter väldigt mycket. Här ligger kanske den ideologiska skillnaden mellan det borgerliga blocket och Socialdemokraterna och Vänstern.

Enligt s-politik ska samhället bestämma hur politiken ska se ut, vem som ska ha föräldraskapet och var. I vår allianspolitik ska föräldrarna själva få lov att styra detta. Jag tror att det senare är väldigt viktigt. Anledningen är att familjer inte ser lika ut.

I en familj kan det vara naturligt att man är hemma de första månaderna hos barnet. Vid något ställe vid mellan 15 och 16 månader blir det en naturlig övergång till en förskola av något slag. Senare blir det en naturlig vidareutveckling till skola och så vidare.

Ett annat barn är inte moget för den utvecklingen. Det är bara familjen som själv kan se detta. Då finns den här möjligheten, och det är bra för föräldrarna i Sverige.

Anf. 187 TOMAS ENEROTH (s) replik:

Herr talman! Det allra mest flexibla vi har är en föräldraförsäkring där du till och med kan använda den för att kunna ta ut ersättning för upp till en åttondel av en dag. Den är flexibel och möjlig för alla.

Eftersom Göran Hägglund inte gav något svar tidigare här kan jag ställa frågan till Staxäng. De som använder vårdnadsbidrag är företrädesvis sannolikt kvinnor om vi ska tro på det norska exemplet. Ska man uppmana dem att utöver de 3 000 kronorna också be sin man betala 1 500 kronor för att de inte ska missa pensionen? Det är den direkta pensionseffekten som ett användande av vårdnadsbidraget får.

Det är inte så i det förslag som ligger att man ens ska kompensera för minskade pensionsinbetalningar. De som kommer att använda vårdnadsbidraget blir de nya fattigpensionärerna. Är det verkligen valfrihet? Det är alla vi andra som kommer att få betala de garantipensioner som dessa kvinnor kommer att bli hänvisade till när de inte getts möjlighet att kombinera förvärvsarbete och föräldraskap.

Anf. 188 LARS-ARNE STAXÄNG (m) replik:

Herr talman! Föräldrar som står i den situationen går nog inte och funderar på om de får lite mindre pensionspoäng vid något ställe framåt. De kanske står i ett läge där det är väldigt viktigt att hantera den akuta situationen kring barnet.

Det kan vara så att barnet inte är moget att gå in i en förskola eller i något annat. Man får lösa den situationen. Då ger den nya möjlighet som allianspolitiken skapar helt andra flexibla möjligheter än det gamla.

Anf. 189 TOMAS ENEROTH (s) replik:

Herr talman! Det sista blir obegripligt. Först och främst är föräldrar med barn i den mest akuta situationen föräldrar som har mycket svårt sjuka barn. Tack vare Socialdemokraternas insatser under den förra mandatperioden kunde de få en 80-procentig ersättning för att vara hemma med sitt svårt cancersjuka barn. De var verkligen i behov av en sådan reform. Det första regeringen gjorde när den tillträdde vara att ta bort 5 000–6 000 kronor i månaden för de föräldrar som ville vara hemma med sina svårt cancersjuka barn.

Vi konstaterar att den reform som ni planerar att genomföra minskar valfriheten och möjligheten för kvinnor att kombinera förvärvsarbete och föräldraskap.

Anf. 190 LISELOTTE OLSSON (v):

Herr talman! Vänsterpartiet är ett feministiskt parti, och vår feministiska politik genomsyrar helheten i våra förslag. En feministisk politik kräver en analys av hur makten fördelas mellan könen och på vilket sätt politiska förslag påverkar kvinnor respektive män.

Med en feministisk politik förstår vi att allting hänger ihop, vår vardag, våra familjeliv, våra arbeten och så vidare. Temat för den här debatt-

ten, familjepolitik och jämställdhet, visar att även högerregeringen förstått att det hänger ihop.

Det är tyvärr så att jag och Göran Hägglund inte har dragit samma slutsatser av hur sammanhangen ser ut. Till skillnad från oss varken vill eller vågar högerregeringen se att det finns en maktordning mellan könen. Vill man inte se den får vi en urvattnad och tandlös politik som saknar förmågan att i grunden förändra.

Misstanken finns där att det är just det man inte vill. Man vill inte förändra. Vägrar man att se verkligheten får vi just den politik som högeralliansen för. Det är en politik som utgår från att diskriminering av kvinnor inte är något samhällsproblem. Det är en mängd enskilda missförhållanden där ansvaret för förändring läggs på enskilda män och kvinnor. Är du en deltidsarbetslös kvinna, *sorry*, skyll dig själv som inte söker och får ett heltidsarbete. Vill vi ha det samhället? Jag vill inte det.

I kampen för en jämställd familjepolitik har vi med den här regeringen klivit ett stort steg bakåt. Jag hinner här bara nämna några exempel. I förra debattomgången var frågan om vårdnadsbidrag uppe. Regeringen menar att kvinnor ska lockas att göras beroende av en man för sin försörjning. Som morot ska det vara ett skattefinansierat bidrag för det.

Så länge kvinnor förväntas bära huvudansvaret för hem och barn och utför den största delen av obetalt arbete är vårdnadsbidraget en självklar kvinnofälla. Kvinnor har redan i dag svårt att komma ifatt i arbetslivet efter småbarnsåren. Att då ytterligare förlänga den period då kvinnor kan förväntas vara borta från arbetsmarknaden kommer att öka arbetsgivarens misstänksamhet mot alla kvinnor som arbetskraft och leda till en ökad diskriminering.

Jag konstaterar också, som Tomas Eneroth gjorde före mig, att regeringens så kallade arbetslinje inte omfattar kvinnor utan att samhället tvärtom ska finansiera hemmafruar med skattemedel. För ensamstående föräldrar och familjer med låga inkomster innebär inte ett vårdnadsbidrag mer frihet eller möjlighet att välja. Det kommer att vara omöjligt att klara sig på de nålpenar som bidraget innebär.

Är det några som skulle behöva mer tid för sig själva och sina barn är det de ensamstående föräldrarna. För dem måste förslaget om ett vårdnadsbidrag vara ett direkt hån. Ändå ska de vara med och betala via kommunalskatten. Det är skattepengar som annars hade kunnat användas till barnomsorgen som alla kan utnyttja.

Regeringen har även presenterat en så kallad jämställdhetsbonus. Också här är det skattepengar som ska användas. Nu ska skattebetalarna plötsligt betala 3 000 kronor per man och månad för att locka män att ta det självklara ansvaret för sina egna barn. Det är slöseri med skattepengar. Dessutom befäster det idén att föräldraskapet är något obligatoriskt för kvinnor medan det för män snarast är ett erbjudande ifall villkoren är tillräckligt förmånliga.

Varför reagerar inte ni män på det? Varför står ni pappor inte upp och säger: Vi kan och vill ta hand om våra egna barn utan att vi ska ha en extra betalning för det? Om det nu är så att alliansen verkligen vill att män ska ta ut en större del av föräldradigheten, varför då inte individualisera försäkringen?

Prot. 2007/08:12
18 oktober

Allmänpolitisk debatt

*Familjepolitik och
jämställdhet*

Det kostar inte en krona att göra det. Det finansieras helt inom socialförsäkringssystemet och skulle göra de jämlika villkoren i familjen mycket bättre.

Borgarnas politik handlar om att män ska uppmuntras att vara pappalediga. Jag tycker i stället att vi ska ställa oss frågan: Tycker vi kvinnor att det är uppmuntrande att belönas med eftersläpning i lönesättning, uppsägning under föräldraledighet och osäkra anställningar för att vi tar vårt föräldraansvar?

Regeringen brukar också tala om att politiken ska handla om både piska och morot. I det här fallet handlar det om att rikta piskan mot kvinnorna och ge moroten till männen.

I samhället finns i dag en mångfald av familjekonstellationer. Vänsterpartiet arbetar för att alla människor ska känna sig fria att leva som de vill. Ingen ska behöva värderas socialt eller ekonomiskt utifrån en stereotyp familjebild. Familjebegreppet som det används av högerregeringen utgår från att kärnfamiljen, man-kvinna-barn, är normen. Vänsterpartiet vill komma ifrån denna fastlåsning och i stället tala om att all kärlek ska respekteras och behandlas lika.

Under det här riksdagsåret har regeringen en alldeles utmärkt chans att visa att all kärlek är lika mycket värd och att alla människors fria val av kärleksrelationer ska behandlas lika. Så länge äktenskapet är en exklusiv klubb för heterosexuella kommer kärleksförhållanden mellan två personer av samma kön aldrig att möta samma respekt och acceptans som ett förhållande mellan man och kvinna. Jag menar att det är dags att införa en könsneutral äktenskapslagstiftning.

Jag och Vänsterpartiet menar också att det är självklart att alla familjer och barn ska omfattas av samma lagar och värderas på samma sätt.

Anf. 191 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (kd):

Herr talman! Jag är väldigt glad att det är många deltagare i den här debatten och att vi får en möjlighet att diskutera de här frågorna någorlunda grundligt i en debattrunda under den här allmänpolitiska debatten.

Temat för just det här avsnittet är jämställdhet och familjepolitik. Hitills har det varit väldigt mycket fokus på familjepolitiken, och den ska vi diskutera. Men jag tänkte ändå säga några saker om jämställdhetsarbetet eftersom regeringen gör en lång rad viktiga saker här. Jämställdhetsbonus kommer vi in på också på andra vägar, men jag tror att det är en viktig reform för att kunna få en bättre fördelning av föräldrapenningtiden mellan män och kvinnor så att män blir mer delaktiga tidigare i barnens uppväxt.

Regeringen planerar satsningar på förskolan som kommer att genomföras från 2009 och framåt i syfte att åstadkomma ett förstärkt pedagogiskt innehåll och en kvalitetsförbättring.

Regeringen gör satsningar på kvinnors hälsa. Vi satsar väldigt mycket pengar, 30 miljoner kronor per år, på det området för att öka forskningen om kvinnors hälsa.

Det handlar om åtgärder inom kultursektorn för att förstärka jämställdheten, bättre stöd till kvinnoorganisationer, ytterligare åtgärder som syftar till att stävja mäns våld mot kvinnor, ytterligare satsningar när det gäller arbetet mot prostitution och människohandel, ytterligare åtgärder

för att kvinnor ekonomiskt ska få mer jämförbara villkor med män när det gäller till exempel arbete och företagande och ett viktigt arbete som handlar om jämställdhet i kommuner och landsting, för att nämna några saker.

Regeringen har presenterat fyra olika delar när det gäller familjepolitiken. Det handlar om jämställdhetsbonusen som jag redan har antytt. Inom kort kommer det att presenteras ett förslag när det gäller den tekniska utformningen. Avsikten är att det ska kunna genomföras från halvårsskiftet nästa år.

Det handlar om vårdnadsbidraget som blir frivilligt för kommunerna att införa. Det svarar mot ett väldigt starkt önskemål hos många barnfamiljer runt om i vårt land.

Det handlar om den kvalitetsförstärkning av förskolan som jag redan kort har berört här.

Det handlar också om en barnomsorgspeng för att öka valfriheten för småbarnsföräldrar.

Nu kommer det rop från oppositionen om att detta är fel och att detta är dåligt, för man vet bättre än Sveriges småbarnsfamiljer hur barnen ska tas om hand. Man har en mall som man har formulerat och som är lika för alla. Den bortser från att familjer är olika och att barn är olika. Som riksdagsledamot eller kommunalråd vet man bättre än föräldrarna själva vad som ska gälla de enskilda barnen.

Jag har ett lite annorlunda synsätt. Jag tror att föräldrar vet sina barns bästa. Jag tycker att det är oerhört viktigt att vi genomför reformer som innebär en ökad valfrihet, en möjlighet för föräldrar att ge en omsorg till sina barn på de villkor som de själva tycker är bäst för just deras barn. Många kommer även fortsättningsvis att använda den kommunala barnomsorgen. Andra kommer att använda andra barnomsorgsalternativ, och en del kommer att stanna hemma något när föräldraförsäkringstiden har gått ut för att ta hand om sina barn själva. En del kommer att gå ned lite grann i arbetstid för att kunna tillbringa mer tid tillsammans med sina barn. Jag tycker att det är väldigt viktigt att den valfriheten finns.

Att oppositionen inte applåderar det är verkligen ingen överraskning. Man har en annan inriktning. Man vet bäst. Man vet bättre än Sveriges småbarnsföräldrar, och därmed har man sin lösning klar.

Det har framförts en lång rad invändningar här. Få har talat om barnperspektivet, vilket kanske kan tyckas vara rätt betecknande. Tomas Eneroth tog upp exemplet i Norge. Tomas Eneroth kanske skulle vilja vara vänlig att här för kammaren och till protokollet framföra sin uppfattning om vilka beslut man har fattat i Norge om *kontantstøtte* där. Vi får nu höra att hela världen håller på att rulla tillbaka de här reformerna. Vilka beslut har man fattat i Norge som gör att man har valt en annan väg?

Om det skulle vara så att man i något annat land har fattat ett beslut som innebär att man överger ett visst ekonomiskt stöd är frågan ändå: Vilka är det som ska bestämma hur barnomsorgspolitiken ska se ut i Sverige? Är det regeringar i andra länder eller är det svenska folket? Jag tror att alla inser att svaret på den frågan är helt uppenbart. Vi anser att det är svenska folket som ska ha avgörandet i sin hand. Man röstar fram en regering som vill ha valfrihet på det här området. Och nöjer man sig inte med valutslaget kan man luta sig mot opinionsmätning efter opin-

ionsmätning som är entydiga om att man vill ha mer valfrihet på det här området. Jag tror att det är svårt att kringgå för mina motdebattörer.

Ett argument som framförs då och då är att man skulle utarma den kommunala barnomsorgen. Det är ett argument som är rätt svårbegripligt. Vi säger att vi ska förstärka den kommunala barnomsorgen. Vi ska ge mer pengar till kommunerna, och vi ska ställa lite strängare krav på vad förskolan ska ge. Det handlar inte om någon utarmning. Jag tror att det behövs en kvalitetsförstärkning. Jag tror att vi har ett problem där vi ser att barngrupper över tiden har ökat i storlek och att den arbetsmiljö som små barn många gånger får leva i under ganska många timmar inom barnomsorgen inte är av den art som vi skulle vilja se. Det behövs förstärkningar och förbättringar på det här området.

Någon säger då att regeringen hela tiden talar om att fler måste arbeta. Vi har en arbetslinje, ja, men vi har också fler linjer. Vi har också en barnlinje. Det är viktigt att vi ger våra barn en så trygg uppväxt som möjligt. Då finns det de som säger att den tryggaste uppväxten får de om vi använder den offentliga barnomsorgen. Så kanske det är för en del barn. Jag tror att föräldrarna kan avgöra det. Jag tror också att det finns andra barn som har allergier eller vars föräldrar kommer fram till att de mår bäst av att finnas i den mindre miljön som det egna hemmet kan utgöra.

Återigen finns här personer som vet bättre än vad föräldrarna gör och som därmed inte vill öppna den här möjligheten till valfrihet.

Vi vill ha en modern barnomsorgspolitik, säger Tomas Eneroth, och det är bra. Men sedan när blev valfrihet omodernt? Jag tycker att valfrihet är ett ganska viktigt inslag i barnomsorgen som gör att det inte bara finns en enda mall utan man kan få välja själv.

Tomas Eneroth frågar hur man ska göra med pensionseffekten. Hur blir det eftersom vårdnadsbidraget inte är pensionsgrundande? En fråga som Tomas Eneroth kan ställa sig är: Hur var det i Socialdemokraternas Sverige? De föräldrar som valde att inte utnyttja den kommunala barnomsorgen och som under stora ekonomiska uppoffringar ändå stannade hemma lite längre efter föräldraförsäkringens utgång fick ingenting. De fick noll kronor. Hade de i stället använt den kommunala barnomsorgen hade de subventionerats med kanske 100 000 kronor. Vad är det för synsätt?

Förutom den fråga som jag riktade till Tomas Eneroth och som handlar om Norge och vilka beslut man har fattat där skulle jag vilja ställa frågan om Socialdemokraternas syn på kvoteringen av föräldraförsäkringen. Detta är en fråga som har diskuterats väldigt mycket och som tilldrar sig ett ganska stort intresse av uppenbara skäl för småbarnsföräldrar.

I den socialdemokratiska motionen skrivs det: "Vi är beredda att utveckla fler förslag baserade på föräldraförsäkringsutredningen för att knyta en större del av föräldraförsäkringen till respektive förälder."

Tydligare än så blir det inte, men kanske Tomas Eneroth här kan lämna denna riksdagsprosa och berätta vad Socialdemokraterna vill. Betyder detta att det blir kvotering av föräldraförsäkringen, eller betyder det någonting annat som inte går att utläsa här?

Som jag läser riksdagspråket här tyder jag det som att det kommer att bli kvotering. Dementera gärna på den punkten om det är på något annat sätt ni har tänkt fast ni råkat skriva på detta vis!

Prot. 2007/08:12
18 oktober

Allmänpolitisk debatt

Anf. 192 PETER HULTQVIST (s) replik:

Herr talman! Jag tycker att det var mycket ord och lite verkstad i det som Hägglund här redovisade. Det var mycket allmänt tal om valfrihet och sedan sakfrågor. Socialministern talar om ökande antal barn i barngrupperna. Sanningen är den att det är 5,1 barn per anställd i förskolan, och det är det lägsta värdet sedan 1994. Det är Skolverkets statistik. Har Hägglund någon annan, egen statistik? I så fall: Redovisa den här och nu!

Det som betyder något när man pratar om sådana här frågor är reda pengar som kan användas i reell, fungerande och existerande verksamhet. Kommunerna får inte en krona för att kompensera utgifter för vårdnadsbidraget. Att då tala om att man genomför en kvalitets-satsning är inte med sanningen överensstämmande.

Jag tycker att du måste konkretisera. Tänker ni satsa pengar riktade till fler personal inom barnomsorgen på samma sätt som vi tidigare gjorde? Annars är inte det som du har sagt i dag mycket värt.

*Familjepolitik och
jämsällldhet*

Anf. 193 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (kd) replik:

Herr talman! Jag konstaterar att Peter Hultqvist är nöjd med barngruppernas storlek runt om i landet. Han redovisar att de är små, och vi ska vara nöjda med detta. Det är inte min uppfattning. Min uppfattning är att vi runt om i landets kommuner måste arbeta vidare för att hålla nere barngruppernas storlek, för det finns stora problem med detta runt om i Kommun-Sverige. Det är en viktig uppgift för att skapa en bra arbetsmiljö för våra barn.

Peter Hultqvist frågar om vi kommer att rikta pengar till kommunerna i avsikt att förstärka kvaliteten i förskolan. Svaret på det är ja, det tänker vi göra.

Det som jag diskuterade här förut rörde de invändningar som kommer i form av argument att vårdnadsbidraget kommer att försämra kvaliteten inom förskolan. Det är naturligtvis ett felaktigt synsätt. Det kommer det inte att göra, utan kvaliteten i förskolan ska förstärkas och förbättras.

Anf. 194 PETER HULTQVIST (s) replik:

Herr talman! Jag skulle vilja upplysa ministern om att det kan vara bra att lyssna på vad motdebattören säger. Jag har inte sagt att jag är nöjd med barngruppernas storlek. Jag bara säger att din beskrivning var något snäv och felaktig. Jag tycker också att man ska gå vidare precis som man gjorde på s-regeringens tid och satsa riktade pengar för att få ned barngruppernas storlek. Det gjorde vi, och det vill vi fortsätta med.

Bara i Borlänge kommun skulle det kosta 15–20 miljoner kronor extra för kommunen att klara utgiften för de barn vars föräldrar har valt att stå utanför barnomsorgen. Detta tar alltså på de kommunala kassorna, och det drabbar kvaliteten inom förskolan. Det måste ni göra någonting åt om ditt resonemang ska vara trovärdigt.

Anf. 195 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (kd) replik:

Herr talman! När det gäller resurserna till förskolan lär vi få återkomma till det resonemanget när regeringen kommer att presentera budgeten för 2009.

När Peter Hultqvist nämner ett belopp som jag inte kan verifiera eftersom jag inte har underlaget – jag vet inte om det är rätt eller fel – torde detta ändå vara en beskrivning av hur många föräldrar till barn i Borlänge kommun som inte har tyckt att den kommunala barnomsorgen har passat dem.

Väcker det kanske någon tanke om att många barnfamiljer skulle vilja ordna barnomsorgen på ett annat sätt? I dag gör en del det ändå under ganska stora ekonomiska umbäranden. Jag tycker att det är viktigt att fler får den möjligheten.

(Applåder)

Anf. 196 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (s) replik:

Herr talman! Socialministern talar om att vi måste se barnperspektivet när vi pratar om vårdnadsbidraget. Då blir min fråga till socialministern: Om man ser barnperspektivet, varför ska man då diskriminera papporna?

I dag har vi en delad föräldraförsäkring. Det betyder att mamma och pappa kan dela på föräldraförsäkringen. Båda kan vara hemma under den första månaden och det första året. Men om vi inför ett vårdnadsbidrag kan det bli som i Norge – med tanke på den forskning och det vi vet från vad som har hänt där – när de har haft sitt *kontantstötte* och 96 procent av kvinnorna har varit hemma.

På det viset ställer vi kvinnorna utanför arbetsmarknaden. Då kan man ju komma till frågan: På vilket sätt ökar detta valfriheten? På vilket sätt får kvinnorna ökad valfrihet på arbetsmarknaden genom införandet av ett vårdnadsbidrag?

Anf. 197 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (kd) replik:

Herr talman! Livet är mer än arbete. Arbete är viktigt för de allra flesta av oss. Jag tror att för nästan alla som bor i vårt land är det viktigt att ha ett arbete. Men under en viss period i livet – när barn sätts till världen – är det många som tycker att de vill kunna tillbringa mer tid tillsammans med barnen. Marginalerna för de allra flesta småbarnsföräldrar i vårt land är sådana att det är mycket svårt att göra det efter föräldraförsäkringens utgång.

Jag är oerhört fascinerad av detta socialistiska tänkande om att fram till en viss tidpunkt är det någonting som ska stimuleras, uppmuntras och hurras på – och det gör vi allesammans – att vara hemma tillsammans med barnen genom föräldraförsäkringen. Sedan går det en magisk tidslinje efter vilken det är alldeles förfärligt om människor skulle vilja välja att tillbringa mer tid tillsammans med barnen. Det synsättet är för mig väldigt främmande.

Anf. 198 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (s) replik:

Herr talman! Alla vi som är föräldrar vill ha mer tid med våra barn. Det är någonting som vi ständigt går och tänker på. Men på vilket sätt blir det ökad valfrihet för den ensamstående föräldern eller för den ensamstående mamman? Det skulle vara intressant om socialministern kunde ge besked om detta utifrån att man ska leva på 3 000 kronor i månaden.

Den andra frågan är: Vilka kommer att välja att ta vårdnadsbidrag? Är det de unga kvinnorna som har valt att studera och ta studielån som kommer att välja att ta vårdnadsbidrag?

Anf. 199 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (kd) replik:

Herr talman! Det kanske kommer som en överraskning, men om man öppnar för valfrihet väljer folk själva. Man kan inte på förhand säga exakt hur det kommer att bli. Öppnar man för människor att själva fatta sina beslut ligger det i sakens natur att en del väljer detta och en del väljer på ett annat sätt.

Vi öppnar en möjlighet; vi skapar ett utrymme för föräldrar att kunna tillbringa mer tid tillsammans med sina barn.

Anf. 200 JOHAN LÖFSTRAND (s) replik:

Herr talman! Vi diskuterar nu den framtida familjepolitiken, och inom det området skulle jag vilja lyfta fram en annan viktig aspekt. Det är aspekten som handlar om att också vidga äktenskapsbegreppet till att faktiskt inkludera fler än bara man och kvinna som det är i dag.

Jag har en fråga till familje- och socialministern. På civilutskottets sammanträde den 4 oktober behandlade vi en skrivelse om huruvida vi skulle genomföra ett utskottsinitiativ för att på så sätt genom riksdagen lagstifta om att införa en könsneutral äktenskapslagstiftning.

Denna skrivelse avslogs av majoriteten, däribland även kolleger och partikamrater till Göran Hägglund, med motiveringen att man skulle invänta remissinstanserna, vilket jag tycker är en klok synpunkt. Men man sade också att man efter det att remissinstanserna hade sagt sitt skulle återkomma med en proposition.

Min fråga till Göran Hägglund är: När tror han att den här frågan och den här propositionen kommer att behandlas av regeringen så att vi i riksdagen sedan kan ta till oss den?

Anf. 201 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (kd) replik:

Herr talman! Om Johan Löfstrand tyckte att det var klokt att avvakta remissinstanserna var det kanske något överraskande att man tog ett utskottsinitiativ för att föregripa samma remissinstanser. Men det kanske finns någon logik i det som överskrider mitt förstånd.

Utredningen har varit ute på remiss, precis som Johan Löfstrand säger. Remisstiden utgår den 15 januari. Därefter kommer det att ske en sammanställning och ett övervägande inom regeringskretsen. Frågan är alltså lite tidigt väckt.

Anf. 202 JOHAN LÖFSTRAND (s) replik:

Herr talman! Det som sades på utskottet var att utskottsinitiativet gällde att invänta remissinstanserna men sedan snarast möjligt lagstifta, antingen i riksdagen eller genom att se till att en proposition lades fram.

Socialministern kan alltså inte i dagsläget överskåda när det kommer att komma en proposition om att införa en könsneutral äktenskapslagsstiftning.

Anf. 203 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (kd) replik:

Herr talman! Själva poängen med att skicka ut förslag på remiss är ju att remissinstanserna ska kunna yttra sig över dem. Vet man redan på förhand exakt hur saker och ting ska bli så är det ju ingen idé att skicka ut något.

Nu är detta utskickat. Vi kommer att överväga förslag. Det normala när det gäller propositioner är att det tar något halvår eller så från det att remissen är genomförd till det att man kan fatta ett beslut om en proposition.

Här finns det lite olika uppfattningar i regeringskretsen, som bekant, och det övervägandet ska ske.

Anf. 204 TOMAS ENEROTH (s) replik:

Herr talman! Statsrådet talar mycket om valfrihet. Det är en grundfråga. Vilken valfrihet ger det föräldrar med svårt sjuka barn att bli av med 5 000–6 000 kronor i månaden för att regeringen sparar på den tillfälliga föräldrapenningen? Vilken valfrihet ger det när man dagligdags nu sänker ersättningen i vår föräldraförsäkring? Och vilken valfrihet ger det för de barn som vill ha rätt till det svenska språket när de tas ur förskolan för att deras föräldrar med dålig förankring på arbetsmarknaden hänvisas till ett vårdnadsbidrag? Det är ingen valfrihet, utan det är en ytterligare tydlig segregering.

Till sist vill jag ställa min grundläggande fråga: Ska kommunerna kompensera för det pensionsbortfall som det nu blir om man använder vårdnadsbidraget? Det är ungefär 1 500 kronor i månaden. Jag begär inte att man ska lagstadga om det, utan jag anser att Göran Hägglund, som ansvarig för kvinnor, jämställdhet och ekonomi, borde kunna ha någon vägledning att ge. Ska man göra detta – ska man *kunna* göra detta – i någon kommun?

Avslutningsvis: Att satsa 30 miljoner på forskning om kvinnors hälsa är förvisso bra, men att ta bort lagstadgad rätt till heltid eller att ta bort 1 ½ miljard i rehabiliteringspengar, det förbättrar inte kvinnors hälsa.

Anf. 205 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (kd) replik:

Herr talman! Jag ska bara, för den händelse Tomas Eneroth har glömt bort det, be honom svara på frågan om vilka beslut man har fattat i Norge, eftersom detta har varit ett bärande tema i Tomas Eneroths pläderingar under en ganska lång tid nu.

Den andra fråga som jag hade är: Hur blir det i kvoteringsärendet, Tomas Eneroth? Vad säger Socialdemokraterna, blir det kvotering – ja eller nej? Det är den korta frågan.

Frågan om svenska språket är väldigt viktig. Här kan erkännas att det är en ganska svår sak, sedd ur vårdnadsbidragsperspektiv. Vi måste fundera väldigt noga på hur vi ska kunna möta det här. Det allra viktigaste vi kan göra – det är också regeringens viktigaste satsning – är att sänka trösklarna för människor med en annan bakgrund och begränsat språkkunskande att komma in på arbetsmarknaden. Där har vi haft decennier av misslyckanden i den svenska migrationspolitiken som vi behöver ta itu med för att kunna få in fler som får ett bättre språk.

Anf. 206 TOMAS ENEROTH (s) replik:

Herr talman! Det är väl att statsrådet inser problemen med vårdnadsbidraget från integrationssynpunkt.

Jag fick inget svar på varför det är rätt att ta bort 5 000–6 000 kronor i månaden för de föräldrar som har ett mycket svårt cancersjukt barn hemma. Det vore intressant att veta varför Göran Hägglund fortfarande tycker att det är en så viktig och angelägen besparing.

Det norska beslutet finns i Soria Moria-deklarationen, regeringens deklaration från när den tillträdde. Där gör de tre partierna en överenskommelse om att man nu steg för steg får återuppbygga förskolan i Norge eftersom den nedmonterats under tiden med *kontantstötte*.

När det gäller kvotering vill jag upplysa om att föräldraförsäkringen redan är kvoterad. Jag begär inte att socialministern ska känna till det.

Anf. 207 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (kd) replik:

Herr talman! Den formulering som Socialdemokraterna har i sin motion antyder att man ska kvotera mer av föräldraförsäkringen, alltså fördela den å föräldrarnas vägnar från lagstiftaren. Så är det formulerat, och frågan är hur man tänker gå fram och var gränsen ska dras.

Beträffande Norge är sanningen den att i budgeten för 2008 finns *kontantstötte* kvar. Tomas Eneroth har under ganska lång tid nu gett en bild av att det här är borta eller på väg bort i Norge, och så finns inga sådana beslut fattade över huvud taget.

Anf. 208 MATILDA ERNKRANS (s) replik:

Herr talman! Statsrådet Hägglund! För mig är barn och barns bästa så viktigt att jag vill att alla föräldrar och barn ska känna trygghet i att vi är fler som bryr oss och många som känner ansvar. Inget barn får lämnas i sticket. Det vi bekostar gemensamt ska också finnas tillgängligt för föräldrar och barn oavsett familjesituation och arbetssituation. Därför gillar jag en generös, flexibel föräldraförsäkring och ogillar vårdnadsbidraget.

Politik handlar om idéer och val. I Örebro kommun hemma i mitt län är borgerligheten i färd att göra valet att införa ett kommunalt vårdnadsbidrag. Tjänstemän på Örebro kommun har räknat ut att det kommer att kosta minst 40 miljoner kronor. Det är pengar som statsrådet Hägglund inte har skickat med ut till kommunerna. Det är inte helt fel att tro att de här pengarna kommer att tas från andra barns förskola. Om man därtill lägger att 40 miljoner kronor är mycket pengar som skulle kunna användas till annat som kommer alla barn till del, exempelvis fler vuxna i förskolan – 50 heltidstjänster kostar 18 miljoner – eller helgöppet på 8 av 14 fritidsgårdar: Vad skulle Hägglund välja för barns bästa?

Anf. 209 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (kd) replik:

Herr talman! Matilda Ernkrans gillar föräldraförsäkringen. Det gör jag också. Hon ogillar vårdnadsbidraget. Det gör inte jag, eftersom jag menar att det bidrar till valfrihet för småbarnsföräldrarna.

Hon är bekymrad över uträkningar i Örebro, och jag kan varken verifiera eller dementera de beräkningar som hon redovisar. Det överraskar dock att de är så klärvoajanta på drätselkontoret att de redan nu kan räkna ut det förslag som de ännu inte har sett.

Anf. 210 MATILDA ERNKRANS (s) replik:

Herr talman! Jag tycker att det är positivt att tjänstemän på Örebro kommun kan räkna.

(Applåder)

Det är i alla fall så att 40 miljoner är rätt mycket pengar. Man kan välja att använda allting till ett kommunalt vårdnadsbidrag, eller man kan välja läsläsning för alla barn i grundskolan – tre timmar per vecka på alla skolor skulle kosta 5 miljoner – fler vuxna i förskolan – 50 heltidstjänster kostar 18 miljoner – och så vidare. Så statsrådet Hägglund, kan du svara på frågan: Vad skulle du välja med barns bästa i fokus?

(Applåder)

Anf. 211 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (kd) replik:

Herr talman! Jag tycker att en fråga som man kan ställa sig är denna: Om vi värjer oss för att ge vårdnadsbidrag till småbarnsföräldrar som tar hand om sina barn: är det mer fel i Matilda Ernkrans verklighet än att betala pengar till människor som är vuxna och arbetsföra genom det friår som Socialdemokraterna hade tidigare? Jag kan inte förstå den logiken.

Anf. 212 EVA OLOFSSON (v) replik:

Herr talman! Som har sagts tidigare ser inte alla familjer likadana ut. Det finns många barn som växer upp i familjer med en förälder som tar hela ansvaret, både ekonomiskt och som föräldrar. De utgör ungefär en tredjedel i Sverige. Det är väl känt att ensamstående föräldrar – de flesta är kvinnor, för det är kvinnor som tar det här ansvaret – har sämre ekonomi än sammanboende. Många ensamstående kvinnor har haft svårare att få jobb de kan försörja sig på, till exempel fasta heltidsjobb. De har mer av otrygga anställningar.

Rädda Barnen har tittat på barn som är fattiga och sett att klyftan ökar mellan de barn som har det någorlunda bra med föräldrar som fixar det ekonomiskt och de barn som har det fattigt. De fattiga barnens föräldrar är av två kategorier: ensamstående föräldrar och föräldrar med utländsk härkomst.

I partiledardebatten i går sade Göran Hägglund att han inte har några förslag för att förbättra för de ensamstående mammorna. Nu undrar jag om han har tänkt till sedan i går.

Anf. 213 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (kd) replik:

Herr talman! Om det står så i protokollet får jag nog titta lite på det.

Vad jag sagt är att vi behöver bättre kartlägga hur ensamstående föräldrar har det ekonomiskt eftersom det finns en mycket dålig bild av det i

dag. I regel har barn två föräldrar. I regel bidrar båda föräldrarna. Men det är dåligt kartlagt, och vi bör överväga det mycket noggrant.

Eva Olofsson företräder ett parti som säger nej till jämslällldhetsbonusen. Den skulle kunna vara en förstärkning även för de småbarnsföräldrar som inte längre lever ihop just genom att vara en bonus. Men av någon för mig ganska svårbegriplig anledning väljer Vänsterpartiet att säga nej till den.

Jag tror att arbete, som vanligt, är nyckeln till att människor ska kunna försörja sig själva. Därför bedriver vi en politik som tar sikte på nya jobb.

Anf. 214 EVA OLOFSSON (v) replik:

Herr talman! De ensamstående mammor och deras barn som har det tufft är nog de som inte har några pappor som bidrar, varken med inkomst eller ansvar för barnen. Där tror jag inte att jämslällldhetsbonus hjälper ett dugg.

I stället kan man höja underhållsbidraget. Man kan värdesäkra det. Man kan satsa på både förskolan och fritidshemmen liksom på rätten till heltid. Man kan se till att kvinnor inte får otrygga deltidsanställningar med taskiga löner. Vänsterpartiet gör också en stor satsning för att höja kvinnolönerna.

Det är några konkreta förslag. Har Göran Hägglund några som är bättre? Kom gärna med dem i så fall.

Anf. 215 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (kd) replik:

Herr talman! En viktig utgångspunkt för all ekonomisk politik, och all familjepolitik också för den delen, måste bottna i grundläggande ekonomiska fakta. De fakta ligger inte i grunden för Vänsterpartiets ekonomiska motion. Den skulle medföra att inte bara denna debatt utan Sveriges hela ekonomi tog en ända med förskräckelse.

Anf. 216 LISELOTTE OLSSON (v) replik:

Herr talman! Jag skulle vilja fortsätta diskussionen om jämslällldhetsbonusen.

Det som alliansen kallar jämslällldhetsbonus ska ju belöna hushåll där mannen tar ut föräldraledighet. Jag ser det som ett dåligt och lamt försök att plocka billiga jämslällldhetspoäng.

I stället för att reformera föräldraförsäkringen med bibehållen inkomstbortfallsprincip inrättar man ett bonussystem som förstärker normen att mannen är en figur som ska belönas, någon som måste lockas tillbaka för att ta sitt föräldraansvar. Mannen måste ges speciella förmåner.

Det jag undrar över är hur ministern kan tycka att män ska belönas och kvinnor straffas för att de tar sitt föräldraansvar.

Anf. 217 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (kd) replik:

Herr talman! Jag tycker inte att det ska vara så, men jag tror att det är ett effektivt sätt att öka männens uttag av föräldraförsäkringen och därmed få fler barn som tidigt kan knyta an till sina fäder. Jag tror att det är mycket viktigt.

Det alternativ jag kan se är Vänsterpartiets förslag som innebär att man lagstiftar om hur föräldraförsäkringen ska fördelas. Jag vill dock inte göra det ingreppet. Jag vill att föräldrar själva ska kunna bestämma. Vi använder moroten, som det talades om tidigare. Vänsterpartiet väljer att använda piskan. Jag tror att det, tyvärr, skulle leda till att en hel del föräldrapenningdagar brann inne och att det blev mindre kontakt mellan föräldrar och deras barn.

Anf. 218 LISELOTTE OLSSON (v) replik:

Herr talman! Det håller jag verkligen inte med om. Individualiserad föräldraförsäkring är en väg mot ökad jämförbarhet, precis som jag sade i mitt anförande. Det är en möjlig väg för att få männen att ta det ansvar som borde vara självklart.

Jag anser inte att män ska belönas för att de tar det ansvaret, som det blir med ert förslag. Du är man. Du är pappa. Här får du lite extra pengar för att ta hand om dina barn. Du är kvinna. Du är mamma. Du straffas med sämre villkor när du sedan kommer ut på arbetsmarknaden.

Det finns ingen rättvisa i det. En individualiserad föräldraförsäkring är rättvis.

Anf. 219 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (kd) replik:

Herr talman! Den är rättvis i den meningen att den är lika för alla. Det skapar inte det utrymme för val som kan behöva göras i enskilda familjer. Det är en mall som återigen utgår från att alla familjer ser ut på precis samma sätt. Jag har inte den grundsynen.

Anf. 220 BÖRJE VESTLUND (s) replik:

Herr talman! Jag har två frågor till statsrådet. Den ena frågan handlar om ett telefonsamtal jag fick häromdagen från en i mitt handikappförbund. Eftersom jag har epilepsi träffar jag många föräldrar till barn med epilepsi. Deras barn får så svåra anfall att de ibland måste vara hemma en dag i veckan, ibland två dagar i veckan, ibland kanske var fjortonde dag. De är bekymrade för sin ekonomi. De vet inte vad de ska göra eftersom man sänkt VAB-ersättningen. Min fråga är: Vad har socialministern för svar till dem?

Den andra frågan handlar om valfriheten i det här sammanhanget. Man pratar om valfrihet när det gäller föräldrarna. Men varför kan inte socialministern unna mig som älskar en man att få gifta mig med honom?

Anf. 221 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (kd) replik:

Herr talman! Låt mig börja med den första frågan, som gäller föräldrar och VAB, alltså ersättningen vid vård av sjukt barn. Vi har gjort en prioritering som handlar om att få fler människor i arbete, något som varit ett grundläggande problem under en lång följd av år. För få människor arbetar, och vi har därför tvingats prioritera genom att vi valt att inte höja sjukförsäkringen på det sätt som Socialdemokraterna ville göra. I stället har vi valt att satsa pengar på åtgärder som gör att fler människor kan komma i arbete för att därigenom kunna upprätthålla en hög nivå på den svenska välfärden. Det tror jag är av allra största betydelse, inte

minst för att den familj som har barn med epilepsi ska kunna få en god vård också i framtiden.

Prot. 2007/08:12
18 oktober

Anf. 222 BÖRJE VESTLUND (s) replik:

Herr talman! Det vore bra om jag fick svar även på min andra fråga.

Fler i arbete – det är jättebra att fler kommer i arbete. Men dessa föräldrar kommer inte att arbeta mer för att de blir fattigare, socialministern. De kommer bara att uppfatta det som att samhället tar ifrån dem möjligheten att vara hemma när deras barn är sjuka.

Dessutom blir dessa barn mer otrygga eftersom man i alla möjliga sammanhang nu får ordna andra lösningar för dem, till exempel att någon släkting kommer hem och tar hand om dem.

Anf. 223 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (kd) replik:

Herr talman! Jag tror man ska vara medveten om att den grupp som Börje Vestlund här talar om är en grupp som har det något bättre ställt än de människor som har de lägsta inkomsterna. De personer vi här talar om ligger i ett övre spann inom det svenska sjukförsäkringssystemet.

När det gäller frågan om äktenskap har jag uppfattningen att äktenskapet är för människor av olika kön och partnerskap finns för människor som är samkönade.

Anf. 224 INGER RENÉ (m):

Herr talman! Jag har anmält mig till den här debatten under rubriken Jämställdhet. Nu växlar vi alltså spår ett litet tag.

Ofta handlar diskussionen om jämställdhet om symbolvärden, såsom procent hit eller dit, och att det skulle vara någon form av rättvisa och en lösning på kvinnors möjligheter och jämställdhet. Jag tänkte emellertid ha en lite mer pragmatisk, eller praktisk, synvinkel.

För att ändå börja med att tala om procenten, som ju är aktuella inte minst i pressen, är det naturligtvis bra att ha ett mätbart mål för att kunna utvärdera de ansträngningar som görs för att få en någorlunda jämn representation av kvinnor och män på valsedlar eller i statliga styrelserum, för att ta ett par exempel. Avvikelser från målet kan då analyseras och diskuteras, och åtgärder kan vidtas för att se om man på annat sätt, på ett lättare eller bättre sätt, kan nå de önskvärda målen.

Det övergripande målet för regeringens jämställdhetspolitik är så självklart att det inte behöver sägas. Kvinnor och män ska ha samma makt och samma möjligheter att forma sina egna liv och tillsammans forma samhället.

Jag kan som en parentes säga att när jag såg att det här ämnet skulle komma upp tittade jag i en tidskriftssamlare som jag har. Den har rubriken Kvinnor finns vi – jämställdhet. Det var inte bara en utan flera stycken. När jag läste vad vi sagt och vad som tidigare sagts i denna kammare var det ungefär samma saker som jag tror kommer upp i debatten i dag. Tyvärr rör det inte på sig, enligt mitt förmenande, i tillräckligt stor omfattning när det gäller den här frågan.

Men tillbaka till procenten. Målet fler kvinnor i beslutande ställning på alla de nivåer som finns är något som jag tror att vi alla kan ställa oss bakom. Detta mål hänger som jag ser det intimt samman med möjligheter till ekonomisk jämställdhet. Välkända faktorer är att kvinnor har lägre

Allmänpolitisk debatt

*Familjepolitik och
jämställdhet*

inkomst än män, att kvinnor har mindre pengar på banken än män, att kvinnor har färre aktier än män och att kvinnor äger mindre än män. Kort sagt: Kvinnor är ekonomiskt mer skyddslösa än män. Samtidigt finns kvinnor på arbetsmarknaden i praktiskt taget samma utsträckning som män. Dessutom är kvinnor i genomsnitt faktiskt högre utbildade än män är.

Det finns en del fakta som diskuterats i så många år och där vi alla är så överens om bilden att det känns nästan banalt att framföra den. Men man är väl tvingad.

Det finns två stötestenar för kvinnor. För det första är kvinnors arbetsmarknad mycket snävare än mäns. För det andra arbetar kvinnor mer än män men lägger mer av sin arbetstid på det oavlönade nödvändiga arbetet med hem och barn. Det är så sorgligt att den här debatten har sett likadan ut så länge och att förändringarna har varit så små.

Under den socialdemokratiska tiden, de senaste tolv åren, har Sverige fått kritik från både EU och FN för att skillnaderna är för stora när det gäller arbetsmarknaden för män och kvinnor. Anmärkningarna har rört lite mer än bara arbetsmarknaden. De har också rört delaktigheten i styrelsearbetet, till exempel.

Den första stötestenen innebär om man hårdrar det att kvinnor i stor utsträckning arbetar i offentlig, politikerstyrd sektor, och de har en arbetsgivare. Det främjar inte löneutveckling eller karriärmöjligheter. Därför är regeringens satsning på det här området, som utbildningsminister Jan Björklund och socialminister Göran Hägglund i fredags redogjorde för under rubriken Avknoppningar av verksamhet inom kommuner och landsting, väldigt välkommen. Regeringen vill stimulera fler att driva verksamhet inom till exempel skola och vård – eget företagande med fortsatt solidarisk finansiering över skattsedeln.

Om fler kvinnor startade och drev företag skulle det ge dels ett Sverige med starkare ekonomisk utveckling, dels en annan positiv effekt, nämligen att fler kvinnor som företagare skulle delta i de informella nätverk som vd:ar, styrelseledamöter och ordförande rekryteras från. Det vore bra för rekryteringen till bolagsstyrelser och andra beslutande organisationer. Fördelningen mellan kvinnor och män ser ganska bra ut i statliga styrelser, men jag misstänker på goda grunder att den ser sämre ut i kommunala bolag. Och vi vet alla hur den ser ut i det privata arbetslivet.

Det finns dock inom det privata arbetslivet glädjande initiativ. Det finns företag, till exempel Fastighetsägarna Syd, som har gjort riktade utbildningar när det gäller kvinnor och styrelsearbete.

Herr talman! Tiden medger inte att jag tar upp en del andra mycket viktiga frågor på det här området, till exempel den ojämlika sjukvården. Inte heller hinner jag ta upp tryggheten för kvinnor, alltså mäns våld mot kvinnor, men där gör vår nuvarande regering glädjande insatser.

Slutligen skulle jag också gärna vilja ta upp biståndsverksamheten. Jag ser glädjande förändringar av vår biståndspolitik. Jag tror att om mer av biståndet gick genom kvinnors händer skulle vi få en bättre utveckling i den del av världen som behöver vårt stöd.

I det här sammanhanget vill jag nämna att jag såg en rubrik: Kvinnor – världens hopp. Jag tror på den.

Anf. 225 TOMAS ENEROTH (s) replik:

Herr talman! Tack, Inger René. Jag håller i mycket med om att det är viktigt att vi ökar jämställdhetssträvandena. När vi hade regeringsmakten var det hälften män och hälften kvinnor i regeringen. Nu är det hälften moderater. Det är illa nog, men det är ingen jämn könsfördelning.

När vi gör en fördelningspolitisk analys, en genusanalys, av budgeten – något som de tidigare, socialdemokratiska regeringarna alltid gjorde men som den borgerliga regeringen väljer att inte göra – kan vi konstatera att riksdagens utredningstjänst ser att 60 procent av de skattesänkningar som regeringen genomdriver går till män och inte till kvinnor. Det är alltså en sned könsfördelning av de satsningar som regeringen väljer att prioritera.

Med anledning av den debatt om vårdnadsbidrag som vi har haft här i dag vill jag ställa frågan: Tror Inger René att vårdnadsbidrag på något sätt bidrar till att stärka kvinnors position på arbetsmarknaden? Hela inlägget handlade ju om hur kvinnor ska få en förbättrad position inte bara i styrelserummen utan också på arbetsmarknaden. Kommer reformen med vårdnadsbidrag att stärka kvinnors position på arbetsmarknaden?

Anf. 226 INGER RENÉ (m) replik:

Herr talman! Låt mig börja med frågan om vårdnadsbidrag. Jag tror, precis som Göran Hägglund uttryckte här tidigare, att det är viktigt för kvinnor och män. Jag tycker att diskussionen om vårdnaden av barn är lite ensidig när den fokuserar bara på kvinnor. Det finns faktiskt män som också deltar i detta arbete. Jag tycker inte att vi ska glömma bort det. Precis som Göran Hägglund tycker jag att beslutet ska ligga hemma hos familjen. Då får kvinnor och män välja vad de prioriterar, om de vill lägga dessa två eller tre år på barnen eller på jämställdhet.

Sedan blir jag lite konfunderad. Det finns ett parti, eller kanske fler – jag har inte läst alla partiprogram – som vill utöka vården av små barn med två månader. Det skulle göra att kvinnor skulle dra sig undan från arbetsmarknaden ännu längre tid. Är det bra?

Anf. 227 TOMAS ENEROTH (s) replik:

Herr talman! Jag konstaterar att av dem som använde *kontantstøttet* var 96 procent kvinnor. Man måste vara tämligen blind för de könsmaktstrukturer som finns i samhället om man tror att det är en reell valfrihet man har. Det innebär i så fall att ett vårdnadsbidrag försämrar kvinnors position på arbetsmarknaden. Det var det som var själva poängen. Till och med regeringens egen jämställdhetsminister sade när detta presenterades att det kanske inte är bra för jämställdheten men att det är bra för valfriheten. Då blir det lite underligt när en företrädare för regeringspartierna säger att det är viktigt med jämställdhetssträvanden samtidigt som vi konstaterar att vårdnadsbidraget har direkt motsatt effekt.

Anf. 228 INGER RENÉ (m) replik:

Herr talman! Detta vet vi inget om. Siffran 96 procent är ett exempel från Norge, så vitt jag förstår. Vi har ingen koll på hur det kommer att se ut i Sverige.

Anf. 229 PETER HULTQVIST (s) replik:

Herr talman! Inger René, när det gäller jämförbarhet är det klart att Norge och Sverige inte skiljer sig så mycket från varandra. 4 procent av männen använde vårdnadsbidrag i Norge. Säger inte detta något om hur det också kommer att bli i Sverige och att det här inte är bra för jämförbarheten?

Hägglund svarade inte på frågan jag hade om kommunernas ekonomi. I Upplands Väsby handlar det om ungefär 16 miljoner kronor, i Södertälje ungefär 40, i Tierp 7–8 miljoner och i Katrineholm 11 miljoner som krävs för att man ska klara den här reformen utan att man tar bort en enda barnomsorgsplats. Detta är illa genomtänkt, dåligt förberett och hafsigt i regeringens ingång i det här ärendet. Man har inte rätt ut hur kommunerna ska klara ekonomin. Då slår det mot kvaliteten i förskolan, och där finns det så här långt inga pengar.

Anf. 230 INGER RENÉ (m) replik:

Herr talman! Jag tar Norge först. Vi känner alla till en socialdemokratisk minister som kallade Norge för den sista sovjetstaten, om ni minns det. Själv har jag min valkrets i Bohuslän. Jag vill påstå att det är ganska stor skillnad mellan norrmän och svenskar. Jag skulle vara lite försiktig med att applicera de norska siffrorna på svenska förhållanden.

När de gäller de miljoner som olika kommuner sägs behöva betala i vårdnadsbidrag skulle jag gärna vilja vända på siffran och se alla de barn som inte utnyttjar den kommunala barnomsorgen. Jag, och många med mig, får säkert samtal från oroliga och ängsliga föräldrar som säger att detta passar för deras barn men att det är väldigt påfrestande ekonomiskt.

Anf. 231 PETER HULTQVIST (s) replik:

Herr talman! Man måste ha ett öppet sinne och kunna ta till sig och analysera hur det har fallit ut i andra länder. I många sammanhang talar man om den nordiska modellen och att det finns en viss samhörighet inom Norden. Då tycker jag inte att det är fel att analysera och se hur saker och ting har fallit ut i Norden.

Sedan är det här kostnader som blir i kommunernas ekonomi. Så oavsett hur man diskuterar kring föräldrar som vill välja någonting annat är det här reella pengar som måste ut på något sätt. Där har regeringen inget alternativ. Där har man visat en tydlig svaghet. Därför menar jag att det här är illa genomtänkt.

Anf. 232 INGER RENÉ (m) replik:

Herr talman! Till all lycka ligger inte det här beslutet hos vare sig dig eller mig. Det här är ett beslut som den enskilda kommunen har möjlighet att ta när beslutet om valfrihet har gått igenom här i kammaren.

Anf. 233 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (s) replik:

Herr talman! Det är jättebra att Inger René så oerhört tydligt redovisar fakta kring hur kvinnor diskrimineras på arbetsmarknaden. Jag tror att vi kan vara helt överens om att kvinnor och män ska ha samma makt och rätt till att forma sitt eget liv.

Men då kan jag inte låta bli att ställa en fråga. Hur kan det komma sig att Inger René ställer upp på den politik som regeringen nu för? Man försämrar när det gäller deltidsarbetslöshetsersättningen, vilket vi vet kommer att slå allra mest gentemot kvinnorna. Problemet är ju inte på den sidan. Problemet är att de flesta arbetsgivare inte vill anställa kvinnor på heltid utan tycker att det är bättre att ha dem på deltid.

Hade det då inte varit bättre, för att öka jämställdheten, om man hade skapat en lagstiftning om rätten till heltid? Hade man inte då fått möjlighet till en ökad makt och till ett ökat inflytande över sitt liv?

Anf. 234 INGER RENÉ (m) replik:

Herr talman! I dag har vi inte den lagstiftningen. Men vi kan titta på hur arbetsmarknaden ser ut i dag, till exempel inom Handels område. Då kan vi se att män som arbetar inom Handels område, som helt enkelt står i olika typer av affärer, praktiskt taget alltid har heltid. Kvinnor som gör motsvarande jobb, till exempel i livsmedelsaffärer eller för den delen i andra affärer, har praktiskt taget alltid deltid.

Min starka förhoppning är att detta kommer att få sin lösning nu när kvinnor kommer att överväga att arbeta heltid. Och jag tror att vi är överens om att det är det önskvärda för både män och kvinnor.

Anf. 235 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (s) replik:

Herr talman! Det blir lite märkligt när Inger René redogör för hur tydligt det är på arbetsmarknaden, exempelvis inom Handels. Det handlar om att männen inom handeln jobbar heltid medan kvinnorna jobbar deltid.

Hur kan då Inger René ställa upp på en sådan här jakt på de deltidsarbetslösa kvinnorna, som inte får heltid i dag inom handeln? Det du står och redogör för här i kammaren går ju inte ihop. Det blir en jakt på de deltidsarbetslösa kvinnorna i stället för att man sätter åt arbetsgivarna och säger: Ni ska anställa på heltid.

Anf. 236 INGER RENÉ (m) replik:

Herr talman! Min förhoppning är, som jag sade, att kvinnor kommer att arbeta heltid i större utsträckning inom handeln. Vi håller på att få en brist på arbetsmarknaden. Den bristen kommer med all säkerhet att också hjälpa kvinnor när det gäller detta. Sedan utgår jag från att Handels som fackförbund kommer att vara en stark part i det arbetet.

Anf. 237 MATILDA ERNKRANS (s) replik:

Herr talman! Jag är ordförande för Örebro läns kvinnolobby och samlar kvinnor i ledande positioner inom näringslivet och inom offentlig sektor.

Kvinnors företagande är oerhört viktigt. Vi jobbar mycket med det. Jag tror, som du, att det finns en potential i kvinnors företagande. Men det gäller att göra rätt saker i rätt ordning, menar jag. Jag tror att vi behöver se över trygghetssystemen, jag tror att vi behöver frigöra riskkapital och så vidare.

Min fråga till dig är: Hur stärks kvinnors ställning på arbetsmarknaden genom att man slår sönder just deras arbetsplatser i en borgerlig privatiseringsiver? Om det nu vore så att det handlade om privat eller offentlig sektor borde det ju finnas en stor majoritet kvinnor som företagare inom exempelvis hotell, restaurang och handel, som man i någon sorts traditionell mening kan se som en kvinnobransch. Det är min fråga.

Anf. 238 INGER RENÉ (m) replik:

Herr talman! Jag är inte säker på att jag uppfattade frågan, men jag försöker så får vi se om det går vägen.

Du nämnde just handeln. Det är ett av de områden där det finns relativt gott om kvinnligt företagande. När det gäller den offentliga sektorn är det tyvärr inte på det sättet. Det var därför som jag apostroferade två ministrar som nu har börjat med det som de kallar för en avknoppningsakademi, för att hjälpa kvinnor som just arbetar inom offentlig sektor att knoppa av sina verksamheter med, som jag sade, solidarisk statlig ersättning.

Ylva Thörn sade i en lönerörelse för inte så länge sedan att kvinnors löner skulle må bra av om kvinnor inom Kommunal hade fler arbetsgivare än bara stat, kommun och landsting. Det tror jag också. Jag tror att det då finns möjligheter att avancera. Och man får en konkurrens när det gäller löner, som får en positiv effekt också för kvinnor.

Jag hoppas att det var svaret på din fråga.

Anf. 239 MATILDA ERNKRANS (s) replik:

Herr talman! Jag tror att vi, om vi ska kunna använda kvinnors företagande och kvinnors kraft, måste nyttja och använda kvinnors innovationer mycket bättre. Vi måste, som sagt, också frigöra riskkapital för att kvinnors företag ska kunna växa.

Jag känner en viss oro. Jag känner nämligen en kvinna som driver ett företag med högteknisk kompetens. Hon har fått höjd socialavgift med den här regeringen. Jag känner en man som putsar skor och krattar löv. Han har fått sänkt socialavgift. Så vad är det vi ska konkurrera med i framtiden? Vilka innovationer? Vilka branscher?

Anf. 240 INGER RENÉ (m) replik:

Herr talman! Jag förstod inte riktigt den frågan heller. Men alldeles självklart ska vi konkurrera i alla de branscher där kvinnor vill starta företag och växa med sina företag och kanske också anställa i sina företag. Det finns, som jag ser det, inga begränsningar.

Anf. 241 EVA OLOFSSON (v) replik:

Herr talman! Jag tycker att det är bra att regeringen jobbar med mäns våld mot kvinnor, men jag har inte kunnat se någon kvalitativ förändring – snarare tvärtom – i förhållande till den förra regeringens, mp:s och v:s arbete.

77 kvinnor dödades 2006. Vänsterpartiet har föreslagit en haverikommission. Vi har motionerat om den. Den var uppe – med socialtjänstens stöd. Då fick vi beskedet: Den väntar vi med.

Sedan skulle jag vilja veta om du har några andra förslag än privatisering för att stärka kvinnorna. Många av de här småföretagen vägrar ju att skriva på kollektivavtal, till exempel Curanda. Jag har själv varit och pratat med Kommunals företrädare därute. Risken är att det blir fler hel-tider, mer otrygga anställningar, sämre möjligheter att utvecklas och kompetensutvecklas.

När vi i utbildningsutskottet var nere i EU sade man: Sverige ligger bra till med kvinnoysselsättningen. Skillnaden är ju att i de länder som du jämför med gör kvinnorna allt det här jobbet och är obetalda hemmafruar.

Anf. 242 INGER RENÉ (m) replik:

Herr talman! Jag kan börja med frågan om kvinnomisshandel. Precis som frågan om jämställdhet är det en fråga som har funnits med i den här kammaren i väldigt många år. Den här regeringen ska, som säkert Eva Olofsson vet, nu i höst starta en kartläggning, kan man väl kalla det för, när det gäller misshandel av kvinnor.

Sedan är det här också en universell fråga. Man kan inte komma till något land – åtminstone har jag inte gjort det hittills – där den inte finns. Det här är den första fråga som man diskuterar med en kvinna. Det gäller just misshandel av kvinnor. Därför är detta en fråga som också biståndsverksamheten måste ägna sig åt i stor utsträckning.

Sedan var det kvinnor och karriärer. Jag tror att det är viktigt att kvinnor också har möjlighet att göra karriär. Men när kvinnor i stort sett bara har en arbetsgivare är möjligheterna att göra karriär alldeles för små. Man ska inte vara några och 20 och vara färdigutbildad, utan det ska också finnas steg i utbildningen. Ett vårdbiträde eller en sjuksköterska ska kunna ta en mastersutbildning, en lärare en lektorsutbildning, så att man kan avancera i sitt jobb.

Anf. 243 EVA OLOFSSON (v) replik:

Herr talman! Jag håller med om att frågan om mäns våld mot kvinnor är viktig i biståndsarbetet.

Jag kan väl bara säga att man i min kommun, Göteborgs stad, har lagt fram en kompetensstege inom äldreomsorgen när det gäller möjligheter att göra karriär.

Vi kan titta på vårdbolagen, de som är de mesta av de privata utförarna. Vad består ledningen av där? Är det kvinnor? Nej, män. Det är männen som styr och som tjänar pengarna, och kvinnorna får jobba under dem.

Anf. 244 INGER RENÉ (m) replik:

Herr talman! Göteborg är ett sorgligt exempel. Det var ju också två kvinnor som slutade i kommunalpolitiken i Göteborg för att det var en grabbighet som de inte stod ut med. Jag kan förstå att det är extra problematiskt just i Göteborg, men vi får väl ha det som varnande exempel än så länge.

Anf. 245 MARIA KORNEVIK JAKOBSSON (c):

Herr talman! Vi lever i en tid då vi borde ha den bästa av alla världar. Det har inte varit krig på många generationer här i Sverige, ingen svält och ingen pågående digerdöd. Barnadödligheten ligger i stort sett lägst i världen, och vi lever längre och har hälsan längre upp i åldrarna.

Om det här hade varit en av Astrid Lindgrens världar hade vårt samhälle kunnat vara Körsbärsdalen. För vi borde vara trygga. Våra barn borde få sina behov tillgodosedda på ett sätt som gör att de kan växa upp och bli goda föräldrar med god självkänsla, ett gott självförtroende, med stabila normer och solidariska värderingar. Kort sagt: Vi borde alla må bra och ha det bra.

Många har det också så. Det ska vi komma ihåg. Men så är det inte för alla, långtifrån alla. Verkligheten ser helt annorlunda ut. Många, framför allt barn och unga, känner inte alls av det goda utan känner det som om de i stället befinner sig i Törnrosdalen.

Barn blir misshandlade, kränkta, utsatta för övergrepp på den plats och av de vuxna som ska vara basen vad det gäller trygghet och säkerhet. Unga blir utsatta för grovt våld på våra gator och torg. Unga människor utsätter andra ungdomar och äldre för grovt våld som inte helt sällan leder till ett livslångt handikapp eller till och med döden.

Barn och unga äter antidepressiva medel i högre grad, och alkoholkonsumtionen kryper längre och längre ned i åldrarna. Det finns rapporter som talar om 10–12-åringar som i stort sett har ett regelbundet alkoholintag. Här är alla förlorare.

Herr talman! En enda full unge är absolut en för mycket. Dessutom vet vi att årligen tar 1 500 människor livet av sig här i Sverige. En tredjedel av dem är under 24 år. Alltså 500 unga människor väljer att lämna livet för gott.

Jag skulle kunna fortsätta att räkna upp ett otal hemsgheter som finns dokumenterade i olika rapporter och tidningsrubriker. Det är rapporter som handlar om vad vi utsätter våra barn, till och med riktigt små barn, för.

Hur kommer det sig då att vi har misslyckats så med vårt uppdrag? För barnen är de vuxnas ansvar. Alla barn har rätt att få det de behöver. Även de barn som utsätter andra ungdomar för hot och våld har blivit svikna av oss vuxna. Det ligger i vårt uppdrag som föräldrar och vuxna att se till att de inte hamnar i en sådan situation. Det är föräldrarna som har det största ansvaret för sina barn, och det är de som ska stå för tryggheten och utöva sitt ledarskap som föräldrar med klara regler och mycket kärlek. Det behöver finnas en attityd hos föräldrarna och samhället som signalerar att barnen är så viktiga att de är värda att prioriteras.

Det finns väl grundade kunskaper baserade på lång forskning som beskriver vad barn behöver för att kunna växa upp och bli trygga individer. Både föräldrar och andra vuxna kan ha nytta av att ta till sig denna kunskap och använda den som en grund för att vi tillsammans ska kunna ändra det här samhället så att det skulle kunna bli en körsbärsdal.

Ett första steg som vi i Centerpartiet har föreslagit för att stödja föräldrarna i deras ledarskap är att inrätta god föräldrautbildning för alla. Det finns föräldrautbildningar i olika skepnader på de ställen där det finns eldsjälur som drar i gång. Det borde vara en självklarhet att bli-vande och nyblivna föräldrar får möjlighet att lära sig att sköta sina barn,

både praktiskt som att laga mat eller när det gäller det rent juridiska. Föräldrautbildningen behövs för att föräldrar ska kunna få stöd i sitt ledarskap för att kunna sätta gränser, veta och lära ut vad som är rätt och fel och vara ett föredöme för sina barn.

I dagens samhälle har vi skapat ett system som innebär att samhället ofta övertar föräldrarollen under större delen av barnens vakna tid. Vi har ett system med dagis och fritids som tar hand om barnen medan föräldrarna jobbar. När samhället på det sättet utövar föräldrarollen ska det ske med största respekt för barnen och deras behov. Det duger inte som det gick att läsa i GP för en tid sedan att öppna ett nytt dagis med tre personal som ska ta hand elva ettåringar och två tvååringar på en och samma avdelning. Hur många armar och knän har den personalen? Det är också frustrerande för personalen, för de räcker inte till. De känner till barnens behov.

För att vi ska få trygga vuxna måste miljön på dagis vara anpassad efter barnens behov. Små barn behöver trygghet. De behöver också tid. Kvalitetstid innebär att man har fokus på barnet när barnet vill och inte när de vuxna har tid.

Det är trots allt under de allra första åren som barnen präglas mest av sina upplevelser och sin miljö. Om de är otrygga och inte blir sedda eller får sina behov tillgodosedda kostar det ofta både barnet och samhället mycket, barnet i form av otrygghet och lidande och samhället i form av vandalism, våld och vård.

Sedan har jag beskrivit här precis det ni har talat om förut, vad Centerpartiet och alliansregeringen har för olika förslag. Som ni förstår är inte det de enda åtgärder som skapar förutsättningarna för att ändra, utan det behövs mycket mer. Det är viktigt att vi alla vuxna, oavsett partitillhörighet och var vi bor och verkar faktiskt börjar se att barn har behov.

Anf. 246 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (s) replik:

Herr talman! Det är viktiga frågor om barns och ungdomars vardag där det finns ett problem som Maria Kornevik Jakobsson tar upp. Det vore intressant att därtill få reda på här i kammaren vad regeringen avser att göra för att vi ska komma en bit på vägen med att lösa problemen med de barn som är trasiga och behöver hjälp på vägen och alla de ungdomar som i dag på ett eller annat sätt är ute på gator och torg och slåss och hittar på allt möjligt vid alla olika konstiga tidpunkter på dygnet. Det kunde vara intressant att få en redogörelse för vad man avser att göra och inte bara av de problem som vi nog alla är väl medvetna om finns.

Jag vill lägga till att på Astrid Lindgrens tid fanns det väl ingen förskola. Då fick barnen passa varandra medan arbetarnas kvinnor var ute och arbetade. På vilket sätt kan den politik som regeringen för påverka så att barnen får det tryggare i förskolan?

Anf. 247 MARIA KORNEVIK JAKOBSSON (c) replik:

Herr talman! Det är så med det system som vi har skaffat oss, Carina Adolfsson, att vi alltid kommer ett steg efter. Med förebyggande insatser, med god vård, att du tar hand om barnet åtminstone mellan noll och tre år på ett sätt som gör att det får sina behov tillgodosedda bygger man en bas, en grund. Då har du det betydligt mycket enklare att sedan få tonåringen att inte gå ut och slåss.

Hur gör man då med den som går ut och slåss? Vi har stärkt detta i socialtjänstlagen. Det finns jättebra exempel. I Göteborg har vi Barnhuset som ett föredöme där man samlar alla instanser under ett tak. Som tur är finns det människor som har de här ambitionerna. Det är hela tiden eldsjälur som driver. Kom ihåg att det samhälle vi har i dag är skapat för och av ett annat system.

Anf. 248 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (s) replik:

Herr talman! Jag tror att vi kan vara överens om att god vård eller att vara älskad av sina föräldrar är den allra viktigaste ingrediensen för att få trygga barn och ungdomar och även trygga vuxna. Men det handlar också om att se de barn som inte får god vård i hemmet exempelvis. Där är förskolan ett alldeles ypperligt komplement. På vilket sätt har regeringen för avsikt att ge ökade resurser till förskolan så att vi kan se just de barnen?

Anf. 249 MARIA KORNEVIK JAKOBSSON (c) replik:

Herr talman! Det finns i vårt program att man självklart ska stödja den pedagogiska verksamheten i förskolan. I min värld är det skillnad mellan att vara under tre år och att vara tre år och uppåt. Det är därför jag använder ordet dagis. Dagens är nämligen någonstans där man är när någon annan måste ta hand om en. Det är klart att man måste ta hand om femåringar också, men det är en väsentlig skillnad.

Jag kan även säga att min mormor och morfar arbetade. De hade en gård, och båda arbetade. Det är en rapport inifrån. Man pratar ju hela tiden om kvinnan hemma och mannen borta.

Anf. 250 MATILDA ERNKRANS (s):

Herr talman! Riksdagsledamöter! Kommunalt vårdnadsbidrag, barnomsorgsavgift och avgift för hushållsnära tjänster är enligt den borgerliga regeringen svaret till nutidens kvinnor och män på frågan om hur vardagen görs mer jämställd. Dessutom påstås dessa förslag ha ett barnperspektiv, trots att verkligheten talar ett helt annat språk.

Det kommunala vårdnadsbidraget har vi pratat mycket om. 3 000 kronor i månaden är för de flesta inte ens ett alternativ. Vi kan se effekterna av vårdnadsbidraget i Norge. Det var 96 procent kvinnor som tog vårdnadsbidraget, framför allt kvinnor med utländsk bakgrund i storstadsområdena. Kvinnor som redan från början stod långt från arbetsmarknaden kom ännu längre bort när vårdnadsbidraget blev den försörjning de hänvisades till.

Jag har pratat om Örebro kommun i mina repliker. Där är man i färd med att införa ett kommunalt vårdnadsbidrag. Det beräknas kosta minst 40 miljoner. Det är pengar som inte tillförs kommunen utan som måste tas från annan verksamhet – troligtvis förskolan. För mig är 40 miljoner mycket pengar som skulle kunna användas för att komma alla barn till del. Jag har nämnt läxläsningen och fler vuxna i förskolan. 50 heltidstjänster kostar 18 miljoner exempelvis. Helgöppet på åtta av Örebros fjorton fritidsgårdar kostar 3 miljoner. Upprustning av gårdarna på dagis så att de blir bättre, säkrare och roligare kostar 11 miljoner. Det finns mycket att välja med barns bästa i fokus. Men borgerligheten har valt vårdnadsbidraget.

Herr talman! Den borgerliga regeringen hävdar också att hushållsnära tjänster och vårdnadsbidrag ska minska kvinnors obetalda dubbelarbete. Jag kan konstatera att det inte gäller de kvinnor som kommer att utföra hushållsarbetet hos vissa andra kvinnor. De kvinnor som ska städa i andra kvinnors hem kommer inte att ha råd att betala städning i sina egna hem.

Vilka kvinnor ser man då framför sig som ska få minskat dubbelarbete? Det är knappast de kvinnor, gissningsvis med utländsk bakgrund, som har dåliga kunskaper i svenska och liten förankring i det svenska samhället. Nej, de kvinnorna ställs ännu längre från arbetsmarknaden, och det är inte dessa kvinnor som ska avlastas.

Jag undrar också om borgerligheten kan svara på hur många steg framåt jämställdheten tar i de hem där kvinnor och män bara kan köpa sig fria från att dela ansvaret för hem och familj mer lika med hjälp av en hushållsnära tjänst.

Vidare menar regeringen att införandet av en barnomsorgspeng kommer att öka jämställdheten i vardagen och minska dubbelarbetet för kvinnor. Jag undrar vilken verklighet ni lever i. Tror regeringen att det framför allt är männen i familjen som kommer att ta huvudansvaret och leta efter rätt barnomsorg för pengarna man fått? Utifrån den verklighet vi faktiskt har är det kvinnorna som fortfarande tar det största ansvaret för hem och familj. Det är betydligt mer sannolikt att en barnomsorgspeng kommer att öka belastningen för just kvinnorna. Det är kvinnorna som kommer att få fundera ut vilken barnomsorg man ska ha för pengarna. Det är kvinnorna som kommer att få ta tid att ringa och åka runt och jämföra eventuella alternativ. Det är kvinnorna som kommer att ha kraven på sig att hitta den bästa lösningen för barnet.

Herr talman! Jag kan konstatera att den borgerliga regeringens jämställdhet bara berör vissa. Andra kvinnor offras medvetet, och för den stora majoriteten kvinnor kommer dubbelarbetet att öka. Detsamma gäller barnen. Vissa kan få det bättre. Andra offras medvetet, och för den stora majoriteten kommer vardagen på förskolan att bli hårdare och fattigare.

Socialdemokraternas svar till nutidens kvinnor och män är något annat. Socialdemokraternas svar till barnen är något annat. För oss socialdemokrater ska föräldrar i Sverige kunna välja både familj och arbete. Vi bygger vårt engagemang på att kvinnor behövs i arbetslivet, män behövs i familjelivet och tvärtom. Vi har skapat en föräldraförsäkring som håller hög klass. Den är generös och flexibel och ger familjen möjlighet att försörja sig även när man får barn. Den ger god tid för de små barnen.

Men vi är inte nöjda så. Vi vill vidareutveckla föräldraförsäkringen så att fler får tid med sina barn. Inte minst behöver pappornas roll i familjen och för jämställdheten sättas i fokus. Föräldrautbildningen måste kunna göras tydligare och bättre med en jämställdhetsprofil. Pappor som har varit föräldralediga kan utgöra goda exempel. Båda föräldrarna borde kunna ges möjlighet att vara hemma tillsammans den första tiden med barnet.

Jämställdhetsbonusar behövs, både i familjen och i arbetslivet. Barn behöver båda sina föräldrar. Familjer behöver både kvinnor och män. Arbetsmarknaden behöver både kvinnor och män. Kvinnors rättigheter på arbetsmarknaden behöver stärkas. Därför är rätt till heltid viktigt.

Därför är det viktigt med hårdare krav på att visstidsanställningar ska övergå till tillsvidareanställningar. Kvaliteten i förskolan och skolan, inte minst på fritids, måste stärkas. Föräldrar ska kunna känna sig trygga i att barnen har det bra när föräldrarna utför det arbete som är så viktigt för den egna försörjningen, friheten och egenmakten över det egna och barnets gemensamma liv.

Av den anledningen ska också möjligheterna att öka tillgången på barnomsorg på kvällar, helger och nätter ses över. Barnomsorgen ska finnas när den behövs, och det är vårt gemensamma ansvar. Så ger vi faktiskt möjlighet att kunna välja både arbete och barn.

Herr talman! För att avsluta vill jag säga att vi socialdemokrater anser att pappors tid är lika viktig som mammors för barns bästa. Mammor behövs på arbetsmarknaden, pappor behövs i familjen. Ett jämställt arbetsliv kräver ett jämställt familjeliv. Vi vill ge alla barn trygga självförsörjande föräldrar. Vi socialdemokrater skulle, om vi hade valet, välja bort vårdnadsbidraget till förmån för satsningar som kommer alla barn och föräldrar till del. Det är vårt svar till nutidens kvinnor och män, med barnens bästa i fokus.

Anf. 251 LARS-ARNE STAXÄNG (m) replik:

Herr talman! Valfrihet är jättefärligt. Det är egentligen kontentan av ditt anförande, Matilda Ernkrans.

Alliansregeringen har ett samlat paket. Man kommer att genomföra två delar i paketet nästa år. Allt hänger ihop med att föräldrarna själva ska få lov att välja. Hade ni fått regera hade inte föräldrarna varit myndiga. Ni vill införa kvotering för att tala om vilka månader respektive förälder ska ta ut. Om familjerna inte stämmer överens med det får man inga månader alls i förlängningen.

Är detta flexibelt och med ett barnperspektiv? Du säger det, men det tycker inte jag.

Anf. 252 MATILDA ERNKRANS (s) replik:

Herr talman! Jag kan berätta att föräldraförsäkringen redan är delad – hälften är mammans, hälften är pappans och två månader var är knutna till respektive förälder. Resten av dagarna kan flexibelt och generöst användas av både mamman och pappan. Det är viktigt, och det är bra. Dessutom finns föräldraförsäkringen tillgänglig på lika villkor både för män och för kvinnor, oavsett vad man har för arbets- och familjesituation.

Lars-Arne Staxäng talar om valfrihet. För mig handlar det om frihet. Människor, barn, familjer måste ha frihet att kunna utvecklas och känna trygghet. Man ska kunna kombinera arbete och familj. Er valfrihet är ju begränsad till vissa. Det är bara några kvinnor som kommer att kunna få hushållsnära tjänster. Det är bara några barn som kommer att kunna få vårdnadsbidrag. Exemplet från Norge visar att det faktiskt handlar om barn som mycket väl skulle behöva umgås med andra barn inte minst för språkutvecklingen.

Anf. 253 LARS-ARNE STAXÄNG (m) replik:

Herr talman! Det är fortfarande så att ni har kastat fram ett förslag om fullständig kvotering i er budget. Jag är väl medveten om att det finns ett

par pappamånader. Jag tror till och med att det kan vara bra. Men föräldrarna är inte myndiga i ert förslag! Ni talar om att si och så ska det vara, och tar man inte detta så har man inga föräldraförmåner i ert Föräldra-Sverige.

Den nya alliansregeringen ger den enskilda familjen betydligt större valfrihet ur ett barnperspektiv.

Anf. 254 MATILDA ERNKRANS (s) replik:

Herr talman! För det första får jag be dig att läsa vår motion lite bättre. Vi skriver inte att vi ska kvotera några dagar hit eller dit.

För det andra sade jag tidigare att för mig är barn och barns bästa så viktigt att jag vill att alla föräldrar och barn ska kunna känna trygghet i att vi är fler som bryr oss och känner ansvar. Inga barn ska lämnas i sticket i någon sorts borgerligt Valfrihets-Sverige. Det gäller att vi faktiskt tar ansvar för alla barns bästa i vårt samhälle.

Anf. 255 INGER RENÉ (m) replik:

Herr talman! Jag har två kommentarer och två frågor. Min första kommentar handlar om kvinnor och män. Jag ogillar att man på ett så tydligt sätt låter det verka som om män faktiskt inte tar sitt ansvar när det gäller små barn och små barns uppväxt. Jag ser väldigt många exempel på att de gör det i min närhet, därför tycker jag att vi ska sluta att bara fokusera på kvinnor och säga att det är de som är handhavare av små barns verklighet.

Det andra jag skulle vilja säga är att det är tur för de här familjerna i Örebro, som apostroferas så ofta, att det inte är Socialdemokraterna som bestämmer utan att det är alliansen som bestämmer.

Min första fråga är: Om det, som du säger, ska kosta 20 miljoner att införa vårdnadsbidraget, hur tror Matilda Ernkrans att de barnen har det i dag?

Min andra fråga är: Socialdemokraterna har på förslag att utvidga vårdnadsersättningen till två extra månader; funderar man på hur det påverkar kvinnors möjligheter på arbetsmarknaden?

Anf. 256 MATILDA ERNKRANS (s) replik:

Herr talman! Först och främst har man räknat ut att vårdnadsbidraget om det införs i Örebro kommun kommer att kosta 40 miljoner. Jag är fullständigt övertygad om, det visar också den breda enkät som vi nu är ute i Örebro kommun och pratar med människor om, att får man välja väljer man inte ett vårdnadsbidrag för några få utan man väljer att göra satsningar som kommer alla barn till del, som läxläsning, förbättrade dagisgårdar och så vidare.

Vi kan tycka vad vi vill om den verklighet som vi har. Men verkligheten är sådan att det fortfarande är kvinnorna som tar huvudansvar för hem och familj. Man kan göra som borgerligheten och säga att det inte spelar någon roll, och att vi dessutom förstärker kvinnornas roll i hemmet. Eller man kan göra som vi och säga: Visst, föräldrar är viktiga, och föräldrar ska kunna välja, därför har vi en generös och flexibel föräldraförsäkring. Men vi har ett ansvar att stödja pappor att ta klivet in i familjen och att stödja kvinnors ställning på arbetsmarknaden.

Anf. 257 INGER RENÉ (m) replik:

Herr talman! Jag ska fatta mig kort, för jag hoppas att få svar på frågorna.

Vad tror du om de barn som gömmer sig bakom de 40 miljonerna, som alltså ofta lever i familjer under ekonomiskt mycket knappa förhållanden i dag?

Min andra fråga var: Socialdemokraterna vill utvidga föräldraförsäkringen med två månader, hur bra är det för kvinnor? Ni säger ju hela tiden att det är negativt för kvinnor och kvinnors arbetsmarknad om de har en lång period hemma hos barnen.

Anf. 258 MATILDA ERNKRANS (s) replik:

Herr talman! Först och främst är jag fullständigt övertygad om och håller med Carina Adolfsson Elgestam som sade att barn mår bra av att ha föräldrar som är trygga och närvarande. Nu är det inte så att alla barn får välja sina föräldrar, och alla föräldrar är inte trygga och närvarande. Av den anledningen har vi en barnomsorg som ett komplement. Jag är fullständigt övertygad om att alla barn faktiskt vinner på att socialt umgås med andra barn och få flera vuxna omkring sig.

Jag är ledsen, men här tog min repliktid slut.

Anf. 259 EMMA HENRIKSSON (kd) replik:

Herr talman! Min fråga till Matilda Ernkrans är konkret. Du sade i ditt anförande att du tycker att det är bra med jämställdhetsbonus, att jämställdhetsbonus behövs. Då är min fråga: Varför säger Socialdemokraterna nej till den jämställdhetsbonus som vi nu kommer att införa?

Min andra fråga är: Vill ni ha mer kvotering än de två månaders kvotering som finns, eller kommer ni att se till att det inte blir mer kvotering?

Anf. 260 MATILDA ERNKRANS (s) replik:

Herr talman! Vi har sagt att vi tycker att en jämställdhetsbonus är en god idé. Det är värt att diskutera vidare hur man kan utforma den så att den får den effekt som vi vill ha. Vi har sagt att vi är beredda att ingå en överenskommelse över partigränserna så att den blir hållbar, under förutsättning att man inte kommer med andra helt kontraproduktiva förslag och inrättningar i vårt svenska samhälle som direkt motverkar en jämställdhetsbonus, som den borgerliga regeringen nu gör med ett kommunalt vårdnadsbidrag. Med ett kommunalt vårdnadsbidrag säger vi nej. Vi kan fortsätta att diskutera jämställdhetsbonusen, men då måste också den borgerliga regeringen fundera på att dra tillbaka det kommunala vårdnadsbidraget.

Jag fick en fråga till. I dag är två månader knutna till föräldrarna. Vi har sagt att vi tycker att det är viktigt med ett mer jämnt uttag av föräldraledigheten mellan mammor och pappor, och vi är beredda att jobba fram ytterligare förslag som stöder den utvecklingen.

Anf. 261 EMMA HENRIKSSON (kd) replik:

Herr talman! Det var inte ett speciellt konkret svar på en väldigt konkret fråga. Ni pratar om att ni vill fundera vidare, ni vill utveckla och vi

ska prata. Men ge väljarna besked! Vill ni se till att det blir mer än två månaders kvoterad föräldraförsäkring eller vill ni det inte?

Kommer föräldrarna med ett socialdemokratiskt styre någon gång i framtiden att bli fråntagna sin egen rätt att bestämma hur de fördelar föräldraförsäkringen, eller kommer de även fortsättningsvis att ha möjligheten att själva bestämma?

Vi vill alla ha ett jämnt uttag, men det var inte frågan.

Anf. 262 MATILDA ERNKRANS (s) replik:

Herr talman! Ett enkelt, tydligt svar som går att hitta i vårt partikongressbeslut och i våra motioner här i riksdagen är nej, vi föreslår ingen ytterligare kvotering av föräldraförsäkringen. Det är ett enkelt, rakt svar på en mycket komplicerad fråga.

Däremot är vi beredda att fortsätta att fundera på och hitta bra lösningar för att stödja pappor så att de får ta ansvar i familjen, för att stödja kvinnors ställning på arbetsmarknaden. Barn behöver både sin mamma och sin pappa.

Anf. 263 INGE GARSTEDT (m) replik:

Herr talman! Matilda Ernkrans tog i sitt anförande upp och gjorde en jämförelse med Norge. I Norge är det faktiskt så att man har haft en dåligt utbyggd barnomsorg och därför har man haft ett betydligt högre vårdnadsbidrag än det som alliansen kommer att införa här. För oss är det oerhört viktigt att man har en valfrihet och ett ansvar och icke en stark politisk styrning. Det är de facto så att Socialdemokraterna vill försämra för kvinnor, ensamstående föräldrar etcetera genom att inte bifalla förslaget om det ökade jobbavdraget. Man accepterar bara jobbavdrag 1 i sin budget.

Anf. 264 MATILDA ERNKRANS (s) replik:

Herr talman! Det är mycket riktigt att vi kan se och lära mycket av Norge och införandet av det vårdnadsbidrag som de har haft under en hel mandatperiod och som nu kommer att ta lång tid att fasa ut. Just utifrån det du säger kan man tydligt se att i de områden där många har tagit ut ett vårdnadsbidrag har de inte byggt ut barnomsorgen. Det är barnomsorgen, barnens plats i förskolan, som har fått stryka på foten i de områden där många har tagit ut ett vårdnadsbidrag.

Anf. 265 INGE GARSTEDT (m) replik:

Herr talman! Det Matilda Ernkrans missar är ju att i Sverige har vi en väl utbyggd barnomsorg. Det alliansen vill göra ytterligare är att ge föräldrarna en ökad valfrihet. Ni vill ha en ökad politisk styrning.

Anf. 266 MATILDA ERNKRANS (s) replik:

Herr talman! Om det vore så väl som Inge Garstedt och Moderaterna här säger vore det enkelt. Om ni gillar ett kommunalt vårdnadsbidrag, skicka med pengar då så att man kan finansiera det kommunala vårdnadsbidraget! Det gör ni ju inte. Det kommer att kosta att införa ett kommunalt vårdnadsbidrag. Det borde vi kunna vara överens om. Och de pengarna skickar ni inte med. Då måste man ta pengarna någon annan-

Prot. 2007/08:12
18 oktober

Allmänpolitisk debatt

Familjepolitik och
jämställdhet

stans. Det är inte en dålig gissning att tro att de kommer att tas från förskolan.

Anf. 267 MARIA KORNEVIK JAKOBSSON (c) replik:

Herr talman! Jag skulle vilja ställa en liten fråga som handlar om orsak och verkan. Jag skulle vilja fråga vad som är orsaken till att det är så många barn som får illa.

Hur kommer det sig att det är så många barn som behöver äta antidepressiva medel? Hur kommer det sig att trevliga ungdomar stoppar kniven i ryggen på ett annat barn? Hur kommer det sig att ungar vill ta livet av sig? Vad är det vi har gjort för fel? Har ni, du, funderat någonting i de banorna? Ni har haft rätt lång tid på er i era fackföreningar, med jämförbarhet och allt. Vad är orsaken?

Anf. 268 MATILDA ERNKRANS (s) replik:

Herr talman! Det finns naturligtvis ingen politiker med någon sorts ambition att förbättra, förändra, göra samhället medmänskligare och varmare som inte har funderat och försökt vidta åtgärder – på många olika sätt – för de barn som faktiskt inte mår bra i Sverige i dag.

Vi ska komma ihåg att de allra flesta barn i Sverige mår mycket bra. Vi kan också göra jämförelser med andra länder. Det är bra att vara barn i Sverige i dag. Det ska vi naturligtvis vara stolta och glada över och bygga vidare på, utan att för den skull förringa eller inte lägga oerhört stor energi och kraft på att rätta det som inte är bra.

Nu får jag inte vara med och fortsätta och stödja den utvecklingen. Nu är det regeringens allianspartier som har ansvaret att fortsätta och jobba i den andan. Ett kommunalt vårdnadsbidrag och barnomsorgspengar kommer *inte* att stödja den utvecklingen.

Anf. 269 MARIA KORNEVIK JAKOBSSON (c) replik:

Herr talman! Precis. Nu är det vi som får ta över och försöka lappa och laga det som har gått dåligt.

Vad är det som gör att ni socialdemokrater är rädda att pröva nya vägar? De gamla fungerade inte. Det är mycket fler barn och ungdomar som mår dåligt. Det finns i alla samhällsgrupper, och de äter dessa mediciner. Det är inte riktat till någon speciell. Alltså har vi misslyckats. Vi behöver göra något annat.

Varför är ni så rädda för att pröva något nytt?

Anf. 270 MATILDA ERNKRANS (s) replik:

Herr talman! Jag tror att det finns få saker man kan anklaga socialdemokratin för, nämligen att vi skulle vara orädda att pröva nya saker och att vi skulle vara orädda att ompröva praktisk politik för att få en bättre ordning i människors vardag. Det är på så sätt vi har överlevt. Det är så vi har fått förnyat förtroende om och om igen hos människor att leda Sverige under lång tid. Vi har klarat av att ompröva och förnya oss och så vidare.

Omprovning och förnyelse i sig betyder ingenting om det inte händer något positivt i andra ändan. Det är väl det den borgerliga alliansregeringen får fundera lite på.

Anf. 271 FREDRIK SCHULTE (m):

Herr talman! En bra politik tar sin utgångspunkt ur samhällsproblem, och jag skulle vilja beröra ett ganska omfattande och växande samhällsproblem som inte har berörts tidigare i debatten men som jag tycker är viktigt. Det är ett viktigt jämställdhetsproblem och familjepolitiskt problem som jag tror att vi måste adressera på ett annat sätt än tidigare.

Det handlar om att fler barn än någonsin tidigare i dag växer upp utan en pappa. Den allmänna uppfattningen om orsaken till detta är att pappor generellt sett inte tar sitt ansvar. Visst finns det föräldrar som inte tar sitt ansvar. Det finns både dåliga pappor och dåliga mammor. Men man belyser sällan det faktum att det finns många pappor som faktiskt vill vara en aktiv och närvarande del av sitt barns liv, en sådan förälder man ska vara men som trots det inte får den chansen utan som systematiskt motarbetas och bekämpas som förälder.

Det är tyvärr så i dag att skilsmässor och separationer blir allt vanligare. Det är viktigt att vi i riksdagen stiftar lagar som innebär att vi följer med i samhällsutvecklingen och adresserar de problem som finns. Så är det, som sagt, inte på det området i dag.

Av alla separationer som äger rum i dag resulterar ungefär 10 procent i en vårdnadskonflikt som innebär att man tilldelar ensam vårdnad till en av föräldrarna. I nio fall av tio innebär det att mamman får vårdnaden. Det innebär att nästan 10 procent av alla barn som upplever en separation löper en påtaglig risk att inte ha en närvarande pappa.

Vi kan också se att utvecklingen tilltar. Jag tror att en viktig orsak till det är den nya lagstiftningen som kom på plats för ett år sedan. Där lyftes tydligt fram att en förälder som vill ha ensam vårdnad ska få bättre förutsättningar till det. Det har gått så långt att det krävs egentligen bara samarbetsvårigheter som skäl till att få ensam vårdnad.

Vi har alla på ett eller annat sätt upplevt separationer och vet att det är tufft. Vi vet att det är naturligt att föräldrar lämnar varandra som ovänner. Det är ingenting som vi kan göra något åt politiskt. Vi kan bara beklaga att det tyvärr är så.

Jag tycker inte att det är en rimlig grund för att plocka bort en förälder, för att ta ifrån en förälder sitt barn. Jag tror att man måste titta på möjligheten att förändra lagstiftningen för att låta fler pappor få chansen att faktiskt vara delaktiga i sina barns liv.

Därför behöver vi nya vårdnadsregler. Det ska vara vårdnadsregler som innebär att pappor inte diskrimineras. Vi behöver en vårdnadslagstiftning som innebär att man per definition utgår från gemensam vårdnad. En förälder som vill ha och ta ett likvärdigt ansvar ska få den chansen.

Jag skulle kunna citera flera socialdemokratiska riksdagsledamöter som i den här debatten har lyft fram vikten av att man har en närvarande pappa och en närvarande mamma. Det här är en viktig jämställdhetsfråga. Vi kan aldrig acceptera könsdiskriminering, och vi kan i synnerhet inte acceptera könsdiskriminering när den är juridiskt bestämd på det sätt som sker i dag. Vi försöker i alla andra sammanhang motarbeta bristfällig jämställdhet. Vi försöker i alla andra sammanhang, oavsett vad vi använder oss av för metod, om det är jämställdhetsbonus eller om det är kvoterad föräldraförsäkring, arbeta för att pappor mer aktivt tar del i sina barns liv.

Men när man skiljer sig eller separerar gäller helt plötsligt inte de principerna. Då har vi lagar och regler som innebär att pappor inte får samma chanser.

Det är viktigt att framhålla att pappor faktiskt är lika bra föräldrar som mammor. Skulle pappor vara sämre på att älska sina barn? Skulle pappor vara sämre på att bry sig eller sämre på att uppfostra sina barn? Det finns faktiskt en undersökning som Stockholms läns landsting har presenterat där man har fastställt att barn till pappor med enskild vårdnad faktiskt generellt sett har det bättre än barn till mammor med enskild vårdnad. Jag säger inte att pappor på något sätt skulle vara bättre föräldrar, men det understryker att det inte skulle vara tvärtom. Mammor och pappor är lika bra föräldrar, och de behövs båda två.

Då kommer vi till det viktigaste skälet till varför jag tror att vi behöver en ny vårdnadslagstiftning, nämligen att för barnets bästa måste vi arbeta för att ständigt se till att vi har aktiva föräldrar som får vara del av sina barns liv. Barn mår bäst av att ha en mamma och en pappa. Barn mår bäst av att ha alla sina föräldrar närvarande.

Jag tror inte att någon på fullaste allvar skulle påstå att 10 procent av landets pappor som separerar är olämpliga föräldrar, men det är konsekvensen av dagens lagstiftning. Vi behöver ändra den lagen. Vi behöver ändra lagen så att det krävs mer än bara samarbetsvårigheter för att hålla en pappa borta. Det ska krävas att man tydligare understryker att pappor behövs och att det här är ett viktigt jämställdhetsproblem.

För barnets bästa behöver vi fler aktiva pappor som tar del i sina barns liv.

Anf. 272 PETER HULTQVIST (s) replik:

Herr talman! Jag tycker att det fanns många intressanta infallsvinklar i anförandet om behovet av en närvarande pappa och behovet av en närvarande mamma. Det är viktigt.

Man kan då fundera på nästa steg. Är vårdnadsbidrag en metod som i det här sammanhanget och utifrån den principen är framtidsinriktad?

Vi har konstaterat att i Norge var det 4 procent av männen som använde sig av det. I Nacka kommun där man genomförde det olagliga försöket som man fick avbryta var det 14 procent.

Samtidigt kan vi konstatera att det här förslaget inte är finansierat. Socialministern, Inger René med flera har just debatterat det perspektivet. Ingen har kunnat tala om hur finansieringen ska gå till.

Jag kan upplysa om att det i Karlskrona kommer att kosta 22 miljoner och i Västerås 50 miljoner om man ska genomföra det. Omodern familjepolitik som är ofinansierad blir inte bra utifrån principen närvarande mamma och närvarande pappa.

Anf. 273 FREDRIK SCHULTE (m) replik:

Herr talman! Jag får tacka för de initiala vänliga orden. Men jag tycker på något sätt att det visar hur låsta Socialdemokraterna är i politiken.

Här kommer jag och diskuterar någonting som handlar om hur pappor systematiskt och juridiskt hålls borta från sina barn, och sedan glider ni direkt över till vårdnadsbidraget. Det var inte det jag talade om.

Jag diskuterar gärna vårdnadsbidraget. Men här gick jag upp i debatten och höll ett anförande om något helt annat. Ändå landar ni på att kritisera vårdnadsbidraget. Jag tycker att ni behöver nyansera er syn lite.

Jag tycker att vårdnadsbidraget är bra eftersom det ger familjer riktig valfrihet att själva bestämma förutsättningarna för hur de ska ordna sitt familjeliv.

Det är intressant att ni betonade finansieringen så mycket. Det är ingen nyhet att en regering möjliggör för att genomföra olika typer av satsningar och att kommunerna får betala det själva. Det är ganska vanligt och förekom ofta under socialdemokratiska regeringar att man gjorde reformer som kommunerna fick betala.

Anf. 274 PETER HULTQVIST (s) replik:

Herr talman! När jag hör det här anförandet funderar jag nästan om du tycker att det är svårt att stå för regeringens politik och att det är oekvämt att debattera den.

Jag kan bara konstatera att slutsatsen av vad du säger är att det är okej att det är de som valt kommunal förskola som får betala vårdnadsbidraget i form av sämre kvalitet.

Anf. 275 FREDRIK SCHULTE (m) replik:

Herr talman! Det är själva poängen med vårdnadsbidraget att de som inte vill använda sig av förskolan får vara med och betala den. De borde få någon kompensation för det. Det är rättvisa och valfrihet. Det är att bestämma själv över hur man vill ordna sin familjesituation.

Jag har inga problem att stå för vårdnadsbidraget. Vårdnadsbidraget är en väldigt viktig frihetsreform som innebär att välja själv. Sedan kanske man väljer något som Socialdemokraterna inte tycker om, *tough luck*. Men det är vad valfrihet handlar om.

Anf. 276 TOMAS ENEROTH (s) replik:

Herr talman! Jag tyckte att det var ett engagerat och bra anförande om pappors rätt i samhället som Fredrik Schulte höll med den äran. Möjligtvis landade han kanske i fel parti.

Vi drev under förra mandatperioden frågan om delat barnbidrag. Vi ville bryta den 60 år gamla traditionen som säger att barnbidraget per automatik kommer till modern. Vi tyckte att det var rimligt att det faktiskt delades när man har gemensam vårdnad och gemensamt ansvar och barnen är lika mycket i ett växelvis boende hos båda föräldrarna.

Moderaterna sade nej till detta. Den nya regeringen har inte aviserat någon ändring av det. Min fråga till Fredrik Schulte blir därför, med tanke på det starka engagemang han har för pappors rättigheter: Tycker Fredrik att vore bra om vi bröt den ensidiga leveransen av barnbidraget till modern och delade barnbidraget så att vi fick en könsneutral lagstiftning?

Det kanske till och med så att han ställer upp på en gemensam första månad i föräldraförsäkringen, eller för den delen en andra chans att ha möjlighet att ta ut icke utnyttjade föräldrapenningdagar särskilt riktat till exempel till pappor.

Anf. 277 FREDRIK SCHULTE (m) replik:

Herr talman! Jag får tacka för de fina orden. Jag är inte helt skeptisk till ett delat barnbidrag. Jag tycker att det är en fråga man kan titta mer på.

Jag var inte med förra perioden, och jag kan inte ta ansvar för hur vi agerade då. Men jag tycker att det är någonting som är värt att diskutera. Därmed inte sagt att det nödvändigtvis måste bli så. Men det är mycket väl en fråga man kan titta på.

Som jag sade i mitt anförande har problemet med att pappor fhas ut ur sina barns liv tilltagit på grund av den nya lagstiftningen som Socialdemokraterna lade fram. Jag tror inte att jag har landat i fel parti om jag vill visa engagemang för pappor och pappors rätt att ta aktiv del av sina barns liv.

Det var den tidigare regeringen som lade fram lagstiftningen som säger att det bara behövs samarbetsvårigheter för att fasa bort en pappa ur ett barns liv.

Jag kan återkomma till frågan om en andra chans i nästa replikskifte.

Anf. 278 TOMAS ENEROTH (s) replik:

Herr talman! Det finns faktiskt förslag om delat barnbidrag i riksdagen att ta ställning till i höst. Fredrik Schulte har någon vecka på sig att fundera innan vi i kammaren ska trycka på knappar och ta ställning till förslaget om ett könsneutralt barnbidrag och en könsneutral lagstiftning.

Jag ska med spänning följa hur den voteringen i riksdagen går. Här finns en möjlighet för åtminstone en moderat att verka för en modern lagstiftning även i det här sammanhanget.

Anf. 279 FREDRIK SCHULTE (m) replik:

Herr talman! Att säga att man inte är kategorisk motståndare till någonting är inte samma sak som att säga att man är för det. Jag sade att jag är positivt inställd till att man kan utreda frågan, vända och vrida på den och se olika perspektiv. Jag har inte reflekterat så mycket över just den frågan tidigare.

Sedan gäller det frågan om en andra chans. När pappor ska vara papalediga för tonåriga barn måste man se hur det blir. Barnen går ju i skolan under större delen av dagen. Då sitter papporna hemma och är inte delaktiga. Det handlar inte riktigt om det. Det blir snarare ett bidrag för att inte jobba.

Anf. 280 LISELOTTE OLSSON (v) replik:

Herr talman! Jag vill diskutera vårdnadslagstiftningen. Det var lite det som var huvudsyftet med ditt anförande.

Den förra vårdnadslagstiftningen vi hade fungerade inte. Där blev tyngdpunkten och tolkningen av lagen att det handlade om föräldrarnas rätt till barn i stället för att man tittade på barnens bästa.

Det gick så långt att till och med pappor som hade förgripit sig på sina barn fick rätt till delad vårdnad. Det var mycket som var snett i den lagen, och därav översynen och ändringen.

Vänsterpartiet var en av de drivande krafterna att ändra lagstiftningen till den lag vi har nu i dag. Jag tycker att den lagstiftningen är bra.

Jag funderar över varför du är så negativ och kritisk till den. Moderaterna stödde inte ens förslaget om en översyn av de vårdnadsregler vi har. Varför gjorde ni inte det när ni hade chansen?

Prot. 2007/08:12
18 oktober

Allmänpolitisk debatt

Anf. 281 FREDRIK SCHULTE (m) replik:

Herr talman! Jag är inte riktigt lika övertygad om att den tidigare lagstiftningen var så dålig som du beskriver.

Självklart är det så att dåliga föräldrar måste plockas bort. Det är väldigt viktigt. Jag tror inte att man gör det genom att plocka bort bra föräldrar. Det blev faktiskt konsekvensen av den nya lagstiftningen.

Det räcker med samarbetsvärigheter. Det räcker med att man inte kommer överens. Det är väldigt vanligt att man inte kommer överens. Det är inte en legitim grund för att hålla pappor borta.

Jag är ingen expert på den tidigare lagstiftningen. Men var det så att det fanns problem med den med hänvisning till barnets bästa borde den självklart ha korrigerats.

I grund och botten är det viktigt att framhäva att barnets bästa är att ha två föräldrar. Det som är konsekvensen av den nuvarande lagstiftningen och det som du var med och drev igenom förra perioden är att allt fler barn blir utan en pappa. Det är inte bra för någon.

Anf. 282 LISELOTTE OLSSON (v) replik:

Herr talman! Det är det kanske inte. Men då ska barnen ha bra fungerande föräldrar. Barn ska inte behöva vara rädda för någon av föräldrarna. Med den förra lagstiftningen tvingades barn att umgås med oftast en pappa som de var rädda för. Så var faktiskt läget. Därför gjordes lagen om, och det tycker jag var bra.

Jag tycker att pappor ska ta ett större ansvar utan belöningar och bonusar. Då får papporna en större chans när man hamnar i vårdnadstvisterna och det ska göras upp om umgänge.

Anf. 283 FREDRIK SCHULTE (m) replik:

Herr talman! Två fel gör inte ett rätt. Om det fanns problem med den tidigare lagstiftningen blev den inte bättre av att man på fullständigt lös grund fasar ut pappor ur barns liv.

Jag var själv på en rättegång i Högsta domstolen där det var väldigt tydligt. Det var en vårdnadstvist mellan två föräldrar som helt enkelt inte kom överens. Det var en vanlig klassisk tvist mellan en separerande man och en separerande kvinna.

Det gick ut över barnet. Bara det faktum att de bråkade var grund nog för att tilldöma ensam vårdnad. Det är inte okej.

Anf. 284 EMMA HENRIKSSON (kd):

Herr talman! Den här debatten handlar om jämställdhet och familjepolitik. Den kopplingen är inte bara bra utan den är till och med nödvändig.

Jag tror inte att vi kommer att uppnå en situation där vi har trygga och stabila familjer med goda förutsättningar att få ihop livet om vi inte också når ett mer jämställt samhälle.

Problemet är att vi har haft en regering som har stått och trampat vatten i jämslällldhetsfrågan i tolv års tid. Man är då så desperat att man föreslår saker som faktiskt skulle gravt försämra förutsättningarna för ett fungerande familjeliv för väldigt många familjer.

Jag tänkte ta exemplet med Marcello. Han fick en liten son i våras. Han tycker att det är jättekul att vara med den lille grabben. Men Marcello tillhör de svenskar som är inflyttade till Sverige. På grund av den katastrofalt dåliga situation vi har haft för att ta hand om dem som kommer till Sverige har han ännu inte kommit in på arbetsmarknaden. Han har gått på undermålig sfi. Han har gjort sitt bästa för att integrera sig men inte lyckats. Nu har han fått tillfälle att gå på folkhögskola och lära sig det han kommer att behöva i sin fortsatta karriär. Han lär sig också bra mycket bättre svenska än vad han gjorde på sfi:n.

Marcello kan inte vara föräldraledig med sin son eftersom han inte har någon försörjning. Hans SGI grundar sig på de få timmar i veckan han ibland kan extrajobba, bland annat när han sjunger. Men hans fru har jobbat. Hon är etablerad på arbetsmarknaden och hon är sjuksköterska. Det är inte på grund av att Marcello är så ojämslällld som han inte kommer att vara föräldraledig utan överlåta de flesta av sina dagar till sin fru. Det beror på att deras familj helt enkelt inte skulle gå runt annars. Om man är ensamförsörjande kvinna och ska försörja sin man och sitt barn klarar man inte av att mannen ska vara hemma. Om hela föräldraförsäkringen skulle kvoterats skulle den lille pojken få vara någon annanstans redan efter halva tiden.

Det är inte bara Marcello och hans fru som är i den här situationen. Det gäller också alla de som blir föräldrar när de studerar. De har inte heller en SGI. Det gäller alla som är egenföretagare, där företaget går i konkurs om den som är företagare studerar. Jag träffade en sådan kvinna i dag. Hon hade varit företagare och kämpat i många år. Men hon var inte föräldraledig en dag, utan hennes man fick ta ut föräldraledigheten och de fick leva på hans inkomst på grund av att våra försäkringssystem är uppbyggda på det sättet.

Vi måste se till att vi vänder jämslällldheten. Det är på arbetsmarknaden vi kan se roten till mycket av det här onda. Men man ska inte använda barnen som murbräcka. Jag vill inte säga till min åttaåriga dotter: Det är ditt fel om jag får en låg försörjning när jag blir pensionär! Det är ditt fel att jämslällldheten på arbetsmarknaden ser ut som den gör! Jag vill inte använda henne som alibi för att vända på det här. Det är inte okej, för det är inte barnens fel. Det är vi vuxna som bär ansvaret för den ojämslällldhet vi ser. Det är där vi måste börja.

Att införa ett vårdnadsbidrag skulle innebära att fler föräldrar har möjlighet till mer tid med sina barn. Vårdnadsbidraget är inte en jämslällldhetsreform. Jag tror aldrig att jag har hört någon säga att det är en jämslällldhetsreform. Vårdnadsbidraget är inte till för att förbättra jämslällldheten. Vi måste förbättra jämslällldheten, men det är inte detta som är medlet. Vårdnadsbidraget kommer inte heller att rädda världssvälten. Vi kan inte säga att vårdnadsbidraget inte löser jämslällldhetsproblemet och att vi därför inte ska ha det. Vårdnadsbidraget ger något annat, väldigt centralt.

Jag brukar åka pendeltåg. Där brukar jag se många föräldrar som är stressade och har en ganska jagad blick därför att de vet att de måste

hinna till förskolan eller till fritids innan fröknarna är så arga att det sprutar rök ur öronen på dem. De försöker med näbbar och klor att få ihop sitt vardagsliv. För många av de föräldrarna är vårdnadsbidraget den lilla, lilla nyckel som gör att de kan få lite mer frist för att få vardagen att gå ihop. Det är för dem vi inför vårdnadsbidraget. Vi inför det för de barnen för att de ska kunna tillbringa mer tid med sina föräldrar.

Det är inte acceptabelt att vi fortfarande har ett könsavdrag på lönerna. Där måste vi göra någonting. Inte bara oacceptabelt utan helt sjukt är det faktum att jag som kvinna får sämre vård bara för att jag är kvinna. En kvinna med hjärtinfarkt riskerar att dö inte bara för att hjärtinfarkten i sig är livshotande utan därför att hon riskerar att få vänta längre på ambulans. Hon riskerar att bli missad av doktorn när han undersöker. Om doktorn ändå hittar infarkten får hon sämre mediciner och sämre behandling. Regeringens satsning på att öka forskningen på kvinnors hälsa är oerhört viktig.

Jag skulle gärna se att hela riksdagen bifaller min enskilda motion om att inrätta ett nationellt center för kvinnovård. Jag vet att man jobbar med detta i Stockholms läns landsting också.

Anf. 285 TOMAS ENEROTH (s) replik:

Herr talman! Det var skönt att höra en kristdemokrat som säger att vårdnadsbidraget inte är en jämställdhetsreform. Det har ju alla vi andra också insett sedan länge.

Exemplet med Marcello och folkhögskolan är också intressant i ett läge där regeringen gör de största besparingarna någonsin på vuxenutbildning. Om Marcello hade haft oturen att komma till Sverige nu hade han kanske inte fått chansen att läsa vidare eftersom man stänger vuxenutbildningen för människor.

Det grundbelopp som finns i föräldraförsäkringen är generösare än det vårdnadsbidrag som regeringen föreslår. Det blir faktiskt en ännu större fattigdomsfälla i så fall – om nu vårdnadsbidraget skulle vara lösningen.

Inledningen på Emmas anförande handlade om vikten av förankring på arbetsmarknaden. Man måste ställa sig frågan: Finns det något förslag som regeringen eller för den delen Kristdemokraterna presenterar som stärker kvinnors position på arbetsmarknaden? Vi kan höra om de dramatiska effekterna av vårdnadsbidraget. Det bidrar inte till en stärkt position på arbetsmarknaden. Men finns det något förslag som stärker kvinnors position på arbetsmarknaden?

Anf. 286 EMMA HENRIKSSON (kd) replik:

Herr talman! Det finns många förslag som stärker kvinnors tillträde till arbetsmarknaden. Bara det faktum att den nuvarande regeringen ser utanförskapet för vad det är – att alla de som inte har ett arbete är en tillgång för oss i Sverige och att vi satsar på att fler ska komma in i arbete – är någonting som i allra högsta grad gynnar möjligheten för kvinnor att komma in på arbetsmarknaden.

Jag är glad att Tomas Eneroth ger mig chansen att slå håll på den lilla myten om att vi nu totalt lägger ned komvux. Det är bara ruffel och båg. Vi minskar antalet platser, men det gör vi därför att vi vill ge möjlighet för människor att vara ute i arbetslivet i stället.

Om jag kommer ihåg siffrorna rätt handlar det om en sänkning av antalet platser från i storleksordningen 90 000 till i storleksordningen 80 000. Jag är ganska övertygad om att Marcello är en av de 80 000 som fortfarande har möjlighet. Däremot finns det inte längre lika mycket utrymme för alla dem som i likhet med många som läste på komvux när jag gick där för så där en 13–14 år sedan använder komvux bara för att läsa upp sina betyg.

Anf. 287 TOMAS ENEROTH (s) replik:

Herr talman! Ni sänker antalet platser i vuxenutbildningen väsentligt mer. Dessutom har ni tagit bort rekryteringsbidraget. Ni stänger vägar för människor att kunna fortbilda sig och på det viset komma in på arbetsmarknaden.

Jag noterar att det inte fanns ett enda konkret exempel. Du får en chans till, Emma Henriksson: Nämn ett konkret exempel där ni stärker kvinnors position på arbetsmarknaden och stärker möjligheten att återkomma! Jag har ännu inte sett ett enda exempel på att man stärker den möjligheten. Vi hade till exempel rätten till heltid och flera andra saker. Men från den här regeringen har vi ännu inte sett något konkret exempel.

Anf. 288 EMMA HENRIKSSON (kd) replik:

Herr talman! Rätten till heltid skulle innebära att en hel del företag över huvud taget inte skulle kunna starta och över huvud taget inte kunna erbjuda någon typ av anställning.

I förra veckan träffade jag ett företag i Enköping som har anställt tiotals människor. Det är visserligen deltidanställningar, men det är människor som tidigare aldrig har haft möjlighet att komma in på arbetsmarknaden.

Vi ger lösningar genom att sänka arbetsgivaravgiften, genom att ge chansen till nystartsjobb. Vi har både lagt fram och genomfört flera sådana förslag. Det gör att fler kan komma in på arbetsmarknaden.

Anf. 289 MATILDA ERNKRANS (s) replik:

Herr talman! Emma Henriksson sade i en replik till mig tidigare att hon vill ha ett mer jämnt uttag av föräldraledigheten. Jag undrar vilka förslag Kristdemokraterna har lagt fram för att stödja en sådan utveckling.

Hon sade också här att hon vill ha mer jämförbarhet. Vilka förslag har Kristdemokraterna drivit för mer jämförbarhet?

Jag har också en liten fundering. Det är konstigt att kvinnor som blir föräldrar kan vara arbetslösa, studerande, företagare, chefer och så vidare. Men de kan alltid vara föräldralediga. De kan alltid vara mammor till sina barn. Säger det här Emma Henriksson någonting?

Anf. 290 EMMA HENRIKSSON (kd) replik:

Herr talman! Jag ska börja med det senaste. Du kanske inte lyssnade riktigt noga, för den kvinna jag pratade med i morse berättade ju just att hon på grund av att hon var egen företagare inte kunde vara föräldraledig eftersom våra system är uppbyggda så snävt. De är gjorda för dem som passar in i den väldigt figursydd och trånga medelvenssonmallen.

Kristdemokraterna tycker att det är bra att vi nu genomför inte bara vårdnadsbidraget utan också jämställdhetsbonusen. Vi tror att det är med morötter och inte med piskor man ser till att fler pappor också tar ut föräldraledighet.

Jag skulle gärna vilja slå hål på myten att det bara är papporna som inte vill vara hemma med sina barn. I väldigt stor omfattning är det också mammorna som faktiskt inte låter sina män vara hemma med barnen. De säger: Det där är mitt. Det tillhör mig. Det här är min tid som jag ska ha.

Det skulle jag också gärna vara med och bidra till att förändra.

Anf. 291 MATILDA ERNKRANS (s) replik:

Herr talman! Det är väl känt för de flesta av oss att det var Folkpartiet som drev frågan om jämställdhetsbonusen i regeringsförhandlingarna.

Om du tycker att det finns problem kan man fråga sig varför regeringen, där Kristdemokraterna ingår, har lagt ned utredningen som skulle se över trygghetssystemen för företagare. Vi tyckte att det fanns problem där. Därför hade vi tillsatt en utredning som skulle titta på detta, men den har regeringen lagt ned.

Anf. 292 EMMA HENRIKSSON (kd) replik:

Herr talman! Det är väl ingen hemlighet att det var Folkpartiet som drev frågan om jämställdhetsbonusen. Men jag är inte sämre människa än att jag klarar av att tycka att saker är bra och gärna driver dem vidare även om det är någon annan som kom på dem från början.

Anf. 293 LISELOTTE OLSSON (v) replik:

Herr talman! Vi har flera gånger under debatten diskuterat barns och föräldrars villkor. Jag tyckte att du, Emma Henriksson, gjorde det extra tydligt. Därför begärde jag replik på ditt anförande om detta.

Du tror att vårdnadsbidraget ska lösa väldigt mycket som föräldrar har problem med, till exempel tungt arbete, stress och så vidare. Du sade att vårdnadsbidraget kan vara en lösning på den situationen. Det finns en sak som vi inte har diskuterat här i dag som jag tror kan vara en mycket bättre lösning. Det handlar om förkortad arbetstid. Jag skulle vilja veta om möjligheten att förkorta arbetstiden finns i din värld och hur du ser på det. Jag antar att du inte tycker att det är en framkomlig väg, men jag skulle gärna vilja diskutera det med dig ändå.

Sedan sade du också att du gärna ville bidra till att förändra detta att kvinnor inte lät män vara hemma med föräldraförsäkring. Då undrar jag hur du ställer dig till en individualiserad föräldraförsäkring. Det skulle ju lösa just det problemet.

Anf. 294 EMMA HENRIKSSON (kd) replik:

Herr talman! Jag börjar med den sista frågan. Ja, det skulle lösa det problemet, men det skulle skapa andra problem som är så stora att jag inte är beredd att gå med på det ändå. Vi lappar och lagar och försöker täppa till hål och styra människor i stället för att ge människor frihet att välja. Jag tror att vi behöver förändra attityder. Det handlar om kvinnors inställning till att dela på föräldraledigheten men väldigt mycket också om arbetsgivarens inställning. För inte så länge sedan hörde jag om en

arbetsgivarer som inte hade några problem med att kvinnor tog ut tio månaders föräldraledighet, men när en man kom och sade att han ville ta ut tio månader sade han: Men snälla du! Du måste ju se lite professionellt på det här.

Så länge som vi har sådana attityder kommer vi inte att få ett jämt uttag därför att män är rädda för att ta ut föräldraledighet.

Jag tycker att det ska vara en möjlighet att gå ned i arbetstid när man är förälder. Det är inte så. Jag är väldigt mycket för att så många som möjligt av oss ska arbeta så mycket vi kan och så mycket vi vill men inte alla tider av livet.

Anf. 295 LISELOTTE OLSSON (v) replik:

Herr talman! Jag tycker att dina argument visar att den här försäkringen ska vara individualiserad. Jag ska nämna en siffra här. Vi vet att uttaget är väldigt ojämnt mellan män och kvinnor. Under en tioårsperiod kostar det 304 000 för mamman och 10 000 för pappan att vara förälder. Jag tror inte att man ska vänta på att attityderna förändras. Jag tror att vi måste genomföra detta.

Anf. 296 EMMA HENRIKSSON (kd) replik:

Herr talman! Jag håller helt och hållet med. Jag tror inte heller att vi ska vänta på att attityderna förändras. Jag tycker att vi ska vara med och se till att attityderna förändras.

Låt mig utveckla detta med arbetstidsförkortningen lite till. Om man skulle ha en generell arbetstidsförkortning skulle det innebära att barnlösa strebrar på flashiga jobb också skulle ha möjlighet att gå ned i arbetstid på bekostnad av de mammor och pappor som under vissa år av sina barns liv skulle ha bra mycket större glädje av att gå ned i arbetstid.

Anf. 297 JASENKO OMANOVIC (s):

Herr talman! Familjepolitiken är kanske det viktigaste verktyget som vi har för att skapa framtidstro både för individen som vill bilda familj och för ett land som Sverige. En politisk vilja att skapa en framtidstro inom familjepolitiken skapas inte över en dag, utan det görs med stora och genomtänkta insatser och en långsiktig politik.

Vi socialdemokrater har under den tid vi hade regeringsmakten bidragit till och utvecklat familjepolitiken. Vi har bidragit till att Sverige i dag ligger bland de främsta inom EU både när det gäller barnafödandet och när det gäller kvinnornas deltagande på arbetsmarknaden. Det är utvecklingen av föräldraförsäkringen och förskolan som starkt har bidragit till detta.

För ett tag sedan träffade jag en företagsledare, en näringslivsrepresentant, som sade att det viktigaste för näringslivsklimatet i hans hemkommun var en bra förskola. Både för honom själv och hans medarbetare var det viktigt att de kände trygghet när de lämnade barnen på förskolan.

Herr talman! Tyvärr kan det bli svårare för kommunerna att skapa trygghet för förvärvsarbetande föräldrar och även ett bra företagsklimat om vårdnadsbidraget blir en verklighet.

När jag ändå tar upp vårdnadsbidraget vill jag med några synpunkter belysa hur vårdnadsbidraget påverkar vissa föräldragrupper.

Invandrarkvinnor är en grupp av föräldrar som kommer att påverkas väldigt negativt av detta. Invandrarkvinnorna har det lägsta deltagandet på arbetsmarknaden av alla grupper i samhället. Invandrarkvinnor som inte behärskar språket har inte så många alternativ till inkomster. 3 000 kronor i månaden kan vara en bra inkomstkälla när man inte har något alternativ till inkomst. Det handlar inte om valfrihet. Det handlar om att skaffa sig en inkomstkälla. Deras motprestation är för det första att ta hand om sitt barn och för det andra att inte stå till arbetsmarknadens förfogande. Vad blir då konsekvensen efter det att man har fått vårdnadsbidrag i tre år? Den starkaste kompetensen som de kommer att ha är att föda nästa barn och vara hemma och ta hand om det.

Barnperspektivet i det här fallet är att barnen föds i Sverige men kommer i kontakt med svenska språket kanske först vid sex års ålder. Den är den integrationen som alliansen vill ha.

Herr talman! I gårdagens partiledardebatt sade Göran Hägglund att ungdomar ska ha någon vuxen att tala med. Jag vill bara tillägga att jag hoppas att det som i första hand är viktigt är att man har sina föräldrar att tala med. Vi socialdemokrater har ett förslag om en andra chans för pappor. Jag säger medvetet pappor, för det är pappor som minst nyttjar föräldraförsäkringen.

I detta fall är det inget bidrag som någon moderat kallade detta för lite tidigare. Det är faktiskt föräldraförsäkringen. Jag förstår att ni har åsikten att så fort man ska betala ut en försäkring blir det bidrag, men det är fortfarande en försäkring.

Jag tänkte tillägga en sak till, herr talman. Jag märker att här i debatten består regeringen och riksdagsmajoriteten av tre partier. Det fjärde partiet, Folkpartiet, lyser med sin frånvaro. Det finns tydligen ingen folkpartist som är intresserad av familjepolitiken. Dock kan folkpartister komma med förslag och utspel, som till exempel i somras när man sade att man skulle lägga ut vården av sjuka barn på entreprenad. Föräldrar behöver inte ta hand om sina barn, utan någon annan kan sköta det.

Anf. 298 INGER RENÉ (m) replik:

Herr talman! Jag har en kort fråga. Vi är överens om att ett problem när det gäller föräldraförsäkringen och när det gäller uttag av föräldraförsäkringen är att det väldigt ofta är ojämlika förhållanden när det gäller lönenivåer mellan man och kvinna i en familj. Jag pratade om att det gäller att försöka få kvinnor att växa på arbetsmarknaden på olika sätt. Jag skulle vilja höra vilka förslag som Socialdemokraterna har för att se till att kvinnor får en bredare arbetsmarknad och mer konkurrens och på det sättet kan få högre lönenivåer.

Anf. 299 JASENKO OMANOVIC (s) replik:

Herr talman! Vi har många förslag, men till skillnad från er säger vi att de deltidsarbetande kvinnor som är i svårast situation straffas av er för att de är deltidsarbetslösa. Ni straffar dem och ger dem möjlighet att stämpla i bara 75 dagar. Vi hade projekt under den tid som vi satt i regeringen om rätt till heltidsarbete för den som vill arbeta heltid.

Ni säger nu: Nej, det bästa sättet är att straffa dem. Ni säger att de får stämpla bara 75 dagar och att arbetsgivare inte har något ansvar. Ingen-

ting görs för att arbetsgivare faktiskt ska känna ett ansvar för att den som vill jobba heltid ska få rätt till det.

Anf. 300 INGER RENÉ (m) replik:

Herr talman! Det var inte svar på min fråga, men jag får svara på detta och säga att vi faktiskt har sänkt skattenivåerna för låg- och medelinkomsttagare, och det gynnar också denna grupp som du talade om.

Jag ställer frågan igen då. Jag berättade att både EU och FN under den socialdemokratiska regeringstiden har anmärkt på att Sverige har en alltför smal arbetsmarknad för kvinnor. Min fråga är: Vad vill Socialdemokraterna göra för att bredda arbetsmarknaden för kvinnor?

Anf. 301 JASENKO OMANOVIC (s) replik:

Herr talman! Ni har faktiskt inte sänkt skatterna för dem som tjänar under 200 000. Det är de som är förlorare i era skattesänkningar. Där finns de flesta kvinnor inom vård och omsorg.

Anf. 302 INGE GARSTEDT (m) replik:

Herr talman! Du sade, Jasenko Omanovic, att Socialdemokraterna hade utvecklal familjepolitiken. Ja, det har man kanske gjort. Det finns ingenstans i världen som man har föräldraförsäkringar och där kvinnor föder barn så tätt som i Sverige. Du måste bli gravid innan det har gått två år. Det är egentligen inte speciellt hälsosamt; det är en politisering.

När det gäller den uppskjutna föräldraförsäkringen undrar jag: Vad ska pappan göra när tonårspojken är i skolan? Ska han hugga ved, spela golf eller kanske sitta på kafé?

Anf. 303 JASENKO OMANOVIC (s) replik:

Herr talman! Det visar bara på okunskap hos borgerliga ledamöter i riksdagen här om man undrar vad papporna ska göra när barnen är i skolan.

I dag gäller föräldraförsäkringen till och med åtta år, och barnen börjar i skolan redan vid sex års ålder. Varför räcker den i dag till åtta år? Även en åttaåring går i skolan likaväl som en 14–15-åring och har även då sportlov och andra lov.

När en åttaåring har sportlov ska man vara med barnet för att det inte kan ta hand om sig självt. Men när en 14–15-åring behöver stöd under sportlovet för att inte vara ute och dricka, då är frågan om pappan ska spela golf. Ja, han ska jättegärna spela golf under sportlovet med sin son eller dotter för att kunna umgås!

Anf. 304 INGE GARSTEDT (m) replik:

Herr talman! De facto är det ju så att en åttaåring behöver vara med sin pappa betydligt mer än vad en 15–16-åring behöver. Ni vill alltså skjuta upp föräldraförsäkringen med väldigt lång tid. Detta kommer alltså att gynna männen.

Du hade ingen kommentar om detta att svenska kvinnor tvingas bli gravida ganska snabbt för att få del av föräldraförsäkringen.

Anf. 305 JASENKO OMANOVIC (s) replik:

Herr talman! Att vi skjuter upp föräldraförsäkringen för pappor är inte sant, för detta är en engångsåtgärd som vi föreslår från 2009 till 2011 för att ge möjligheten till pappor som har missat chansen och som ofta säger att hade de kunnat vrida klockan tillbaka i dag så hade de gjort annorlunda. Det är där vi försöker ge en chans för papporna att vara mer med sina barn.

Anf. 306 LARS-ARNE STAXÄNG (m) replik:

Herr talman! Jag vill kommentera Jasenkos inlägg och vill först berömma för att det är en del kloka synpunkter som han tar upp. Jasenko betonar förskolans roll. Den är jätteviktig, och det är precis också som alliansförslaget lyder och kommer tillbaka till: Vi måste förstärka det pedagogiska innehållet i förskolan. Det är jätteviktigt, precis som också många företagare i kommunerna betonar.

Han tar också upp pappans viktiga roll. Det har flera också gjort innan.

Kriminalvårdschefen Grünwald har många gånger betonat att hennes manliga fångar – till 98 procent har hon sagt någon gång och 80 procent en annan gång – är sådana killar som inte har haft några positiva manliga förebilder. Det är mycket viktigt att familjepolitiken kan hjälpa till med detta!

Än en gång vill jag fråga när det gäller föräldraförsäkringen och att försöka få en kvoterad föräldraförsäkring: Vill sossarna ha en kvotering eller vill sossarna inte ha en kvotering på den punkten?

Anf. 307 JASENKO OMANOVIC (s) replik:

Herr talman! Jag gläder mig åt att Lars-Arne faktiskt ser fördelarna med förskolan. Det är detta vi påpekar i vår budgetmotion: Mer resurser till förskolan behövs. Förskolan ska inte drabbas av att de som väljer att inte ha barnen i förskolan ska betalas på bekostnad av förskolan, för förskolan är jätteviktig för många barn. Sedan är det kanske någon som anser att deras barn inte behöver förskolan. Tyvärr, kan jag säga, för det är mycket bättre om barnen får vara med andra barn och får ta del av den pedagogiska verksamhet som finns i förskolan.

Sedan var det detta med kvoteringen. Jag vet inte hur jag ska kommentera det. Flera socialdemokratiska ledamöter före mig i debatten har svarat att vi inte har sagt i vår motion att vi ska kvotera mer.

Anf. 308 LARS-ARNE STAXÄNG (m) replik:

Herr talman! Tack, men allt som Jasenko var inne på var inte riktigt bra. Det är fortfarande en stelbent politik som ni framför där politikerna är klokare än familjen. Gör man bara precis som politikerna bestämmer – oavsett om det är i riksdagen, ett kommunalråd, något skolborgarråd eller motsvarande – får man full utdelning. Annars får man inte det.

Anf. 309 JASENKO OMANOVIC (s) replik:

Herr talman! Det sägs att vi vet bättre än föräldrar. Men frågan är egentligen vad borgarna gör och vad de vill. De minskar föräldrarnas möjligheter att vara med barnen. Nu sänker man inkomsten för föräldrar.

Nästa år står det i budgeten nu att man ska sänka SGI, den sjukpenninggrundande inkomsten, för föräldrar och därmed spara 531 miljoner.

Anf. 310 MARIA LUNDQVIST-BRÖMSTER (fp) replik:

Herr talman! I Jasenkos inledning berättade han om Socialdemokraternas långsiktiga familjepolitik. Då tar du bland annat upp att barnadödligheten har minskat. Då måste jag faktiskt få ställa frågan: Hur kan du förklara att det är socialdemokratins långa regeringstids förtjänst att barnadödligheten har minskat?

Anf. 311 JASENKO OMANOVIC (s) replik:

Herr talman! Jag får titta i protokollet, men jag tror inte att jag har nämnt barnadödlighet utan barnafödandet. Barnafödandet har jag nämnt. Det har ökat, och där ligger Sverige i spetsen, både när det gäller barnafödande och när det gäller kvinnornas närvarande på arbetsmarknaden. Om barnadödlighet står det ingenting i mina papper här, och jag tror inte att jag har sagt någonting om det.

Anf. 312 MARIA LUNDQVIST-BRÖMSTER (fp) replik:

Herr talman! Jag ber om ursäkt för det. Däremot ska jag berätta för dig, Jasenko, att jag är folkpartist och att jag är med i den här debatten. Du efterfrågade en folkpartist också, om jag inte hörde helt fel.

När det gäller VAB-dagarna, som du pratade om och som vi hade gått ut och marknadsfört i sommar, så handlar det också om valfrihet. Det är ingen som tvingar någon förälder att anlita en utomstående person att passa barnen när de är sjuka.

Tidigare har dina kolleger här i talarstolen också sagt, när man pratat om förskola kontra vårdnadsbidrag, att det väl är bra och att det finns en del barn som behöver många vuxna runt omkring sig.

Anf. 313 JASENKO OMANOVIC (s) replik:

Herr talman! Det gläder mig att Folkpartiet är representerat åtminstone i replikskiftena, om än inte i talarstolen.

Vad gäller VAB-dagar är det konstigt: När föräldrar själva stannar hemma och nyttjar VAB-dagar och råkar vara arbetslösa får de inte räkna de dagarna som inkomst. Men när man lägger ut sitt sjuka barn på entreprenad till någon annan, då får den personen räkna det som inkomst.

Anf. 314 MIKAEL OSCARSSON (kd):

Herr talman! Jag är stolt och glad över att få vara med i en majoritet i Sveriges riksdag som förstår att familjen är en grundsten i samhällsbygget. Vid avgivandet av regeringsförklaringen för en månad sedan sade statsministern i denna talarstol: "Familjen är en grundläggande gemenskap i samhället som ger trygghet och känsla av sammanhang." Han fortsatte med att säga: "En modern familjepolitik erkänner att behoven inte är lika för alla utan att föräldrar själva måste ges en ökad möjlighet att välja lösningar som passar dem och deras barn bäst." Jag kunde inte ha sagt det bättre själv.

Som själv varande småbarnsförälder är jag mycket engagerad i familjepolitiken. Jag är väl förtrogen med det föräldraproblem som sprid sig

som en löpeld runt om i Sveriges land. I min stad till exempel, Uppsala, samlade ett antal småbarnsföräldrar på bara några månader in över 8 000 namn med krav på vårdnadsbidrag.

Själv har jag gått i bräschen för ett kristdemokratiskt förstamajtåg i Uppsala med krav på valfrihet i barnomsorgen. Valåret samlade vi över 1 200 deltagare med vårdnadsbidraget som krav.

Det är med stor glädje som jag nu kan konstatera att regeringen kommer att låta alla kommuner som så önskar få ge ett vårdnadsbidrag på 3 000 kronor skattefritt per månad från den 1 juli nästa år till de föräldrar som inte tycker att deras ettåring passar in på ett dagis.

Som det varit fram till denna dag har systemet gjort att varje dagisplats i genomsnitt subventioneras med över 130 000 kronor. Det ser man i varje fall om man tittar på Skolverkets siffror för 2006. Samtidigt har småbarnsföräldrar som stannat hemma och tagit hand om sina barn fått 0 kronor. Här kan man snacka om klyfta och orättvisa! Vi kristdemokrater hade gärna sett att vårdnadsbidraget hade blivit högre, men 3 000 kronor skattefritt är betydligt bättre än 0 kronor.

Men, herr talman, det finns mer att göra för att stötta familjerna. I Storbritannien har man till exempel insett att regeringen helt påtagligt kan främja, försumma eller till och med vara med och förstöra för familjerna, precis som regeringen kan främja, försumma eller till och med förstöra miljön. I Storbritannien har man numera börjat med en konsekvensbeskrivning av hur de politiska beslut som tas påverkar familjerna, precis som man gjort i många år vad gäller miljö- och klimatfrågor och jämställdhetsfrågor. Kan detta möjligtvis vara något för oss att ta efter i den svenska riksdagen? Jag tror det.

Vi beaktar miljö- och klimataspekterna i beslutsprocessen, och självklart ska vi göra det. Vi beaktar jämställdhetsaspekterna i beslutsprocessen. Det är helt självklart. Vi beaktar barn- och familjeaspekterna i beslutsprocessen – nej, här är det inte alltid självklart. Men om man tittar på detta i relation till de andra sakerna så borde det vara självklart.

Att de beslut vi tar här i riksdag och regering påverkar, det vet vi. Det är därför vi alla strävar efter att få bli riksdagsledamöter. Alla vi – det är jag övertygad om – vill inget annat än att hjälpa och underlätta för våra medborgare, eller som Alf Svensson brukar uttrycka det: Politik handlar om att göra livet lättare att leva.

Och herr talman, vi kan hjälpa familjerna genom att införa vårdnadsbidrag, därför att det stärker familjerna och ger dem mer valfrihet. Vi kan hjälpa familjerna genom att inför varje beslut här i riksdagen göra en konsekvensbeskrivning av hur de här förslagen står gentemot familjerna, eller så kan vi vara med och göra system som på sikt stjälper eller försämrar för familjerna genom att minska valfriheten, införa kvotering av föräldraförsäkring eller, som jag såg här att Vänsterpartiet har föreslagit, ta bort betänketiden vid skilsmässor.

Låt oss värna samhällets viktigaste byggsten, familjen!

Anf. 315 TOMAS ENEROTH (s) replik:

Herr talman! Bara för att inga oklarheter ska råda om vad som menas med den här konsekvensanalysen skulle jag vilja ha en förklaring. Kan du definiera begreppet ”familj”? Det skulle vara intressant att veta vilken

definitionen av begreppet ”familj” är, utifrån vars konsekvenser vi ska redovisa politiken. Jag är bara nyfiken.

Anf. 316 MIKAEL OSCARSSON (kd) replik:

Herr talman! Ja, Tomas Eneroth, jag tycker att det bara är att se sig om i Sverige. Det är väldigt olika hur familjer ser ut. Det finns mamma-pappa-barn, det finns pappa-barn och det finns mamma-barn.

Men det viktigaste är ju att vi stöder familjen. Det som har varit så fel med den socialdemokratiska familjepolitiken är ju detta att man har försökt stöpa alla i samma form. Det är det som är så fel. Varje barn är olika, och varje familj är olika. Men genom att införa vårdnadsbidraget inför vi ytterligare ett sätt för föräldrarna och familjerna att själva kunna styra sin vardag.

Vilka är det som känner sina barn bäst? Inte är det staten. Inte är det vi riksdagsledamöter. Det är ju föräldrarna själva. Det är dem vi ska myndigförklara, och det är därför det är så viktigt att vårdnadsbidraget nu kommer. Det är efterfrågat av en stor del av svenska folket. En majoritet av väljarkollektivet vill ha det.

Anf. 317 TOMAS ENEROTH (s) replik:

Herr talman! Jag avstår från att ta den debatt vi har haft här under ett antal timmar, men jag tror inte att svenska folket vill ha vårdnadsbidrag på bekostnad av förskolan. Jag vet att forskningen är väldigt entydig – det står om det på DN Debatt i dag – om att den familjepolitiska modell som Kristdemokraterna förespråkar inte premierar vare sig kvinnlig förvärvsfrekvens, förbättrad barnhälsa eller minskad spädbarnsdödlighet.

Min fråga i detta fall gällde definitionen av begreppet ”familj”. Jag hörde definitionerna mamma-pappa-barn, pappa-barn och mamma-barn. Finns också definitionen pappa-pappa-barn eller mamma-mamma-barn i ledamotens definition, det vill säga räknas också homosexuella familjer in i den här beskrivningen?

Anf. 318 MIKAEL OSCARSSON (kd) replik:

Herr talman! För mig är det väldigt klart: Du, Tomas Eneroth, vill ge dig in på frågan om äktenskapet. Jag tycker att vi ska göra precis som Frankrike. Frankrike har haft en stor, rejäl utredning om äktenskapet, och där har man valt att landa i att bevara äktenskapet mellan man och kvinna och ta utgångspunkt just i barnen och barnperspektivet. Det tycker jag att vi kan göra i Sverige också, alltså bevara äktenskapet mellan man och kvinna.

Anf. 319 PETER HULTQVIST (s):

Herr talman! Sverige ska ha världens bästa förskola. Generellt kan man säga att kvaliteten i våra förskolor är mycket god. Förskolan i Sverige toppar kvalitetsindex när föräldrars upplevelse av den ska summeras. Internationellt betraktas svensk förskola ofta som en förebild. Därför är värnandet och utvecklandet av kvaliteten i förskolan mycket viktigt för oss socialdemokrater.

Under förra mandatperioden satsade vi resurser motsvarande 6 000 fler barnskötare, förskolelärare och annan personal inom förskolan. Re-

sultatet av denna satsning blev ökad personaltäthet och barngrupper som minskade. Vi är därför kritiska till att regeringen beslutat att ta bort de riktade medlen och därmed minskat ambitionen att öka personaltätheten. Vi är öppna för liknande riktade insatser även i framtiden, alltså att man riktar pengar till ökad personaltäthet. Vi noterar också att man i de två budgetar som den nu sittande regeringen presenterat inte lagt en enda krona till kvalitetsförstärkningar i förskolan. Inte en enda krona finns i de budgetarna.

Förskolan är ett grundfundament i det svenska samhället. Det är en början på det som man kallar det livslånga lärandet. Där måste finnas en stark och fungerande pedagogisk verksamhet. Då gäller det att också ha en bra och fungerande värdegrund för förskolan. Det måste även vara en förskola där man känner öppenhet för skiftande etnisk och kulturell bakgrund så att barn från olika miljöer och med olika erfarenheter kan mötas på ett bra sätt.

Förutom att det krävs ekonomiska resurser som stärker förskolan i vardagen är det, om man ska utveckla det pedagogiska arbetet, viktigt att personalen ges kontinuerlig fortbildning. Vidare är det viktigt att ledarfunktionerna i förskolan utvecklas, att man satsar på en ledarutveckling som gör att det dagliga pedagogiska arbetet hela tiden har en stark position.

Inför framtiden är det helt avgörande att man klarar personalrekryteringen. Därför är det viktigt att hela tiden försöka vidta åtgärder som stärker statusen för yrkena inom förskolan och även bidrar till att minska det sneda könsurvalet bland personalen. I dag domieras personalen av kvinnor. Jag tror att det skulle vara bra med fler män också i denna verksamhet.

Lärarytbildningen måste hålla toppklass, och för att nå dit måste den vara sammanhållen. Kopplingen mellan forskningen och själva lärandet ska finnas på alla nivåer i utbildningen. Lärare som undervisar i hemspråk ska ges samma möjligheter som lärare med inriktning mot grundskolans tidiga år att välja studier på avancerad nivå. Lärarytbildningen måste alltså stå i fokus när vi tittar på förskolans kvalitet i framtiden.

Om förskolan ska utvecklas till att vara den naturliga grunden, vilket jag tycker att den är, och fungera i praktiken när det gäller det livslånga lärandet, måste den så småningom bli avgiftsfri. För oss var maxtaxereformen ett första steg mot en avgiftsfri förskola, och det är en väg som vi vill fortsätta att arbeta på. Det är mycket viktigt. Vidare är det viktigt att vi har en förskola som erbjuder barnomsorg även på obekväma arbetstider. Där behöver den nuvarande lagstiftningen utvecklas. Här finns det stora skillnader mellan landets olika kommuner, vilket inte är bra.

Det är även viktigt att barn som har en annan bakgrund och ett annat modersmål än svenska får ett starkt stöd när det gäller modersmålet. Det är grunden för att de i ett senare skede på ett bra sätt ska kunna lära sig det svenska språket.

Jämställdhetsarbetet måste präglade förskolan. Personalen inom förskolan måste på många håll öka sin kompetens vad gäller genus och jämställdhet. Det är ett ansvar som ligger på kommunerna, vilket bör markeras från riksdagens sida.

Det hållbara samhället, med miljöfrågorna i spetsen, har man jobbat med på många förskolor i många kommuner runt om i landet. Projekt

som Grön flagg och liknande, där man i vardagen jobbat med miljöfrågor i förskolan, har oftast varit mycket framgångsrika och stimulerat barnen till att påverka föräldrar och omgivning till ett beteende som leder till mer omsorg om samhället och en strävan efter hållbar utveckling.

Jag vill också understryka det hot som jag och vårt parti anser finns mot förskolan, nämligen att man genomför ofinansierade reformer där man öppnar möjligheten för kommunerna att exempelvis införa vårdnadsbidrag utan att skicka med några pengar. I det läget ställs kvaliteten inom förskolan mot vårdnadsbidraget. Då dras pengar från förskolan till vårdnadsbidraget, vilket skapar en situation med sämre kvalitet i verksamheten. Jag tycker det är oansvarigt av en regering att inte se det sambandet. Man kan i och för sig gömma sig bakom kommunerna och säga att det är fråga om kommunala beslut. Visst, det kan man göra, men lik förbaskat är det oansvarigt att göra så stora reformer utan att finansieringen är klar.

Anf. 320 INGER RENÉ (m) replik:

Herr talman! Det var en hel del av det som sades som jag håller med om. Kanske ska jag särskilt applådera det som sades om lärarutbildningen i högskolan. Jag tror att det är viktigt att vi gör stora och bra reformer på det området.

Om vi är överens om att ett av problemen gäller mammors och pappors sätt att ta vara på vårdnaden om sina barn i form av närvaro under de tidiga åren undrar jag samtidigt över detta med att vi har en väldigt ojämlig arbetsmarknad. Både EU och FN har kritiserat oss under de socialdemokratiska åren.

Vad vill Socialdemokraterna göra för att bredda arbetsmarknaden för kvinnor och på det sättet uppnå ett jämlikare samhälle?

Anf. 321 PETER HULTQVIST (s) replik:

Herr talman! Den kvinnliga förvärvsfrekvensen i Sverige är hög. Det beror på att vi haft en familjepolitik som varit framgångsrik. Jag tror att föräldraförsäkringen, liksom utbyggnaden av förskolan, haft en viktig roll i det sammanhanget. Det är viktigt att man bygger vidare på dessa institutioner och tar vara på de möjligheter som skapats. Därför är det också viktigt att inte genomföra reformer som vårdnadsbidraget, som skenbart skapar en valfrihet men i praktiken blir en kvinnofälla. Enligt exempel från både Norge och Nacka har det lett till att fler kvinnor stannat hemma. Det är kvinnorna som utnyttjar vårdnadsbidraget. Det gör däremot inte männen.

Anf. 322 INGER RENÉ (m) replik:

Herr talman! Jag fick inte svar på min fråga så jag försöker igen.

Det som sades var fel. Andelen kvinnor i chefsposition är tyvärr sorgligt låg i Sverige. Den är ungefär hälften så hög som i Frankrike, för att ta ett exempel.

Jag frågade: Hur ska man bredda kvinnors arbetsmarknader, det vill säga lösa upp den offentliga arbetsmarknaden så att kvinnor kan starta egen verksamhet och över huvud taget få möjlighet till karriär och utveckling?

Anf. 323 PETER HULTQVIST (s) replik:

Herr talman! Det jag sade var att kvinnors förvärvsfrekvens i Sverige är hög, och det är ett faktum.

När det gäller kvinnor i chefsposition borde vi kanske börja titta på om det är dags att kvotera till börsbolagens styrelser. Det kanske kunde vara en fråga för Moderaterna att ta upp och för regeringen att följa upp. Det kan vara ett första steg. Ett förslag från min sida är att Inger René tar med sig det tipset.

Anf. 324 INGE GARSTEDT (m) replik:

Herr talman! Jag kan hålla med Peter Hultqvist när han talar om genuskunskap i förskolan och att det är viktigt att lärarna och övrig personal har genuskunskap. Möjligen kan jag konstatera att det är tråkigt att man inte kom längre under de tolv socialdemokratiska åren eftersom det är dåligt med den undervisningen i utbildningen.

När det gäller vårdnadsbidraget och kritiken mot att det inte är finansierat vill jag fråga: Hur var det med maxtaxan som var frivillig för kommunerna att införa? Där följde det inte med några pengar till kommunerna. Här har vi ett vårdnadsbidrag som är frivilligt för kommunerna. Jag kan inte se att det finns någon skillnad. Kan Peter Hultqvist se det?

Anf. 325 PETER HULTQVIST (s) replik:

Herr talman! Nu råkade jag vara kommunalråd vid tiden för maxtaxans införande. När den skulle genomföras var det också en omfattande diskussion om just finansieringen. Det överfördes pengar till kommunerna i anslutning till detta. Hur tekniken såg ut minns jag tyvärr inte, men verklighetsbeskrivningen är inte så enkel att jag kan säga att det du säger är korrekt.

När det gäller genuskunskap är det oerhört viktigt att man får in den typen av frågor mer. Lärarutbildning och fortbildning utvecklas allt eftersom man ser brister. Då är det kanske viktigt att man här i parlamentet gör markeringar liksom att regeringen i olika sammanhang följer upp det. Det ska bli intressant att se vilka initiativ högerregeringen vidtar när det gäller genuskunskap i förskolan.

Anf. 326 INGE GARSTEDT (m) replik:

Herr talman! De facto innebar möjligheten att införa maxtaxa, vilken de flesta kommuner utnyttjade, en förlust för kommunerna. Det är väl symtomatiskt att Peter Hultqvist inte kommer ihåg hur man finansierade detta.

Anf. 327 PETER HULTQVIST (s) replik:

Herr talman! Jag vet att det kom pengar. Det gjordes sådana beräkningar runt om i hela landet. Jag var själv inblandad i sådana diskussioner.

Vissa har ett hästminne för detaljer i allt som har hänt genom tiderna. Jag har det inte. Däremot är det väldigt tydligt att ni i två budgetar inte har en enda spänn till förskolans kvalitet, och ni ska genomföra en omfattande reform som i exempelvis Örebro innebär 40 miljoner i ökade kost-

nader. Ni har inte skickat med en enda krona dit, och det tycker jag är oansvarigt.

Anf. 328 CARINA HÄGG (s):

Herr talman! Det har varit mycket intressant att få ta del av den här diskussionen. Jag ska ha ett delvis annat fokus och hade hoppats att socialminister Göran Hägglund hade varit här, mot bakgrund av att han har aviserat en nationell handlingsplan för att minska, som han säger, antalet oönskade aborter. Men i hans frånvaro får väl Mikael Oscarsson från Kristdemokraterna ta ansvaret. Än så länge är Mikael Oscarsson här, även om jag förstår att han längre fram under mandatperioden säkerligen tänker vara hemma med vårdnadsbidrag.

Göran Hägglund har aviserat en handlingsplan, och flera landsting har snabbt följt efter och aviserat att de också tänker ta fram handlingsplaner i sina regioner eller landsting. Detta är oerhört viktigt att följa. Vi kan inte låta sexuell hälsa, reproduktiv hälsa, rättigheter och att förebygga oönskade graviditeter vara något som vi överlämnar till Kristdemokraterna att ensamma hantera, särskilt inte med tanke på det anslag som har varit.

Handlingsplanen kan vara bra. Det beror på hur man utformar den. Jag tycker att det är oerhört viktigt att man lägger sig i och att vi får vara med och ta del av debatten och föra in synpunkter för att få en bra handlingsplan som är användbar, så att den inte i stället blir ett sätt att bygga upp en högerkristen politik på det här området.

Att ordet ”rättighet” av den borgerliga majoriteten inte nämns i arbetet ska uppmärksammas. Det gör jag här. Vi vill varna för privatiseringar inom hälsa och sjukvård. De kommer att försvåra arbetet med att upprätthålla likvärdig tillgång för alla kvinnor till abort och sexuell reproduktiv hälsa och rättigheter. Enskilda rådgivare, läkare och barnmorskor kan även i Sverige, på samma sätt som vi har sett i Baltikum, i andra delar av Europa och på andra kontinenter pressas och ha svårighet att upprätthålla en likvärdig omsorg och vård på den nivå och på det sätt vi trodde var självklara i vår tid. Man monterar alltså ned kvinnors rättigheter underifrån.

Vi hoppas att företrädare för Moderaterna, Kristdemokraterna, Folkpartiet och Centern i det kommande arbetet tydliggör att man inte har för avsikt att främja en sådan utveckling i Sverige och att man inte medverkar till att man i enskilda landsting ges det redskapet. Har Kristdemokraterna en egen, dubbel agenda som man stoppar in i privatiseringssvågen? Det vill jag gärna ha svar på. Vi kommer att granska detta även framöver.

Sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter handlar om människors samlevnad, relationer och livskvalitet. Alla människor oavsett kön, ålder, funktionshinder, etnisk tillhörighet, sexuell läggning eller religion har rätt att utan diskriminering själva få bestämma över sina egna kroppar. Kvinnor har rätt att få bestämma om och när de vill skaffa barn och med vem de vill bilda familj. Sexualiteten är i grunden något positivt.

Jag ser att det preventiva arbetet mot oönskade graviditeter även måste omfatta frågan om sexuellt överförbara infektioner. Det är viktigt att man förmedlar kunskap om vilka alternativ som finns för att skydda sig. Det är viktigt att man visar på vilka preventivmedel som finns att tillgå. Att öka kunskapen om akut-p-piller är en del.

Vi vill satsa på kondomanvändning eftersom den generellt sett är lägre i Sverige. Vi vet vilken effekt den har när det gäller att också skydda mot sexuellt överförbara sjukdomar.

Vi behöver jobba med unga män, pojkar. De bör på ungdomsmottagningarna, som det inte finns tillräcklig många av, ha möjlighet att vid behov få tala med en annan man, som de kan identifiera sig med. I folkhälsorapporten från 2005 föreslås en satsning på pojkar genom att tillhandahålla särskilda mottagningar och där också ha manlig personal. Jag tycker att det är något att ta fasta på.

Jag anser att Skolverket bör uppmärksammas på religiösa friskolor som inte driver undervisning på vetenskaplig grund. Här finns problem. Det vet vi. Landstingen har möjlighet att bidra. Också Socialstyrelsen har påpekat att landstingen kan bidra och medverka vid sex- och samlevnadsundervisning i skolorna. Men framför allt måste vi se till att de lärare som finns och de som är på väg att utexamineras får kunskap. I dag vet vi att det inte är så.

Jag ska inte ta upp tid med att räkna upp siffror på detta, men vi vet att det finns en problematik. Folkpartiet har pratat om att man ska förbättra undervisningen på det här området på lärarhögskolorna. Det är bra, men jag konstaterar att det inte finns med i den kompetenshöjningssatsning som nu görs, vilket jag tycker är beklagligt. Här kan man uppmuntra enskilda högskolor att ta initiativ för att på så sätt också visa vägen för andra utbildningsäten.

Unga som har blivit sexuellt utnyttjade, utsatts för övergrepp eller använder sin sexualitet på ett för dem själva skadligt sätt bör mötas av personal som har kompetens på området. I dag är det inte alltid så.

Vi vet att det bland HBT-personer finns en större benägenhet att fundera på att ta sitt liv och även att gå så långt att man faktiskt gör det. Det indikerar att här finns något vi måste fundera på. Vi måste möta deras behov och deras situation i preventionsarbetet.

En kvinna som vill avbryta sin graviditet inom den svenska sjukvården erbjuds i dag en kirurgisk eller medicinsk abort eller så kallade abortpiller. Vi vill att kvinnan inom en vecka från första kontakten med hälso- och sjukvården ska få en abort utförd och att hon själv ska ha möjlighet att välja metod.

Vi kan tala om våld mot äldre kvinnor. Det inkluderar även sexuellt våld. Det behöver komma in i handlingsplanen.

Kvinnor lever längre och är sexuellt aktiva högt upp i åren. Det behöver också avspeglas i vården. Kvinnor bör utan åldersgräns kunna vända sig till barnmorskor för konsultation.

Det finns oerhört mycket mer som vi kan bidra med och ta upp här i dag, men jag stannar här. Jag vill ställa en direkt fråga till Mikael Oscarsson: Har det någonsin föresvävat Kristdemokraterna att privat vård inte ska omfattas av samma krav på att tillhandahålla abort som den offentliga vården i dag?

Anf. 329 MIKAEL OSCARSSON (kd) replik:

Herr talman! Carina Hägg kommer in på många olika saker. En fråga som hon tar upp är abort. Låt oss först konstatera att Carina Häggs parti har lett Sverige i många år och fört oss in i en situation där vi har de högsta abortalen i Europa. Bara ett par före detta kommunistländer har

högre aborttal. När det gäller tonårsaborter har vi de sämsta siffrorna i hela Europa, tillsammans med Estland. Därför finns det anledning att göra något.

Det är glädjande att socialminister Göran Hägglund nu kommer att sätta i gång ett förebyggande arbete. Jag hoppas att vi där kan ta intryck av Norge, där man hade samma höga tonårsaborttal för sex-åtta år sedan. I dag har man de lägsta aborttalen bland tonåringar sedan man införde fri abort. Där har man framför allt satsat på att ge ekonomiskt stöd och hjälpa de kvinnor som har det ekonomiskt svårt, så att det inte ska vara av ekonomiska skäl som man väljer abort. Det tycker jag är ett bra arbetssätt.

Anf. 330 CARINA HÄGG (s) replik:

Herr talman! Mikael Oscarsson svarade inte på min fråga.

Jag har i mitt anförande försökt lyfta in flera delar som jag tycker är viktiga att få med i en handlingsplan. Det finns många fler. Jag ser i grunden inget problem med en handlingsplan. Självklart måste vi arbeta med reproduktiv hälsa och rättigheter i ett brett perspektiv, både på nationell nivå och på lokal nivå.

Men är det så, Mikael Oscarsson, att Kristdemokraterna har en annan agenda än den man har berättat om hittills? Är det så att man genom privatisering och avknoppning och genom andra driftsformer har tänkt att man ska ha samma utveckling som vi har sett till exempel i USA och på andra håll? Det handlar om att kvinnor i praktiken kan förnekas att få den vård och omsorg som de har rätt till och rätten till abort som man nationellt enligt lagstiftningen har. Man bygger alltså sönder aborträtten underifrån, river ned genom att pressa enskilda huvudmän och enskilda inom vården och omsorgen.

Anf. 331 MIKAEL OSCARSSON (kd) replik:

Herr talman! Carina Hägg ställer en massa frågor om privatisering och så vidare. Vi har inte för avsikt att ändra de möjligheter som finns i dag.

Vad vi är intresserade av är att göra någonting för att minska antalet aborter. När man kommer som kanske ung tjej och får beskedet att man är gravid borde ju samhällets inställning vara: Du är gravid. Är det någonting vi kan hjälpa till med? Man borde inte bara erbjuda abort som alternativ.

Här finns det väldigt mycket att göra. Och, som sagt, Sverige ligger sämst till i Europa när det gäller det här.

Anf. 332 CARINA HÄGG (s) replik:

Herr talman! Alldeles innan jag klev upp i talarstolen lyssnade jag tillsammans med flera av er på en väldigt intressant debatt som fokuserade på familjepolitiken.

Det är klart att frågan om rättigheter och reproduktiv hälsa och abortfrågan hänger samman med familjepolitiken, hälso- och sjukvården, vilka attityder vi har, hur vi ser på män och kvinnor, hur långt vi har kommit med jämställdheten. Frågan är så vid. Och vi har ju visat att vi är beredda att skapa bra möjligheter för ensamstående föräldrar att vara

föräldrar. Det är ju en väg, att se till att man kan kombinera föräldraskap och utbildning eller jobb.

Prot. 2007/08:12
18 oktober

Anf. 333 INGER RENÉ (m) replik:

Herr talman! Jag återgår till jämställdheten.

EU och FN kritiserade den socialdemokratiska regeringen under den förra mandatperioden mycket starkt när det gällde jämställdhetssträvan och också när det gällde att bredda kvinnors arbetsmarknad.

Nu fick jag ett svar av Peter Hultqvist, att vi borde se till att vi kvoterar kvinnor till styrelser och att man på det sättet skulle lösa frågan om den breddning av arbetsmarknaden som jag efterfrågade.

Jag gissar att det var på skoj som han sade detta. Jag skulle vilja ha ett seriöst svar av Carina Hägg. Hur vill Socialdemokraterna agera för att bredda kvinnors arbetsmarknad? Jag tänker till exempel på vad Ylva Thörn sade i den senaste lönerörelsen. Hon menade att det skulle vara en positiv utveckling att bredda arbetsmarknaden för Kommunals medlemmar. Vad vill Socialdemokraterna göra?

Allmänpolitisk debatt

*Familjepolitik och
jämställdhet*

Anf. 334 CARINA HÄGG (s) replik:

Herr talman! Det är en väldigt viktig fråga som Inger René tar upp, men jag tror att vi närmar oss den frågan på lite olika sätt. Det är därför som vi kanske inte har kommit längre i de replikskiften som har varit så här långt.

När Moderaterna talar om att bredda arbetsmarknaden menar man privatisera vården. På det sättet låser man kanske in kvinnor i vården även om de har en annan arbetsgivare eller är sin egen arbetsgivare.

När vi talar om att man ska ge kvinnor ökade möjligheter på arbetsmarknaden handlar det om att se till att jobba med utbildningssektorn, så att de kan välja otraditionellt vilket yrke de vill ha. Det handlar om att se till att de blir bedömda efter den kompetens de har. Det gäller att se till att man jobbar med nyföretagande på lika sätt med män och kvinnor, att de har samma tillgång till lån.

Det är ett väldigt brett arbete. Jag vill inte reducera det till att handla om en privatiseringsfråga, för då handlar det egentligen inte om att bredda kvinnors arbetsmarknad. Då är det egentligen en annan diskussion fast den får dessa förtecken.

Anf. 335 INGER RENÉ (m) replik:

Herr talman! På de områden som Carina Hägg nämner har vi faktiskt program och tankar som är uttryckta. Men jag undrar: Vad har Socialdemokraterna gjort?

Det var alltså inte för mer än fem sex år sedan som man fick den starka kritiken från världssamfundet och EU. Då undrar jag: Vad gör man, och vad tänker man göra? Det syns ingenting i era program. Jag skulle gärna vilja se det.

Anf. 336 CARINA HÄGG (s) replik:

Herr talman! När det gäller arbete, som är en viktig del av det här, har vi socialdemokrater just nu ett intensivt arbete med ett rådslag som är ute

och diskuterar de frågorna. Jag hoppas därför också att vi ska komma med fler idéer och att det ska finnas fler svar så småningom.

Men vi har tagit FN:s rapport på det här området, liksom på andra områden, på största allvar. Det ligger till grund för den politik som vi har drivit och som vi naturligtvis också kommer att driva. Det är vår inriktning. Men att förändra attityder i ett samhälle tar tid. Det kan inte heller bara vara så att man ska börja längst ned, utan det handlar också om toppen. Kvotering, tack!

Anf. 337 INGE GARSTEDT (m) replik:

Herr talman! Jag har en fråga till Carina Hägg.

Om jag har tolkat ett antal av de socialdemokratiska manliga företrädarna i tidigare replikskiften rätt har de uppfattat att det största problemet med vårdnadsbidraget är att finansieringen inte är klar. Är det också det problem som Carina Hägg tycker är det största när det gäller vårdnadsbidraget? Delar hon sina manliga kollegers uppfattning?

Anf. 338 CARINA HÄGG (s) replik:

Herr talman! Jag håller inte med om den tolkningen av diskussionen som har varit. Men först vill jag konstatera att när det gäller mitt anförande har man inte varit beredd från något borgerligt parti att egentligen gå in och diskutera de här frågorna. Mikael Oscarsson från Kristdemokraterna har gett vissa svar därför att jag har bett om det. Men huvudfrågan, som jag har lyft fram, duckar och väjer man för och undviker att beröra.

Man väljer att lyfta fram vårdnadsbidraget. Det är för mig en kvinnofälla. Jag tycker att det är negativt. Jag ställer frågor till manliga borgerliga politiker om de tänker använda vårdnadsbidraget. Jag tänker på deras nekande svar, deras ofta förbluffade blickar som om de tänkte: Skulle det här vara någonting som berör mig? Det är väl ett svar nog på hur man ser på vårdnadsbidraget, vilka som ska använda sig av det, vilka det är som på det här sättet inte ska ha en möjlighet utan i stället få längre sträcka, ett längre avstånd, för att komma ut på arbetsmarknaden.

Jag är oerhört orolig för att många kvinnor, inte minst med invandrarbakgrund i våra förorter, ska få ytterligare ett hinder att ta sig över för att komma ut och etablera sig på arbetsmarknaden.

Arbete och företagande Del 1: Arbete (forts.)

Del 1: Arbete

Anf. 339 STAFFAN ANGER (m):

Herr talman! Jag kommer att prata om åtgärder för att klara globaliseringen för svensk industri och därmed sysselsättningen i framtiden.

Vad gäller den nuvarande sysselsättningen kan jag bara konstatera att den nuvarande regeringen har lyckats mycket väl med sitt jobbskapande-program. Även om konjunkturen har hjälpt till har enligt Konjunkturinstitutet en tredjedel av de nya jobben kommit genom regeringens politik, och fler kommer det att bli.

Jag är mycket stolt över att få vara med på den här resan. Regeringen har varit arbetsam och snabbtänkt. Och nu ser vi jobben komma.

Nu ska jag gå över till den långsiktiga industrisysselsättningen. Regeringen har också börjat med strategiska åtgärder för att klara den kraftiga globaliseringens inverkan på svensk industri. Den kommer nog att bli svårare än vi tror.

Genom den snabba tekniköverföringen till länder som Kina och Indien kommer en del av de standardprodukter som i dag produceras i Sverige att flyttas till Asien och även Östeuropa. Det görs redan nu.

Omkring 750 000 indiska och kinesiska civilingenjörer utexamineras årligen, efter studier i hemlandet och i andra länder. Nya teknologier etableras snabbt i Kina och Indien. Jag vet det. Jag har varit där många gånger. Kina både köper och kopierar teknologi.

Det är svårt att i dagens fantastiska högkonjunktur tala om en potentiell framtida industrikras. Vi måste dock nu med hjälp av regeringens globaliseringsråd fatta viktiga beslut och vidta åtgärder för att möta den här utvecklingen, som kommer vare sig vi vill eller inte.

Forskning och utveckling är mycket viktigt. Vi måste inrikta oss i företagen, men även när det gäller staten, på mer forskning och utveckling. Totalt ska vi helst komma upp till 1 procent av bruttonationalprodukten. Det är klart att den nya forskningspropositionen, som kommer ganska snart, blir mycket viktig.

Vi måste också satsa mer på sofistikerade så kallade *added value*-produkter och tjänster. Produktionen av standardprodukter kommer att flyttas till Kina och Indien, till Östeuropa etcetera.

Dock kan vi konstatera att råvaruefterfrågan i världen från Kina, Indien och andra länder är stark. Råvaruproduktionen i Sverige, järnmalm, koppar och så vidare, har en fin framtid. Det är mycket bra och glädjande att vi nu gör stora investeringar i LKAB och även i Boliden för framtiden.

En annan viktig fråga är förbättrad utbildning, inte bara på universitets- och högskolenivå utan också för grundskolan genom bland annat ökade inslag av praktisk utbildning, så kallad lärlingsutbildning. Detta är i högsta grad på gång med regeringens nya förslag och planer. Jag är mycket optimistisk när det gäller detta och stolt över vad som kommer att inträffa med ny gymnasieskola, ny lärlingsutbildning etcetera. Vi måste lyfta hela Sveriges utbildningsnivå för att klara konkurrensen från länderna Indien, Kina och så vidare. I det här fallet är det inte en konkurrens från Amerika som mer utvecklas från industrisamhälle till tjänstesamhälle.

Vi behöver – och det har minskat den sista tiden – ett ökat antal innovationer och patent i Sverige genom satsningar på olika marknadssegment. Jag tror personligen väldigt mycket på miljötekniksidan, men det finns även andra program som vi skulle kunna arbeta med.

Sedan har vi företagsklimatet. Vi måste satsa som vi har gjort och fortsätta på ett brett program för att förbättra företagsklimatet i Sverige så att vi blir världsbäst på företagande. Det måste göras ännu mer lönsamt att våga satsa på nya företag, produkter och marknader.

Dryga 50 åtgärder är genomförda eller under utredning efter ett år med en ny regering, och fler beslut kommer. Här är jag också mycket optimistisk. Jag är övertygad om att vi kommer att ha ett brett och bra program innan nästa val att presentera för väljarna.

Utökade satsningar på företag som producerar och säljer tjänster och system är viktigt. Vi vet att indierna är mycket duktiga, exempelvis på att producera datasystem. Vi har ännu ett försprång som vi måste behålla inom många tjänsteföretag som är utomordentliga här i Sverige, inte minst konsultföretag som arbetar på den internationella marknaden.

Inom exempelvis fordonsindustrin finns branschspecifika system. Det får vi tacka den gamla regeringen för genom samarbete mellan industri och stat. Sådana samarbeten bör fortsätta och förhoppningsvis kunna utökas till andra områden där vi just nu inte har sådant samarbete. Det är otroligt viktigt för framtiden.

Vidare genomför vi nu en mycket viktig sänkning av arbetsgivaravgifterna för tjänsteproducerande företag inom vissa branscher. Vi måste se till att tjänsteföretagen är i god konkurrens, klarar de höga arbetsgivaravgifterna och att vi får bort den svarta marknaden. Det kommer nya neddragningar av arbetsgivaravgifterna vid årsskiftet.

Jag tror också att vi måste kunna satsa mycket mer på turism i Sverige. Sverige är ett fantastiskt vackert land med stora möjligheter till ökad turism. Vi vill här arbeta i samverkan med näringsliv, kommuner och staten. Svenskarna kanske inte är riktigt inne på det här området än.

Anf. 340 THOMAS ÖSTROS (s) replik:

Herr talman! Staffan Anger tar relativt ogenerat åt sig äran för sysselsättningsutvecklingen, ungefär 100 000 nya jobb i ökning förra året och drygt 100 000 i år, och säger att Konjunkturinstitutet säger att en tredjedel av dessa beror på regeringens politik. Varför säger Staffan Anger så? Konjunkturinstitutet är mycket tydligt. Det går inte att säga att regeringens politik har skapat några nya jobb än så länge. Varför säger Staffan Anger att Konjunkturinstitutet påstår att en tredjedel av de nya jobben kommer på grund av regeringens politik? Det är den första frågan.

Staffan Anger säger också att nu ska regeringen sänka arbetsgivaravgiften, men i själva verket höjer ni ju arbetsgivaravgiften. Miljöteknikföretagen, elinstallationsfirman, hotellen får från den 1 januari höjd arbetsgivaravgift. Varför höjer regeringen och riksdagsmajoriteten arbetsgivaravgiften för de minsta företagen?

Anf. 341 STAFFAN ANGER (m) replik:

Herr talman! För det första är jag ingen expert på att göra analyser av arbetsmarknadsstatistiken. Jag kan bara konstatera att det utlåtandet är klart och tydligt från flera av Konjunkturinstitutets medarbetare. Jag tror också på den politik vi för med nystartsjobb etcetera och att vi får fram de jobbskapande jobb på arbetsmarknaden som har varit borta väldigt länge. Jag kan bara hänvisa till Konjunkturinstitutet och de analyser som de gör där.

När det sedan gäller arbetsgivaravgifter så klarar de företag som exporterar tjänster inte det i dag. Där kommer det i framtiden någonting. Vi måste balansera ut detta, så att säga. Det finns ingenting bestämt om det.

Vi har den svarta marknaden, restauranger, bilreparatörer och sådant. Vi måste in och arbeta i de områdena.

Anf. 342 THOMAS ÖSTROS (s) replik:

Herr talman! Jag är glad att Staffan Anger påpekar att han inte kan stå för de här siffrorna. Jag har hört flera borgerliga företrädare säga att en tredjedel av de jobb som har kommit kommer av regeringens politik. Det är inte sant. Konjunkturinstitutet har inte påstått det. Regeringen har förhoppningar om framtiden och att strukturreformerna om några år får effekter, men den starka sysselsättningstillväxt vi har i dag säger inte Konjunkturinstitutet beror på regeringen.

Varför höjer ni arbetsgivaravgiften för företag som står för en väldigt viktig del av vår produktion, de små företagen? De får höjd arbetsgivaravgift.

Anf. 343 STAFFAN ANGER (m) replik:

Herr talman! Får jag bara säga att jag själv har hört Konjunkturinstitutets experter säga detta. Man kan inte mer än tro på vad de säger. Och det är med ett program som har lagts som ni inte klarade av att göra. Det var ett ganska lugnt program får man säga under de tolv åren. Ni klarade inte jobben. Det var det vi vann valet på. Förmodligen kommer vi att se att det växer upp till halva jobbstyrkan när konjunkturen så småningom går ned. Då kommer det verkligen att visa sig vad de här jobben har gett.

Anf. 344 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (s) replik:

Herr talman! Det är intressant att Staffan Anger pratar om globaliseringen. Det är en stor del av vår vardag och människors vardag på många olika arbetsplatser i dag. Det är också intressant att Staffan Anger säger att man har gjort kraftiga åtgärder. Det är många människor i vardagen som känner av de kraftiga åtgärderna vad det gäller försämring i akassan och försämring i sjukförsäkringen. Då kan man fundera över på vilket sätt det skapar en trygghet i en alltmer globaliserad värld och på vilket sätt företagen känner mer trygghet när anställda känner otrygghet i en alltmer globaliserad värld.

Det som är ännu mer förvånande när man säger att man har gjort kraftiga åtgärder är den halvering man har gjort av pengarna till Exportrådet och Investeringsfrämjandet. På vilket sätt ökar det företagande för en ökad globalisering?

Anf. 345 STAFFAN ANGER (m) replik:

Herr talman! Vi är vana att få höra att vi inte har gjort någonting när det gäller näringslivet. Jag har tagit med mig statistik över de åtgärder vi har gjort. Vi har till och med tryckt upp en broschyr nu som vi delar ut. Jag tror att det var 56 saker som var gjorda eller ännu inte gjorda. Carina, jag ska gärna ge dig alla de olika projekt som är beslutade och som kommer. Det tror jag inte att några småföretag inte kommer att gilla. Du ska få den här efter debatten så kan du titta på vad som redan är gjort.

Jag pratar väldigt mycket med näringslivsfolk. Jag har levt i näringslivet hela mitt vuxna liv. De tror på oss. De tror stenhårt på oss. De hoppas också att Socialdemokraterna ska kunna vända sin bidragspolitik till en jobbpolitik och satsa på framför allt de exportriktade företagen som verkligen behöver stöd och hjälp.

Anf. 346 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (s) replik:

Herr talman! Jag tar gärna del av den broschyr som ni har tagit fram. Det kan vara intressant att få se vad som skrivs i den. Men den konkreta sanningen är ju att ni har gjort neddragningar på Exportrådet och för Investeringsfrämjandet, ambassader får lägga ned, konsulat får göra neddragningar. Det är klart att det påverkar möjligheten för svenska företag att komma ut på exportmarknader. Det var lite det jag ville ha svar på från Staffan Anger. Hur får svenska företag bättre möjligheter att konkurrera i en globaliserad värld?

Anf. 347 STAFFAN ANGER (m) replik:

Herr talman! Jag vill bara säga att det kommer nyheter under resans gång under denna mandatperiod. Det kan Carina Adolfsson Elgestam vara övertygad om. Vi vet att exporten måste lyfta, och jag tillhör dem som säger att marknaden inte kan lösa alla problem. Man måste ha en samverkan.

Jag vill passa på att göra en kommentar som jag inte hann med i mitt anförande, nu när infrastrukturministern är här. Nu har jag bara åtta sekunder kvar: Pengar till vägar, järnvägar och telekommunikation är av avgörande betydelse för Sveriges framtid. Så bygger vi framtidens Sverige.

Anf. 348 KENT PERSSON (v) replik:

Herr talman! Det är alltid lika intressant att lyssna på Staffan Anger. Du har ett brinnande intresse för dessa frågor, och jag misstror inte alls dina kunskaper när det gäller globaliseringens inverkan på och betydelse för Sveriges utveckling.

Problemet är att du ställer rätt diagnos, men regeringens politik är fel medicin. Och är det rätt medicin är det för låg dos. När det gäller forskning och utveckling är regeringens politik tyvärr sådan att man drar ned på anslagen till högskola och universitet. Hur påverkar det forskning och utveckling och samarbete mellan högskolan och företagen?

Ett annat problem är att du inte med ett ord nämner riskkapital som är så viktigt när vi ska utveckla miljöföretagen. Vad har du för kommentar till diskussionen mellan näringsministern och riskkapitalisterna om vem som ska stå för riskkapitalet här i Sverige?

Anf. 349 STAFFAN ANGER (m) replik:

Herr talman! Samarbetet med högskolor och universitet är väldigt viktigt. Vad vi nu ändrar i politiken är att det inte ska vara kvantitet utan kvalitet. Forskningspropositionen som kommer är väldigt viktig, och det vet hela alliansen. Jag är övertygad om att det kommer att bli en mycket bra proposition. Den bygger just på att vi ska vara konkurrenskraftiga i ett globaliserat samhälle. Jag hoppas också att det kommer att vara likadant när infrastrukturpropositionen kommer i mars. Forskning och utveckling och infrastruktur kommer vi alltså att ha löst.

När det gäller småföretagarna och riskkapitalet vet du lika bra som jag att jag till och med har motionerat själv om hur vi ska lösa detta. Vi gick från lån på 50 000 till lån på 100 000 utan säkerhet. Almi har detta. Det är bra, och det är ett steg. Personligen skulle jag dock gärna ha någon

form av mikrolån. Nu börjar bankerna ändå bli intresserade av detta. Vissa banker har sagt att de är beredda att skapa en sådan struktur.

Prot. 2007/08:12
18 oktober

Anf. 350 KENT PERSSON (v) replik:

Herr talman! Faktum är att medan regeringen diskuterar riskkapitalförsörjningen dammsugs Sverige på miljöteknikföretag. Det är sanningen. När vi pratar om forskning och utveckling är sanningen också, om man tittar på er budget, att det är neddragningar. Jag har svårt att tänka mig att det blir en högre kvalitet med mindre resurser till forskning och utveckling.

Allmänpolitisk debatt

Arbete och företagande

Del 1: Arbete

Anf. 351 STAFFAN ANGER (m) replik:

Herr talman! Vi har samarbete med USA när det gäller teknik- och miljöföretag, och jag tror att det är bra. Nu var jag inte med på er resa där ni väl fick se vad de kunde där borta. Det är klart att de har kommit en viss väg, och vi har kommit en viss väg. Kan vi då skapa ett riskkapital-samarbete mellan Sverige och USA är det utomordentligt bra.

Jag vill naturligtvis inte att dessa bolag köps av amerikanska företag. Jag är mycket svensk. Jag har levt i svensk industri köpt av utländska bolag, och jag kan säga att det inte är bra. Men jag är övertygad om att ett bra samarbete kan utveckla detta.

Sedan har vi ju också olika riskkapitalister.

Anf. 352 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (s):

Herr talman! Vi socialdemokrater vill i vårt samhällsbygge förena en politik för frihandel, öppenhet och konkurrens med breda satsningar på kunskap, entreprenörskap och trygghet. Vi anser att regeringens försäkringar för småföretag och i trygghetsförsäkringarna inte är en satsning för fler jobb.

För att fler småföretag ska ha möjlighet att växa genom innovativa varor och tjänster vill vi att fler småföretag får möjlighet att ta del av forskning via Forska och väx. Vi har i vårt budgetalternativ avsatt pengar till detta. Av den satsningen ska huvuddelen riktas till den högkvalitativa tjänstesektorn och miljöteknikbranschen.

Riskkapital är ett av småföretagarnas största problem. Därför föreslår vi i vår budget ett innovationslån för att underlätta så att innovativa småföretagare och uppfinnare får möjligheter till finansiering av nya produkter eller för att kunna expandera i sin verksamhet.

Med tanke på vikten av riskkapital för småföretag på en alltmer global marknad kan man inte låta bli att fundera över hur det kommer sig att en regering som påstår att man satsar på jobb gör neddragningar både på Investeringsfrämjandet och på Exportrådet. För ett exportberoende land som Sverige med många småföretag behöver vi både investerare som vill göra investeringar i Sverige och i svenska företag och företag som vill ut på export eller som vill utvecklas för att komma ut på nya marknader – inte minst eftersom vi vet att marknader kan förändras och svänga i olika länder.

Herr talman! Det är viktigt att det finns expertkompetens via Exportrådet på flera olika nivåer, inte minst för den lilla företagaren som kanske för första gången funderar över att försöka komma ut på en ny marknad. Att då i lugn och ro kunna sitta ned i sitt hemlän och få diskutera med

någon som kan marknaden och vet hur man arbetar för att komma ut är oerhört viktigt för den enskilda företagaren. Med anledning av de neddragningar som nu görs känner vi stor oro över att detta på sikt ska försvinna.

Nu ser vi neddragningarna på Investeringsfrämjandet och Exportrådet. Vi ser hur det förändras och blir neddragningar av personal på ambassader och konsulat. Vi ser hur detta påverkar det som handlar om export och om att komma ut på globala marknader.

Vi har svårt att förstå hur det går ihop med det regeringen säger om att satsa på fler jobb. Det känns snarare som en omfördelning av pengar – från småföretagen, den lilla företagaren, till dem som har väldigt höga inkomster och redan i dag stora tjocka plånböcker.

Herr talman! Något annat som också är förvånande är att regeringen lovade företagen regelförenklingar med 25 procent. Det är i sig inget förvånande. Men efter vad vi har kunnat se hittills har ingenting hänt. I dag får regeringen kritik från Näringslivets regelnämnd: ”Det mest märkliga är att regelkrånglet har ökat under året.” Hur går det ihop med valöftet som alliansen gav i valet 2006? Om jag vore småföretagare i dag skulle jag stå utanför Rosenbad och känna mig sviken och demonstrera och tala om att ni lovade oss regelförenklingar, men ingenting har hänt.

Andra som också känner sig svikna är småföretagare som fått höjd arbetsgivaravgift. Det är mycket märkligt. Hemma i Småland där jag bor har vi massor av småföretagare i tillverkande industri. Nu ska de betala mer. En del av dem kommer nog att känna en viss oro för att man kanske inte kommer att ha råd att utveckla sitt företag, eftersom man får en högre arbetsgivaravgift. Det känns oerhört tufft för många småföretagare. Det känns också som ett svek från regeringen.

Regeringen sänker arbetsgivaravgiften för tjänsteföretag, exempelvis restauranger. Det är säkert många smårestauranger som gläds över och har behov av detta. Men vi har också många stora restauranger, McDonalds till exempel, som redan i dag gör stora vinster och som bara behöver plussa på sina vinster med den sänkning man får. Hur förhåller sig detta i ett konkurrensperspektiv? Är det rättvist? Jag förstår att många företag känner sig svikna av regeringen, och det känns på något sätt som om att orättvisorna ökar. Man tar från de fattiga och ger till de rika – en omvänd Robin Hood.

Jag hoppas att småföretagen kommer att stå utanför Rosenbad och kräva att vallöfena genomförs.

Anf. 353 STAFFAN ANGER (m) replik:

Herr talman! Regelförändringarna pågår för fullt. Vi får rapporter om detta från Näringsdepartementet. Det är inte så lätt, det ska sägas. Det är en massa departement som arbetar med de här frågorna. Det är skattefrågor och andra juridiska frågor. Men det är ett starkt arbete. Ministrarna är med på det och statssekreterarna är med på det.

Det var annorlunda när jag jobbade i företag och ni hade den så kallade Simplexorganisationen i Näringsdepartementet. Det bara drällde in nya saker. Då sade Mona Sahlin: Nu ska vi fixa det här. Nu ordnar vi en organisation. Vad kom ut av detta? 0,000. Vi fick i stället ännu mera papper att sortera, rapportera och så vidare.

Det kommer att pågå ett mycket fint arbete fram till hösten 2010, 25 procent kommer att gå bort. Det vet företagarna. Jag pratar mycket med dem. De tror på det här. De är så less på er politik i det sammanhanget.

Prot. 2007/08:12
18 oktober

Allmänpolitisk debatt

Arbete och företagande

Del 1: Arbete

Anf. 354 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (s) replik:

Herr talman! Frågan är om Staffan Anger håller sig till sanningen eller om det handlar om vad han vill tro på. Sanningen är att Näringslivets regelnämnd i dag säger att ingenting har hänt. Men, säger Staffan Anger, till 2010 kommer det att hända saker. Frågan är hur trovärdigt det är, för man har ju lovat att det ska hända saker och ting.

När Staffan Anger säger att Mona Sahlin skulle genomföra regelförenklingar är det sant. Det skulle vi göra. Och vi har genomfört ca 300 regelförenklingar för företag. Sedan är vi väl medvetna om, precis som Staffan Anger säger, att det tar tid. Det är inte så enkelt som man kan tro.

Vi ska inte ha krångligare regler än att vardagen är enkel för en företagare. I Sverige har vi ett bra och tryggt regelverk. Jag träffar många företagare som säger: Vi har ett bra företagsklimat i Sverige. Vi har bra och tydliga regler.

Anf. 355 STAFFAN ANGER (m) replik:

Herr talman! Har jag sagt att det kommer att bli en rapportering och att ett arbete pågår så pågår detta. Jag kan bara tala om det. Det är sådant vi får rapporterat till alliansriksdagsmännen. Det kommer att rapporteras även till er i näringsutskottet och det kommer att bli en avrapportering. Du kommer att bli förvånad när du ser vilka besparingar som har gjorts jämfört med det nollresultat som Socialdemokraterna gjorde.

Dessutom har vi gjort mycket annat, tagit bort sjukfinansieringen till exempel. Lex Ugglå är borta och så vidare. Det finns massor. Du ska få broschyren.

Anf. 356 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (s) replik:

Herr talman! Jag ser fram emot när regeringen och Staffan Anger ska göra mig förvånad utifrån alla de regelförenklingar som kommer att presenteras inom en snar framtid.

Det viktigaste är väl att man levererar, och hitintills upplever vi socialdemokrater men också många företagare, framför allt småföretagare ute i landet, att de inte har fått något levererat. De känner sig svikna utifrån det som alliansregeringen lovade.

Anf. 357 SVEN YNGVE PERSSON (m) replik:

Herr talman! Carina Adolfsson Elgestam började prata om forskning, högskoleutbildning och spetsföretag. Det är säkert jättebra. Det är absolut inget fel på det ena eller det andra. Det som möjligen är ett problem är det som jag pratade om med en bekymrad mormor alldeles nyss. Hon har ett barnbarn som har studerat ett antal år på högskolan och läst litteraturvetenskap. Det är ett mycket intressant ämne, men hon får inget jobb. Det är inte så att alla med automatik får jobb bara genom att man satsar på forskning och högskoleutbildning.

Sedan pratades det lite varmt om småföretagarna. Vi som allians får mycket kritik därför att vi inte ändrar mer i arbetsrätten än vi gör, rättare

sagt ingenting alls. En fråga man i det sammanhanget skulle kunna ställa utgår från att ni vill ta bort undantaget från turordningsreglerna i de små företagen med mindre än tio anställda. Hur ser ni på det framöver?

Anf. 358 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (s) replik:

Herr talman! Jag blir lite förvånad över hur Sven Yngve Persson pratar om detta viktiga program, Forska och väx. Det handlar ju inte om universitetsutbildning i den aspekt som Sven Yngve lyfte fram här. Det handlar om små företags möjlighet att ta del av forskning och utveckling. För det lilla företaget kan det ibland vara ganska svårt att få det ekonomiska utrymmet att avsätta pengar så att man kan ta del av forskning. I det perspektivet tycker vi att det är en av de allra viktigaste satsningarna för småföretag som vi i den socialdemokratiska regeringen har genomfört, att ge de små företagen möjlighet att ta del av och medverka i forskning för att kunna utvecklas, växa och komma ut på marknader utanför Sverige. Det är mycket märkligt att Sven Yngve Persson känner motstånd mot detta.

Anf. 359 SVEN YNGVE PERSSON (m) replik:

Herr talman! Nej, jag känner inte motstånd mot det. Det finns mycket i det som kan vara bra. Jag bara reflekterade över att inte allting när det gäller utbildning är lösningen på allt.

Men jag fick inte svar på frågan om turordningsreglerna. Det kunde vara intressant att höra hur ni ser på det.

Anf. 360 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (s) replik:

Herr talman! Det svarar jag jättegärna på. Det är dock svårt på 30 sekunder. Det är en av mina hjärtefrågor.

Vi socialdemokrater tycker att det ska vara ordning och reda på arbetsmarknaden. Det ska inte vara orättvist, och man ska inte bli orättvist behandlad om man jobbar i ett litet företag gentemot om man jobbar i ett företag som är något större. Det ska inte från arbetsgivarens sida vara möjligt att godtyckligt plocka undan några enligt turordningsregler bara för att man är anställd i ett företag där det är nio anställda. Om man jobbar i ett företag med elva anställda är det en helt annan lagstiftning. Det är fel för oss.

Anf. 361 MARIA STENBERG (s):

Herr talman! Det är mycket glädjande att antalet jobb ökar och att arbetslösheten därmed sjunker. Vi kan konstatera att den goda internationella konjunkturen har varit på Sveriges och svensk arbetsmarknads sida.

Men under valrörelsen handlade den borgerliga retoriken väldigt mycket om det så kallade utanförskapet. Då som nu är det svårt att få ett tydligt grepp om vad borgerligheten riktigt menade med utanförskapet. Siffror och antaganden haglade. Ibland var det fråga om en miljon människor för att en vecka senare konstateras av någon annan borgerlig företrädare att det nog rörde sig om en och en halv miljon människor. Här blandades människor friskt i sifferexercisen, där alla från arbetslösa till föräldralediga kokades ned och blev en del av beskrivningen av utanförskapet.

Med viss ironi kan jag konstatera att regeringens politik hittills har minskat skaran i utanförskapet med 12 000 personer genom nystartsjobb. Bra för de personer som fått jobben. Men visst måste vi kunna konstatera att det finns en hel del kvar att göra. Alltför många människor är trots högkonjunktur fortfarande utan ett jobb. Det är nu politiken som spelar roll. Det är nu politiken som gör skillnad.

Att bara upprepa mantrat matchning och coachning innebär inte per automatik att det är den bästa framtidslösningen vare sig för individen eller för samhället. Vill vi komma åt det faktum att människor faktiskt fortfarande är arbetslösa, och dessutom långtidsarbetslösa, krävs andra åtgärder. Det krävs aktiv arbetsmarknadspolitik. Det krävs pengar.

Sådana här behov kan vara komplicerade. Alla människor är ju inte matchbara till ett nytt jobb på en gång. Många har faktiskt behov av ny utbildning och ny kompetens. Ökad konkurrens från nya länder ställer krav på en snabbare omställning, där möjligheterna att få ny kunskap innebär ökade chanser till ett nytt jobb. Om vi ska fortsätta att hävda oss väl internationellt krävs att både redan anställda och blivande arbetstagar garanteras utbildning och vidareutbildning. Vad gör då den borgerliga regeringen här och nu för att svara upp mot behovet av utbildning både för enskilda människor och för företag?

Jo, den borgerliga regeringen börjar med att rycka undan en tredjedel av anslaget till vuxenutbildningen. Orättvist. Sedan marscherar regeringen vidare och stoppar utbyggnaden av högskolan. Omodernt. Sedan avslutar regeringen med att avveckla arbetsmarknadsutbildningarna. Oansvarigt.

På kort sikt kommer detta naturligtvis att innebära att färre får möjlighet att utbilda sig och att svensk konkurrenskraft försvagas. På längre sikt riskerar vi att förlora vår position bland de mest framgångsrika länderna inom forskning och utveckling. Inte minst inom tjänstesektorn är en välutbildad arbetskraft en förutsättning för utveckling av verksamheten. Fler och återkommande chanser till utbildning är därför en av grundstenarna i Socialdemokraternas arbetslinje.

För oss socialdemokrater innebär det livslånga lärandet möjlighet för den enskilde att växla mellan arbete, studier och lärande i arbetslivet. För svensk ekonomi innebär det att vi kan hävda oss i den globala konkurrensen. Att erbjuda vuxna en möjlighet att utbilda sig är ett mycket bra sätt att bryta kunskapsklyftor. Kunskapslyftet, som borgerligheten var så emot, är ett lysande exempel på detta. Närmare en miljon människor, i huvudsak de som saknade fullständig gymnasieutbildning, fick en möjlighet att komplettera den med hjälp av Kunskapslyftet. Ändå saknar närmare 800 000 vuxna i dag fullständig gymnasieutbildning. Många unga har hoppat av skolan. Många med äldre utbildningar har stora behov av att kunna komplettera sina kunskaper för att stärka sin ställning på arbetsmarknaden. Därför är vi mycket kritiska till de kraftiga försämringarna som regeringen genomfört på vuxenutbildningen. Vi socialdemokrater vill höja anslaget, och vi anslår 600 miljoner kronor till vuxenutbildningen.

Arbetsmarknadsutbildning syftar främst till att avhjälpa flaskhalsar på arbetsmarknaden. Vid större strukturkriser är arbetsmarknadsutbildningen ett nödvändigt verktyg för att stödja människor att våga gå vidare. Arbetsmarknadsutbildning främjar tillväxt och välbefinnande. Därför är vi

angelägna om att utveckla den för framtiden. Det är viktigt att arbetsmarknadsutbildningar styrs av hela arbetsmarknadens behov.

Herr talman! Politik gör skillnad. Politiska beslut påverkar människor mitt i deras vardag här och nu. Men nu sitter vi i opposition, och det är borgarna som fattar besluten. Men vi socialdemokrater har lagt fram en motion på riksdagens bord som heter *En modern politik för arbete*. Den beskriver hur vi socialdemokrater vill utforma en modern arbetsmarknadspolitik. Den är väl värd att läsas.
(Applåder)

Anf. 362 JAN ERICSON (m) replik:

Herr talman! Vi hörde nyss att högkonjunkturen är det som har medfört att vi har fått så många jobb i Sverige. Jag konstaterar att aldrig förr har så många svenskar jobbat, och så många arbetade timmar har vi aldrig haft. Det fick vi siffror på i dag. Arbetslösheten i Sverige sjunker snabbare än i något annat land i Europa. Har inte resten av Europa samma högkonjunktur som Sverige?

Anf. 363 MARIA STENBERG (s) replik:

Herr talman! Jo. Jag förutsätter att det är så just nu. Vad jag kan konstatera är att det är den internationella högkonjunkturen som hjälper Sverige och svensk arbetsmarknad. Er politik har hjälpt 12 000 människor.

Anf. 364 JAN ERICSON (m) replik:

Herr talman! Det var inget svar på min fråga. Om det är samma högkonjunktur i resten av Europa borde de ha haft samma sysselsättningsutveckling som Sverige. Det har de inte alls. Då påverkar regeringens politik klart och tydligt.

Jag ska också säga några ord om komvux. Visserligen har vi minskat statsbidragen till komvux. Det har alla regeringar gjort – även socialdemokratiska – i högkonjunktur. Men det intressanta är att många kommuner fortsätter med komvux precis som förut. Kommunerna har i dag en stark ekonomi tack vare en ökande sysselsättning. Därför har de råd att bedriva komvux själva. Det gör vi hemma i min egen kommun och i många andra kommuner. Det är inte sant att vi har rustat ned komvux.

Anf. 365 MARIA STENBERG (s) replik:

Herr talman! Jag konstaterar att experten från Sveriges Kommuner och Landsting säger att skillnaden över landet ökar. Orättvisan ökar. Det beror i dag på var du bor, om du bor i en stor kommun eller om du bor i en liten kommun som inte har de ekonomiska musklerna att kompensera för att borgerligheten har tagit bort en tredjedel av vuxenutbildningen.

Anf. 366 SVEN YNGVE PERSSON (m) replik:

Herr talman! Vi har konstaterat att vi har en stark högkonjunktur över hela Europa, kanske till och med över hela världen. Det är bra.

Det finns två varianter att tolka att det går bättre för Sverige än för andra. Antingen är den regeringen vi har nu bra, eller också var den gamla dålig. Det är de två lösningarna vi har.

Vi vet att sysselsättningen har ökat med 140 000 personer det senaste året. Det är bra. Jag kan inte säga att det är den nya regeringens politik som har resulterat i allt. Men det har i alla fall hjälpt till.

Vad den gamla regeringen pratade om, och ni nu pratar om, är i mångt och mycket arbetsmarknadsutbildning. Jag var på ett seminarium häromdagen och lyssnade på en föreläsare för IFAU. Han var klart tydlig över att den gamla arbetsmarknadsutbildningen visst gjorde nytta. Det var en stark övergång till arbete precis innan man skulle börja. Man sökte alltså jobb för att slippa gå utbildningen.

Allmänpolitisk debatt

Arbete och företagande

Del 1: Arbete

Anf. 367 MARIA STENBERG (s) replik:

Herr talman! Jag kan också konstatera att under förra året skapades över 90 000 jobb utan att man försämrade till exempel a-kassan. Sedan var det frågan om arbetsmarknadsutbildningar. Jag har suttit på en hearing där företagare har sagt att de behöver kompetent personal – välutbildat folk. De behöver folk som kan, och de behöver arbetsmarknadsutbildning. De behöver ge människor en andra och tredje chans.

Vad gör ni då? Ni rycker undan möjligheten för många människor att skaffa sig en ny utbildning och en andra chans.

Anf. 368 SVEN YNGVE PERSSON (m) replik:

Herr talman! Det var en intressant vinkling på det hela. Vad gjorde ni? Varför finns inte jobben i dag? Om arbetsmarknadsutbildning är lösningen på alla problemen borde vi inte ha haft flaskhalsar i dag eftersom det var det ni satsade på. Det måste vara så att det är nu när det skriks efter folk överallt som vi ska få ut alla i arbete. Då kan vi inte i detta läge göra en massiv satsning på arbetsmarknadsutbildning.

Anf. 369 MARIA STENBERG (s) replik:

Herr talman! Det pågår ett rådslagsarbete inom vårt parti där vi går ut brett och vänder på varenda sten vad gäller vår politik. Vi ska nog presentera den i god tid till valet 2010. Men visst är det konstigt att när man lever här och nu, mitt i människors vardag, och ser att människor saknar utbildning, de saknar möjlighet att vidareutbilda sig, och företag behöver folk, drar man undan de pengar som så väl behövs för att ge både anställda och företag en ny chans.

Del 2: Infrastruktur

Arbete och företagande

Del 2: Infrastruktur

Anf. 370 CHRISTINA AXELSSON (s):

Herr talman! Nu ska vi övergå till att tala om infrastruktur. Bra trafik- och transportmöjligheter är viktigt inte minst ur arbetsmarknadssynpunkt. Vi behöver bra vägar och järnvägar för att arbetspendlingen ska kunna öka, men också för att varor och gods ska nå konsumenterna.

Jag tror att alla håller med mig om att en god infrastruktur är en möjlighet och förutsättning för en större arbetsmarknadsregion. Den gynnar tillväxten och ökar möjligheterna för studier och jobb utan att man måste flytta. Efter att vi socialdemokrater avreglerade tågmarknaden på 90-talet har resandet med lokal- och regionaltåg fullkomligt exploderat.

Men trafiken belastar också hårt vår miljö. Då tänker jag i första hand på vägtransporterna. När trafiken ökar ökar också utsläppen av växthusgaser som gör att klimatet förändras. Ökad vägtrafik innebär även att utsläppen av partiklar ökar. Det gör att människor och djur blir sjuka. För att minimera skadeverkningarna av trafiken måste vi finna smartare sätt att transportera både varor och personer.

I globaliseringens spår följer ett ökat antal transporter. Men som konsumenter börjar vi mer och mer undra vilken påfrestning det här innebär för miljön. Krav på klimاتمärkta produkter hörs allt starkare, och fler och fler vill handla mer närproducerat.

Vi socialdemokrater har alltid hyllat frihandel. Men i dag är det lika viktigt att vara klimatsmart. Därför tycker vi att vi behöver frakta varor och gods mer effektivt – smartare – än i dag. Med våra långa kuster borde mer gods kunna transporteras på sjön för att minska trycket på vägarna. Några strategiskt utvalda hamnar borde också få stöd för hög standard på infrastrukturen, bland annat med kombiterminaler för att flytta gods mellan fartyg, tåg och lastbilar på ett så effektivt sätt som möjligt.

Även persontransporter måste ske mer klimatsmart. Att resa tillsammans minskar påfrestningarna på miljön. Det är därför det är så viktigt att man utvecklar kollektivtrafiken.

Egentligen trodde jag att vi var överens om det i Sveriges riksdag. Men när jag nu har läst den moderatledda regeringens budget för nästa år inser jag att så inte är fallet. Här blir det inga nya satsningar på kollektivtrafik, utan det som ska prioriteras är vägar för biltrafiken.

Visst behöver vi vägar. Men vad vi verkligen behöver är infrastruktursatsningar för arbetsmarknadsförstoring och en hållbar miljö. Här är satsningar på kollektivtrafiken mycket viktiga.

I budgeten för år 2008 kan vi läsa att regeringen konstaterar att etappmålet om tillgänglig kollektivtrafik för funktionshindrade senast år 2010 bedöms vara svårt att uppnå. Etappmålet om fler resande med kollektivtrafik har inte uppnåtts. Jaha. Jag säger som barnen: Och? Var är förslagen för att målen ska nås?

Sedan berömmar sig regeringen av den utredning som vi socialdemokrater tillsatte. Det handlar om att Vägverket och Banverket i samverkan med berörda myndigheter och andra aktörer ska ta fram ett nationellt handlingsprogram för kollektivtrafikens långsiktiga utveckling.

Det är bra att ni inte har lagt ned utredningen. Men var är fortsättningen? Det behöver avsättas pengar för nya tåg. Det behövs pengar till spår. Det behövs pengar för informationsinsatser om man verkligen vill att fler ska åka kollektivt.

Vi socialdemokrater vill satsa på att bygga ut kollektivtrafiken och göra den attraktivare och tillgänglig för alla.

Herr talman! Trafikutskottet var nyligen i Skåne och kunde där höra om trängseln på spåren och i tågen. Det är trångt på spåren i den region som jag företräder också, Stockholms län, för att inte tala om hela Mälardalen. Det är trångt på spår och vagnar också i tillväxtregionen Västsverige samtidigt som det är svårt att nå orter som Östersund med tåg.

När vi ropar efter fler spår svarar infrastrukturministern med att utredning pågår och satsar sina budgetmedel på vägar. Nej, det räcker inte. Satsa på att bygga ut kollektivtrafiken så att fler kan få nytta av den.

När Nynäshamns kommun lovar förskott för att bygga en funktionell bro svarar den moderatledda regeringen med att det inte blir två spår inom överblickbar framtid. Det blir kanske lite längre perronger. Det är omodernt.

När vi har haft en folkomröstning i Stockholms stad angående trängselskatten och invånarna har sagt ja till att använda intäkter till kollektivtrafik och vägar i regionen svarar den moderatledda regeringen att pengarna ska användas till vägar. Det är orättvist.

Skattesubventioner anser jag inte vara en långsiktig lösning för driften av kollektivtrafiken, sade infrastrukturminister Åsa Torstensson när jag ställde en fråga till henne. Hon vill i stället öka intäkterna genom att fler resenärer ska åka med. Det blir alltså fler ståplatser på pendeltåg och bussar. Det är oansvarigt.

Vi socialdemokrater säger tvärtom. Vi ska satsa för att bygga ut kollektivtrafiken för ett mer uthålligt samhälle. Därför behöver vi mer kollektivtrafik.

(Applåder)

Anf. 371 JAN ERICSON (m) replik:

Herr talman! Det är intressant att höra att man har så många exempel på allt som borde ha gjorts de senaste tolv åren. Det var konstigt att ni inte gjorde det.

Sanningen är den att det ni lämnade efter er när det gäller nya tåg och nya spår var ett stort svart hål i Banverkets budget där det inte ens finns pengar till det som redan är beslutat. Jag tycker att det är riktigt bedrövligt.

Jag har också en liten fundering. Jag bor på landet ute i glesbygd. Jag har inga tåg. Hur ska jag komma någonstans om det inte finns några bra vägar?

Ni tänker bara på storstäderna. Är det inte dags att ta med även landsbygden i diskussionerna och i politiken?

Anf. 372 CHRISTINA AXELSSON (s) replik:

Herr talman! Det är inte fråga om att vi inte ska bygga vägar. Det hoppas jag att Jan Ericson också hörde att jag sade. Jag vill att vi satsar mer pengar på kollektivtrafik.

Sedan till det här med att vi inte har gjort vår läxa på tolv år. Jag vet inte om Jan Ericson har varit ute och åkt tåg och pendeltåg. Det finns väldigt många nya tåg både här i Mälardalen och i Skåne där vi var med trafikutskottet alldeles nyligen och på andra håll i landet.

Vi satsade i vår infrastrukturplan på just kollektivtrafiken. Nu är det upp till bevis med den nya regeringen. Vad tänker den satsa på?

Vad den säger är vägar. Det går inte att bara satsa på vägar. Vi vill att man också ska satsa på kollektivtrafik.

Anf. 373 JAN ERICSON (m) replik:

Herr talman! Jag tröstar mig med att vägarna nu kom fram också. Då kan jag säga att Vägverket påpekade precis samma svarta hål i sina projekt. Det fanns inga pengar till dem heller.

Anf. 374 CHRISTINA AXELSSON (s) replik:

Herr talman! Vägverket har också byggt vägar. Att man säger att det är stora svarta hål tror jag faktiskt inte på. Det byggs vägar. En väg mellan Uppsala och Mehedeby invigs i dagarna. Visst sjutton satsas det på vägar!

Anf. 375 GUNNAR ANDRÉN (fp) replik:

Herr talman! Jag begärde ordet av den anledningen att utskottsordföranden i trafikutskottet kom in på Stockholmsområdet.

Jag kan notera att det där har satsats en del under tiden. Men de största problemen kvarstår. Jag kan berätta för Jan Ericson i Hällingsjö att de svarta hålen är alldeles enorma här uppe.

När det är så stora eftersatta behov har den här regeringen sett till att satsa 1 miljard extra för att få de tåg som redan finns att fungera så att man kan åka från Eskilstuna och Strängnäs på de spår som finns.

När det gäller till exempel Citybanan hade den inte kunnat byggas med den finansiering på 9–10 miljarder som fanns när den visade sig kosta 15–20 miljarder. Det är alldeles uppenbart.

När Carl Cederschiöld nu summerar ett år efter att ni har avgått är det investeringar för 117 miljarder i Stockholmsområdet som behövs.

Anf. 376 CHRISTINA AXELSSON (s) replik:

Herr talman! Jag får tacka Gunnar Andrén för att han tog upp det här problemet med Stockholmsområdet. Det är viktigt.

Det finns ett stort behov av satsningar på kollektivtrafik, vägar och järnvägar i vår region. Därför är det så oerhört viktigt att den nu sittande regeringen också verkligen gör det. Den regering som var tidigare satsade stora summor också i Stockholm. Det vet Gunnar Andrén.

Jag vill ha ett svar. Gunnar Andrén hör till den regeringskonstellation som just nu besitter makten. Varför låter man inte trängselskatterna också finansiera kollektivtrafiken?

Anf. 377 GUNNAR ANDRÉN (fp) replik:

Herr talman! Det ska jag gärna svara på. Det är en ren bokföringsfråga. Alltihop är pengar till staten. Om det går från det ena kontot eller det andra spelar ingen roll. Tar man det från det andra kontot blir det lite mer rött där.

Det är viktigt att konstatera att vi i grund och botten är eniga om de stora projekten. Problemet är att de inte har varit finansierade. Inte ens väg 73 hade nått ända fram när Göran Persson satte ned spaden. Det behövdes ytterligare 100 miljoner som togs från länsstyrelsen.

Så här är det på post efter post. Det har inte funnits pengar.

Anf. 378 CHRISTINA AXELSSON (s) replik:

Herr talman! Det spelar visst en roll var man lägger pengarna, Gunnar Andrén. Är det så att de göms i den stora burken med skatter och att man bara använder skatter för att finansiera vägar blir det inga fler pendeltåg. Då blir det trångt på spåren i Stockholms län.

Det är därför jag säger att vi ska satsa mer på kollektivtrafiken. Den behövs.

Anf. 379 MARGARETA CEDERFELT (m) replik:

Herr talman! Christina Axelsson talar stort, vitt och brett om satsningar. Var fanns allt detta resonemang tidigare?

Tidigare frågeställare tog upp trafiken i Stockholm. Såvitt jag vet har Socialdemokraterna haft majoritet större delen av tiden sedan 1980, det vill säga det år jag flyttade till Stockholm. Redan då debatterades att bygga en ringled runt Stockholm. Det är ännu inte gjort.

Därför ställer jag mig frågande till Christina Axelssons frågeställning om trängselskatten. Är det inte bra att vi nu kan finansiera den utbyggnad som inte ni har lyckats lösa under alla de år som ni har varit i majoritet? Jag vill gärna ha ett svar på den frågan.

Anf. 380 CHRISTINA AXELSSON (s) replik:

Herr talman! Det är så här, Margareta Cederfelt, att anledningen till att förbifarten inte blev byggd på 80-talet är den moderata kommunen Ekerö som under lång tid har sagt nej till den infrastruktursatsningen.

Men jag undrar fortfarande vad den här regeringen ska göra. Man kan prata om historia och om 80-tal och 70-tal. Jag tror att det var 1871 man byggde getingmidjan. Och vad gjorde den här regeringen? Jo, de var tvungna att utreda Citybanan en gång till så att den försenades ytterligare.

Margareta Cederfelt! Nu undrar jag vad ni tänker göra. Det är det jag frågar. Nu är det jag som är i opposition och ni som är i majoritet. Det är ni som ska svara mig.

Anf. 381 MARGARETA CEDERFELT (m) replik:

Herr talman! Precis som jag sade håller vi på att bygga ut infrastrukturen runt Stockholm. Vad regeringen gjorde var att tillsätta en särskild utredare direkt efter makttillträdet. Resultatet av vad utredaren Carl Cederschiöld har kommit fram till kommer att presenteras i december 2007. Det innebär att det då också finns goda förutsättningar att gå vidare.

Jag skulle vilja säga att det här är fantastiskt! Under ett års tid börjar vi nu kunna få fram ett förslag, som ni inte lyckades med under alla de år ni har regerat. Kan jag få en kommentar till detta, tack!

Anf. 382 CHRISTINA AXELSSON (s) replik:

Herr talman! Ungefär ett års försening blev det på Citybanan, som redan var utredd och klar. Det är vad man kan tacka den här regeringen för.

Det är oerhört viktigt att de pengar vi får från trängselskatterna också kan gå till kollektivtrafik. Varför ska det bara satsas på vägar? Det kan jag inte begripa.

Anf. 383 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c):

Herr talman! I går invigde jag E 4:an mellan Björklinge och Mehe-
deby i Tierps kommun. I söndags kom jag hem från Beijing. Det är två
vitt skilda geografiska platser, men de visar på de utmaningar som Sve-
rige, svenska arbetsplatser och svenska företag har att hantera dagligen.

Jag nämner Kina, för mitt på motorvägen i Tierp finns sambanden
med den svenska lokala infrastrukturen, den svenska transportpolitiken,
klimatutmaningen och Sveriges förmåga att fortsatt vara vinnare i den
globala konkurrensen.

Jag tror att det är viktigt att se och förstå att investeringar i bra och
säker infrastruktur gör skillnad i Sverige. Att bygga bort en mycket
olycksdrabbad väg räddar liv. Det utvecklar nya och större arbetsmark-
nadsregioner till gagn för kvinnor och män och gör arbetsmarknaden
mindre konjunkturkänslig. Det skapar möjligheter för hela Sverige att
utvecklas och ger tydlighet om den lokala enskilda vägens betydelse i en
transportkedja som binder samman hela Sverige.

Allt det här är avgörande för svenska företag och deras behov av
säkra, smidiga transporter i en global konkurrens. Bra och säker infra-
struktur är bra för jobben i vårt avlånga Sverige.

Jag går nu tillbaka till Beijing. Mitt i den hemiska trafikstockningen
blir den stora klimatutmaningen oerhört uppenbar. Jag möter också före-
trädare för svenska företag som ser en affärsmöjlighet i att förbättra de i
dag mycket ekonomiskt och miljömässigt ineffektiva godstransporter
som sker i Kina. Det är naturligtvis i och för sig bra för Sverige och
svenska företag, men det manar framför allt till fortsatt fokus för Sverige
på att vi ska vara världsbäst på smarta transporter och bra logistik. Det är
så vi fortsatt kan rädda jobben. Här gäller det att vi ska kunna konkurrera
med oss själva, för att uttrycka det lite kryptiskt. Transporter är avgö-
rande för att vi ska kunna ha framgångsrika och konkurrenskraftiga före-
tag i hela Sverige.

Herr talman! Transportsektorn har egentligen bara ett val – att ta sig
an den stora klimatutmaningen, investera i rätt transporter, ny miljötek-
nik och alternativa bränslen och se till att alla transportslag, sjöfart, järn-
väg, väg och flyg, samverkar.

Transportsektorn måste bli bäst i världen på att tänka och agera smart.
Det gör man genom fördjupat samarbete när det gäller att klara av den
bästa logistiken och att vi gör rätt infrastrukturinvesteringar och rätt
prioriteringar. Man gör det genom att sköta underhåll av befintlig infra-
struktur och genom att bemöta med rätt regelverk.

Politiken ska naturligtvis skapa förutsättningar, men alla aktörer inom
transportsektorn måste ta sitt ansvar. Jag är optimistisk. Jag möter ett
näringsliv som vill överföra gods från väg till järnväg och jag möter
transportföretag som vill samverka och använda teknik för att optimera
varandras transporter.

Herr talman! Det finns två globala utmaningar. Klimatfrågan och
konkurrenssituationen genomsyrar det arbete som nu pågår i regeringen
med inriktningsarbete för framtidens resor och transporter och en infra-
struktur för hållbar tillväxt.

Det är nu vi lägger upp strategier för nyinvesteringar där väg- och
järnvägsinvesteringar ska underlätta vardagen för människor och företag
som lägger grunden för utvecklingskraft i hela landet. Nu tydliggörs och

läggs strategier upp för omställning till mer miljövänlig transportsektor som utgår från en effektiv samordning och logistik mellan hamnar, flygplatser, vägar och järnvägar. Nu sätts också fokus på en ökad jämställdhet mellan kvinnor och män genom en modern transportpolitik.

Människors ökade rörlighet i större arbetsmarknadsregioner visar också på vikten av att statens planering mycket tydligare måste genomföras tillsammans med den regionala nivån. Allt detta pågår nu i förarbetet inför den proposition som kommer att läggas fram för riksdagen under våren.

Det är med stort intresse som vi ser att nya regionsbildningar växer fram över nationsgränser. I norra Jämtland är det kanske mer naturligt att kika mot Norge, och i sydligaste Sverige är den naturliga samarbetspartnern Köpenhamn. Därför har också de svenska och norska väg- och banverken i dag fått i uppdrag att tillsammans ta sig an den gränsöverskridande infrastrukturen mellan Sverige och Norge.

Regeringen har också påbörjat en översyn av myndigheternas uppgifter och mandat på trafiksidan. Vi ser över möjligheterna att bolagisera delar av Vägverket och Banverket och planerar för inrättandet av en transportstyrelse där inspektionskunnandet inom alla fyra transportslag samlas under ett tak.

Herr talman! Den nu gällande investeringsplanen som gäller fram till 2015, fastställd av den tidigare regeringen, innehåller många löften och för lite pengar. Det är naturligtvis oerhört nedslående för många kommuner och regioner som trodde att planen var på riktigt.

Det går bra för Sverige; det är det många av er som har diskuterat i dag. Många människor får arbete. De går från arbetslöshet till nya jobb. Det är bra. Men det är också nu, när trycket kommer på vägar och järnvägar och på kollektivtrafiken, som alla brister i infrastrukturen blottläggs. Detta har Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet duckat för under många år. Inklusivt det stora resursbehovet i underhåll av befintliga spår och vägar är det oerhörda belopp vi pratar om.

Denna bild bekräftas av Europeiska järnvägsunionens nedslående statistik om Sveriges jumboplats avseende drift och underhåll av järnvägar i Sverige.

Regeringen satsar 1,2 miljarder extra på att förbättra vår infrastruktur. Det gäller framför allt underhåll av befintliga spår och vägar. Det är en av de större satsningar som har gjorts i en ordinarie budgetproposition.

Med rustade vägar och järnvägar skapar vi förbättrade förutsättningar för att tåget och bussen tryggt och säkert ska komma fram i tid. Det är i dag som föräldrar är frustrerade, kanske framför allt i Stockholm, Göteborg och Malmö, över att de inte vet om och när de kan hämta sina barn på dagis.

För att skapa bättre förutsättningar för nya investeringar i miljardklass måste vi göra rätt saker i tur och ordning. Regeringen gav ett löfte i valrörelsen, och det ska vi hålla. Alla människor har rätt att få ett arbete att gå till. Det tappade det gamla arbetarpartiet fullständigt bort i sin löfteskarusell. I dag finns det fortfarande en miljon människor som inte har ett arbete att gå till. Det kostar naturligtvis både mänskliga resurser och miljarder för statskassan.

Herr talman! Miljövänliga transporter och konkurrenskraftiga transporter kräver hög Europeanärvaro. Transporter är gränsöverskridande, och

det duger inte att järnvägstransporter från svenska företag kryper fram i 18 kilometer i timmen genom Europa eller att gods på sin väg från Sverige till Gent byter lok fem gånger. Vi måste få en godstrafik som tar sig fram snabbare än vad ledamöterna i Sveriges riksdag cyklar. Det sker genom ett aktivt EU-arbete.

Det är också där som det gemensamma ansvaret för flygets miljöpåverkan ska tas. Därför är arbetet nu inriktat på att EU ska gå före och inkludera flyget i handeln med utsläppsätter.

Men infrastruktur är mer än transporter. Snart sker all distribution av telefoni, tv, film och musik i elektronisk form. Det tjänar både vi och miljön på. När Internet ökar i betydelse med fler tjänster som underlättar vardagen för människor och företag ökar också behovet av bredband i hela landet. Bredband är en förutsättning för att människor ska kunna bo kvar och för att företagen ska kunna fortsätta sin näring. Målet är att alla delar av landet ska ha bredband med hög kapacitet senast 2013. Det är ett tufft mål men avgörande för att många företagsidéer ska kunna förverkligas och för att nya jobb ska kunna skapas.

Herr talman! Regeringen har nu börjat restaurera Sverige. Fler får möjlighet att försörja sig på eget jobb, vilket minskar klyftorna mellan människor. Vi lägger nya pengar på att rusta upp infrastrukturen genom ökat underhåll till järnvägar, ökat underhåll till våra vägar och ökat anslag till enskilda vägar. Det är så vi också minskar de regionala klyftorna. Det är så vi bygger en infrastruktur för jobb, företagande och boende i Sverige. Det är så vi håller samman hela Sverige.

(Applåder)

I detta anförande instämde Karin Nilsson (c).

Anf. 384 CHRISTINA AXELSSON (s) replik:

Herr talman! Det är gott och väl att den här moderatledda regeringen satsar 1,2 miljarder mer. Om ministern har läst ordentligt i papperen har hon säkert också sett att vi socialdemokrater vill satsa ytterligare 330 miljoner just för att vi ska kunna satsa mer på bland annat kollektivtrafik.

Jag måste få ställa en fråga, och den handlar om trängselskatten i Stockholm. Varför ska den bara gå till vägar? Varför vill den moderatledda regeringen inte använda pengarna både till vägar och till kollektivtrafik som sades i folkomröstningen?

Anf. 385 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c) replik:

Herr talman! Det är mycket intressant att höra Christina Axelssons höga ambitioner för att åtgärda vägar och järnvägar i det här landet. Sent ska syndaren vakna. Jag har svarat Christina Axelsson ett flertal gånger att regeringen har sagt att intäkterna från trängselskatten ska gå tillbaka till trafikanterna och till bra vägar i Stockholmsregionen. Den här regeringen lägger också pengar på att förbättra järnvägar i Stockholm, Christina Axelsson, för att människors vardag ska fungera bättre. Därför riktar vi underhållet speciellt till just järnvägen i Stockholm för att det ska bli smidigare för människor och för att mammor och pappor ska veta när de kan hämta sina barn.

Anf. 386 CHRISTINA AXELSSON (s) replik:

Herr talman! Av de 1,2 miljarder som ministern skryter om går 70 procent till vägar och 30 procent till järnvägar. Jag frågar fortfarande: Varför delar man inte de 202 miljoner som man beräknar att intäkterna från trängselskatten ska bli under året mellan vägar och kollektivtrafik i Stockholm? Varför får inte kollektivtrafiken del av de pengarna?

Anf. 387 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c) replik:

Herr talman! För det första vill jag nog tillrättavisa Christina Axelsson även om det kanske känns lite oförskämt, men vi har kollektivtrafik även på väg. Och jag tror att vi har kollektivtrafik även på väg i Stockholm. Det är kanske dags att nyansera den bilden.

Inte desto mindre är det viktigt att se till att vi får bra väginfrastruktur i och omkring Stockholm. Det trodde jag att Socialdemokraterna var intresserade av, men uppenbarligen inte. Det kan väl Christina Axelsson meddela sina väljare i Stockholm.

Anf. 388 KARIN SVENSSON SMITH (mp) replik:

Herr talman! Några veckor innan budgeten skulle läggas fram lanserade fyra centerpartistiska ministrar en klimatmiljard på DN Debatt. Den sades vara till för att klimatanpassa städerna. Jag skulle vilja ställa det i relation till de 25 miljarder som Förbifart Stockholm kan tänkas kosta. Själva idén med förbifarten är ju att utvidga utrymmet för vägtrafik. Vi vet att 95 procent av trafiken i dag drivs med fossila drivmedel. Jag undrar hur 25 miljarder till Förbifart Stockholm, som kommer att öka klimattutsläppen, på något sätt kan kompenseras av att ni lägger 1 miljard till hållbara städer.

Jag har ytterligare en fråga. I hösten regeringsdeklaration står det att förorenaren ska betala och att den principen ska gälla regeringens klimatpolitik. Var finns då en avisering av förslaget om en kilometerskatt på lastbilar? Det är det transportslag som ökar sin klimatpåverkan allra mest.

Anf. 389 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c) replik:

Herr talman! Låt mig först säga att regeringen är för väginvesteringar och emot miljöutsläpp. Därför vidtar vi åtgärder för att skapa bättre väginfrastruktur och också för att fasa ut en gammal bilpark i Sverige. Jag tror att det är väldigt framgångsrikt. Det är så vi minskar koldioxidutsläppen.

Kilometerskatten ingår i ett uppdrag till Sika. Vi vill se hur en kilometerskatt slår regionalt och hur olika den kan slå mot svenskt näringsliv. Jag tror att det är något som också riksdagen är intresserad av att veta.

Anf. 390 KARIN SVENSSON SMITH (mp) replik:

Herr talman! Det är intressant att man byter bränslen. Men Vägverket, som är den myndighet som har huvudansvaret för miljöanpassningen av vägsektorn, säger att högst en femtedel av den oljereduktion som ska ske till 2020 i bästa fall kan ske med förnybara drivmedel. Resten måste ske genom att man går över till kollektivtrafik eller minskar resandet.

Allmänpolitisk debatt

Arbete och företagande

Del 2: Infrastruktur

Anf. 391 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c) replik:

Herr talman! Det är därför vi tar ett samlat grepp i den kommande infrastrukturpropositionen. Jag tror, precis som Karin Svensson Smith, att det är viktigt att vi tar klimatfrågan på allra största allvar och att Sverige tar sin del av detta ansvar. Det är också därför som vi har ett mycket tydligt fokus på att godstrafikflödena ska ha en miljösamt effektivitet och att alla godsslagen ska samarbeta med varandra.

Anf. 392 KRISTER ÖRNFJÄDER (s) replik:

Herr talman! Jag vill tacka statsrådet för att hon medverkar. Det är inte alla som gör det. Jag är väldigt tacksam för att hon är här så att vi kan få svar på några frågor. Jag är också väldigt tacksam för innehållet i det anförande som statsrådet höll. Det gav anledning till en del funderingar och också möjligheter att återkomma i en del ärenden. Man hinner ju inte kommentera allting på den här korta tiden.

Jag ska bara ta upp en sak. Statsrådet uppehöll sig vid att Socialdemokraterna hade antagit en långtidsplan för investeringar som det saknades pengar i. Det är riktigt. I slutändan saknas det pengar. Då frågar jag så här: När nu statsrådet ska presentera en ny plan i vår, kommer statsrådet att garantera att det under den planperioden alltid kommer att finnas pengar till alla de satsningar som man kommer att sätta upp i den planen?

Anf. 393 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c) replik:

Herr talman! Det skulle vara intressant att få en diskussion med Krister Örnfjäder om vilken kunskap Krister Örnfjäder själv hade om sin egen plan, som socialdemokratiska riksdagsledamöter åkte runt och var så stolta över och om det var så att man redan vid presentationen visste att den inte höll ekonomiskt. I så fall är det väldigt allvarligt.

Vad vi däremot gör är att vi försöker arbeta fram förslag i kommande proposition så att vi kan skapa bästa möjliga situation så att budget och planer håller samman.

Anf. 394 KRISTER ÖRNFJÄDER (s) replik:

Herr talman! Jag får tacka för icke-svaret!

Om jag är rätt underrättad har kostnadsfördyringarna när det gäller byggnationer av vägar bara under det sista året varit 17 procent. Det innebär att statsrådet, som då har förskjutit de planer som redan finns ett år, har fördyrat alla de projekt som redan finns inne i systemet med 17 procent. Det innebär att de 1,2 miljarderna långt ifrån kommer att räcka. De kommer inte ens att räcka till att betala denna kostnadsfördyring.

Jag ställer frågan igen: Garanterar statsrådet att pengarna kommer att finnas, eftersom man kritiserade den förra regeringen för att den inte kunde göra det?

Anf. 395 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c) replik:

Herr talman! Jag tycker nog att Krister Örnfjäder får ta allvarsamt på den kritiken eftersom det är flera delar som brister i planen vilka mycket

tydligt kan påvisas. Kostnadsfördyringar är bara en sak. Det finns icke finansierade delar. Det är vägprojekt som uppenbarligen har varit ofinansierade redan från början.

En stor del av dessa 1,2 miljarder har vi lagt på underhåll av väg och järnväg, det som den socialdemokratiska regeringen inte har valt att prioritera. Alltså kommer de inte att vara en del av finansieringen av bristerna i 2015 års plan.

Anf. 396 JAN ERICSON (m):

Herr talman! Den 5 oktober i år lämnade 18 västsvenska alliansriksdagsledamöter, bland annat undertecknad, gemensamt in en omfattande motion om behovet av utbyggd infrastruktur i Västra Götaland. Motionen är på hela tolv sidor och beskriver utmärkt alla de behov som finns av väg- och järnvägsinvesteringar i vårt område.

Samma dag lämnades säkert in minst ett tiotal likadana motioner från grupper av riksdagsledamöter i andra delar av Sverige. Dessa motioner innehåller också exempel på en mängd mycket angelägna investeringar. Runt om i hela Sverige finns många väldokumenterat samhällsekonomiskt lönsamma och miljömässigt lönsamma förslag på infrastrukturinvesteringar som skulle skapa tillväxt, jobb, bättre miljö och ökade skatteintäkter.

Hur mycket det skulle kosta att bygga bara de allra mest angelägna järnvägarna och vägarna i Sverige vet jag inte. Jag är inte säker på att någon i den här kammaren verkligen vill veta det heller. Men jag skulle gissa att det handlar om åtskilliga hundra miljarder kronor.

I dag finansieras i stort sett alla infrastrukturinvesteringar i Sverige med driftmedel och bokförs som en kostnad i statens budget det år som investeringen tas i bruk. Även om staten, precis som i årets budget, skjuter till extra miljardbelopp kommer budgetutrymmet aldrig att bli mer än en bråkdel av vad som krävs för alla de lönsamma investeringar som behövs runt om i landet, eftersom allt måste rymmas under utgiftstaket i statsbudgeten. Politiker och andra företrädare för olika landsdelar kommer att stånga sina pannor blodiga, uppvakta ministrar och argumentera för att få medel till just sina viktigaste projekt, vilket bara leder till att någon annan del av landet blir utan. Det är en hopplös kamp!

Herr talman! Vi slåss bokstavligt talat om smulor när vi i stället behöver en rejäl brödkaka att fördela.

Enligt dagens redovisningsprincip pressas alla större järnvägsinvesteringar och väginvesteringar alltså in i statsbudgeten. Det medför samtidigt att utrymmet för underhåll av befintlig infrastruktur begränsas. Problemen har accelererat under de senaste åren och resulterat i ett kraftigt eftersatt underhåll, vilket faktiskt kan ses som ren kapitalförstöring.

Situationen har inte blivit bättre av det jag pratade om förut, nämligen att såväl Banverket som Vägverket har påpekat att de inte ens fått tillräckligt med pengar till redan beslutade projekt. Den förra s-regeringen lovade glatt väg- och järnvägsprojekt utan att sätta av tillräckligt med pengar, och alliansregeringen övertog närmast ett stort, svart hål när det gäller infrastrukturen.

Principen att alla investeringar ska rymmas under utgiftstaket får till följd att samhällsekonomiskt lönsamma investeringar stoppas eller skjuts på framtiden. Och ju längre vi väljer att skjuta upp ett projekt, desto dy-

rare blir det också att färdigställa. Huvudproblemet är ju inte att Sverige har ont om pengar utan att det saknas utrymme för väg- och järnvägsinvesteringar under statens utgiftstak. Detta utgör ett direkt hinder för viktiga investeringar som kan öka tillväxten och förbättra statens skatteintäkter i framtiden.

Att kommuner och företag förskotterar pengar löser inte heller några problem när det gäller den slutliga finansieringen. Det bara skjuter upp problemen. Investeringarna måste ändå förr eller senare in i sin helhet under utgiftstaken. Förskotteringar är ingen patentlösning.

Herr talman! För att lösa det eftersatta underhållsbehovet och möjliggöra samhällsekonomiskt lönsamma infrastruktursatsningar behövs det ett ordentligt nytänkande. Ett alternativ till dagens system vore att bokföra nya större väg- och järnvägsprojekt som en investering snarare än att tvinga in dem under statens utgiftstak. Detta skulle i högre grad ge ökat budgetutrymme för underhåll och drift av befintliga vägar och järnvägar och också utrymme för investeringar i mindre vägar.

Med en ändrad redovisningsprincip skulle avskrivningar kunna ske under en längre tid. Kopplas avskrivningstiden dessutom till investeringens livslängd skulle avskrivningar kunna göras under många års tid, och därmed skulle den årliga kostnaden bli mycket låg. Större projekt som motorvägar och järnvägar kanske inte ens behöver skrivas av över huvud taget om bara underhållet sköts ordentligt eftersom den formen av investeringar inte tappar i värde med tiden utan bara blir dyrare att bygga ju längre man väntar.

Genom att ändra principen för hur infrastrukturinvesteringar bokförs skulle staten kunna fastställa en långsiktig investeringsram för en stabil och löpande utbyggnad av infrastrukturen. Det ger möjlighet att planera mer långsiktigt och förhindrar att staten medverkar till förstärkt obalans i byggkonjunkturen.

Genom att samtidigt decentralisera beslut om byggstarter med mera till län eller regioner skulle projektstarter kunna anpassas efter konjunktur och kostnadsnivå på den lokala marknaden.

Tillsammans med min moderata riksdagskollega Maria Plass har jag motionerat i den här frågan för att uppmuntra till ett helt nytt tankesätt kring infrastrukturen. Vi föreslår en analys av möjligheterna att ändra den rådande redovisningsprincipen för stora, framtida, samhällsekonomiskt lönsamma investeringar genom att lyfta bort dessa från statens budget och lägga dem utanför utgiftstaket. Samtidigt vill vi ha en diskussion om behovet av avskrivningar och avskrivningstidens längd för olika typer av investeringar.

Herr talman! Jag vet att många ledamöter i denna kammare, liksom ministern, är lika bekymrade som jag över att statens budget inte ger tillräckliga resurser för angelägna infrastrukturprojekt och aldrig kommer att göra det heller. Dagens system för finansiering fungerar inte och kommer aldrig att skapa de resurser som behövs. Det finns inga genvägar i denna fråga. Det krävs ett helt nytt alternativ till dagens system.

Vår motion ger en tänkbar lösning. Den som vill veta mer om vårt förslag rekommenderas att ta del av motionen på riksdagens hemsida. Numret är 2007/08:Fi250. Och när jag nu har chansen ska jag givetvis lämna över en kopia av motionen direkt till ministern!

Prot. 2007/08:12
18 oktober

Allmänpolitisk debatt

Arbete och företagande

Del 2: Infrastruktur

Anf. 397 CHRISTINA AXELSSON (s) replik:

Herr talman! Det är alltid intressant att höra på uppfinningsrikedom vad gäller hur man kan finansiera en väg. Jag vill fråga Jan Ericson om det här är Jan Ericsons idé, om det är Moderaternas idé eller om det är deras idé som nu sitter i regeringen. Det var min första fråga.

Min andra fråga handlar om demokrati. Vad tycker Jan Ericson om det? Om det är så att man har en folkomröstning i en fråga och folkomröstningen säger att man vill göra på ett visst sätt för att bygga mer vägar och för att ha en bra kollektivtrafik i en region, ska man då inte följa folkomröstningsresultatet?

Anf. 398 JAN ERICSON (m) replik:

Herr talman! Jag ska vara mycket tydlig och säga att det här är en enskild motion av två riksdagsledamöter. Det är givetvis vår idé och ingen annans.

Jag ser fram emot tuffa diskussioner med vår finansminister i denna fråga. Han kanske inte alls är på samma linje, men jag hoppas att detta ska starta en diskussion om hur man skulle kunna göra i stället.

När det gäller folkomröstning förstår jag att det syftas på folkomröstningen i Stockholm, en folkomröstning som jag inte följt på nära håll eftersom jag bor i Västsverige. Men vad jag förstått har resultatet av folkomröstningen kunnat tolkas på lite olika sätt. Dessutom har folk på olika ställen tyckt olika. Den lösning vi fattat beslut om i riksdagen är det som vi demokratiskt valt att göra. Det är en kompromiss mellan olika åsikter i frågan. Det tycker jag är demokrati.

Anf. 399 CHRISTINA AXELSSON (s) replik:

Herr talman! Vi får väl höra framöver om Jan Ericsons diskussioner med finansministern.

Jag vill fortsätta att tala om detta med demokrati, som jag som riksdagsledamot tycker är viktigt. Jag tycker att om man har en folkomröstning ska det vara upp till många att säga att man följer den. När Jan Ericson diskuterar med andra ministrar i regeringen kan han väl passa på att även diskutera demokratifrågor.

Anf. 400 JAN ERICSON (m) replik:

Herr talman! Jag har inte så mycket att tillägga om detta med demokratifrågor. Om man har folkomröstning i ett antal kommuner men inte i andra och sedan får olika resultat i olika kommuner som berörs av samma sak måste man hitta en kompromiss. Att hitta kompromisser mellan olika viljor är väl också demokrati.

Anf. 401 CHRISTER WINBÄCK (fp):

Herr talman! Redan de gamla fenicierna var ett stort handelsfolk vars infrastruktur visserligen till stor del var sjövägarna men som visste att använda dem för att utveckla handel och därmed välfärd för sitt folk.

Även i dag ställer näringsliv och rollen i transportsystemet tydliga krav på väl fungerande och kostnadseffektiva godsflöden. Dålig infrastruktur ligger ofta bakom en negativ investeringsvilja.

En viktig förutsättning för ökad tillväxt i landet är en god utbyggnad av infrastruktur av olika slag som kompletterar varandra. Vägar, järnvägar, sjöfart och flyg skapar möjligheter till handel och företagande som i sin tur ger arbeten. Arbetspendling ger möjligheter till en större arbetsmarknad, som i sin tur skapar bättre förutsättningar. Vi vet att vi i dag har en infrastruktur som på många ställen består av flaskhalsar som blockerar hållbar tillväxt.

Under lång tid har underhållet av vägar och järnvägar eftersatts. Detta vållar olyckor. Vi har onödigt höga siffror på svårt skadade och döda i trafiken. En inte ringa del av detta beror på vägars utformning – vägar som var dimensionerade för en annan omfattning av trafiken för många år sedan, vägar som på grund av dåligt underhåll lider av många brister. Vi har vägar i våra skogslän som i många veckor, ja ibland i månader, är avstängda på grund av tjälskador.

Tågtrafiken, som nämnts i dag, försenas ofta på grund av konkurrens om spår mellan fjärrgodståg och pendeltåg, vilket drabbar både enskilda och företag hårt.

En väl utbyggd infrastruktur sparar både miljö och människoliv.

Sverige behöver – och ska – satsa betydande belopp på utbyggnad och förbättring av transportinfrastrukturen. Regeringen har i olika sammanhang uttalat ett intresse för alternativa finansieringslösningar som ett sätt att tidigarelägga angelägna infrastrukturprojekt eller utöka investeringsvolymen. Det är lösningar som den tidigare regeringen varit rädd för att titta närmare på.

Det är en nödvändig uppgift att rätta till många års försummelser genom att fatta kloka beslut som samtidigt skapar möjligheter för ökad tillväxt, nya arbetstillfällen och en bättre miljö.

Vi behöver stora utbyggnader, och den modell man nu tittar på i Västra Götalandsregionen och i Region Skåne har fått ett erbjudande av regeringen att bidra med ett sammanhållet regionalt underlag för nästa planperiod. Att se helheten utifrån medborgarnas behov i stället för stuprörsaktiga planeringsmodeller kan bli en god modell för fler delar av landet.

Herr talman! Denna regering kommer att satsa mer på infrastruktur än någon annan regering. Nästa år satsas, som redan nämnts, 1,3 miljarder för att klara av det akuta underhållet. Väg- och järnvägsplanerna för kommande planperiod kommer i pengar räknat att ha ett långt större innehåll än tidigare tack vare den uppfinningsrikedom som innebär att man försöker se alternativa lösningar för att kunna klara av det som är nödvändigt att investera i. Totalt handlar det om betydande investeringar som behövs för att skapa en bättre framtid för dagens befolkning och för kommande generationer.

Historiskt sett blev fenicierna kända för att ha uppfunnit det semitiska alfabetet, föregångaren till vårt latinska, men de var också kända för att

ha varit framstående sjöfarare eftersom de kunde navigera efter stjärnorna på öppet hav. Polstjärnan kallas på vissa språk den feniciska stjärnan.

Låt vår ledstjärna vara en god infrastruktur i hela landet så att vi kan navigera säkert in i framtiden.

I detta anförande instämde Gunnar Andrén (fp).

Anf. 402 CHRISTINA AXELSSON (s) replik:

Herr talman! Christer Winbäck talar om alternativ finansiering. Då undrar jag vad det är för alternativ finansiering. Är det inte till syvende och sist skattebetalarna som kommer att betala, antingen skattebetalarna i denna generation eller skattebetalarna i en annan generation? Vad menar Christer Winbäck med alternativ finansiering?

Anf. 403 CHRISTER WINBÄCK (fp) replik:

Herr talman! Alternativ finansiering och olika modeller utvecklade vi i en debatt i kammaren för en tid sedan. Det finns många olika modeller. Det som är angeläget och ger samhällsekonomisk lönsamhet ska vi satsa pengar på så fort det någonsin är möjligt. Varje krona vi lägger på vägar får vi tillbaka i form av tillväxt. Den tillväxten ger mer inkomster i statskassan och till medborgarna.

Antingen det är dagens generation som betalar, eller BBB – barnbarnen betalar – som en del kallar det, är det ändå kommande generationer som kommer att dra nytta av de investeringar vi gör i ökad välfärd genom en god infrastruktur.

Anf. 404 CHRISTINA AXELSSON (s) replik:

Herr talman! Christer Winbäck är lika dålig på att svara som vår kära infrastrukturminister.

Vem är det som ska lägga upp pengarna? Var ska man låna? När det gäller de projekt som vi behöver bygga nu men för dagen inte har pengar till undrar jag om det inte är bättre att låna pengarna av oss själva i Riksgälden än att tro att man ska kunna låna billigare av det privata näringslivet.

Anf. 405 CHRISTER WINBÄCK (fp) replik:

Herr talman! Det handlar inte bara om att låna pengar till vägar. Det kan också gälla samarbete mellan företag och staten för att driva och underhålla vägar och vägavsnitt. Man måste se på totalbilden av vad det kostar att driva en väg. Det gäller både byggnation och underhåll under de många år som vägen kommer att finnas. Det handlar inte endast om själva byggnationen. Därför kan det finnas företagare och andra som har möjligheter att driva sådant på ett effektivare sätt än vad vi klarar av i dag. Därmed kan vi tjäna pengar på detta.

Anf. 406 KRISTER ÖRNFJÄDER (s) replik:

Herr talman! Jag håller med om mycket av det som Christer Winbäck säger.

I hans budskap fanns dock ett dolt budskap som jag skulle vilja ha lite mer information om. Han sade bland annat att det behöver satsas betydande belopp på infrastrukturen. Det håller jag med om. Vidare sade han att denna regering mer än någon annan regering kommer att satsa på infrastrukturen.

Därför undrar jag: Hur mycket mer än någon annan regering kommer man att satsa i den kommande infrastrukturpropositionen?

Eftersom Christer Winbäck sitter inne med den typen av information kunde det vara bra att få ta del av den så att man lite grann vet hur man ska resonera och argumentera i det fortsatta riksdagsarbetet.

Anf. 407 CHRISTER WINBÄCK (fp) replik:

Herr talman! Vi har för en stund sedan talat om de 1,3 miljarderna för kommande år. Det är en utökning för att klara det mest akuta underhållet. Vi har hört infrastrukturministern tala om den kommande planperioden. Vi har fått många försäkringar om vad som kommer framledes.

Jag kommer inte här och nu att på något sätt ange krontal, men genom de försäkringar vi fått av ministern känner jag mig fullt trygg och tillfreds med att vi kommer att göra betydande satsningar.

Anf. 408 KRISTER ÖRNFJÄDER (s) replik:

Herr talman! Det blev jag inte nöjd med.

De 1,3 miljarderna täcker inte de mest akuta behoven. Som jag tidigare nämnde i diskussion med statsrådet har man enligt uppgift fått ökade kostnader med 17 procent på bara ett år när det gäller infrastrukturen. Dessa 1,3 miljarder räcker ju inte. Visst är det en ambitionshöjning, men Christer Winbäck kan inte stå och hävda att de räcker till behoven.

Anf. 409 CHRISTER WINBÄCK (fp) replik:

Herr talman! Jag sade aldrig att de skulle täcka alla behov som finns. Vi har ett stort underhållsberg som ligger sedan lång tid tillbaka. I gamla budgetar handlar det om tiotals miljarder kronor. Vad vi nu gör är att klara det allra mest akuta.

Det finns mycket stora behov kvar att ordna. Jag känner mig fullt trygg med att vi kommer att jobba med de sakerna, men det gör vi inte på ett år.

Anf. 410 ANNELIE ENOCHSON (kd):

Herr talman! Vi lever i ett avlångt land och behöver därför infrastruktur som når dit där människor bor. Vi behöver fungerande järnvägar, vägar och flyg men även en sjöfart som kan frakta varor och människor runt vår långa kust. Tyvärr har vår infrastruktur inte hållit samma utbyggnadstakt och underhållsnivå som i våra omkringliggande länder i Europa.

Vi har ett bristande underhåll på ca 20 miljarder kronor när det gäller vägar. Järnvägarna har också en eftersläpning i underhåll på ungefär 70 miljarder. Denna underlåtenhet från den tidigare, socialdemokratiskt ledda regeringen drabbar både enskilda och företag hårt. Det är en svår men nödvändig uppgift att rätta till många års försummelser.

Det är därför glädjande att alliansregeringen nu satsar 385 miljoner kronor extra på drift och underhåll av vägar och 385 miljoner kronor extra på väginvesteringar. Sverige behöver sina vägar och måste också ta ett ansvar för att gjorda investeringar finns kvar för nästa generation. Underhåll är viktigt och jag hoppas att vi i kommande budgetar kan av-sätta liknande medel för detta. Det är också viktigt att befintlig järnväg underhålls, och där har regeringen satsat 330 miljoner kronor extra för drift och underhåll av järnvägar.

Behovet av omfattande satsningar på infrastrukturen gäller i hög grad för Göteborg och Västra Götaland. Investeringar i transportsystemet blir här samtidigt insatser för ökad tillväxt, nya arbetstillfällen och en bättre miljö. Vi behöver säkra en fortsatt god tillväxt genom att låta Göteborgs lokala arbetsmarknad växa geografiskt, i likhet med den regionförstoring som redan skett runt Stockholm och Malmö. Hindren i dagens infrastruktur i Västsverige måste undanröjas. Detta är en nationell angelägenhet.

Otillräckliga satsningar i Västra Götaland leder i värsta fall till en total kollaps i trafiksystemet, som drabbar hela landet. Infrastrukturen i länet är en flaskhals som blockerar hållbar tillväxt. Det går inte att i efterhand reparera skadan av uteblivna investeringar för en bättre framtid.

Herr talman! Nordens största hamn ligger på en ö, och denna ö heter Hisingen och ligger i Göteborg. Göteborgs hamn betjänar inte bara svensk utrikeshandel utan förmedlar även transporter till och från Norge, Finland och Baltikum. Hela 65 procent av den svenska containertrafiken går via Göteborgs hamn. All transport på järnväg till hamnen sker över en bro, Marieholmsbron, som har ett enda spår. Denna otillräckliga förbindelse agerar onödig korsett för Sveriges blodomlopp till världen. Göteborg klarar inte denna getingmidja.

Det är inte rimligt att Nordens största hamn ska vara så sårbar. Hamnen behöver ett dubbelspår över älven och det snabbt! I både Malmö och Stockholm har det skett en geografisk expansion av arbetstillfällen till följd av infrastruktursatsningar under samma tid som Göteborg fått stå tillbaka.

Med Volvo AB i spetsen rankas Västsverige bland de tre starkaste regionerna i världen när det gäller tung fordonsindustri. Volvo är också det företag som står för den i särklass högsta andelen av svensk export. Volvo AB och Volvo Cars ligger på samma ö som hamnen, nämligen Hisingen. Dit kommer transporter med lastbil från underleverantörerna, och alla ska de passera över någon av de tre broar som finns över Göta älv. De har alla tre brister i sitt underhåll och räcker inte till för trafikkapaciteten. Omfattande underhållsarbeten är planerade de närmaste tio åren vilket kommer att begränsa kapaciteten ytterligare.

Det är därför av största vikt att en ny älvförbindelse över Göta älv snarast byggs. Jag är glad över att alliansregeringen i budgeten satsar på att ta igen det eftersatta underhållet. Det är min förhoppning att man inte förbiser Göteborg denna gång, som tidigare regeringar har gjort, utan säkerställer att stadens trafikflöde kan dra jämna och djupa andetag – och det innan man får total hjärtinfarkt!

Anf. 411 CHRISTINA AXELSSON (s) replik:

Herr talman! Jag är glad över att Annelie Enochson är glad. Jag tycker om glada människor. Det är trevligt att höra om alla de satsningar som görs.

Jag tror att Annelie Enochson blir ännu gladare när jag kan tala om att vi socialdemokrater i vårt socialdemokratiska budgetalternativ har ytterligare pengar att fördela till vägar och järnvägar i hela Sverige. Jag blir också glad när Annelie Enochson säger att det har skett stora satsningar på infrastruktur i Stockholm och Malmö men dessvärre inte i Göteborg. Det är bra att någon säger att det ändå har skett något.

Annelie Enochson, du som vurmar för sjötrafiken, är det inte bra att vi nu också kan satsa och få mer gods på vattnet? Vi kan inte bygga vägar och järnvägar i hela landet för att forsla det gods som vi behöver.

Anf. 412 ANNELIE ENOCHSON (kd) replik:

Herr talman! Jag har suttit i riksdagen i sju år. Under den här tiden har jag sett hur mycket som har kommit till just den region som Christina Axelsson företräder. 117 miljarder var en siffra som sades i kammaren alldeles nyss. Jag vet inte om den är riktig eller inte, men jag vet att det satsas betydande belopp.

Låt mig bara nämna en sak som visar hur man satsar i Stockholmsregionen kontra Göteborg. Det finns ungefär 245 statliga verk och myndigheter i Sverige. 124 av dem ligger i Stockholm. 11 ligger i Uppsala, och räknar man in kranskommunerna blir det 139 + 11. Göteborg har fem statliga verk och myndigheter. Detta är en sak som inte alls har med infrastruktur att göra, men den visar hur man hela tiden förfördelar västra Sverige. Man satsar hårt på verk och myndigheter och på infrastruktur här uppe i Mälardalen. Vi i trafikutskottet har sett att man gör det också i Malmö. Men Göteborg kommer alltid på efterkälken.

Anf. 413 CHRISTINA AXELSSON (s) replik:

Herr talman! De allmänpolitiska debatterna blir alltid lite av hembygdens dag. Det är lovvärt att Annelie Enochson vurmar för sin hembygd, precis som jag naturligtvis vurmar för min.

Jag vill fortfarande höra med Annelie Enochson om inte detta med att forsla gods på vatten i kustnära sjöfart ändå kan vara en idé för att avlasta de knökfulla vägarna och järnvägarna runt om i vårt land?

Anf. 414 ANNELIE ENOCHSON (kd) replik:

Herr talman! Vi har korta repliktider, så man får prata fort.

Sjöfarten är en väldigt bra idé. Det vet Christina Axelsson att jag vurmar mycket för. Vänersjöfarten är väldigt viktig för hela den region som jag kommer från. Likadant är det med Mälartransporterna här. Självklart ska vi också tänka på dem, och det gör vi.

Anf. 415 KRISTER ÖRNFJÄDER (s):

Herr talman! Det jag här vill framföra skulle mycket väl ha kunnat hamna under den regionalpolitiska rubriken i morgondagens allmänpolitiska debatt. Att det blev under denna punkt är inte en tillfällighet utan ett resultat av var tonvikten i det jag vill säga kommer att ligga.

Den regionala utvecklingspolitiken ska bidra till att skapa en hållbar tillväxt i hela landet. Det ska vara väl fungerande och hållbara arbetsmarknadsregioner och en god servicenivå oavsett var man bor. En bra livsmiljö med ett brett utbud av social service, utbildning och kultur höjer allas livskvalitet och stärker regionernas attraktions- och tillväxtkraft.

Herr talman! Den regionala utvecklingspolitiken är mycket beroende av det som beslutas på andra politikområden, som utbildning, infrastruktur, forskning och utveckling. Därför tar vi socialdemokrater ett helhetsgrepp och genomför mycket stora satsningar på infrastruktur, utbildning och forskning. Vi föreslår därför strategiskt viktiga infrastrukturinvesteringar i järnvägar, vägar och bredband.

Företag måste snabbt och effektivt kunna leverera och kommunicera med sina kunder och leverantörer. Anställda måste på ett enkelt sätt kunna ta sig till och från arbetet. En väl utbyggd infrastruktur gör också att arbetspendlingen kan öka. Vi har därför frigjort medel till infrastruktursatsningar genom förtida amorteringar både i tilläggsbudgeten och i budgeten för 2008.

Herr talman! Det som jag här har redogjort för är inget resonemang som är taget ur luften. Det är synpunkter och erfarenheter som vi kan hitta överallt i hela Sverige. Jag kan som exempel peka på förhållandena i Kalmar län, som statsrådet Åsa Torstensson mycket väl känner igen efter de informationer som hon har fått bara de senaste månaderna om hur det ser ut där.

För Kalmar län har infrastrukturen en mycket stor betydelse. Senast den 4 oktober var regionförbundet hos statsrådet. Då pekade man på hur Kalmar län förändras i en positiv riktning.

Det finns ett kinesiskt handelscentrum och ett nytt Ikeavaruhus. Astrid Lindgrens värld bygger ut. Holiday Club miljardsatsar i Västervik. Man har Glasriket i ny tappning. Man har Sveriges största rockfestival. Det finns en besöksnäring som ger 3 miljarder. Det sker inkapsling av utbränt kärnbränsle. Man har Nordens största skogskombinat. Och det är 15 miljarder till ny vindkraft.

Listan kan som tur är göras ännu längre vad gäller positiva satsningar i Kalmar län. Men – och det är ett stort men – det behövs förutsättningar för att dessa satsningar ska lyckas. En av de viktigaste förutsättningarna är en bra infrastruktur.

På järnvägssidan måste Tjustbanan, Stångådalsbanan och Kust-till-kust-banan kraftigt förbättras och moderniseras. E 22:an från Trelleborg till Norrköping behöver stora investeringar. Hamnanläggningarna utvecklas, och flygplatserna ska finnas med i den fortsatta gemensamma infrastrukturen för flygets utveckling.

Herr talman! Kalmar län anser att läget är akut och att det är angeläget med snabba insatser. Därför är hela länet, både kommuner och näringsliv, berett att förskottera i storleksordningen 1 ½ till 2 ½ miljarder kronor för att dessa för Kalmar län och Sverige så nödvändiga investeringar ska komma till stånd snarast möjligt.

Jag vill avsluta mitt anförande som jag började. Den regionala utvecklingspolitiken ska bidra till att skapa en hållbar tillväxt i hela landet. Det ska vara väl fungerande och hållbara arbetsmarknadsregioner och en god servicenivå oavsett var man bor.

Herr talman! Jag vill tacka statsrådet för att hon har varit kvar. Jag räknar med att statsrådet Åsa Torstensson tar med sig vad jag har sagt när hon som högst politiskt ansvarig nu lägger fram ett nytt förslag till satsningar på infrastrukturen.

Anf. 416 ANNELIE ENOCHSON (kd) replik:

Herr talman! Om jag har förstått det rätt har Krister Örnfjäder suttit i trafikutskottet före den här mandatperioden. Det stämmer väl? Om han har det tänker jag nu ställa en fråga.

I årets s-budget har man sagt att man ska göra en extra amortering på 3 miljarder för att få loss 330 miljoner. Vi har gjort en på 10 miljarder, också för att få loss pengar. Det här är, tycker jag, en bra väg som man har gått.

Om jag har förstått det rätt är detta någonting som ni har börjat med i år. Och just eftersom du har suttit med innan vet du ju om ni har gjort sådana här amorteringar tidigare. Då är min fråga: Har man gjort detta tidigare? Och om man inte har gjort det tidigare undrar jag: Varför börjar man just i år med att göra sådana amorteringar när vi i alliansen gör detta? Är det för att man tycker att vårt förslag är så väldigt bra att man följer det? Eller är det några andra skäl till att man börjar just i år med att göra de här extra amorteringarna?

Anf. 417 KRISTER ÖRNFJÄDER (s) replik:

Herr talman! Orsaken borde egentligen Annelie Enochson mycket väl känna till. Det är först nu, de här åren, som vi har fått de ekonomiska utrymmena för att kunna göra extra amorteringar.

Vi hade alltså en period från 1994 fram till 2003 då vi jobbade med att få ordning på den svenska ekonomin. Det var först efter 2003 som utrymmet och överskotten började komma. Det är när överskotten uppstår som det också finns utrymme att göra extra betalningar. De andra pengarna har ju tidigare behövt användas till de löpande utgifterna och kostnaderna.

Anf. 418 ANNELIE ENOCHSON (kd) replik:

Herr talman! I så fall innebär det att man har haft den här möjligheten sedan 2003. Vi är nu inne på 2007. Så min fråga kvarstår: Varför har man inte gjort detta tidigare? Det har visat sig att det har varit en väldigt bra sak. Vi är i och för sig glada åt att vi har lärt s-delen av riksdagen att det här är en lösning för att få loss pengar för infrastrukturen. Ni har under ett antal år haft en likadan möjlighet att göra så.

Anf. 419 KRISTER ÖRNFJÄDER (s) replik:

Herr talman! I takt med att överskotten ökar kan man se vidare på kostnaderna för hela budgeten och alla dess olika ramar. Vi har alltså gjort en annan prioritering under tre år tidigare där vi har gått in och betalat till andra utgifter som vi har ansett vara minst lika angelägna. De har då fått förtur. Nu har vi alltså fått ett utrymme som vi har använt även till infrastrukturen.

Anf. 420 KARIN NILSSON (c) replik:

Herr talman! Krister Örnfjäder räknade upp mängder med regionala projekt i Kalmar. Det var rockfestival, och det var Astrid Lindgrens värld. Ja visst, Kinasatsningen är ny. Den kan ha kommit som en överraskning, kan jag tänka mig. Men allt det andra måste ha funnits i 10–20 år. Det var väldigt mycket som hade hänt i Kalmar och som verkade ha hänt det sista året.

Det förvånar mig mycket att det här behovet av infrastruktur har kommit så plötsligt. Det måste ha funnits tidigare. Annelie Enochson berörde också det. Hur kan det ha dykt upp så oväntat att allt måste ställas till rätta nu?

Jo, det kan möjligtvis bero på att det har fattats tidigare. Det är vi mycket väl medvetna om. Men här kommer man och tror att *en* del av Sverige ska ta hela den summa som finns när vi vet att alla behov i landet är gigantiska när de räknas samman.

Anf. 421 KRISTER ÖRNFJÄDER (s) replik:

Herr talman! Jag känner inte till att jag har sagt att det har dykt upp helt plötsligt. Karin Nilsson kan titta i protokollet. Jag använde inte de orden. Jag har det skriftligt här också. Det finns inte med.

Det här är alltså ett antal områden som har fått stå tillbaka under ett antal år, även under den socialdemokratiska regeringen. Jag gör ingen åtskillnad mellan om det sitter en borgerlig regering eller om det är en socialdemokratisk regering när jag står här i talarstolen och talar om vilka behov vi har i Kalmar län. Om Karin Nilsson tittar i handlingarna några år tillbaka kommer hon också att kunna märka det.

Den typ av diskussioner som jag för med Åsa Torstensson förde jag nästan varje vecka med tidigare kommunikationsministrar när de var socialdemokrater, men då gjorde jag det inte här i talarstolen. Då hade jag mycket närmare kontakt med dem. Men diskussionen om behovet av ökade satsningar på infrastruktur pågick hela tiden. Det är ingen hemlighet.

Anf. 422 KARIN NILSSON (c) replik:

Herr talman! Då får vi väl gemensamt hoppas på att den nya regeringen kommer att göra mer för infrastrukturen. Den förhoppningen har jag. Också en socialdemokratisk företrädare verkar ha den förhoppningen och hysa stor tilltro till den borgerliga regeringen. Det är ju härligt att vi kan ha den frågan gemensamt.

Anf. 423 KRISTER ÖRNFJÄDER (s) replik:

Herr talman! Det är väl ingen hemlighet att vi alltid hoppas att regeringar ska göra bra saker, oavsett vilken partifärg de har. Jag hoppas nu att Åsa Torstensson ska leverera, inte bara stå här uppe och tala vad som var dåligt med socialdemokratisk politik utan också tala om vad som sedan kommer att hända efter det.

Det var därför jag ställde frågan när Åsa Torstensson hade sitt anförande förut om hon kunde garantera det som hon anklagade de socialdemokratiska regeringarna för, om hon kunde vara bättre än vad de har varit. Men det ville hon inte svara på vid det tillfället. Jag hoppas att hon kan det.

Anf. 424 MARGARETA CEDERFELT (m) replik:

Herr talman! Krister Örnfjäder nämnde flera olika projekt just i Kalmar län som behöver genomföras och nämnde också att han tidigare har fört diskussioner med regeringen men att det inte görs nu eftersom vi har en borgerlig majoritet. Det jag tänker på spontant är att många av de behov som Krister Örnfjäder påtalade inte har tillgodosetts tidigare. Jag hoppas verkligen att en hel del av de projekt som Krister Örnfjäder vill genomföra kan genomföras under den borgerliga majoriteten.

Det som jag också kan se ett behov av som inte Krister Örnfjäder nämnde var de enskilda vägarna som tyvärr är ett oerhört eftersatt område. Jag skulle gärna vilja höra hur Krister Örnfjäder ser på dessa.

Anf. 425 KRISTER ÖRNFJÄDER (s) replik:

Herr talman! Jag har ingenting emot att enskilda vägar får ökade anslag, eftersom Kalmar län är ett av de län som har väldigt mycket enskilda vägar. Men vad jag har förstått har man i det här förslaget fått det som man vill ha från Vägverkets sida till de enskilda vägarna. Det är den information som jag har fått, så jag hoppas att det stämmer.

Vi har försökt från Kalmar läns sida att få gehör för våra synpunkter. När jag pratar om E 22:an till exempel hade vi nått en bit på väg ända tills den socialdemokratiska regeringen skulle rädda Trollhättan. Då försvann det ett antal objekt för att finansiera den investering som skulle ske där borta. Det var jättebra för Trollhättan, tråkigt för oss som jobbade för E 22:an.

Jag har under många år jobbat för ett antal olika projekt och lyckades, tyckte jag, att få pengar till något som heter Tjustbanan, 250 miljoner som skulle ha börjat användas nästa år. I den revidering som Åsa Torstensson nu har beställt är de borttagna. Jag hoppas att de kommer tillbaka.

Anf. 426 MARGARETA CEDERFELT (m) replik:

Herr talman! Från majoritetens sida kan vi inte lova något, Krister Örnfjäder, men att behoven är väldigt stora är klart. Krister Örnfjäder nämner Kalmar län. Jag kan nämna Motala, riksväg 50. Jag kan nämna Norrbotniabanan. Så det finns mycket kvar som den socialdemokratiska tidigare majoriteten har lämnat efter sig, och detta ska vi från alliansen nu göra vad vi kan för att tillgodose och se till att vi kan få verkligen hållbara transporter.

Anf. 427 KRISTER ÖRNFJÄDER (s) replik:

Herr talman! Så lät det inte, Margareta Cederfelt, innan valet. Det ska ni också få höra. Jag har samlat på mig en hel del material som gammal trafikpolitiker. Man skulle inte försöka att göra någonting, utan bara man vann valet skulle man leverera. Nu är det upp till bevis. Leverera det som ni sade innan valet!

Anf. 428 ELIZA ROSZKOWSKA ÖBERG (m):

Herr talman! Zombierna attackerar. Jag berättar inte om någon skräckfilm utan om ett problem som påverkar vår IT-säkerhet. En zombie är en dator som smittats av elak kod och blivit en så kallad kapad dator

som kan styras av en utomstående och användas för att skicka spam, sprida virus och utföra *phishing*, bedrägerier och identitetsstöld som till exempel stöld av kreditkortsnummer. Zombier kan kopplas i så kallade *botnets* som används bland annat för belastningsattacker mot webbsidor och servrar. I Sverige finns i dag ca 100 000 zombiedatorer, och antalet ökar dramatiskt.

I budgetpropositionen för 2008 kan man läsa att målet för IT-politiken framför allt är säkra kommunikationer. Det är viktigt att ständigt arbeta för bättre informationssäkerhet, både när det gäller kapade datorer hos enskilda användare och företag och när det gäller rikets säkerhet. Enskilda användare ansvarar själva för skyddet av sina datorer. De bör använda bra antispam- och antivirussydd. I dag skulle jag vilja ta upp den IT-säkerhet som berör våra myndigheter, regering och riksdag.

PTS, Post- och telestyrelsen, är den myndighet som främjar förebyggande åtgärder för att öka IT-säkerheten. Genom Sitic, Sveriges IT-incidentcentrum, övervakar PTS trafikflöden på nätet och kan informera staten, kommuner, landsting och näringslivet om sårbarheter och hot på Internet. Trots detta och det internationella samarbetet inom Enisa, den europeiska byrån för nät- och informationssäkerhet, har informationssäkerheten i den statliga förvaltningen bedömts av Riksrevisionen som bristande.

Våra myndigheter skyddar sig inte tillräckligt mot virusattacker. IT-system hänger sig, integritetskänsliga uppgifter kan röjas för obehöriga, och tillgängligheten till samhällsviktiga tjänster är otillräcklig. Till följd av sådana brister finns det risker för både den personliga integriteten och den nationella krishanteringen.

Under en terrorövning i Stockholm i april kraschade Krisberedskapsmyndighetens webbsida. Eftersom kraschen hände i ett tidigt skede fick den väldigt stora konsekvenser för övningen. Man kunde inte nå den viktiga information som fanns på webbsidan i den kritiska situationen.

Vi hör alltför ofta om olika IT-incidenter som attacker på webbhotell, hackade webbsidor, identitetsstöld och förfalskning av webbadresser som leder till att användare hamnar på fel webbplats. Förra året blev både regeringens och polisens webbsidor onåbara på grund av överbelastningsattacker. I början av oktober i år blev drygt 4 000 svenska webbsidor hackade, bland annat barnens favorit Bamse. Brottsligheten på webben ökar.

Herr talman! Jag välkomnar regeringens förslag i budgetpropositionen 2008 att Sitic förstärks så att dess verksamhet kan utökas från kontorstid till dygnet runt alla dagar i veckan. För hittills har Sitic övervakat säkerheten på Internet bara på vardagar och bara på kontorstid trots att attacker kan ske när som helst.

Men det krävs fler åtgärder. Den strategi som regeringen antog efter förslag från PTS i december 2006 för ett säkrare Internet måste bli verklig. Vi måste verka för ökad informationssäkerhet, stödja myndigheterna i deras arbete med säkerheten och även tydliggöra kraven. Myndigheterna måste ta IT-säkerhet på allvar. Bara med bra IT-säkerhet kan människor känna förtroende för tekniken, för myndigheter och för e-förvaltningen.

Anf. 429 CHRISTINA AXELSSON (s) replik:

Herr talman! Tack, Eliza Roszkowska Öberg för ditt inlägg! Det är oerhört viktiga frågor som du tar upp här om IT-säkerheten. Samtidigt finns det flera tusen i vårt land som skulle vara glada om de behövde vara oroliga, eftersom de inte har tillgång till Internet. Det fattas en bredbandsutbyggnad i hela landet.

Jag skulle vilja fråga Eliza Roszkowska Öberg: Vad har ni tänkt er att göra för det? Kanalisation, står det i budgetpropositionen. Det betyder att man gräver ned rör, och det är väl gott och väl. Men måste vi inte fortsätta med bredbandsutbyggnaden så alla får tillgång till Internet?

Anf. 430 ELIZA ROSZKOWSKA ÖBERG (m) replik:

Herr talman! Det stämmer. Regeringen har i budgetpropositionen för 2008 föreslagit ett nytt anslag för att främja utbyggnad av bredband genom samläggning och kanalisation, vilket betyder att kanalisation för bredband i form av till exempel tomrör grävs ned när elnät, fjärrvärme eller annan infrastruktur byggs ut. På så sätt får man en väldigt stor kostnadseffektivitet vad gäller grävkostnaderna. Det ger nya möjligheter för småorter och landsbygd. Till detta har avsatts 75 miljoner kronor.

En annan sak är att regeringen i juli i år tillsatte en utredning angående det förbrukade bredbandsstödet. Utredningen kommer också att ta upp om det är motiverat med det fortsatta statliga stödet för utbyggnad av nätet.

Anf. 431 CHRISTINA AXELSSON (s):

Herr talman! Men dessa tusentals personer blir ju inte hjälpta av tomma rör! De blir hjälpta av att verkligen få tillgång till bredband och Internet, och det är vi socialdemokrater som i den här budgeten med vårt förslag lägger till ytterligare 100 miljoner, förutom de 75 miljoner ni föreslår, för att just fortsätta utbyggnaden av bredband för alla i hela landet.

Anf. 432 ELIZA ROSZKOWSKA ÖBERG (m) replik:

Herr talman! Jag vill än en gång säga att utredningen är på gång, och då får vi ta ställning till om vi ska fortsätta med bredbandsstödet.

Samtidigt kan jag påpeka att täckningsgraden, alltså den andel av Sveriges befolkning som bor i områden som kan erbjudas bredband, enligt PTS är ca 97 procent.

Anf. 433 KARIN NILSSON (c):

Herr talman! Under mitt första år som riksdagsledamot har jag knappt kunnat besöka en enda sammankomst inom eller utanför partiet, med näringslivsföreträdare, med föreningar och organisationer eller folk som jag har stött på när jag har varit och handlat utan att det har väckts frågor om olika infrastrukturproblem.

Herr talman! Alla dessa brister har inte uppstått över en natt, men en del är relaterade till den värsta natten i mannaminne då stormen Gudrun drog över Småland. I Kronobergs län finns det fortfarande invånare som inte haft en fungerande eller tillförlitlig telefonförbindelse sedan den 8 januari 2005. Jag känner inte att vi kan lasta denna regering för det.

Det finns många som saknar tillgång till bredband och som inte ens har en vettig modemöverföring. Elförsörjningen är inte heller tillförlitlig. Minsta vindby orsakar strömavbrott även om Eon gör allt för att gräva ned sina ledningar så fort de hinner.

Detta ställer naturligtvis till problem för både enskilda och företagare. Att som företagare hålla i gång en produktion eller erbjuda sina tjänster till kunder är fullständigt omöjligt under sådana förhållanden. Vägarna har också fått ta mycket stryk av alla timmertransporter, och underhållet är långt ifrån tillräckligt.

Gudrun och även Per har varit väckarklockor inför framtida klimatrelaterade naturfenomen. Vi kan lätt konstatera att behovet av robusta, hållbara system som står pall för stormar, jordskred och översvämningar kommer att kräva ännu större delar av kommande budgetar. Dessutom kommer transporter att mer och mer tvingas över till mer klimatneutrala alternativ.

Herr talman! Jag kan, precis som andra tidigare i debatten, rada upp en mängd vägar och järnvägssträckor i min hemtrakt som behöver åtgärdas och som har behövt åtgärdas i många, många år. Det är inget unikt problem. Så ser det ut i hela landet. Jag lyssnade på hearingen som regionernas företrädare hade med infrastrukturministern den 4 oktober och som innehöll vittnesmål från hela landet. Dessutom besökte jag så sent som i går en konferens där Åsa Torstensson, generaldirektören för Banverket och företrädare för Vägverket påvisade de stora eftersatta behoven. Trafikutredaren Carl Cederschiöld beskrev behovet av infrastruktur-satsningar i Stockholmsregionen för att bygga bort flaskhalsar och trafikfaror. Behoven är gigantiska.

Herr talman! Jag kan bara beklaga och konstatera att den förra regeringens investeringsplaner innehöll en massa löften om upprustning och investeringar som inte var finansierade. Det handlar om objekt som hela tiden har skjutits på framtiden och som nu dessutom har fördyrats av kostnadsutvecklingen.

Inte ens med den infrastrukturmiljard som tillkommer i årets budget kommer vi att lyckas fylla upp den gamla ihåliga ramen så att alla vägar som figurerat tidigare i planerna kan komma med. Drift och underhåll på väg har ett eftersatt behov på runt 20 miljarder. Drift och underhåll på järnväg har ett behov som också motsvarar runt 20 miljarder. Bristerna i vägunderhåll innebär att man på många håll riskerar att närma sig nyinvesteringsnivå.

Det tråkiga är att vi inte kommer ifatt ekonomiskt hur vi än anstränger oss att åtgärda alla dessa försummade investeringar. Vi kommer inte ifatt behovet av åtgärder. Mycket av detta skulle ha gjorts för länge sedan, och även med en jättesatsning via statsbudgeten, alternativ finansiering och andra kreativa lösningar kan det ta uppemot 20 år att förverkliga riktigt stora infrastrukturprojekt, eftersom planeringsprocessen tar lång tid.

Herr talman! Det allra viktigaste för oss politiker just nu är att hitta kluriga och framkomliga sätt att finansiera det som måste göras. OPS-lösningar och förskottningar från kommuner och regioner i all ära, men det måste också till mer pengar till infrastruktur i regeringens budget. Den nya miljardsatsningen på infrastruktur i budgeten för 2008 skapades genom att man använde landets goda ekonomiska läge till att lyfta av en

del av Banverkets och Vägverkets skuldbörda i statsskulden och därigenom frigöra investeringsutrymme. Kan vi på det sättet fortsätta att använda pengar från till exempel försäljningen av statliga bolag till att lyfta av Banverkets och Vägverkets skuldbörda och därmed skapa utrymme för nya satsningar och ett bättre underhåll av vägar och järnvägar ska vi givetvis pröva det fler gånger.

Min sammanfattning blir därför att oändligt stora behov av satsningar inom infrastruktur måste tillgodoses. Vi har brist på tid, och vi har brist på pengar. Vi måste alla hjälpas åt att ta ansvar för att skapa det ekonomiska utrymmet och utveckla långsiktiga och hållbara planer för att lyckas med detta.

Anf. 434 CHRISTINA AXELSSON (s) replik:

Herr talman! Jag undrar om de företagare som Karin Nilsson pratade om och som inte har tillgång till Internet och annat är betjänta av de tomma rör som Karin Nilssons partikamrat Åsa Torstensson föreslår i årets budget. Är det vad man behöver – kanalisation?

Jag vill också fråga om klimatet och transporterens påverkan. Det är till stor del utsläpp av växthusgaser från transporter som gör att vi får ett förändrat klimat. Vore det inte ganska smart att satsa mer på kollektivtrafik så att inte var och en behöver åka i sin bil utan kan åka klimatsmart och kollektivt tillsammans?

Anf. 435 KARIN NILSSON (c) replik:

Herr talman! Jag tackar Christina Axelsson för frågorna. Jag tror inte att vi pratar om exakt samma människor. Jag pratar om människor på landsbygden. De kommer inte att beröras av kanalisation av rör, för det är ingen som gräver längs dessa sträckor. Ingen kollektivtrafik kommer heller att åka runt i varenda liten by, i varenda krök och vägsväng.

Jag bor i en kommun där hela landsbygden fortfarande lever. Där bor familjer med barn, där bor gamla, där bor folk av alla slag som är beroende av att ta sig fram. Där har vägarna betydelse.

Det jag pratar om här är också en försummelse av saker som borde ha varit gjorda. Vi har haft problemen sedan den 8 januari 2005. Det är inga nya problem. Det är problem som vi givetvis måste ta hand om ganska omgående. Jag hoppas mycket på att den nya regeringen också kommer att göra det, men jag har definitivt inte haft tilltro till den förra regeringen.

Anf. 436 CHRISTINA AXELSSON (s) replik:

Herr talman! Vem man tror mest på kan man fundera över. Men jag undrar i alla fall, Karin Nilsson, över det här med att tro på den nya regeringen. Varför har man då inte gjort något för att förbättra dessa vägar sedan den 18 september i fjol? Nu har man haft ett helt år på sig. Vad gör man åt klimatfrågan? Jag säger som barnen: Och?

Anf. 437 KARIN NILSSON (c) replik:

Herr talman! Det är ju bra då att inte jag också säger "Och!" och alltså inte bryr mig. Jag bryr mig definitivt om detta.

Klimatfrågan är viktig, men för att vi ska kunna ta oss mellan hem och jobb, hem och butiker, hem och den service som vi behöver krävs fortfarande vägar. Jag skulle önska att det vid varje tillfälle jag skulle behöva åka någonstans kom en buss inom en kvart, en halvtimme eller en timme. Men det gör det inte för de flesta som har flera mil till sina tätorter. Och jag vill givetvis att de ska få bo kvar där de bor.

Anf. 438 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (s) replik:

Herr talman! Jag hade tänkt inleda med att berömma Karin Nilsson utifrån att hon tar upp de problem som vi fortfarande har i Kronobergs län efter stormen Gudrun och som har förlängts ännu mer efter stormen Per. Men det gör mig lite orolig när Karin säger att hon inte har någon tilltro till den förra regeringen, den socialdemokratiska. Det var ändå så att det efter stormen Gudrun vidtogs vissa åtgärder, och vissa pengar kom specifikt till länet utifrån det som hade hänt. I det perspektivet tänker jag främst på våra vägar och det slitage som ingen socialdemokratisk regering i världen kan ställas till ansvar för utifrån vad som har hänt sedan stormen Gudrun med alla de transporter som sedan har gått.

Men det vi kanske skulle kunna vara överens om är att vi tillsammans skulle kunna driva frågan att få pengar till att förbättra vägarna efter det slitage som vi i dag har i Kronobergs län sedan alla tunga transporter har gått med virke.

Anf. 439 KARIN NILSSON (c) replik:

Herr talman! Att göra någonting tillsammans var just vad jag avslutade mitt anförande med. Det är ett gemensamt ansvar att skapa de här förutsättningarna och det ekonomiska utrymmet samt att se till att vi får långsiktiga, hållbara planer som är finansierade.

Det har snart gått tre år sedan den 8 januari 2005. Det har hänt för lite. Jag har vid flera tillfällen försökt använda den position jag har som riksdagsledamot för att bearbeta både Eon och Telia, och det gör jag fortfarande.

Jag vet att mycket gjordes efter stormen vad gäller vägar, men det fattas oerhört mycket. Och det fattas inte bara hemma, som jag sade i mitt inledningsanförande, det fattas över hela landet.

Anf. 440 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (s) replik:

Herr talman! Det är bra att Karin Nilsson erkänner att det faktiskt har gjorts mycket efter stormen Gudrun.

Någonting annat som vi också har ett gemensamt intresse för är det som handlar om avbrotten i telefonförbindelserna, som fortfarande är ett stort bekymmer. I dag har vi ett avbrottssystem vad gäller ersättning till konsument när det är elavbrott. Det skulle kanske vara läge att genomföra ett liknande system när det gäller teleavbrott för att få till stånd att det åtgärdas snabbare och inte drar ut på tiden som i dag när människor fortfarande är utan telefon.

Skulle Karin Nilsson vara beredd att ställa upp på att driva en sådan fråga?

Anf. 441 KARIN NILSSON (c) replik:

Herr talman! Jag har funderat mycket över den frågan, Carina, men jag har faktiskt inte ställt mig bakom den i det här läget. Jag känner att de allra mest sårbara är de som i dag är beroende av något man kallar fast mobil. Kunderna i vårt län är försökskaniner för någonting som hittills inte har visat sig fungera till fullo. De som trots allt har en telefonråd som är hopknuten och hopknuten har i dag större förutsättningar att få telefonen att fungera.

Anf. 442 EVA-LENA JANSSON (s) replik:

Herr talman! Jag skulle vilja ställa en fråga till Karin Nilsson med anledning av hennes synpunkter på utbyggnaden av bredbandet. Hur ser du på utförsäljningen av Telia Sonera som faktiskt kan stoppa den fortsatta utbyggnaden av bredbandet?

Fråga nr 2: Hur tror du att säkerheten kring IT och telefoni kan påverkas om Telia Soneras kopparnät säljs ut till ryska oligarker?

Anf. 443 KARIN NILSSON (c) replik:

Herr talman! Till att börja med skulle jag vilja byta ord. Jag tycker inte att vi pratar om någon utförsäljning av Telia. Vi pratar om en försäljning. Det är ingen realisation vi tänker bedriva när vi pratar om att sälja de statliga bolagen.

Dessutom har jag själv förespråkat att vi ska frigöra nätet från Telia Sonera, därför att jag anser att vi måste ha mycket friare konkurrens i de ledningar och nät som finns och skapa större förutsättningar för att fler ska kunna nyttja dem på ett mycket effektivare sätt och att marknaden ska kunna ta del av nätet på lika villkor. Nu är vi framme vid det, och det är jag jättetacksam för.

Vem köparen är eller vilka särskilda undantag man måste göra för att ta hänsyn till delar av trafiken tror jag får bli en senare fråga. Men jag ser väldigt positivt på att man faktiskt skiljer på nätet och operatörsuppdraget.

Anf. 444 EVA-LENA JANSSON (s) replik:

Herr talman! Det är inte jag som har påstått att det är en utförsäljning, det var tvärtom ekonomijournalister som i våras talade om att det var en utförsäljning när det gällde realisationen av aktierna i Telia Sonera.

Utförsäljningen av kopparnätet har faktiskt Försvarsmakten invänt kritiskt mot och talat om att det kan påverka säkerheten. Det är därför jag undrar hur Karin Nilsson ställer sig till just säkerhetsaspekten om Telia Soneras kopparnät skulle säljas ut till ryska oligarker.

Anf. 445 KARIN NILSSON (c) replik:

Herr talman! Min högst personliga önskan när det gäller nätet är att det stannar men att Telias operativa del kan säljas. Jag skulle gärna vilja se dem åtskilda och att det finns ett samhällsansvar när det gäller själva nätet. Men det är en fråga som jag inte är säker på är helt mogen på regeringens beslutsnivå än. För mig skulle det vara mycket önskvärt. Jag vill se en solidarisk lösning så att hela landet ska omfattas av något fungerande nätsystem som sedan alla kan vara operatörer på.

Anf. 446 KRISTER ÖRNFJÄDER (s) replik:

Herr talman! Jag vill prata om utförsäljningen och att man skulle använda pengarna till att investera i vägar och järnvägar. Tycker verkligen Karin Nilsson att det är en speciellt klok idé att sälja ut av vår gemensamma förmögenhet som ger en stadig inkomst och använda försäljningsinkomsterna till att bygga vägar? Vore det inte bättre i så fall att man såg till att ha företaget kvar och både kunna använda avkastningen och behålla värdeökningen under tiden. Vore inte det en bättre lösning?

Jag kan förstå att Karin Nilsson har den här lösningen utifrån den borgerliga politiken, där man säljer till ett underpris och använder inkomsterna till att sänka skatterna för dem som har de högsta inkomsterna. Ur den utgångspunkten är det mycket klokt. Men om vi pratar om kapitalinvesteringar verkar det vara en mycket dålig affär.

Anf. 447 KARIN NILSSON (c) replik:

Herr talman! Det är roligt att vi inte är överens om allt, och det är vi definitivt inte i denna fråga. Jag pratar fortfarande om försäljning av bolag, och jag tycker alltså att det är en mycket klok idé. Kan vi betala vår statskuld, som belastar vår budget oerhört mycket varje år, och därigenom frigöra kapital till infrastruktur får vi också fart på de olika regionala delarna av landet. Vi kan öka tillväxten. Vi kan öka möjligheterna att arbetspendla. Vi får väldigt många fler som kan komma i arbete den vägen också.

Det är definitivt en arbetsmarknadsåtgärd att få till bra vägar och bra kollektivtrafik. Jag tycker absolut att det är en bra satsning att låta dem som är bra på att sköta näringsverksamhet få göra detta och att samhällets kollektiv har nytta av de pengarna genom att de investeras och sätter fart på hela landet.

Anf. 448 KRISTER ÖRNFJÄDER (s) replik:

Herr talman! Nu hänger inte resonemanget ihop. Så fungerar det redan i dag genom att man får en hög avkastning av kapitalet. Genom att man äger företagen kan man använda den avkastningen till att göra precis de grejer som Karin Nilsson ger uttryck för. Det behöver man inte sälja företagen för. Man kan undra om Karin Nilsson gör detsamma i sin privatekonomi. Säljer hon sitt hus och flyttar in på hotell och bor där? Det är ungefär samma ekonomiska effekt.

Anf. 449 KARIN NILSSON (c) replik:

Herr talman! Det var en mycket märklig liknelse. Att få andra företag att komma i gång och utvecklas, att dessa företag får tillgång till arbetskraft som har pendlingsförutsättningar genom bättre infrastruktur och bättre vägar ger en skjuts åt samhället som i sin tur också kan generera skattekonor och inkomster i regionerna. Det gör att man kan utveckla företagen och hela orter på ett helt annat vis än med den struktur vi har haft på de små orterna den senaste tiden när människor har flyttat från orterna på grund av att vi har haft en otroligt dålig infrastruktur.

Allmänpolitisk debatt

Arbete och företagande

Del 3: Näringspolitik

Anf. 450 THOMAS ÖSTROS (s):

Herr talman! Låt mig för en gångs skull börja mitt anförande med att säga att det finns en reform som är värd en eloge, initierad av Moderaterna under det senaste året, nämligen den stora kaffereformen som talmanen har genomfört. Vid en så här sen timme är det en stimulans för oss alla.

Det går bra för Sverige. Det gläder mig mycket. Nyföretagandet stiger. De senaste åren har vi år för år fått se mycket kraftiga ökningar i nyföretagandet. Det tyder på en attitydförändring och en vilja att starta företag som är mycket bra för Sverige. Det senaste helåret som har mätts är 2006 – vårt sista regeringsår. Då slogs ännu ett rekord i nyföretagandet. Åtta av tio nystartade företag fanns i tjänstesektorn. Det är en tjänstesektor som växer så det knakar. Det gläder mig att nyföretagandet fortsätter att öka också i år.

Sysselsättningen ökar kraftigt. Det sista året under vår mandatperiod ökade sysselsättningen med 93 000 utan att vi behövde sänka a-kassan eller fördjupa orättvisor i Sverige. Det kommer sig av att människor investerar, konsumerar och fattar beslut för framtiden, som leder till att människor får jobb. Det gläder mig oerhört mycket att den utvecklingen fortsätter också i år.

Under kvällens debatt har det ett antal gånger hävdats från borgerliga ledamöter att Konjunkturinstitutet, som är en viktig statlig myndighet när det gäller ekonomisk kunskap, säger att de jobb som har kommit i år beror på regeringen. Ibland säger man att en tredjedel av jobben som har kommit i år beror på regeringen. Konjunkturinstitutet säger alls inget sådant. Inga ledande ekonomer säger något sådant. Alla säger det självklara, nämligen att de jobb som nu kommer beror på den konjunkturutveckling där grunden har lagts under många år av hårt arbete att hålla ordning och reda i ekonomin och satsa på konkurrenskraft.

Strukturreformerna som ni föreslår och genomför, till exempel att sänka a-kassan, är sådant som efter några år medverkar till att en låglönesmarknad växer fram. Men det tar sin tid. Den vägen har ni inlett. Det bekymrar mig.

Vi ser också att produktiviteten i svenskt näringsliv har gått ned kraftigt den senaste tiden. Då bekymrar det mig att vi har en regering som nu förändrar fokus kraftigt i näringspolitiken. Det är från en näringspolitik som handlar om att kunskap, kompetens, innovationer, nya produkter, nya tjänster och internationell konkurrenskraft är vägen framåt till en näringspolitik som använder verktygen för att försöka subventionera fram ett näringsliv som har svårt att klara konkurrensen på lika villkor med andra delar av näringslivet. I ett läge när produktiviteten i Sveriges näringsliv minskar skiftar politiken fokus och subventionerar fram nya branscher i Sverige.

Jag tror inte att det här är en särskilt slug politik. Jag tycker att vi ska använda den här goda tiden till att stärka de delar av svenskt näringsliv som har de stora framtidsutsikterna – i tjänstesektorn och i varuproducerande sektor. Då ska vi satsa på forskning och utveckling och stimulera småföretagen, som investerar för lite i forskning och utveckling i dag. De har för kläna ekonomiska resurser för det. Men tillsammans med staten,

till exempel Forska och väx som Vinnova driver, kan vi få fler småföretag att utveckla sina varor och tjänster, anställa fler och klara konkurrenskraften. Vi vill fördubbla satsningen på forskning och utveckling för småföretag.

Vi vill stärka kommersialiseringen av den forskning och de innovationer som kommer från universitet och högskolor. Vi satsar nya resurser på det. Vi satsar på nya innovationslån för att uppfinnare och innovatörer ska ha chansen att starta en verksamhet, driva den vidare, anställa sin första och sälja sina varor och tjänster. Vi vill satsa på riskkapital – riktat inte minst mot våra fina miljöteknikföretag. De kommer att vara mycket av framtiden i vårt svenska näringsliv.

Jag tror att trygghet också är en viktig entreprenörsfråga. Sista året i vårt regeringsarbete inledde vi en stor översyn av trygghetssystemen. Vi tror att det är viktigt för dem som vill ta steget till att bli företagare att känna att trygghetssystemen fungerar även för dem. Utredaren fick kicken av den nya regeringen. Tio månader har gått, och ingenting har gjorts för att öka tryggheten för småföretagare.

Vi tror på enklare regler och bättre service till småföretagen. Jag är glad att regeringen har tagit över vårt system att mäta och följa, att sätta upp skarpa mål för hur mycket regelverket ska underlätta för företagen. Problemet är att regeringen samtidigt försvårar och krånglar till det för företagen.

Vi vill stärka småföretagens möjligheter till export. Inte minst den svenska livaktiga tjänstesektorn kan bli vår främsta exportindustri i framtiden. Men då måste de som kan hjälpa till med exporten finnas ute bland företagarna, ute i varje län, via Exportrådet eller Invest in Sweden Agency. Vi satsar 220 miljoner kronor mer än regeringen på exportfrämjande för småföretagen. Regeringen skär ned.

Det mest oroväckande är detta schabbel med avgifter och skatter som regeringen har satt i gång. När man den 1 januari höjer arbetsgivaravgifterna för miljöteknikföretaget, reklamfirman, hotellet och elinstallationsbolaget men sänker dem för vissa restaurangtyper skapas ett krångel och ett regelverk som aldrig kommer att vara hållbart. Det är en omodern näringspolitik som regeringen står för.
(Applåder)

Anf. 451 ANDREAS NORLÉN (m) replik:

Herr talman! Jag har två frågor till Thomas Östros.

Min första fråga gäller ett pressmeddelande från Konjunkturinstitutet – apropå KI:s bedömning av effekterna av regeringens jobbpolitik. Det framgår att det blir totalt 220 000 nya jobb från 2006 till 2010. På sikt höjer regeringens arbetsutbudsstimulerande politik varaktigt sysselsättningen med drygt 70 000 personer från 2006 till 2010.

Har Thomas Östros någon annan åsikt än jag i fråga om 70 000 är ungefär en tredjedel av 220 000?

Den andra frågan gäller arbetsgivaravgifterna. Thomas Östros har snöat in på de 3 550 kronorna i månaden, som gäller generellt för alla företag – från Volvo till det lilla enmansföretaget. Tycker Östros att det är en bra och träffsäker politik?

Anf. 452 THOMAS ÖSTROS (s) replik:

Herr talman! Det är viktigt att ni håller tungan rätt i mun när ni använder er av ekonomers resonemang och prognoser. Här i kammaren har påståtts att de jobb som har kommit i år kommer ur regeringens politik med sänkt a-kassa och annat. Man säger att Konjunkturinstitutet säger att det är så.

Sedan läser du upp ett pressmeddelande som visar precis vad det handlar om. Konjunkturinstitutet talar om att det på sikt kan hända något. Det är inte konstigt. Avskaffa a-kassan så ska ni få se. Det är klart att det kommer att innebära att arbetslösheten minskar eftersom folk får ta jobb till låga inkomster för att över huvud taget överleva. Det är viktigt.

Påstå icke att sysselsättningsökningen i år kommer av er politik. Då får ni med osanning – om ni ska hänvisa till Konjunkturinstitutet.

Vad är det för poäng med att höja arbetsgivaravgiften med 38 000 kronor för det lilla familjehotellet och sänka den för restaurangen bredvid? Vad är idén med detta? Förklara det för mig!

Anf. 453 ANDREAS NORLÉN (m) replik:

Herr talman! Poängen är givetvis den uppenbara, nämligen att om pengarna smetas ut över alla företag, stora och små, får man ingen träffsäker politik. Om man däremot satsar pengarna på en rejäl sänkning av arbetsgivaravgifterna i de branscher där det verkligen ger effekt får man en påtaglig sysselsättningshöjande effekt.

När det gäller statistiken avser KI:s bedömning 2006–2010. Nu har vi 2007 som nästan är slut. Det torde vara två år som man kan se en effekt av.

Anf. 454 THOMAS ÖSTROS (s) replik:

Herr talman! Det här blir viktigt. Ta reda på vad KI säger! Far icke med osanning om dessa viktiga frågor! När KI får frågan säger man att man inte kan belägga någon effekt av regeringens politik på sysselsättningen detta år. Det är farliga vägar att börja hymla med vad statliga experter säger på ekonomiområdet.

Vad är det som säger att det blir en sysselsättningseffekt av att höja för hotelllets soverksamhet och hotellstäderna men sänka när man går ned för trappen till restaurangverksamheten? Det är så stolligt att ni inte tror på det själva.

Anf. 455 GUNNAR ANDRÉN (fp) replik:

Herr talman! Det har runnit mycket vatten runt Helgeandsholmen sedan förre finansministern Bosse Ringholm skrev sin skrift i Verdandi-serien om att förstatliga affärsbankerna. Det är ett betydande ideologiskt skifte som har skett sedan dess. Det har skett ett något mindre sedan Björn Rosengren åkte land och rike runt.

När man tittar på företagsamheten måste man ha två andra saker i minnet. Köpkraften håller helt plötsligt på att öka väldigt kraftigt. Så är det absolut. Det spelar väldigt stor roll. Jobbskatteavdraget spelar därför en roll också för småföretagsamheten. Sysselsättningen har också gått upp. Det spelar också en roll för företagsamheten.

Är förra statsrådet Östros bekymrad eller inte bekymrad över att köpkraften ökar med de 60 miljarder som nu går till skattesänkningar? Är det bra eller dåligt för företagsamheten?

Prot. 2007/08:12
18 oktober

Allmänpolitisk debatt

Arbete och företagande

Del 3: Näringspolitik

Anf. 456 THOMAS ÖSTROS (s) replik:

Herr talman! Jag tror inte att Gunnar Andrén menar att en högerledd regering generellt sett vill bedriva en mer expansiv och mer efterfrågestimulerande politik än en socialdemokratisk. Det brukar inte låta så när man lyssnar på Anders Borg.

Köpkraften blir liknande med våra olika ekonomiska alternativ. Det gäller att se till att föra en ansvarsfull ekonomisk politik så att man inte överhettar.

Att sänkt a-kassa på sikt leder till lönepress och att vi får en utveckling av låglönebranscher är det enda röret från era beslut till en sysselsättningseffekt. Det dröjer innan det kommer.

Får ni fortsätta detta blir det en stor omvandling av svensk ekonomi. Det går från hög produktivitet, konkurrenskraft, framgångar på exportmarknaderna och växande tjänstesektorer som klarar av att ge rimliga löner till människor till att stimulera fram med piska och skattesubventioner en sektor som annars inte skulle klara konkurrensen. Är det bra näringspolitik?

Anf. 457 GUNNAR ANDRÉN (fp) replik:

Herr talman! Det är intressanta besked man får här. Det ska föras en ansvarsfull ekonomisk politik. Men inom ramen för detta kan man stimulera köpkraft och framför allt stimulera sysselsättningen. Där skiljer sig den politik som förs nu mot den som fördes tidigare.

Jag vill under mina sista sekunders talartid säga en sak till. Det är verkligen så att Socialdemokraterna vill sänka en skatt, nämligen lotteriskatten. Det vill inte den nuvarande regeringen. Det står ni ensamma för. Jag tror inte att det blir något med det heller.

Anf. 458 THOMAS ÖSTROS (s) replik:

Herr talman! Se på vår budgetmotion så får du se att vi säger blankt nej till er höjning av arbetsgivaravgiften för småföretag från den 1 januari. Vi tror att det är väldigt olyckligt att göra på det sättet.

Det expansiva miljöteknikföretaget, den intressanta reklamfirman eller andra delar av en växande tjänstesektor ska få ökade kostnader för att storföretag som McDonalds ska få några hundra miljoner kronor i skattelättnader att lägga till vinsten. Det ger ingen sysselsättningseffekt. Det ger en snedvridning av ekonomin.

Anf. 459 KENT PERSSON (v):

Herr talman! Sverige är i dag ett extremt exportberoende land. Att vi är det beror på att vi har lyckats utveckla företagsamhet i Sverige som klarar sig på den hårda internationella marknaden. Men det är inte för alltid givet att det kommer att bli så fortsättningsvis. Det har sin grund i den näringspolitik som förts i Sverige genom historien. Jag tänker tala lite om grundförutsättningarna som jag tycker behövs för att vi också fortsättningsvis ska lyckas på den internationella marknaden.

De statliga företagen har historiskt spelat en viktig roll som välståndsskapare och motor för utvecklingen av Sveriges näringsliv. Utan den aktiva samverkan mellan stat och näringsliv hade vi inte haft så många och konkurrenskraftiga företag som vi har i dag.

Historiskt har staten varit en viktig och i många fall helt dominerande risktagare i blivande framtidsbranscher genom myndigheter och statliga företag i form av teknikutvecklare och kvalificerad beställare. Det har därigenom medverkat till uppbyggnad av dagens näringsliv.

Ett givet exempel är samverkan mellan Ericsson och Televerket. Vi ska heller inte förglömma SJ:s eller Vattenfalls betydelse för Asea. Det har haft en avgörande roll för en teknisk och industriell utveckling i Sverige. Mot den bakgrunden är det därför vansinnigt att sälja ut statliga företag.

Det är också viktigt att Sverige som ett litet land även i framtiden kan vara med och utveckla ny teknik inom centrala tillväxtområden. Det gäller inte minst inom energi- och miljöteknikområdet. Då är tillgång av riskkapital av avgörande betydelse. Frågan är vem som ska stå för riskkapitalet.

Vi kan konstatera att medan näringsministern levererar förmaningar till svenska riskkapitalister via konferenser och intervjuer dammsugs Sverige på energi- och miljöteknikföretag av amerikanska riskkapitalister.

Mot den bakgrunden måste vi på allvar diskutera formerna för ett nytt statligt riskkapitalbolag som kan ta risker och långsiktigt ansvar för samhällsbyggande. Det är risker och ansvar som banker eller företag inte vill eller kan åta sig.

Forskning och utveckling är i det fallet två av de viktigaste faktorerna för att skapa arbetstillfällen och tillväxt i Sverige. Det behövs ökade resurser för forskning och utveckling från tillämpad forskning till motiverad forskning och utveckling av produkter och tjänster.

Den behovsmotiverade forskningen och utvecklingen har tyvärr fått stå tillbaka för grundforskningen. Det har inneburit att avkastningen på satsade forskningsmedel har varit extremt låg.

Man kan ta några exempel på vilken betydelse samverkan har mellan forskning och utveckling och de företag vi har.

Vi kan titta på Luleå tekniska högskola och den betydelse det har för LKAB. Det är allvarligt att vi i den proposition vi nu har på våra bord ser att det blir minskade anslag till våra högskolor. Det är synnerligen allvarligt med tanke på den forskning och utveckling som är så viktig för våra företag.

Det blir alltmer uppenbart att kommersiella framgångar sällan föds genom enbart forskningsinsatser på högskolan utan allt oftare genom människor med nära relationer till marknadens problem.

Idéer för kommersialisering kräver allt oftare kvalificerade forsknings- och utbildningsinsatser för att exempelvis tillämpa nya tekniska rön. Där spelar de regionala högskolorna en viktig roll för utveckling av företag och ny teknik.

Det finns flera exempel. Vi kan ta Triple Steelex i Bergslagen. Det är en samverkan mellan stålindustrin i Bergslagen, det civila samhället och akademien. Utan den samverkan blir det väldigt svårt att få den tekniska

utvecklingen för de små och medelstora företagen som kopplas till den här delen.

Det är också allvarligt att se minskningen på anslaget till högskolan. Det kan få negativa följder för utvecklingen av företag.

Om vi tittar på infrastrukturen i sin helhet har vi den spårbundna, IT-infrastrukturen och också energiförsörjningen. Det är synnerligen allvarligt att vi inte har kunnat få till stånd en lösning när det gäller Sydlänken. Den har varit en långbänk. Vi har inte kunnat komma fram till när det kommer att satsas och hur man kommer att göra.

Här har regeringen en möjlighet att gå ut och tala om vilken teknik vi ska använda. I det här fallet finns ABB som har en möjlighet att introducera en helt ny teknik som gör ett nytt tekniksprång och gör det möjligt att ytterligare utveckla verksamhet till gagn för samhället, jobben och sysselsättningen och för en ekonomisk tillväxt i Sverige.

Anf. 460 GUNNAR ANDRÉN (fp) replik:

Herr talman! När man lyssnar till Kent Persson blir man inte riktigt klok på om han är företrädare för en utvecklad kapitalism eller möjligen någon form av statsocialism. Det är båda delarna. Men jag vill inte på något sätt bestrida att det finns en utvecklingsoptimism hos Kent Persson. Det är jag glad över.

När det gäller riskkapitalbolag undrar jag om vi ska gå tillbaka till den tanke som jag framförde i min fråga till förra statsrådet Östros, nämligen: Ska vi förstärka affärsbankerna, eller ska vi mer överlåta till marknadskrafterna att stå för riskerna?

Jag har en kort kommentar om Telia. Det har ju inte alltid varit statligt. Folkpartiet, Nils Edén och Hjalmar Branting i regeringen 1920 köpte upp och förstärkte företaget Allmänna telefonaktiebolaget. Det var ett väldigt privat företag från början, så det har inte alltid varit ett statligt företag.

Anf. 461 KENT PERSSON (v) replik:

Herr talman! Det har jag inte heller påstått när det gäller Televerket. Däremot har det under de senaste årtiondena varit i statlig ägo.

Det är ett bekymmer med riskkapitalbolagen i dag när riskkapitalisterna går ut och säger: Detta är inte vårt bord! Det är statens angelägenhet att se till att de första delarna och innovationerna får statliga medel så att de kan gå vidare! De är inte intresserade. Vi måste ta fasta på det.

Det leder till en fråga. Ska vi lämna de företag som gror och gryr och försöker utvecklas vind för våg? Ska de bli uppköpta av utländska riskkapitalister? Eller ska vi gå in med de möjligheter som staten har och satsa pengar och ta riskerna? Det har vi ju historiskt gjort när det gäller många av våra satsningar, inte minst inom vattenkraften och Aseas möjligheter att utveckla den.

Anf. 462 GUNNAR ANDRÉN (fp) replik:

Herr talman! Jag instämmer i mycket av detta utom på den avgörande punkten. Jag tycker inte att staten och skattebetalarna ska vara den städgumma i grund och botten som de blir med den politik som Kent Persson och en del andra företräder. Det finns en stor risk för att kapitalisterna

Prot. 2007/08:12
18 oktober

Allmänpolitisk debatt

Arbete och företagande

Del 3: Näringspolitik

utnyttjar statens och skattebetalarnas medel genom att inte ta de verkliga risker som de borde göra.

Anf. 463 KENT PERSSON (v) replik:

Herr talman! Historiskt har vi sett ett väl fungerande framgångsrecept för Sverige. Det har varit en samverkan mellan staten och näringslivet. Där har staten varit den avgörande och den som har tagit de första stegen och de första riskerna – ibland tillsammans med näringslivet och ibland ensamt. Det har varit en grundförutsättning för en lyckosam näringspolitik här i Sverige. Jag förstår inte varför vi inte ska fortsätta på den vägen. Riskkapitalisterna som jag pratar om säger: Nej, vi vill inte vara med. Vem ska då göra det? Där är du mig svaret skyldig, Gunnar André.

Anf. 464 ANDREAS NORLÉN (m) replik:

Herr talman! Grundförutsättningarna för en framgångsrik näringspolitik vill jag påstå lades i Sverige på 1860-talet genom en stor mängd liberala reformer som gav oss frihandel, avskaffade skråväsendet och mycket annat. Det var det som skapade dynamik och det svenska ekonomiska undret som varade i 100 år.

Jag noterar att Kent Persson inte gillar att vi ska sälja statliga företag. Det är inte så förvånande. Men jag skulle vilja fråga Kent Persson varför det är just de företag som staten nu råkar äga som det är så viktigt att staten behåller. Det gäller Nordea, OMX, Vasakronan, Vin & Sprit, Telia och SBAB. Varför är det just de här som är så avgörande för Sveriges ekonomiska framtid? Varför vill inte Kent Persson gå ut och köpa lite andra företag på börsen? Det finns väl de som är mycket mer spännande än Vasakronan, som bara äger hus? Det är inte speciellt dynamiskt och spännande. Det vore väl mycket roligare att köpa en massa aktier i Ericsson eller någonting annat! Nu kanske det dessutom är rätt tid att göra det med tanke på kursutvecklingen där.

Anf. 465 KENT PERSSON (v) replik:

Herr talman! Marknaden fungerar inte på det sättet att staten kan gå ut och handla på börsen hur som helst. Det känner du säkert till, Andreas Norlén.

När de statliga företagen säljs ut är de för alltid utförsålda. När man tittar på företagen och ser vad de genererar och har genererat i intäkter över åren ser man att det är betydande summor som har använts för den svenska välfärdens utveckling. Det tror jag att du håller med om.

Det är självklart att jag föredrar att bolagen behålls i statlig ägo. Det är ju viktigt ur många aspekter, dels när det gäller hur vi styr dem och hur vi kan använda dem för att utveckla välfärden, dels när det gäller våra spetsar i ny teknik och teknikutveckling. SBAB har varit betydande i att pressa bolåneräntorna historiskt. Givetvis är de det fortsättningsvis också. Och Nordea har vi en gång städat upp.

Anf. 466 ANDREAS NORLÉN (m) replik:

Herr talman! Nu kom Kent Persson med ett nytt argument för statliga företag, nämligen att de ska finansiera välfärden. Jag undrar om det är vänsterpolitik att tycka att man ska finansiera välfärden genom fram-

gångsrika börsplaceringar. Det blir ju effekten om man säger att man ska ha statliga företag för att bekosta välfärden. Då är man beroende av avkastningen från dem för att säkra framtidens välfärd. Jag föredrar nog en skattefinansierad välfärd och en låg statsskuld, vilket vi får om vi säljer de statliga företagen, i stället för att ha en statsskuld och ha dem kvar.

Anf. 467 KENT PERSSON (v) replik:

Herr talman! Jag tror att vi ska vara försiktiga när vi talar om statskuldens storlek och om en betydande nettoskuld. Sverige är ett av världens rikaste länder. Den statsskuld som många målar upp här är faktiskt obetydlig.

När det gäller de statliga företagen är det oerhört viktigt att samhället äger viktig infrastruktur så att vi har ett Sverige där hela landet kan leva och där marknaden inte sätter gränser för vad som är möjligt eller inte möjligt.

Anf. 468 PER BOLUND (mp):

Herr talman! Jag vill använda min debattid till att debattera småföretagens villkor i Sverige. De åtgärder som regeringen har genomfört vänder sig inte främst till småföretagare utan gynnar i första hand de större företagen.

När det gäller arbetsgivaravgifterna – den fråga som är i särklass viktigast – är betyget underkänt. Det här skulle kunna vara min egen bedömning av regeringens första år vid makten. Men det är Företagarförbundet som säger det i sin utvärdering.

Det är ett faktum att Sveriges småföretag är oerhört besvikna på den nya regeringens politik. För ett år sedan hade hela 90 procent av småföretagarna förväntningar på att företagsklimatet skulle bli bättre med den nya regeringen. Många av dem röstade också på de borgerliga partierna för att de trodde att de skulle få en bättre företagspolitik.

I dag uppger många företagare att företagsklimatet tvärtom har försämrats under den nya regeringen. Självfallet är de oerhört besvikna. De känner att de har slängt bort sin röst och att de inte får valuta för det förtroende de har gett till de borgerliga partierna.

De svek som den borgerliga regeringen nu har travat upp över småföretagen i Sverige är många. Vi kan börja med arbetsgivaravgiften, som har varit uppe här i dag redan. På Miljöpartiets initiativ genomfördes under förra mandatperioden en generell sänkning av arbetsgivaravgiften för alla företag. Sänkningen togs nu bort helt utan förvarning av regeringen. Det var inget som man var ute med i valrörelsen och talade om, utan den togs som en överraskning för de flesta företag. Många företagare förväntade sig i stället sänkta arbetsgivaravgifter, men man fick en höjning av sina kostnader.

Från Miljöpartiets sida anser vi att det här föll väl ut. Det var en reform som gav mer resurser till företagen. De kunde utveckla sin verksamhet. Med de högre kostnader som de fick från den borgerliga regeringen blir det tvärtom. De har inte möjlighet att utveckla sin verksamhet på det sätt som de skulle vilja.

Vi föreslår att man i stället sätter ned arbetsgivaravgifterna med 10 procent upp till en lönesumma på 740 000 kronor. Det ger en total sänkning med 74 000 per år för de här företagen. För företag som Ericsson

Prot. 2007/08:12
18 oktober

Allmänpolitisk debatt

Arbete och företagande

Del 3: Näringspolitik

eller Volvo är det ingen stor summa, men för den enskilda företagsägaren kan det vara skillnaden mellan att gå med förlust eller med vinst. Reformen hade av den anledningen varit ett stort lyft för framför allt små företag. Regeringen säger nej till det.

Vi kan nu gå över till den slopade arbetsgivaravgiften för soloföretagare. Vi vet att den första anställningen är ett av de svåraste hindren för nystartade företag för att växa till och utvecklas. Många vågar aldrig ta sig över tröskeln och börja anställa. På vårt initiativ fick soloföretagen en slopad arbetsgivaravgift när de anställde sin första medarbetare under förra mandatperioden. Men regeringen har tagit bort också den här reformen för de allra minsta företagen. Och inte nog med det – i och med att man tog bort den på ett så abrupt och klumpigt sätt har man satt många småföretagare i kläm.

Småföretagare anställde en person med löfte om nedsatta arbetsgivaravgifter. När regeringen sedan tar bort detta utan någon som helst övergångsperiod sitter man fast med en anställd. Det gör att man sitter kvar med kostnaden för den anställde, men man får inte det stöd som man blev utlovad. Det här är någonting som raserar företagens ekonomi och riskerar att försätta företag i konkurs.

Vi i Miljöpartiet anser att detta är en otroligt konstig reform. Vi tycker att systemet ska återinföras och att man ska permanenta det i stället så att tröskeln för anställningar i de minsta företagen blir lägre. Men det säger regeringen nej till.

Vi kan gå vidare med förmånsrätten. År 2004 trädde förmånsrättslagen i kraft. Lagen har gjort att bankerna kräver mycket högre säkerhet för att ge lån till små företag. Det har gjort att finansieringskostnaderna har ökat för små företag, framför allt i glesbygd och på landsbygd, och att amorteringstakten på lånen har blivit högre. Det är dokumenterat i många olika studier, bland annat nu senast av Institutet för tillväxtpolitiska studier.

Före valet utlovade regeringspartierna att man skulle återställa förmånsrätten till 100 procent, precis som vi i Miljöpartiet gjorde. Men nu efter valet låter det helt annorlunda. Man har tillsatt en utredning med syfte att förstärka förmånsrätten, inte återställa den. Den här utredningen har också kommit med ett förslag där man höjer den något från 55 procent till 75 procent. Det är i och för sig ett positivt steg, men det är inte alls tillräckligt. Det är inte nog. Det är också ett tydligt svek från regeringen mot småföretagen här i landet.

Vi kan fortsätta med ett annat svek, företagarnas trygghetssystem som har tagits upp här förut. De borgerliga partierna pratade väldigt mycket om det före valet. Nu ett år efter valet har inte ens en utredning tillsatts i den här frågan. Ingenting har hänt över huvudet. Det är en otroligt stor besvikelse för många företagare, inte minst för kvinnor som startar företag och som är beroende av att ha ett trygghetssystem att luta sig mot.

I den här långa listan av regeringens svek mot småföretagen måste också regelförenklingarna tas upp. Näringslivets regelrådet har nu utvärderat regeringens första år vid makten. Man konstaterar att regeringen har haft alldeles för låg takt i regelförenklingsarbetet. Den höga svansföring som man hade före valet motsvaras inte av handling efter valet. Man sviker företagarna även på den här punkten.

Ännu värre än bristen på konkreta förslag för att ta bort den regelbörda som redan finns är att man inte ens har gjort någonting åt de regler som kommer till nu. Näringslivets regelnämnd har utvärderat 150 förslag till nya eller ändrade företagsregler som den nya regeringen har kommit med. Det visar sig att 63 procent av de här reglerna innebär att företagen får en ökad regelbörda. Så inte nog med att man sviker företagen när det gäller att förenkla regelverket, man ökar tvärtom bördan. Det precis tvärtom mot vad man har utlovat i valet. Regelbördan beräknas redan i dag kosta företagen mellan 60 och 70 miljarder kronor per år i Sverige, och den kostnaden ökar nu regeringen.

Eftersom vi i Miljöpartiet gjorde upp med de borgerliga partierna redan under den förra mandatperioden om målet på 25 procent är vi extra besvikna över att det är så lite leverans från den borgerliga regeringen. Vi hade redan tidigare gjort många mätningar. Det fanns ett dukat bord att börja från, men man har inte gjort tillräckligt mycket.

Anf. 469 ANDREAS NORLÉN (m) replik:

Herr talman! Jag vet inte vilka företagare som Per Bolund har pratat med, men jag har pratat med en hel del själv. Jag kan försäkra att de har varit väldigt nöjda och tacksamma för regeringens många förslag. Om man radar upp alla de förändringar och förbättringar som vi har gjort för stora och små företag på overheadbilder fyller de faktiskt fem sex overheadbilder utan att man skriver speciellt stort.

Den här förändringen av arbetsgivaravgiften där man kunde undanta 3 550 kronor i månaden var en synnerligen trubbig reform som kostade mellan 6 och 7 miljarder. Den gynnade alla företag lika, från Volvo ned till de allra minsta företagen. Det gav förvisso företagen mer resurser. Det har Per Bolund rätt i. Men gav det några nya jobb? Regeringen har i stället mycket målinriktat satsat på åtgärder som träffsäkert ger nya jobb. Det har man gjort genom att sänka arbetsgivaravgifterna på ett spetsigt sätt för just de branscher där man kan förvänta sig den största jobbtillväxten. Har Per Bolund något emot det?

Anf. 470 PER BOLUND (mp) replik:

Herr talman! Ja, vi tycker att det är ett otroligt farligt sätt att hantera den här frågan på. Vi börjar redan nu få rapporter i medierna om att det finns enormt många gränsdragningsproblem när det gäller vilka branscher som ska få de här sänkningarna av arbetsgivaravgifterna och vilka som inte ska få det. Regeringen har skapat en snårskog som man kommer att få leva med under hela den här mandatperioden. Jag förutspår att ni kommer att få enormt stora problem med att hålla isär vilka företag som ska ha det och vilka som inte ska ha det. Problemet är också att företagen själva inte vet det, utan det får man reda på först i efterhand. De har trott att de ska få en sänkning av arbetsgivaravgiften och så visar det sig att de inte får det för att de tillhör fel bransch eller för att de inte är hemma hos människor och utför tjänster utan jobbar i lokaler och så vidare.

Vi tycker att vårt förslag är väldigt träffsäkert. Det innebär att man sänker den upp till en viss lönesumma. Det gör att det är de små företagen som tjänar på reformen. De stora företagen i Sverige tjänar inte sär-

skilt mycket på det, men de är också väldigt få. Den stora andelen företag i Sverige är småföretag, och det är de som också tjänar på reformen.

Anf. 471 ANDREAS NORLÉN (m) replik:

Herr talman! Om Per Bolund sköter sin politik ska vi nog kunna reda ut vår när det gäller de här gränsdragningsfrågorna. Jag tvivlar inte på att regeringen kommer att lägga fram ett klokt och genomarbetat förslag i den delen.

Per Bolund tog också upp regelkrånglet. Jag undrar om Per Bolund har sett de listor på regelförenklingsförslag som är på väg nu. Vi går systematiskt igenom det departement för departement och myndighet för myndighet. De levererar in lista på lista med olika regelförenklingsförslag. Jag tvivlar inte på att dessa 25 procent kommer att vara uppnådda med råge när mandatperioden är slut.

Anf. 472 PER BOLUND (mp) replik:

Herr talman! Jag har inte gett upp hoppet. Jag hoppas fortfarande att det kommer nya förslag. Men man kan konstatera att det första året har varit ett förlorat år när det gäller regelförenklingar. Det har kommit otroligt få trots att vi ändå hade satt i gång arbetet i ganska god fart. Det finns mycket kvar för regeringen att bevisa när det gäller både regelförenklingar och andra företagsfrågor.

Företrädare för de borgerliga partierna frågar sig varför man inte får bättre opinionssiffror än man får nu, men jag tycker inte att det är konstigt alls. När man lovar väldigt mycket före valet och sedan levererar väldigt lite när det gäller till exempel småföretagen ska man inte vara förvånad över att opinionssiffrorna viker.

Anf. 473 JAN R ANDERSSON (m) replik:

Herr talman! Det är intressant att stå här i kammaren och lyssna på Miljöpartiet som säger att man vill sänka kostnaderna för Volvo samtidigt som man vill höja dem för exempelvis den ekologiska restaurangen. I SHR:s branschtidning skriver man att den sänkning av arbetsgivaravgiften som vi gör nu kanske är den största reform som har gjorts under modern tid. Nio av tio företagare inom restaurangbranschen säger att man kommer att anställa människor. Går det att få en träffsäkrare politik än så?

Det är också lite märkligt att delar av den här politiken faktiskt är en idé som Miljöpartiet tidigare har förespråkat. Man ska sänka kostnaderna på arbete så att man kan anställa människor i stället för maskiner. Jag skulle gärna vilja ha svar på varför ni vill sänka kostnaderna för Volvo och öka dem för den gröna restauratören.

Anf. 474 PER BOLUND (mp) replik:

Herr talman! Vi tycker att det viktiga är att man sänker kostnaden specifikt för de små företagen som har svårt att klara sig. En sänkning på 74 000 kronor för Volvo är i och för sig pengar som inte gör så stor skillnad för dem, men samtidigt är det en väldigt liten förlust. Man kan jämföra det med den stora massan av företag som ändå får de här 74 000 kronorna. För dem betyder det väldigt mycket.

Företagarorganisationerna själva förespråkar att man ska göra generella sänkningar av arbetsgivaravgiften. De tycker inte att det är någon bra idé att man särskiljer mellan olika företag där man politiskt försöker peka ut vilka företag som ska få subventioner och stöd. De tycker att det är bättre att göra det generellt. Låt marknaden själv avgöra vilka branscher som ska utvecklas och vilka företag det ska gå bra för och vilka som det ska gå dåligt för! Varför ska regeringen peka ut vilka företag man ska gynna och vilka man inte ska gynna? En generell sänkning är det klart enklaste och renaste systemet. Det är också det som är klart mest överskådligt för företagarna. Det är därför de också efterfrågar den reformen.

Anf. 475 JAN R ANDERSSON (m) replik:

Herr talman! Men det är samtidigt en reform som faktiskt inte ger några nya jobb. Därför är den i princip bortkastad. De näringar som har en väldigt stor andel lönekostnader har också svårt att anställa om lönekostnaderna blir höga. Där har vi servicebranschen som har jättestora problem i dag. Volvo har inte problemet med att lönekostnaderna drar i väg. Det är helt andra saker som spelar in där. Det är därför jag blir lite förundrad över Miljöpartiets vändning i den här frågan. Ni har tidigare förespråkade att branscher som har intensiva personalkostnader skulle vara föremål för detta.

Anf. 476 PER BOLUND (mp) replik:

Herr talman! Jag tror att det problem som regeringen har är att man har tittat väldigt mycket på ekonomisk teori och baserat sitt förslag helt och hållet på det utan att lyfta upp näsan och titta lite grann på verkligheten. Hur möjligt är det att genomföra den här teorin i praktiken? Nu får man enormt stora gränsdragningsproblem mellan olika branscher. Vilka företag ska ha en sänkning och vilka ska inte ha det? Vi hörde om exemplet här att hotellbranschen får en höjning medan restaurangbranschen får en sänkning. Är det rimligt att göra sådana gränsdragningar? Vi tycker att det är fullständigt orimligt. Det kommer att skapa väldigt många problem, både för regeringen och för företagarna i Sverige.

Anf. 477 GUNNAR ANDRÉN (fp) replik:

Herr talman! Jag vill gärna ge Miljöpartiet ett erkännande för att man har fört en mycket småföretagsvänlig politik och drivit Socialdemokraterna i god riktning där.

Men på en punkt måste jag ändå få rätta till historieskrivningen, och det gäller frågan om borttagandet av den tillfälliga sänkningen av arbetsgivaravgiften. Thomas Östros skrev ett stort antal artiklar mot detta, så alla landets småföretagare måste alltså ha undvikit att läsa detta före valet. Det kan inte ha varit okänt. Det stod också i Bankerydsöverenskommelsen. Det var icke okänt. Jag ville bara rätta det. Det var en känd politik.

Anf. 478 PER BOLUND (mp) replik:

Herr talman! Trots det hör ändå många småföretagare av sig till oss och blir väldigt överraskade över att de fick höjda kostnader. Företagar-

na, som röstade på partier som de trodde skulle ge dem sänkta kostnader som skulle ge fördelar i företagsklimatet, upplever nu att de har fått höjda kostnader och att de har fått större problem att klara sin ekonomi än vad de hade tidigare. De känner sig grundlurade.

Det är väldigt många företag som hör av sig till oss och säger: Alliansen var ute före valet och lovade att det skulle bli så bra för företagen och för oss småföretag.

Och nu står de där med summan av politiken och tycker att det de har fått inte ens är i närheten av det som utlovades före valet. På det sättet är det ju ändå uppenbart att företagen inte var beredda på den här chockhöjningen av arbetsgivaravgifterna som regeringspartierna har genomfört.

Anf. 479 GUNNAR ANDRÉN (fp) replik:

Herr talman! Chockhöjning var väl att ta i.

Jag tycker att det var synd att de inte trodde på Thomas Östros eller läste vad han skrev där, för det framgick väldigt tydligt där. Men det kan också vara så att man hade värderat detta så att man skulle få väldigt kraftiga skattesänkningar och köpkraftsökningar totalt sett.

Vi ser nedgången i antalet konkurser. Den måste ju ha någon orsak. Kan Per Bolund fundera på vad det kan bero på att nedgången av antalet konkurser har fortsatt? Det var lågt tidigare, men det har sjunkit ännu mera. Vad kan det bero på att det nästan inte finns några konkurser bland småföretag för närvarande?

Anf. 480 PER BOLUND (mp) replik:

Herr talman! Det kan inte vara obekant för Gunnar Andrén att vi är inne i en högkonjunktur just nu. Den gäller inte bara Sverige, utan den gäller brett i hela västvärlden. Att det inte skulle ha någon påverkan på antalet konkurser i företagen är en intressant ekonomisk teori. Självklart är det ju så att det beror på att vi har en god ekonomisk konjunktur, och delvis var den tidigare regeringen med vårt stöd med om att medverka till att den här konjunkturen är så stabil som den är.

Anf. 481 MARGARETA CEDERFELT (m):

Herr talman! Jag vill ta upp en fråga som jag tycker är oerhört angelägen och som också gläder mig när det gäller regeringens politik. Såvitt jag kan förstå finns det bara en möjlighet här, och det är att utvecklingen går framåt. Frågan handlar om uppfinningar, innovationer och närmare bestämt kvinnors uppfinningar.

En del av er kanske undrar varför jag tar upp den här frågan. Det är för att den är så oerhört angelägen, och den hänger ytterst ihop med den näringslivspolitik som bedrivs. Där gläder det mig nu att alliansen tydligt fokuserar på kvinnor och kvinnors företagande och också gör det möjligt.

Jag går tillbaka till uppfinningar. Innovationer, säger en del. En innovation är de facto en uppfinning som har nått marknaden, som finns ute och är kommersialiserad. Därmed är vi tillbaka till uppfinningar.

Kvinnor svarar i dagens Sverige för 7–9 procent av alla patent som tas i Sverige. 7 procent – det är oerhört lite. Går vi tillbaka till 90-talet ser vi att utvecklingen inte har varit så omfattande. Då svarade kvinnor för ungefär 5–6 procent av alla patent som togs. Här finns alltså en stor potential.

Utvecklingen av uppfinningar görs inom det område där vi är verk-
samma – det gäller för kvinnor såväl som för män – och där man ser
möjligheter till utveckling och till förbättringar. Och var arbetar kvinnor?
Jo, inom den offentliga sektorn, där det på grund av låsta positioner inte
har funnits möjligheter till utveckling och uppfinningar.

Jag tror att det med den nya politik som bedrivs nu blir andra möjlig-
heter, men självklart behövs ytterligare åtgärder för att kvinnor faktiskt
ska göra fler uppfinningar.

En del av detta handlar om strukturerna, och här gläder det mig att se
att alliansen har lagt fram förslag kring innovationssystem och att se till
helheten i stället för att bara plocka ut ett moment, till exempel endast
tala om patentfrågor, endast tala om bidrag för att starta företag eller tala
om upphandling, att faktiskt se på innovationer som ett system. Det är
där jag tror att frågan hör hemma.

Målet att nå upp till att 40 procent av alla nyföretagare ska vara kvin-
nor tror jag är möjligt genom just satsningar på innovationer. Här kom-
mer återigen det jag talade om fram, nämligen förebilder att kunna iden-
tifiera sig med.

Hur ser det ut för kvinnor? Är det någon av er som sitter här som kan
namnge en kvinnlig uppfinnare?

Jag var i kontakt med Medicinhistoriska museet innan det stängde
och frågade om man hade några exempel på kvinnliga uppfinnare. Svaret
jag fick var tystnad. Det fanns ingen. Möjligen kunde det finnas uppfin-
ningar som var gjorda av en kvinnlig läkare på 30-talet, Karolina Wider-
ström. Hon hade kommit på att fötterna har olika utseende och att det
därför borde vara olika läster i skorna.

Jag gjorde också ett besök på museet, och visst fanns det uppfinning-
ar gjorda av kvinnor, men det fanns ju ingen upphovsperson till dem. Det
handlade till exempel om barnbördsrummet, där barnmorskors uppfin-
ningar fanns presenterade, men barnmorskorna stod det inte ett ord om.

Jag har även besökt Tekniska museet för att se hur det ser ut där, och
det var glädjande. Där finns det en ny utställning med ungefär 30 uppfin-
ningar gjorda av kvinnor. Men om man då tänker att det är på hela stora
Tekniska museet så försvinner uppfinningarna i mängden. De blir som en
droppe i havet.

Det är här som det är så viktigt med förebilderna, som jag nämnde,
och med innovationssystemen. Men det är förstås också viktigt att bilda
nätverk, och här skulle jag vilja säga att Uppfinnareföreningen har gjort
mycket med sitt kvinnliga nätverk, Quis, och mentoringar där kvinnor
deltar och stöder varandra.

Och jag tror att mycket mer kan göras, till exempel det som alliansen
pratar om i utbildningsfrågor. Jag ser fram emot när frågan om uppfin-
ningar och entreprenörskap också blir ett naturligt inslag i de utbildning-
ar där kvinnor traditionellt befinner sig – jag tänker på sjuksköterskeut-
bildningar och utbildningar till sjukgymnast men också utbildningar till
lärare – därför att då finns det en möjlighet att få in ett tänkande från
början som handlar om att utveckla verksamhet och göra uppfinningar.

När jag pratar med uppfinnare får jag ofta höra att det är kul, det är
skoj och det leder till utveckling, inte bara i plånboken utan också rent
psykiskt, att göra uppfinningar. Med tanke på de sjuktal som finns inom

de verksamheter där kvinnor finns ser jag fram emot fler uppfinningar, för då kan också kvinnors hälsa bli bättre – det är jag helt övertygad om.

Anf. 482 PER BOLUND (mp) replik:

Herr talman! Här hör vi att regeringen ska satsa på innovationer och ny teknik. Det är ju en väldigt bjärt kontrast till de satsningar som regeringen har gjort. Det man har satsat på är ju tvärtom att sänka kostnaderna för tjänsteföretag i ganska basala tjänster som till exempel städning och restaurangtjänster. Det är inte satsningar på högteknologi och spetskompetens som det handlar om där, utan det är verkligen grundläggande tjänster som inte egentligen, tror jag, för fram Sverige som tekniknation eller leder till fler innovationer i samhället.

Vi gör från Miljöpartiets sida en mycket bättre satsning i vår budgetmotion, som vi tycker att regeringen borde satsa på i stället. Den innebär att man gör en sänkning av kostnaderna för just forskningsintensiva företag som arbetar med att få innovationer till att bli hållbara affärlösningar. Det är en satsning på det som inom EU kallas för Young Innovative Companies, som har en hög andel av omsättningen i forskningen och som har mindre än 50 anställda. Där kan man verkligen få en effekt när det gäller att få ut innovationer och få dem att bli kommersiellt gångbara.

Anf. 483 MARGARETA CEDERFELT (m) replik:

Herr talman! Per Bolund tar upp en fråga som är viktig, nämligen frågan: Vad är en uppfinning?

Per Bolund faller i den fälla som många hamnar i, nämligen att endast se uppfinningar som högteknologi och mycket avancerad forskning. Det är en del, men det finns också vardagsnära utveckling där det också finns uppfinningar. Det var precis detta jag nämnde: Vad är en uppfinning? Karolina Widerström och hennes skolåster är ett exempel, och ett annat är barnbördsrummet där barnmorskorna har åstadkommit utvecklingen.

Det är det här jag vill se, nämligen helhetspaketet: att uppskatta och uppmuntra de uppfinningar och utvecklingar som kvinnor åstadkommer. Om kvinnor kan utveckla till exempel hälso- och sjukvården och gör uppfinningar kan det bli ett bättre omhändertagande av patienter och en bättre arbetsmiljö.

Det kan handla om spjutspets-teknologi, men det kan också handla om vardagsnära uppfinningar. Jag ser fram emot att också de kan utvecklas med hjälp och stöd av de satsningar som görs på innovationssystem.

Anf. 484 PER BOLUND (mp) replik:

Herr talman! Nu gör Margareta Cederfelt mig förvirrad. Menar hon att en ny maträtt på restaurang är en innovation som ska stödjas? Det är just det som regeringen satsar på. Man satsar på restaurangbranschen och på städbranschen. Dessa är inte direkt kända för att vara innovationsdrivna och sådana som utvecklar svensk spetskompetens i samhället. Jag tror inte heller att det är de branscherna som gör att Sverige globalt får en bättre konkurrenskraft. Det man borde satsa på är det som baseras på den forskning som svenska universitet och högskolor tar fram.

Anf. 485 MARGARETA CEDERFELT (m) replik:

Herr talman! Återigen: Per Bolund gör precis samma misstag som många andra. Besök Tekniska museet och titta på den utställning som där finns om kvinnors uppfinningar. Där finns spjutspetsteknologi, men där finns också de vardagsnära uppfinningarna. En produkt som jag kan nämna och som är en storsäljare – den finns i USA och i Japan – är utvecklad i Sverige. Det handlar om en spruta för nässköljningar. Den kan framstå som en väldigt enkel och helt onödig produkt. Den är utvecklad av en sjuksköterska, och det finns patent på den.

Anf. 486 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (s) replik:

Herr talman! Jag skulle vilja börja med att nämna Birgitta Folcker-Sundell, en kvinnlig uppfinnare som gjort kylelement, sådana som man kyler mat med. Detta bara för att namnge någon.

Något som också handlar om kvinnors företagande, och även om kvinnliga uppfinnare, gäller tryggheten och att våga ta steget. I det perspektivet skulle jag vilja ställa en fråga till Margareta Cederfelt. Om nu regeringen satsar så mycket på kvinnligt företagande och kvinnliga uppfinnare som Margareta påstår undrar jag hur det kan komma sig att man inte tillsätter en ny utredning om trygghet för småföretagare i vardagen.

Om många kvinnor ska våga starta och driva företag eller vara uppfinnare tror jag att de också vill ha möjlighet till föräldraförsäkring. Det skulle vara intressant att höra om Margareta Cederfelt är beredd att arbeta för trygghet för småföretagare.

Anf. 487 MARGARETA CEDERFELT (m) replik:

Herr talman! Ja, jag tror att kvinnor vågar om de ges fler möjligheter. Det är här som regeringens politik med innovationssystemen kommer in. Det handlar om möjligheter till finansiering och rådgivning, om att bli tagen på allvar och om att hitta nätverk. Här tycker jag att regeringens politik fokuserar på mycket som är viktigt.

Som jag sade inledningsvis finns det bara en möjlighet och det är utveckling. Kvinnor har i dag mellan 7 och 9 procent av alla patent som tas i Sverige. Här finns alltså mycket att göra. Jag ska inte ta upp varför den tidigare regeringen inte gjort något, utan jag säger: Här finns många möjligheter, och dem tar regeringen nu fasta på.

Anf. 488 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (s) replik:

Herr talman! Jag kan konstatera att Margareta Cederfelt inte svarar på frågan om trygghet för småföretagare och uppfinnare. Den spelar roll när man ska göra sina val i livet. Jag tror mycket väl att kvinnor både kan och vågar, och det gör de också, men det handlar även om att få trygghet i vardagen vad gäller föräldraförsäkring, sjukförsäkring och ifall det händer något med företaget.

Är man från regeringens sida beredd att gå vidare med frågan om trygghetssystem för småföretagare och kvinnliga företagare?

Anf. 489 MARGARETA CEDERFELT (m) replik:

Herr talman! Jag talar nu om uppfinningar från den första lilla idén. Det finns oerhört mycket intressant att göra. Jag håller mig kvar vid

Prot. 2007/08:12
18 oktober

detta. Jag ska inte nu tala om den fortsatta nivån i trygghetssystemet, utan jag talar om patenten.

Genom att till exempel få Europapatent som gör det möjligt att täcka ett större område och få rådgivare som inte bara ser till de stora uppfinningarna utan också kan se till det lilla och tänka sig in i detta kan man göra mycket mera.

Anf. 490 JAN ANDERSSON (c):

Herr talman! Vi har i ganska exakt ett år haft en alliansregering. Från många jag träffar får jag reaktionen: Vad? Är det bara ett år? Jag tror att den reaktionen bottenar i att man ser att alliansregeringen har levererat. Den har levererat riktigt mycket under det gångna året.

Det är ingen tvekan om att jobben stod i fokus under valrörelsen. Det är heller ingen tvekan om att alliansen levererat när det gäller just jobbfrågan. Som alla vet hänger jobben och hur många vi har i arbete intimt samman med näringslivsfrågorna, som i sin tur hänger samman med hur vi klarar vår gemensamma välfärd. Fler i arbete ger ökade resurser för att finansiera den gemensamma välfärden.

Om man då tittar på vad alliansregeringen gjort eller är i färd med att göra ser man att listan är lång. Jag ska ge några exempel.

Vi har jobbskatteavdraget som gör att det lönar sig bättre att arbeta. Vi har nystartsjobben som gör att grupper som haft svårt att ta sig in på arbetsmarknaden fått det betydligt lättare att ta sig in och få jobb. Vi har sänkt arbetsgivaravgifter i tjänstesektorn, vilket tidigare debatterats i dag. Vi öppnar upp för konkurrens inom verksamheter som tidigare inte varit konkurrensutsatta. Vi slopar medfinansieringen i sjukförsäkringen. Vi slopar förmögenhetsskatten. Vi gör förbättringar i företagsinteckningarna. Vi fördubblar beloppet för mikrolån. Vi har ett rejält paket för kvinnors företagande. Vi gör det lättare att få F-skattsedel. Vi har på gång ett handlingsprogram för att stärka utvecklingskraften på landsbygden. Inte minst har vi också ett omfattande arbete med regelförenklingar som vi håller på att arbeta med på bredden.

Allt detta gör att företag känner sig trygga i att anställa ytterligare folk. Vi har ett ökande nyföretagande, och vi har fler människor i arbete. Jag är övertygad om att med den start som alliansregeringen gjort kommer vi även fortsatt att ha en god utveckling både när det gäller näringslivsfrågorna och att få fler människor i arbete.

Anf. 491 PER BOLUND (mp) replik:

Herr talman! Det talades tidigare i debatten lite grann om träffsäkra förslag, hur mycket man får ut av de satsningar som görs från regeringens sida. Då är frågan om förmögenhetsskatten intressant. Anser Jan Andersson att förmögenhetsskatteformen är en träffsäker reform, att man genom att sänka förmögenhetsskatten fått ut mesta möjliga för de skattekonor man förlorat till exempel i form av investeringar i företag?

Min fråga föranleds av en utredning som Biotech Sweden gjort. Det är en branschorganisation för bioteknikbranschen, en mycket kunskaps- tung bransch. Där säger 60 procent av företagen att de inte märkt någon som helst lättnad när det gäller investeringar på grund av att förmögenhetsskatten sänkts. En stor del av de övriga 40 procenten känner inte av någon förändring över huvud taget. Endast en liten andel av företagen upplever en förbättring när det gäller möjligheten att få investeringspengar.

Hur träffsäker är förmögenhetsskattesänkningen som reform för näringslivet?

Anf. 492 JAN ANDERSSON (c) replik:

Herr talman! Jag vet att förmögenhetsskatten tidigare varit väldigt träffsäker när det gällt att driva kapital ut ur landet. Där har träffsäkerheten varit mycket stor. Den har däremot haft dålig träffsäkerhet i så måtto att den varit ganska lätt att undvika för dem som haft tillräckligt mycket pengar för att köpa konsulttjänster och rejäl hjälp just för att undvika förmögenhetsskatten. Det har alltså funnits en träffsäkerhet vad gällt att föra pengar ut ur landet.

Anf. 493 PER BOLUND (mp) replik:

Herr talman! Jag vill först hålla med om att förmögenhetsskatten hade stora brister. Det är inget snack om den saken. Jag tycker också att det finns fördelar med att ta bort den. Men det jag har problem med är att regeringspartierna nu utmålar detta som en företagsvänlig politik för att öka investeringsviljan i företagen, för där är den extremt oträffsäker.

De undersökningar som har gjorts, till exempel av Biotech Sweden, visar att det är en väldigt liten andel av företagen som upplever att de har fått mer kapital till investeringar på grund av den sänkta förmögenhetsskatten. Det kan finnas många skäl att ta bort skatten, men inte att det kan finansiera nya företag.

Anf. 494 JAN ANDERSSON (c) replik:

Herr talman! Jag har under den här allmänpolitiska debatten fascinerats rätt mycket av tidsperspektivet. Vi har haft alliansregeringen i ett år. Allt som är elände skulle man på den tiden ha hunnit rätta till, och allt som är bra har man inte hunnit påverka därför att man bara suttit ett år.

Låt oss titta på det här när vi kommer till mandatperiodens slut, så får vi se vem av mig och Per Bolund som har rätt.

Anf. 495 EVA-LENA JANSSON (s) replik:

Herr talman! Jan Andersson talar om satsning på kvinnligt företagande. 100 miljoner tror jag att det är som regeringen har satsat. Sveriges Kvinnolobby säger att det bara är en bråkdel av de knappt 5 miljarder som satsas på näringspolitiken. Man kan undra: Går de övriga pengarna bara till männen och männens företagande?

Du pratar om att det blir fler jobb att finansiera i den gemensamma välfärden. Ni satsar ju på att nedrusta den offentliga välfärden. Ni anser att offentlig sektor är något som ska minska till förmån för privat ägande. Jag förstår inte riktigt hur du får ihop detta. De frågorna skulle jag vilja ha svar på från Jan Andersson.

Anf. 496 JAN ANDERSSON (c) replik:

Herr talman! När det gäller att minska offentlig sektor till förmån för privat ägande har vi alltid varit mycket noga med att vår välfärd, sjukvård och så vidare ska vara gemensamt finansierad. För mig handlar det inte om privatisering. Det handlar om i vilken driftsform man har det.

Det är mest retorik när man säger att vi privatiserar vården. Vi har privata utförare, men vi är väldigt noga med att den är gemensamt finansierad.

Anf. 497 EVA-LENA JANSSON (s) replik:

Herr talman! Nu fick jag svar bara på den ena av frågorna, även om du hade 30 sekunder kvar.

Man har avsatt 100 miljoner till kvinnligt företagande. I vår budgetmotion har vi sagt att det är viktigt att de pengar vi avsätter för näringspolitik ska gå till både kvinnor och män. Genom att man specialdestinerar 100 miljoner till kvinnor menar man alltså att resten ska gå till män. Så kan man tolka det.

Att man flyttar över pengar till privat näringsliv och därmed aktieutdelning innebär att man överför pengar från det offentliga till det privata ägandet.

Allmänpolitisk debatt

Arbete och företagande

Del 3: Näringspolitik

Anf. 498 JAN ANDERSSON (c) replik:

Herr talman! När det gäller de 100 miljonerna vet både du och jag att vi har ett lägre nyföretagande bland kvinnor. Det är klart att vi behöver göra extra insatser för att stärka det. Det finns definitivt inget som exkluderar halva befolkningen från de resterande pengarna i budgeten.

Anf. 499 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (s) replik:

Herr talman! När jag lyssnar på Jan Anderssons debattinlägg i kväll blir jag lite konfunderad. Vad är det han egentligen säger?

Han börjar med att säga: Vi har levererat! Så räknar han upp en massa saker som man har genomfört. Men strax senare säger han i en replik: Vi har så stora och höga krav, så låt oss återkomma 2010 till vad vi har gjort. På något sätt känns det svårt att få detta att gå ihop.

När det gäller resurserna i våra välfärdssystem glömde Jan Andersson att nämna neddragningarna inom a-kassan och försäkringarna inom sjukförsäkringen. Glöm inte bort att ni även har levererat detta.

Därtill skulle jag vilja ställa en fråga. Vad tycker LRF om höjningen av arbetsgivaravgiften i deras olika företagsbranscher?

Anf. 500 JAN ANDERSSON (c) replik:

Herr talman! När jag pratar om vad vi har levererat talar jag om fakta. Däremot har jag inte sagt något om vad effekterna av detta hittills har varit.

Jag är mycket väl medveten om att det tar tid innan en del av de grejer som vi nu planerar får effekt. En viss ödmjukhet kan ju vara klädsam när man tittar på leveranser och effekten av dem.

När man lyssnar på oppositionen kan man förledas att tro att gruppen arbetslösa är ett hantverksskrå där man kan få gesällbrev för att sedan under resten av livet bli vid sin läst. Det är ju inte så den gruppen ser ut.

Vår tankegång i det här är att det ska finnas gott om jobb att söka den dag man eventuellt blir arbetslös. Jag tycker att man gör sig skyldig till ett tankefel om man ser arbetslösheten som något evigt.

Anf. 501 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (s) replik:

Herr talman! Vi har i Socialdemokraterna aldrig någonsin sett arbetslösheten som något evigt. För oss har alltid arbete varit den främsta och viktigaste frågan. Därtill är det viktigt att lägga till att om Jan Andersson syftade på a-kassan när han talade om ett hantverk där man ska bli vid

sin läst ska man komma ihåg att a-kassan är en försäkring som man får del av när man står till arbetsmarknadens förfogande.

Jag fick inget svar på min fråga om LRF och om vad man där tycker om höjningen av arbetsgivaravgiften.

Anf. 502 JAN ANDERSSON (c) replik:

Herr talman! Jag nöjer mig med att konstatera att trots att arbetslösheten och sysselsättningen är den viktigaste frågan är det precis den frågan som Socialdemokraterna förlorade förra höstens val på.

Anf. 503 AGNETA BERLINER (fp):

Herr talman! Vi svenskar är inte mindre idérika eller innovativa än människor i andra länder. Vi är inte heller sämre på att söka och få patent på våra uppfinningar än andra. Men sedan blir det lite halvhalt. Våra idéer och patent leder inte till affärsidéer för företag, produkter och tjänster i den utsträckning som skulle behövas. Det blir liksom ingen utväxling.

Även om jag är precis lika glad som Thomas Östros över att det faktiskt startas betydligt fler företag än tidigare är det ett faktum att vi har alldeles för få företagare och företag i Sverige, och våra företag växer inte i samma omfattning som företag i andra länder. Jag tycker att dagens situation borde vara en jättelik väckarklocka för oss alla som vill att det ska gå bra för Sverige i framtiden.

Dessutom står Företags-Sverige inför en väldigt stor omvälvning. Ungefär en tredjedel av de medelstora företagen, alltså de företag som vi har alldeles för få av, räknar med ägarskifte inom de närmaste tio åren. Även om ungdomar glädjande nog är betydligt mer positiva till att bli företagare nu än för några år sedan är tillströmningen av yngre företagare alldeles för liten. Det finns alltså inte tillräckligt många som kan och vill ta över företagen.

Det behövs en mängd saker, både stora och små, för att vi ska få konkurrenskraftiga företag i framtiden. Regeringens lista är lång. Jag tänker inte upprepa sådant som sagts tidigare.

Under väldigt många år har mycket gjorts att vi har fått den situation som vi har i dag. Det är inte lönt att vara företagare. Våra trygghetssystem är inte utformade för småföretagarna. Reglerna är många och krångliga. Det är svårt att skaffa finansiering. Det är dyrt att anställa. Det är svårt att anpassa kostym och kompetens efter ett företags faser och svängningarna på marknaden. Många sektorer har varit helt stängda för privat företagande under många år.

Man kan fråga sig: Gnäller de svenska företagarna över detta? Nej, de svenska företagarna är ingen gnällig sort. De har fullt upp med att entusiasmera sina medarbetare, träffa sina kunder och utveckla sina företag. De har fullt upp med att fylla i momsdeklarationer.

De företagare som finns i Sverige jobbar på. De har inte tid att gnälla. Men det är kanske inte så konstigt att de inte är fler än vad de är eller att det finns en väldigt stor företagarlucka bland folk som är i min ålder eller lite yngre.

Herr talman! Det som jag egentligen vill ha sagt är två saker. Det första är att det brådskar med väldigt konkreta saker som underlättar för framför allt små och medelstora företag och deras företagare. Det andra

är att jag tror att vi alla som jobbar med näringspolitik måste börja våga tänka i nya banor och mer framåtinriktat. Jag tror att vi tänker för mycket i gamla strukturer och system. Vi får inte fastna i de gamla systemen om vi vill bygga en framtid.

Som liberal och folkpartist tror jag så klart som alltid på kraften i människor. Den här kraften finns i väldigt hög grad hos svenska småföretagare. Det är den kraften som vi måste bejaka. Vi ska inte lägga hinder i vägen för den. Det är det som jag upplever har gjorts under många år av socialdemokratiskt styre i Sverige. Om vi bejakar den här kraften sköter vi vårt jobb som politiker på samma sätt som svenska företagare sköter sitt jobb.

Herr talman! Det är mycket bra att alliansen har påbörjat en resa mot ett företagsvänligare Sverige, tycker jag. Per Bolund hänvisade till ett par olika undersökningar. Jag ska hänvisa till en annan. Det är en rapport från SEB:s senaste företagarpåse som gjordes ungefär ett år efter valet, alltså ganska nyligen. I den ansåg en majoritet av företagarna att företagsklimatet hade förbättrats ordentligt med regeringens politik.

Slopandet av förmögenhetsskatten, det ökade arbetskraftsutbudet och de sänkta inkomstskatterna är några av de åtgärder som gjort att majoriteten i den här panelen tyckte att klimatet hade blivit bättre än före regeringsskiftet.

Nu ska jag citera:

”Trots kritik mot enskildheter i regeringens politik är den samlade bedömningen att alliansregeringen förbättrat klimatet för små och medelstora företag, säger Ingela Hemming, SEB:s företagarekonom som har genomfört undersökningen.”

Men det kanske mest intressanta är vad de här drygt 600 företagarna i små och medelstora företag tycker när man vill att de ska jämföra alliansregeringens politik med oppositionens. Då är det bara 9 procent som tycker att det hade varit bättre med oppositionens politik.

Jag tycker precis som de här företagarna att regeringens åtgärder verkligen förbättrar företagsklimatet. Sedan är jag en otålig person, så jag önskar, som många småföretagare, att det skulle ha hänt mer och att det skulle ha gått snabbare. Men jag tror att vi får ge regeringen lite tid. Vi får ha lite mer tålamod. Det händer mycket.

Anf. 504 BERIT HÖGMAN (s) replik:

Herr talman! Agneta Berliner efterlyser åtgärder för att få fram konkurrenskraftiga företag och belyser särskilt vägen från idé till företag, om jag förstod det rätt. Det måste stöttas.

Då kan jag rekommendera läsning, nämligen vår partimotion. Börja någonstans på s. 18, 19 eller 20. Där finner man bland annat att vi lägger betydligt större resurser än regeringen på att stärka kommersialiseringen av forskningsresultat i en nysatsning på holdingbolag och inkubatorer vid landets högskolor och universitet. Vi vill underlätta innovativa småföretagares och uppfinnarens möjlighet att få finansiering för nya produkter genom ett nytt innovationslån med högre risk.

Jag skulle kunna fortsätta att läsa upp fler exempel på den politik som vi driver för att uppnå just det som ni föreslår. Då blir min konkreta fråga: Är Folkpartiet berett att stödja denna socialdemokratiska motion?

Anf. 505 AGNETA BERLINER (fp) replik:

Herr talman! Det har jag i och för sig lite svårt att tänka mig, men jag ska läsa den och försöka ta till mig andemeningen i den.

Anf. 506 PER BOLUND (mp) replik:

Herr talman! Agneta Berliner börjar med att prata om innovationer och patent och att det är viktigt att man tar till vara den innovationskraft som finns i Sverige. Då måste jag ställa frågan: Är det de satsningar som regeringen har genomfört på att underlätta för till exempel städföretag och restaurangbranschen som man ska göra? Är det de branscherna som man ska satsa på om man vill uppmuntra innovationer, om man vill uppmuntra tekniska framsteg, om man vill uppmuntra att Sverige ska ligga i framkant när det gäller teknisk kompetens och möjligheter att sprida patent över världen?

Jag är väldigt tveksam till det, och jag antar att Agneta också ser vissa brister i den politiken, om det just är innovationspolitik man ska satsa på.

Sedan pratar Agneta om att man inte ska lägga hinder i vägen för företag. Det kan man verkligen ställa upp på. Men hur tror du att den företagare i till exempel hotellbranschen känner det som har fått höjda arbetsgivaravgifter? Konsumenterna lägger ju pengar inom olika branscher. Är det dyrt att bo på hotell men billigt att till exempel äta på restaurang är det klart att konsumenterna flyttar över till restaurangbranschen. Hur tror du att den företagaren känner i dag?

Anf. 507 AGNETA BERLINER (fp) replik:

Herr talman! Jag tror att jag vet hur den företagaren känner det. Han eller hon är inte så glad. Personligen, om jag får säga det, är jag mer för väldigt enkla generella regler som gäller för alla. Det tror jag underlättar mycket.

Nu pratar jag inte riktigt om innovationer, men jag pratar om totalen. Med tanke på den enorma arbetslöshet som rådde, trots högkonjunktur, när den här regeringen tillträdde har ju alliansregeringen varit tvungen att fokusera på vissa saker. Det man fokuserar på är att folk ska få arbete. Där går ju ganska mycket pengar. Även om jag rent principiellt kanske skulle uppskatta en annan typ av politik känner jag att jag respekterar den fokuseringen. Den fungerar ju också. Folk får arbete. Det tror jag är huvudsaken ett bra tag framöver. Det har också företagarna glädje av.

Anf. 508 PER BOLUND (mp) replik:

Herr talman! Vi får väl se hur det blir med det. Men visst tror jag också att de åtgärderna kommer att ge ett antal arbetstillfällen. Sedan är jag väldigt frågande till om det är det som kommer att ge arbetstillfällen på lång sikt. På kort sikt kan det mycket väl hända. Men vi kan tänka oss 10 år framåt i tiden eller 20 år framåt i tiden. Är det underlättande och sänkta kostnader för städbranschen och restaurangbranschen som kommer att göra att Sverige står stadigt i en global ekonomi?

Jag är väldigt tveksam. Jag tror att man skulle komma mycket längre om man i stället satsade de här resurserna på att gynna innovationer, på att utveckla skola och utbildning och forskning till exempel.

Anf. 509 AGNETA BERLINER (fp) replik:

Herr talman! Nu är inte politiken riktigt sådan att det är antingen– eller. Det satsas ganska rejält på skola och forskning, skulle jag vilja säga.

Allmänpolitisk debatt

Anf. 510 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (s) replik:

Herr talman! Det är mycket glädjande, tycker jag, att Agneta Berliner precis som vi socialdemokrater är för generella regler som gäller för alla. Dessvärre delar väl inte andra partikamrater och andra samarbetspartier i alliansregeringen den uppfattningen, efter vad vi kan förstå utifrån den politik som nu förs av regeringen.

Arbete och företagande

Del 3: Näringspolitik

Men jag har en fråga till Agneta Berliner. Agneta Berliner sade i sitt anförande att våra trygghetssystem inte är anpassade till småföretagen. Nej, det tycker inte vi heller, och vi ser det som ett stort problem. Därför hade vi tillsatt en utredning. För cirka nio eller tio månader sedan, efter det att alliansregeringen hade tillträtt, bara avsatte man utredaren. Sedan dess har ingenting hänt. Ingenting har gjorts på det här området.

Är Agneta Berliner beredd att driva den här frågan så att vi får till en utredning för att få trygghetssystem för småföretagare?

Anf. 511 AGNETA BERLINER (fp) replik:

Herr talman! Jag har inte uppfattningen att jag måste driva den. Jag kan nog påminna lite grann, för jag hade nog också önskat att den hade varit i gång. Men, som sagt, man kan inte hinna med allting.

Däremot är jag inte riktigt säker på att vi har samma åsikter om hur detta ska ske. Jag är nämligen av den uppfattningen att man i alla fall måste titta på möjligheter för småföretagare att kanske gå utanför de befintliga systemen. Jag tror att det blir för svårt att hitta system som är gjorda för folk som är anställda som fungerar precis lika bra för småföretagare. Därför skulle jag önska att utredningen, när den sätter i gång, är väldigt *open minded*.

Anf. 512 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (s) replik:

Herr talman! Det är klart att man måste driva frågor, framför allt när man har makten och har regeringsinnehav. Det är då man har möjlighet att tillsätta en utredning som tittar på hur vi kan ha trygghetssystem för småföretag. Vi behöver inte ha de färdiga lösningarna. Det är faktiskt det som utredningen ska titta på.

Min fråga kvarstår, för det var egentligen lite halvlyddigt om Agneta Berliner var beredd att driva en sådan fråga inom alliansen eller inte.

Anf. 513 AGNETA BERLINER (fp) replik:

Herr talman! Jag har uppfattningen att det är på gång. Ja, för att vara tydlig. Jag är beredd att driva den frågan.

Anf. 514 YVONNE ANDERSSON (kd):

Herr talman! Jag tänker använda min talartid åt att tala lite grann om forskning. Jag har stått i den här talarstolen under ett antal år under en annan majoritet och gnällt på ramar, gnällt på den styrning som är och vad som sker och inte sker. I dag är jag glad för att jag kan stå här och

tala mer i andan av att skicka med. Vi har kommit en bit på väg, och med det har jag inte nonchalerat det som tidigare regering har gjort, men jag tycker att det är intressant att man kan jobba vidare.

En av de första delar som jag vill ta upp efter den debatt som har varit här är hur vi kan få idéer att bli verklighet. Vi har våra universitet och annan forskning, grundforskning som ger jättebra idéer, och så vill vi ha bra och intressanta jobb av det. Då tillskapades av oss myndigheten Vinnova. De skulle bygga en bro mellan att kunna ta upp idén och få den verksam i näringslivet. På det sättet skulle nya företag kunna skapas och intressanta jobb. Det är ju en jätteviktig del. Jag är glad för att årets budget ger 400 miljoner ytterligare till Vinnova, även om vi är en bra bit bakom det finska Tekes, där man egentligen dubblar de svenska satsningarna. Finland är i täten när det gäller företagande.

Det innebär inte att vi ska ge upp. Vi ska naturligtvis fortsätta att jobba med de här delarna, och det kommer att finnas en väldigt tydlig forsknings- och innovationsproposition nästa höst, är jag övertygad om.

Det finns en annan del som jag tycker att det är viktigt att man tar upp i de här sammanhangen, och det är inom de områden där Sverige faktiskt har varit en ledande kunskapsnation i världen – till och med i världssammanhang. Jag vill då särskilt lyfta upp Rymdbolagets Odin. Förmodligen är det den enda satellit i världen i sitt slag som är uppe nu och plockar ned data till hela världen som ska användas i klimatforskningen till nytta och glädje för många. Tyvärr satsas det inte långsiktiga pengar. Det gjordes inte av den förra regeringen, utan projektet skulle avrundas efter fem år. Men Odin är fortfarande uppe, och man har tillfälligt lyckats klara det.

Det är en sådan satsning som bara inte får försvinna, utan dess efterföljare Steam bör också få medel. Varför tycker jag det? Jo, den här forskningen som så att säga är från ax till limpa och ligger i täten i kunskapsnationen ger Sverige en alldeles särskild ställning, också när vi ska ta del av andra nationers forskning. Därför är det viktigt att vi fortsätter att uppmärksamma och själva också bli medvetna om vad vi faktiskt har.

När det gäller likvärdiga villkor vill jag också ta upp att många klagar på att vi inte får hem mer EU-pengar. Varför kan inte företagen utnyttja mer och engagera sig i EU:s ramprogram, inte minst det sjunde och åttonde som kommer så småningom? Där har vi också en möjlighet, att starta fonder med en central kassa helt enkelt så människor får söka till egenfinansiering. I dag har lärosäten, forskningsinstitut och företag inte råd med egenfinansiering. Vad händer då med den idé som vi har pratat varmt om i debatten här i kväll? Den försvinner som patent till något annat land eller till något annat företag, men Sverige förlorar den.

Vill vi på allvar att Sverige ska få behålla sina forskningsidéer måste vi också vara beredda att satsa medel så att vi kan finnas med på den globala forskningsmarknaden. Därför är det med glädje som jag vet att regeringen nu har tillsatt en utredning om hur man ska kunna göra donationer till forskning skattefria. Det ska bli jättespännande att se vad vi kommer fram till. För när Sverige har fått villkor för sin forskning som är likvärdiga andra länders kommer vi att komma vidare på ett helt annat sätt, också när det gäller jobben.

Vi i vår regering vill inte bara att alla ska ha möjligheter till jobb. Vi vill också att människor ska ha möjlighet till intressanta jobb. Om den

gamla regeringen hade satsat mer på det här hade vi stått mycket bättre rustade redan i dag. Nu får vi vänta några år innan det blir verklighet. Men det blir det.

Prot. 2007/08:12
18 oktober

Allmänpolitisk debatt

Arbete och företagande

Del 3: Näringspolitik

Anf. 515 PER BOLUND (mp) replik:

Herr talman! Jag vill välkomna Yvonne Anderssons engagemang för forskning och engagemanget för intressanta jobb. Sedan kan jag ifrågasätta om de satsningar som regeringen gör på att subventionera städning och sänka kostnaderna för restaurangföretag till exempel är helt rätt för att skapa intressanta jobb. Det känns mer som om man kastar pengar efter vilka jobb som helst och inte satsar pengarna på just sådana jobb som vi vill ha för framtiden och som kan göra Sverige starkare.

Jag har några tips som jag skulle vilja ge till Yvonne Andersson när det gäller att få forskning som kan utveckla Sverige. Det finns ett väldigt bra forskningsprogram som heter Forska och väx som Miljöpartiet initierade och som den nya regeringen tyvärr tog bort väldigt abrupt just från Vinnova. Det riktar sig till forskning och utveckling, spetskompetensforskning i små företag. Nu är de pengarna återställda. Det blev ett års glapp där. Vi har föreslagit att man ska utveckla dem och satsa 100 miljoner till så att det blir 200 miljoner. Kan Yvonne Andersson stödja det?

Vi har också föreslagit en satsning på Young Innovative Companies, som just är forskningsintensiva småföretag. Kan ni ställa er bakom en sådan satsning också?

Anf. 516 YVONNE ANDERSSON (kd) replik:

Herr talman! Först och främst vill jag säga att det är en ren och klar osanning. Forska och väx har aldrig varit borta. Det som inträffade var att man inte i budgeten tog in årets budget, men man ordnade det inom ramen för Vinnovas pengar. Pengarna är återställda. Det blev ett glapp på något mindre pengar just det året, men Forska och väx-programmet har aldrig varit borttaget.

Det andra är att jag med skärpa måste säga att jag blir illa berörd av att det har kommit repliker i ett kör här i kväll där man nedvärderar så viktiga branscher som städbranschen och restaurangbranschen. Hur i hela världen ska vi få ett attraktivt turistland, där vi vill ha rent och fint och där vi vill ha god mat, att fungera om vi nedvärderar det till den milda grad? Jag har suttit med och diskuterat matforskning. Där finns innovationer om något.

Anf. 517 PER BOLUND (mp) replik:

Herr talman! Det var Yvonne Andersson själv som pratade om att det var skillnad. Det fanns intressanta arbeten och vanliga arbeten. Det var inte jag som gjorde den särskiljningen. Det vore intressant att höra vilka jobb som Yvonne Andersson menade med intressanta arbeten, om det är just de jobb som är i till exempel restaurangbranschen och städbranschen som hon syftade på. Då förstår jag inte riktigt var inläggen om forskning kommer in. Det är ju inte så att de branscherna är särskilt forskningsintensiva. Det svaret blev jag väldigt förvirrad av.

Faktum är att regeringen drog bort stödet från Forska och väx. Det var ett klart bakslag för det forskningsprogrammet. Det går inte att förneka den saken.

Anf. 518 YVONNE ANDERSSON (kd) replik:

Herr talman! När det gäller Forska och väx går det bra att gå tillbaka till det som finns både i regleringsbrevet och i fördelningen. Då ser man att det har funnits kvar hela tiden.

När det gäller vilka jobb som är intressanta och inte intressanta beror det ju på individen. Jag är helt övertygad om att precis på samma sätt som vi som är här i kammaren är olika är vi också olika på arbetsmarknaden. Jag som har ett hem med en stor familj tycker att ett par av de viktigaste uppgifterna för att alla ska må gott i vårt hem är just matlagning och städning.

Anf. 519 BERIT HÖGMAN (s):

Herr talman! Jag fick ett mejl häromdagen från Jenny i Karlstad. Jenny fullgjorde pol.mag.-programmet vid Karlstads universitet i juni. Nu är det oktober och Jenny skriver: Jag har skrivit snart 200 platsansökningar och hittills inte fått napp någonstans. Det har varit väldigt frustrerande och oerhört svårt ekonomiskt, eftersom studerandevillkoret i Alfakassan tagits bort. Jag var heller inte berättigad att göra praktik genom arbetsförmedlingen eftersom jag först måste vara arbetslös i tre månader. Så fram till denna dag lånade jag pengar av mamma. Pressen att skaffa mig ett arbete, vad som helst, är stor, då situationen är ohållbar. Men den ekonomiska situationen är inte det värsta utan att självförtroendet börjar svikta. Som tur är får jag nu göra praktik genom arbetsförmedlingens försorg. Jag har hittat en praktikplats som handläggare på Försäkringskassan. Jag hoppas kunna visa framfötterna för att slut få en fast anställning. Det enda negativa med praktikplatsen är att ersättningen är 3 000 kronor per månad, vilket är mer än noll men ändå för lite för att klara av hyra, mat med mera. Det känns som om jag blivit straffad för att jag har skaffat mig en utbildning. Det känns väldigt orättvist och tungt att jag som alltid har försökt göra mitt bästa faller utanför alla trygghetssystem. Det känns lite ovärdigt att leva på 3 000 kronor per månad. Hur har den nya regeringen egentligen tänkt sig att man ska överleva på detta? Det måste ändå vara bättre att vi som slutför vår utbildning får en sysselsättning inom vårt kunskapsområde. Jag skulle vara tacksam om du kunde framföra dessa synpunkter.

Nu har jag gjort det. Det var hälsningen från Jenny. Hon ser det många ser, nämligen att regeringens närings- och sysselsättningspolitik har jättestora brister. Jenny är inte på något sätt arbetskygg – det har hon visat. Men regeringen säger att med låg ersättning blir det fler jobb.

Nu har ni haft drygt ett år på er att beskriva för Jenny och alla andra hur hon har det lättare på en arbetsmarknad när hon blir fattigare för varje månad som går. Och det värsta av allt, som jag tror att Jenny också upptäcker, är att Mats Odell har deklarerat att förutom de reduceringskrav som redan ligger på statliga myndigheter ska kakan minskas ytterligare. 1 500 jobb ska bort. Kommer Jennys dröm om ett fast jobb på Försäkringskassan inom kort också att krossas?

Det finns ingen långsiktighet i regeringens politik. Vilket besked vill regeringen ge till Jenny? De nya jobben är bidragsjobb. Det är fina jobb, säger Yvonne Andersson. Är det detta besked Yvonne Andersson vill ge Jenny? Sök jobb hos mig som städerska! Sök ett deltidsjobb på McDonalds, för det är subventionerat.

Låt mig beskriva en annan bild ur den värmländska verkligheten. Jag besökte häromveckan flera företag inom stål- och verkstadsindustrin. Orderingången är jättegod, och det går bra för företagen. Men de har ett bekymmer – arbetskraftsförsörjningen. De ställer frågan till mig: Varför hjälper inte arbetsförmedlingen till längre? Det var en fråga jag fick på flera av företagen. Jag kunde då berätta för dem att regeringen har dragit bort arbetsmarknadsutbildningspengarna. När jag började rota vidare i det visade det sig att eftersom regeringen har lagt ned länsarbetsnämnderna finns det heller inte några kompetensråd, som tidigare var en mötesplats för näringsliv och samhälle. Där kunde man se hur de kunde agera i Värmland, i Östergötland, i Skåne för att klara arbetskraftsförsörjningen.

Även denna fråga måste gå tillbaka till regeringens representanter: Vad gör ni för att säkra företagens behov av kvalificerad arbetskraft? Är sänkt a-kassa, kraftiga nedskärningar i arbetsmarknadspolitiken och indragna anslag till komvux svar på Kilsföretagarens behov av kvalificerad arbetskraft? Är stora skattesubventioner till restaurangföretag svar på basnäringens behov av arbetskraft? Tror regeringen och allianspartierna på allvar att svensk basindustri kan ersättas av en servicenäring om vi fortsättningsvis vill ha en hög tillväxt och en bra välfärd och vara ett konkurrenskraftigt land i en globaliserad ekonomi?

Jag skulle kunna fortsätta och göra listan lång med beskrivningar från en verklighet och bekymrade företagare som efterlyser seriositeten och långsiktigheten, för det är som Thomas Östros, Per Bolund och många andra här i kväll har sagt: Alla kan inte städa hemma hos varandra! Vi måste ha en seriös, långsiktig och djup näringspolitik som leder Sverige framåt.

Vår näringspolitik handlar om att ta de goda tiderna till vara, att investera inför framtiden. Det är det vår närings- och sysselsättningspolitik handlar om. Jag är säker på att med den politiken ökar Jennys möjligheter att få ett jobb. Då kommer Volvo i Göteborg att känna en större trygghet i att det finns en framtid för dem i Sverige. Då kommer småföretagarna att känna att socialdemokratisk politik är långt bättre än alliansens politik.

Anf. 520 YVONNE ANDERSSON (kd) replik:

Herr talman! Det var intressant att Berit Högman nämnde städare igen. Jag är djupt bekymrad över att vi värderar arbetsuppgifter olika så att människor sedan känner detta. Varför är det inte viktigt att ha rent och snyggt omkring oss? Vem vill åka till ett land, ett hem eller ett hotell där man inte städar? Är inte de som städar lika mycket värda som andra? För många är detta ett jobb som de trivs med.

Jag vill återigen säga att arbete har ett värde i sig. Med den politik som har förts har många människor hamnat utanför. Ett antal ungdomar som aldrig har fått plats i Socialdemokraternas Sverige, eftersom man där skulle vara på ett visst sätt, har skrivit till mig. Nu ger vi möjligheter att få ett jobb utifrån individuella matchningar.

Anf. 521 BERIT HÖGMAN (s) replik:

Herr talman! Jag måste skicka tillbaka frågan till Yvonne Andersson: Är det en individuell matchning att Jenny med sin pol.mag.-examen ska söka jobb och städa hemma hos någon? Är det en individuell matchning som leder Sverige framåt och som skapar ett konkurrenskraftigt näringsliv i en globaliserad värld med en så stark konkurrens?

Anf. 522 YVONNE ANDERSSON (kd) replik:

Herr talman! Jag tror att all arbetslivserfarenhet är nyttig. Jag har själv fått göra arbetslivserfarenheter inom områden som är långt ifrån min utbildning en gång i tiden, och jag är innerligt tacksam och glad över den erfarenheten.

Det finns olika typer av arbetslivserfarenhet. Ett jobb som inte motsvarar den primära utbildningen kan vara jättenyttigt för individens utveckling!

Anf. 523 BERIT HÖGMAN (s) replik:

Herr talman! Det är en otroligt märklig argumentation. Regeringen väljer att lägga sina subventioner så att en pol.mag. får jobb som städare, när denna människa med sin kunskap och kompetens skulle kunna göra jättestor nytta på Försäkringskassan, inom forskning och utveckling eller inom en rad andra jobb som samhället har nytta av. Men regeringen har bestämt sig för att det ska vara låglönejobb, genomgångsjobb och jobb där jag inte tror att människor känner att de utvecklas och vill stanna länge. Jag tror inte att Jenny har den tanken, och framför allt leder det inte Sverige framåt.

Anf. 524 KARLA LÓPEZ (mp):

Herr talman! Längre har vi talat om våra miljöproblem, men hittills har vi inte gjort tillräckligt. De senaste åren har miljöproblemen blivit så uppenbara att det blir allt svårare att ignorera dem. Hela sommaren regnade bort, och det mer än vanligt. Vi har haft översvämningar och orkaner med sådan kraft och så ofta att det är svårt att argumentera för att det inte finns något samband mellan dessa klimatförändringar och vår livsföring.

Tyvärr har debatten mest fokuserat på problematiken kring fossila bränslen och vår oljekonsumtion. Det är inget fel med det. Det är bra att det äntligen görs. Men jag är orolig för att det blir för mycket fokus på det och att man därför glömmer bort att diskutera miljöfrågan mer ingående på ett sådant sätt att man problematiserar vårt sätt att producera och konsumera.

Vi i den rika delen av världen som är ca 20 procent av världens befolkning konsumerar mer än 80 procent av jordens resurser medan resten av jordens befolkning tvingas leva på ca 20 procent av jordens resurser. Det här är inte rättvist. Detta måste vi ändra på, inte bara för jämlikheten mellan människor utan för planetens överlevnad.

Enligt siffror från Världsnaturfonden konsumerar varje svensk så mycket att om jordens hela befolkning skulle konsumera som vi skulle det behövas ungefär fyra planeter till. Det är inte hållbart. Vi måste ändra vårt sätt att producera och framför allt att konsumera. Därför är det nöd-

vändigt att regeringen vidtar åtgärder för att gynna den lokala produktionen i Sverige.

Som världen ser ut i dag är det mer ekonomiskt hållbart att producera en vara i en annan del av världen i stället för att producera den lokalt. Min gamla lärare i humanekologi vid Göteborgs universitet brukar säga att om det i dag skulle uppstå en miljökatastrof, en epidemi eller ett tredje världskrig och det inte gick att frakta varor från utlandet skulle den svenska befolkningen bara kunna klara sig i högst två veckor. Det är ganska skrämmande, men också ironiskt med tanke på hur mycket pengar vi lägger på att försvara oss via militära medel samtidigt som vi är så mycket mer sårbara i sådana grundläggande saker.

Lokalproducerade varor ökar inte bara landets säkerhet utan skapar också fler arbetstillfällen och, det viktigaste av allt, gynnar miljön eftersom transporterna minskar. Men för att kunna genomföra det måste vi först och främst komma bort från myten om att tillväxt är lösningen på våra problem, för så är det inte.

Sverige har länge haft hög tillväxt, men det är inte förrän den senaste tiden som arbetslösheten har börjat sjunka. Jag ser ett större samband mellan den minskade arbetslösheten och att 40-talisterna har börjat pensionera sig än att vi har haft tillväxt länge. Ett annat exempel är Chile, som under 80- och 90-talen hade hög tillväxt men där befolkningen trots det led gigantisk nöd.

För att kunna ha tillväxt måste vi producera och konsumera mer. Varför ska vi göra det när det är så uppenbart att vi tömmer jordens resurser med vårt sätt att leva? Vi måste producera smartare och konsumera enbart det vi behöver, inte tvärtom – alltså inte producera våra varor på andra sidan jordklotet därför att det är billigare och konsumera tills vi inte vet var vi ska göra av alla prylar.

Vi måste ta ansvar och ändra de rådande förutsättningarna som missgynnar lokalproduktionen. Ett sådant sätt är att genomföra nationella och lokala tullar och kvoter. På så sätt gynnar vi alltmer de lokalproducerade varorna, och på sikt slår vi ut de andra varorna.

Jag vet att detta går emot den rådande ordningen och tanken med den internationella frihandeln. Men en sådan reform är nödvändig för att vi på allvar ska komma åt de nuvarande miljöproblemen. Vi kan inte fortsätta att konsumera och producera som vi gör. Vår planet tillåter inte det. Vi måste ställa om. Det är vårt ansvar att ändra förutsättningarna så att vi kan göra det.

Anf. 525 FINN BENGTSSON (m) replik:

Herr talman! Får jag bara fråga: När du reser frågan om tullar, hur tänker du dig att de som uppenbarligen konkurrerar med någon fördel, till exempel lägre kostnader, inte ska slås ut i sin verksamhet genom att vi sätter upp tullar och förhindrar dem att leverera sina varor till oss?

Anf. 526 KARLA LÓPEZ (mp) replik:

Herr talman! Menar du folk i andra länder? Grejen är att runt om i världen har man haft lokal produktion väldigt länge. Men i och med globaliseringen har ekonomin integrerats alltmer i världen. Jag tror att det inte är hållbart. Om det skulle vara så kunde man återgå till lokala ekonomier. De flesta småbönder i länder i tredje världen är självförsör-

Prot. 2007/08:12
18 oktober

Allmänpolitisk debatt

Arbete och företagande

Del 3: Näringspolitik

jande. Problemet är att de tvingas gå in i den internationella marknaden och ha villkor och pengar på samma sätt som vi har. Då tvingas de in i fabriker för att producera de varor som vi ska konsumera. Jag tror att vi kan uppmuntra dem till självförsörjning samtidigt som vi satsar på det och att man gör det internationellt också, för jag tror inte att det är lösningen att bara Sverige gör det.

Anf. 527 FINN BENGTTSSON (m) replik:

Herr talman! Då kommer följdfrågan: Ska ingen av dessa olika enklaver som då ska kämpa för att skapa lokal produktion ha någon form av strävan mot tillväxt?

Anf. 528 KARLA LÓPEZ (mp) replik:

Herr talman! Nej, det är tyvärr så. Vill vi ha tillväxt måste vi producera mer, och producerar vi mer tar vi resurser från naturen. Tyvärr är det så. Självklart gillar jag prylar. Det är inte det. Men jag inser att jag måste sänka min konsumtion. Vi konsumerar så pass mycket – och jag ser ingen nackdel med balans – att vi varken har tillväxt eller ekonomisk nedgång. Vi måste ta den vägen om vi ska ta hand om miljön.

Anf. 529 JAN R ANDERSSON (m):

Herr talman! Politiken har dubbla uppgifter. Först och främst ska politiken tillse att staten ger alla människor goda möjligheter till ett fritt, rättvist och öppet liv. Staten ska därför inte i onödan begränsa, hindra eller stoppa människor eller deras livsprojekt. Detta måste givetvis vara grunden för ett modernt och öppet samhälle.

Politiken behöver ibland också skydda från våld, övergrepp och egendomsbrott. Genom lagstiftning, som vi sysslar med, polis och fristående domstolar ska brott och kränkningar förebyggas och ett öppet samhälle garanteras. Detta är grunden för vårt samhällsbygge.

Detta innebär inte att vi som politiker bara kan lagstifta och därefter fortsättningsvis enbart förvalta dessa lagar. I takt med att samhället hela tiden förändras måste också vi se över våra ramverk, se över vilka lagar och regleringar som behövs.

Bilden av vad som behöver skyddas genom regleringar och förbud eller vilka områden som hindras av reglering, förbud och lagar förändras över tiden. Dock kan vi konstatera att utvecklingen de senaste åren i huvudsak gått åt det ena hållet, med mer regleringar, mer förbud och mer byråkrati. Denna utveckling måste givetvis brytas, och därför är det kanske en av regeringens viktigaste uppgifter att minska företagens byråkratiska börda. Detta är en högt prioriterad uppgift. Det som händer om politiken inte hänger med i samhällets övriga utveckling är att möjligheter försummas av småföretagen och att jobb och välfärd i stället uteblir.

Låt mig ge ett exempel. När man i början av 80-talet hade utvecklat det nordiska mobiltelefonsystemet, NMT, funderade man på hur man skulle kunna introducera ett sådant system. Frågan som Östen Mäkitalo, den så kallade fadern för mobiltelefonin, ställde sig var om de skulle fråga om lov eller om de skulle be om ursäkt. Han valde det senare. I stället för att gå till alla myndigheter och fråga vad de skulle göra körde de på och skapade genom det djärva beslutet förutsättningar för en framgångssaga som kanske inte har någon motsvarighet i svensk historia.

Företag som Ericsson, Nokia och många andra IT-bolag följde av denna reform.

Detta illustrerar givetvis ett undantag. Småföretagens vardag handlar inte om hur man ber om ursäkt och kör på utan snarare tvärtom om hur man anpassar sig till de regelverk som finns.

Ett annat, mindre lyckat exempel är en ny näring som har vuxit fram i Sverige som i dag på grund av regleringar och en onödig byråkrati i praktiken inte har avsättning för sina produkter. Det jag talar om är de otaliga vinerier och mindre bryggerier som har vuxit fram i Sverige under de senaste fem-tio åren. I dag finns förutom de stora bryggerijättarna ett trettio-tal mikrobryggerier eller mindre bryggerier. Den svenska vinodlarsföreningen har i dag över 100 medlemmar.

De stora problem som dessa företag upplever är att de i princip inte kan sälja sina produkter på grund av de regleringar och den byråkrati som finns. Trots Systembolagets policy att inte diskutera någon producent är det just de lokala producenter som har sin tillverkning närmast konsumenterna som i dag har svårast att få avsättning för sina varor.

Det är kanske lätt att som svensk se Sverige som mittpunkten i världen och se de svenska normerna som kanske de mest normala i världen. Men när det gäller just dessa frågor är det Sverige som är undantaget. Sverige är det enda landet inom EU där små producenter inte kan sälja sina produkter direkt till kund. I alla länder inom EU är gårdsförsäljning av lokalproducerade alkoholprodukter tillåten. Det finns inget annat EU-land där små lokala alkoholproducenter har så svårt att nå marknaden som de har i Sverige.

Vi har alla följt den senaste tidens debatt om miljö och den globala uppvärmningen. Jag vet att det i ljuset av detta är många små alkoholproducenter i Sverige som har svårt att förstå varför de som har sin produktion nära konsumenterna, som många gånger har Kravmärkta och miljömärkta varor, inte får komma in på marknaden.

Vår landsbygd är i omvandling. Det vet vi alla. Jordbruket effektiviseras, och allt färre personer kan försörja sig på ett jordbruk. För att ha ett företag på landsbygden krävs det många gånger att man har flera ben att stå på. Att bara ha ett skogsbruk eller att bara ha spannmålsproduktion är ofta inte hållbart. Därför måste alla åtgärder som kan underlätta för landsbygdsnäringen vidtas. En sådan åtgärd borde vara att öppna för gårdsförsäljning av lokalproducerade alkoholprodukter. Denna fråga utreds just nu, men utöver den utredningen borde också möjligheten för små producenter att komma in via Systembolagets kanaler underlättas snarast.

I teorin kan alla svenska producenter sälja sina varor via Systembolaget. Dock är denna process mycket byråkratisk, och den innebär att köparna måste besöka Systembolaget minst tre gånger. Därför är detta ingen reell möjlighet för den svenska turistindustrin.

Det har kommit en hel del domar från EG-domstolen det senaste året som gäller försäljning. Genom detta har vissa dörrar öppnats. Tyvärr har inte dessa domar öppnat dörrar för svenska företagare med lokalproducerade alkoholprodukter. Det är till och med så märkligt att en svensk vinproducent inte får sälja till den som besöker gården. Däremot är det okej om han skeppar sina varor över Öresund och via Internet försäljer varan till en svensk.

Prot. 2007/08:12
18 oktober

Allmänpolitisk debatt

Arbete och företagande

Del 3: Näringspolitik

I Finland har man sedan ett år öppnat möjligheten för lokala alkoholproducenter att försälja vin i gårdsbutiker. Erfarenheterna är mycket goda. Man har inte sett några alkoholpolitiska konsekvenser. Volymerna är små. Man pratar om mindre än 1 promille av den totala försäljningen, men det har varit viktigt för landsbygden.

Det känns som att tiden har sprungit förbi frågan. Dessa företag känner symbolpolitiken och byråkratins ok. Därför är det viktigt att dessa frågor nu behandlas med goda argument och kunskap i stället för tyckande och gamla uppfattningar. Annars riskerar goda idéer att aldrig bli vad nya företag i Sverige och Sveriges landsbygd behöver.

Anf. 530 PER BOLUND (mp) replik:

Herr talman! Jag blev positiv när Jan Andersson sade att det var viktigt att minska den byråkratiska bördan. Det är en ambition som vi har delat från våra partiers sida. Men hur ser du på att bördan faktiskt ökar på grund av de regler som nu kommer genom den nya regeringens försorg? Näringslivets regelnämnd har tittat på 150 förslag. Man säger att i 63 procent av fallen ökar regelbördan för företagen. Det är mer än vad det har varit under tidigare år. Bördan har ökat ytterligare än tidigare på grund av den politik regeringen nu driver.

Jag tolkar Jan Andersson som att han tycker att politiken inte ska styra i onödan, att man till exempel inte ska särskilja mellan olika företag. Hur tycker du att det rimmar med att man nu genomför reformer som behandlar branscher fullständigt olika? Man ger stöd och subventioner till branscher som tvättar kläder i hemmen, men man ger inte stöd till tvätterier som finns ute på gatan. Man ger stöd till restaurangbranschen, men man ger inte stöd till hotellbranschen. Är inte det att gå in och detaljreglera branscher helt i onödan?

Anf. 531 JAN R ANDERSSON (m) replik:

Herr talman! Jag vet att det är regeringens uppenbara och tydliga ambition att minska regelbördan. Det är kanske inte den första regeringen som har haft den målsättningen. Men jag tror att det är den första regeringen som har tagit sig an problemet med sådan kraft och sådan determination att vi förhoppningsvis kommer att se ett substantiellt resultat rätt snart.

Den andra frågan gällde minskade kostnader för vissa företag. När jag har pratat med företagare har jag inte upplevt det som en möjlig ökad byråkrati, som ett hinder, när det innebär att man får dramatiskt ökade möjligheter. Precis som jag sade tidigare säger nio av tio företagare inom restaurangbranschen att de planerar att nyanställa personal om detta genomförs – vilket kommer att göras. Jag tror att det är svårt att finna en mer träffsäker politik när det gäller att skapa nya jobb. Jag förstår inte argumentet, speciellt när det kommer från Miljöpartiet, som också har drivit den linje som vi nu i princip genomför, det vill säga en skatteväxling som innebär jobb i stället för skatter.

Anf. 532 PER BOLUND (mp) replik:

Herr talman! Faktum kvarstår att för ett parti som säger att man inte vill gå in och styra i detaljer gör man precis tvärtom. Man går in och styr upp vilken bransch konsumenten ska handla i. Man gör det billigare för

vissa branscher, och man gör det dyrare för andra branscher. Det är precis det som Moderaterna alltid har stått för att man inte ska göra. Därför är det förbluffande att man nu genomför en politik som går precis på tvärs mot den ideologi jag har uppfattat att ni står för. Man går in och styr så att vissa branscher får det lättare och andra branscher i stället får nackdelar. Varför inte genomföra generella åtgärder som styr lika mot alla företag, och sedan får ekonomin styra upp vilka branscher som går bra?

Anf. 533 JAN R ANDERSSON (m) replik:

Herr talman! Jag tillhör den krets av människor som gärna skulle sänka skatterna mer för företagare. Jag skulle gärna göra generella skattesänkningar. Men i valet mellan att göra generella skattesänkningar som uppenbart leder till arbete eller att göra generella skattesänkningar som i liten utsträckning leder till arbete är för mig valet klart. Jag väljer de skattesänkningar som riktat leder till arbete. Det är också regeringens politik.

Anf. 534 EVA-LENA JANSSON (s):

Herr talman! I området näringspolitik ingår ägandet av de statliga bolagen. Flera av dessa bolag är framgångsrika företag, och de representerar stora värden för sina ägare – svenska folket. Sex av dessa bolag är nu föremål för en försäljningsprocess initierad av den borgerliga regeringen, den så kallade utförsäljningsåpan. Den här försäljningsprocessen måste dessvärre beskrivas som ett riktigt dåligt exempel på att en regering inte borde hantera så viktiga ärenden. Utan några riktiga underlag inför beslutet i riksdagen tuffar regeringen på genom Mats Odell – trots att näringsutskottet begärde att få se påstådda handlingar inför beslutet.

När väl riksrevisorernas rapport kom konstaterade revisorn det vi redan hade misstänkt. Det fanns inga konsekvensanalyser eller andra viktiga handlingar. Därav kom kritik från riksrevisorn för att regeringen bröt mot grundlagens beredningskrav, vilket inte stoppade regeringens utförsäljningsplaner – inte ens det faktum att Riksrevisionens styrelse enligt konstaterade att det inte hade gjorts en genomgång av de utlovade för- och nackdelarna med en utförsäljning.

I höstens budgetproposition för 2008 kan man läsa att regeringen tvärtom vidhåller att regeringen har uppfyllt regeringsformens krav på beredning, vilket alltså inte de borgerliga ledamöterna i Riksrevisionens styrelse tycker.

Herr talman! I samband med att regeringen basunerade ut sina försäljningsplaner agerade man också för att göra vägen lite mer framkomlig när man skulle sälja. Det var fördubblade arvoden till ordförande och styrelseledamöter i de bolag som skulle säljas ut samtidigt som man plockade bort de folkvalda i styrelsen. Det kan bara ha haft ett syfte, nämligen att få bort eventuellt motstånd. Nu ska det säljas!

Trots regeringens stora planer har det gått grus i maskineriet. Flera chefer har på egen begäran lämnat Näringsdepartementet. Och nu har det skett ett avhopp av det bolag som skulle hjälpa till i utförsäljningsprocessen.

Herr talman! Att sälja statliga bolag är inte direkt som att sälja sina privata grejer på Blocket. Det tror jag att talmannen håller med mig om.

Vi socialdemokrater har reserverat oss mot utförsäljningen av dessa bolag, men vi förväntar oss att när regeringen fullföljer sina planer på att sälja gör den det med omtanke och stor försiktighet om värden som riskerar att förlösas genom stora konsultarvoden och kortsiktig ägarpolitik.

Herr talman! Något annat som bekymrar mig när det gäller den borgerliga näringspolitiken är det faktum att näringsminister Maud Olofsson bestämt sig för att öppna för nya bonussystem för ledande personer inom de statliga bolagen genom att ta bort den stopplag som den socialdemokratiska regeringen införde.

Vi kan redan se att det nu återigen inom det privata näringslivet gnuggas händer och öppnas för generösa bonussystem och optionsprogram. Jag gissar att vissa företagsledare faktiskt känner sig ivrigt påhejade av näringsministern som ofta och gärna talar om incitament för dem som tjänar riktigt bra.

När det gäller de människor som tjänar lite eller rentav kanske bara har en låg inkomst från en socialförsäkring är det slut på näringsministerns och regeringens vurm för incitament och bonusprogram. Regeringspolitiken inriktar sig i stället på att straffa dem som blivit sjuka och arbetslösa genom försämrade ersättningar och strängare regelverk.

Herr talman! Åt den som har ska varda givet. Det passar in på regeringens politik när det gäller synen på bonusar för statliga vd:ar och sänkt skatt och lägre a-kassa för arbetslösa. Men också det faktum att regeringen vidhåller en höjd arbetsgivaravgift för småföretagare med färre än tre anställda innefattas i detta synsätt.

Med tanke på detta är jag inte förvånad över den besvikelse som vi nu får höra och läsa om från både arbetslösa och småföretagare.

(Applåder)

Anf. 535 FINN BENGTTSSON (m) replik:

Herr talman! Eva-Lena Jansson berör en mycket viktig fråga om moral i samband med försäljning av statens och därmed medborgarnas egendom.

Jag skulle vilja höra hur Eva-Lena Jansson resonerade vid den tidigare utförsäljningen av Telia. Där lyckades en minister från hennes eget parti på olika sätt få kursen att bli så hög att staten visserligen tjänade rejäla pengar. Men en rad enskilda människor upplevde detta som en folkaktie och kunde tyvärr inte uppleva att de fick valuta för pengarna. Hur ser Eva-Lena Jansson på den moralen?

Så går jag till den andra frågan. Eva-Lena Jansson nämner att åt den som har ska varda givet. Hon anspelar då på bolagsrepresentanter i statliga bolag. Eva-Lena Jansson har nyligen haft en partiordförande som avgått. Jag undrar som hon har någon kommentar till uttrycket åt den som har ska varda givet i det sammanhanget?

Anf. 536 EVA-LENA JANSSON (s) replik:

Herr talman! Jag har valt att tala om den näringspolitik som den borgerliga regeringen genomför nu när man efter tolv år av maktlöshet äntligen har fått makten.

Det är rätt intressant att konstatera att flera företrädare för de borgerliga partierna, bland annat ministrar, som har valt att skattefuska nu bör-

jar tala med mig om moral och etik. Det säger lite om vilka företrädare vi har fått i Sveriges riksdag just nu.

Berätta i stället för mig varför ni tycker att det är så viktigt att sänka skatten på tjänster som uppenbarligen era egna företrädare inte är beredda att betala det pris för som det faktiskt kostar. Det vore intressant för mig att få reda på här i dag.

Anf. 537 FINN BENGTSSON (m) replik:

Herr talman! Jag tyckte att Eva-Lena Jansson gjorde en tydlig anspelning på moral i samband med utförsäljning och gjorde en hel del förespeglningar om att det gick åt fel håll. Då tycker jag att det finns all rätt att ifrågasätta moralen i ett vidare perspektiv.

Jag tycker också att vi har rätt att höra hur Socialdemokraterna ser på om det möjligtvis finns en ideologisk spärr mot att sälja ut statliga bolag. Man har faktiskt varit föregångare i detta ärende med till exempel Te-liautförsäljningen. Fanns det då ett annat motiv än det finns nu för den borgerliga regeringen?

Anf. 538 EVA-LENA JANSSON (s) replik:

Herr talman! Jag står nu och diskuterar den borgerliga regeringens hantering av den utförsäljningssåpa som vi har sett. Riksrevisorn pekar på att den borgerliga regeringen bryter mot grundlagen. Jag tycker att det är allvarligt. Jag uppfattar inte att den socialdemokratiska regeringen fick den typen av kritik.

Det som är viktigt att konstatera är att när man säljer statliga bolag är det inte som att sälja privata grejer på Blocket. Man måste hantera dessa stora värden på ett helt annat sätt än vad den borgerliga regeringen nu gör.

Anf. 539 GUNNAR ANDRÉN (fp) replik:

Herr talman! Redan innan det fanns något som hette Riksrevisionen förekom det att det såldes ut statliga företag. Det skedde till exempel under perioden 1994–2002 med ett tjugotal företag. Därefter tog den tidigare socialdemokratiska regeringen i varje budget upp ungefär 15 miljarder, eller närmare bestämt exakt 15 miljarder, för att sälja ut statlig egendom.

Det var naturligtvis riktigt att göra detta. Riksdagen underrättades. Dock talade man aldrig om vilka företag som man skulle sälja. Där sade dåvarande statsrådet Östros till exempel att man skulle sälja ut vid lämpligt tillfälle. Det tycker jag att man alltid ska säga.

Min fråga är: Är det generellt fel att sälja ut statliga företag, eller är det bara när Socialdemokraterna säljer ut statliga företag som det är rätt? Är det rättvist när Socialdemokraterna säljer ut och orättvist när andra gör det?

Prot. 2007/08:12
18 oktober

Allmänpolitisk debatt

Arbete och företagande

Del 3: Näringspolitik

Anf. 540 EVA-LENA JANSSON (s) replik:

Herr talman! Jag tycker att det är fel att sälja ut statliga bolag på det sätt som den borgerliga regeringen nu genomför försäljningsprocessen. Det är uppenbart att man inte kan hantera frågan på ett korrekt sätt.

Anf. 541 GUNNAR ANDRÉN (fp) replik:

Herr talman! Av de 429 inlägg som var i går var det ett antal där man berörde ordet rättvisa. I och med att man, som Eva-Lena Jansson, har beslutat sig för att man själv äger rätten att besluta vad som är rättvist blir därmed all diskussion om vad som möjligtvis skulle kunna vara orättvisa helt omöjlig.

Denna monopolisering av begreppet rättvisa vänder jag mig mycket starkt emot. Det är inte på det sättet att socialdemokrater kan bestämma vad som är rättvisa.

I detta anförande instämde Finn Bengtsson (m).

Anf. 542 EVA-LENA JANSSON (s) replik:

Herr talman! Jag förbehåller mig rätten att säga att jag tycker att det är orättvist att driva en politik där man satsar på att sänka skatt för rika, uppmanar statliga vd:ar att öppna för bonussystem och sänker ersättning- en för de arbetslösa och sjuka. Jag tycker att det är en orättvis politik. Jag förbehåller mig rätten att säga det här i talarstolen.

Anf. 543 ANN-CHARLOTTE HAMMAR JOHNSON (m):

Herr talman! Då växlar vi spår lite grann. Det har varit mycket tal om företagande. Jag tänkte tala om en mellanform av detta. Under rubriken Starta eget men jobba som anställd vill jag framföra möjligheter med så kallad egenanställning.

Det är många som inte vill eller kan starta egna företag men som har bra idéer och gärna skulle vilja mer än de kan. Potentiella företagare och vi andra i Sverige går här miste om nya möjligheter att utveckla bland annat tjänstesektorn. Därför är det viktigt att ta fasta på de faktorer som kan göra det möjligt att hitta nya lösningar.

Runt om i Sverige växer det nu vägar till förändringar, och de kallas egenanställningar. Det är en korsningsform mellan att driva företag och ha en trygghet som en anställning innebär. Här finns en chans att få fördelar från båda alternativen.

Egenanställning innebär att ett bolag eller en ekonomisk förening tar hand om skatter, avgifter och försäkringar medan entreprenören själv ägnar sig åt utförande och marknadsföring. Det är en företagsform som till exempel utmärkt kan passa för flera olika personkategorier.

Det handlar om människor som inte riktigt vågar ta steget in i ett företagande och som också vill ha tryggheten. Långtidssjukskrivna och människor som lever under skyddad identitet har också spännande utmaningar här.

Om vi tittar närmare på arbetsmarknaden kan vi konstatera att kvinnor inte är så flitiga med att starta företag. Det är bara 30 procent av nyföretagarna som är kvinnor. Män bedriver verksamhet i egna företag i mycket större utsträckning än kvinnor. Alltså finns det hinder i kvinnors liv som gör att de inte vill ta på sig ytterligare ett stort ansvar.

En faktor är att kvinnor är mindre riskbenägna än män. Men det finns också andra förklaringar som kan påverka. Kvinnor har en tendens att stanna för länge i arbete eller i situationer som de inte önskar eller som de inte mår bra av. Detta kan vi se på sjukstatistik och ohälsotal.

Många lever med en dröm om att kunna arbeta för sig själv men vågar inte ta steget. Här kan egenanställningen medverka till att fler personer vågar pröva sin idé utan att starta företag, i varje fall i första skedet.

Det fina är också att man när man väl vant sig kan känna sig redo vid övergången, och man kan göra det i sin egen takt. Du koncentrerar dig på det du är bra på. Det kan vara kurser, design, festplanering, bedriva utredningar eller vad det nu är. Vissa gör juristjobb.

Bolaget eller den ekonomiska föreningen tar hand om det administrativa och reglerna. Det är meningen att det ska vara så bra som möjligt för dem som startar. Bolaget hjälper till att svara på allehanda frågor och bygger nätverk mellan dem de servar.

Ur jämställdhetssynpunkt, för personer som vill men inte vågar, för de långtidssjukskrivna och arbetslösa är därför egenanställningen ett komplement på arbetsmarknaden. Det blir ett steg från en punkt i arbete, utanför arbete och därmed vidare. Anställningen innebär att du som sjukskriven kan arbeta i din egen takt under det antal timmar du orkar med under en vecka eller en månad.

System får aldrig bli hinder för utveckling. Detta är politikens uppgift. Trots det finns det ibland regler som man tror blir bra, men det blir inte alltid som man vill. Sofia är ett levande exempel på hur nya tankar kan gå runt byråkrati och att det går att finna nya vägar utan att försätta personer i ett utanförskap.

Sofia arbetade i den stressade restaurangbranschen, som vi har varit inne på så många gånger i dag. Till sist orkade hon inte med det, och kroppen gick i baklås. Trots Försäkringskassans tvivel hade hon bestämt sig för att komma tillbaka. Hon visste att hon troligtvis aldrig skulle kunna jobba heltid men ville gärna jobba med det hon kunde. Ibland kanske hon bara skulle kunna arbeta några timmar i månaden. Hon var tvungen att anpassa sitt arbete till vad kroppen klarade av. En anställning verkade som en utmaning, men ändå skulle hon vilja göra någonting själv. Hon kunde inte starta företag, för då försvann hennes ersättning. Det tar ju lite tid att bygga upp en verksamhet. Sofia håller nu kurser och föreläsningar om sitt specialämne. Hon kan nu arbeta i den grad som hennes kropp tillåter, och hon kan vara verksam utifrån sina förutsättningar och samhällets möjligheter.

En annan kvinna med förtidspension och flera diagnoser prövade att arbeta i en egenanställning i mycket blygsam skala på sin väg mot det hon tror att hon ska orka och klara av. Hon vill så gärna vara med på den del hon orkar och kan. Hon kan här jobba och bestämma när hon ska arbeta. För henne och Sofia finns här de möjligheter som de tidigare inte hade.

Socialminister Göran Hägglund har tagit initiativ och pratar om avknoppningar av verksamhet inom den offentliga sektorn. Genom fortsatt finansiering över skattsedeln för enskilda initiativ får inte minst kvinnor fler möjligheter att starta företag. Arbetsformen med egenanställning är här ett alldeles lysande exempel på hur fler tankar och idéer kan omvandlas till stimulerande verksamheter för att driva verksamhet inom välfärdssektorn. Katarina bestämde sig och sade upp sig från en fast anställning för att så småningom starta eget som sjukgymnast. Jag är övertygad om att vi kommer att få fler exempel på detta framöver.

Herr talman! Att leva med skyddad identitet är inte ett val utan ett tvång. I detta fall handlade det om en kvinna med hög utbildning som hade levt utomlands under en längre tid. När maken började ta droger förvandlades familjens liv till ett helvete. I dag är hon tillbaka i Sverige, men sedan sju år lever hon med skyddad identitet. Kvinnan har haft flera anställningar. Till slut orkade hon inte med att vara anställd längre, då mannen kunde hitta henne. Alternativet var att starta eget företag. På skattemyndigheten möttes kvinnan av skratt då hon ville ha en F-skattsedel med fingerat personnummer. Det här är nu möjligt att förändra genom egenanställning där personnumret inte behöver lämnas fram. Hon kan jobba vidare med sitt företag.

Anf. 544 HANS ROTHENBERG (m):

Herr talman! Att förflytta sig, att äta, att göra och att bo kan synas som vardagliga och ganska oansenliga sysslor. Men det här är faktiskt själva definitionen på begreppet turism – en näring som handlar mycket om och omfattar det som är vardagliga sysslor men som man gör i ett annat sammanhang än till vardags.

En annan definition på turism är förflyttad konsumtion, det vill säga att man väljer att vara på en annan plats och en annan destination och konsumera. Det är en ekonomisk definition på turism.

Det här är en näring som är i allra högsta grad växande. Sedan 1997, under de senaste tio åren, har turism- och besöksnäringen ökat med 29 procent. Förra året omsatte näringen 215 miljarder kronor. Det är inte småsumor. Det här är en bransch som i allra högsta grad är i tillväxt. Men det är också en bransch som står inför många utmaningar och en bransch som tillsammans med politiska beslut på egen hand måste ta steg för att förnya både sig själv och näringen.

Turismekonomin står i dag för 8 procent av bnp, det vill säga bruttonationalprodukten. Det kan vara värt att nämna detta när vi i den här allmänpolitiska debatten diskuterar näringspolitik. Näringspolitik brukar ofta handla om produktion av produkter, om fabriker och industriell produktion medan tjänsteproduktionen ofta tenderar att diskuteras med ett lätt nedlåtande tonfall. Det där är ju tjänster som är billiga att köpa, säger man. Det hela nedvärderas i många fall. Jag tycker att det är tråkigt. Jag tycker att det är synd. Detta är ju en näring där många ungdomar får sitt första arbete, gör sin första arbetslivserfarenhet och får ett insteg i möjligheterna att försörja sig själv.

Ytterligare utmaningar för besöksnäringen är att underlätta ytterligare för småföretag. Det är någonting som regeringen håller på med och utvecklar. Jag förväntar mig att få åtminstone någon replik på detta.

En annan utmaning är att höja kunskapsnivån bland aktörer inom branschen bland personal. Det gäller utbildning på hög nivå som kan höja statusen och innehållet i själva tjänsteproduktionen, men också utbildning på en nivå som ligger inom företagen. Det här är tyvärr branscher som präglas av låga löner och en knivskarp konkurrens. Men ökad kompetens inom näringen leder till större möjligheter, ett ökat tjänsteinnehåll och ett värdeinnehåll. Det blir större möjligheter att ta betalt. Det leder i sin tur till högre löner och bättre möjligheter att göra livskarriär i besöksnäringen.

Man kommer ofta in på arbetsmarknaden genom den här näringens försorg. Men det behövs kunskap från näringen själv och bland dem som arbetar i näringen. Det behövs också kunskap hos dem som nyttjar tjänsterna. Det behövs medvetna turister. Vi ser detta inom kulturturismen. Vi ser det inom den så kallade ekoturismen, när turister gör aktiva val och säger: Ja, jag vill skaffa mig upplevelser! Ja, jag vill äta, göra, resa och bo – men jag vill göra det på ett medvetet sätt som gör att jag kan ta ansvar för mitt handlande när jag förflyttar min konsumtion.

Det är många som satsar på destinationsutveckling. Många stora städer världen över tävlar med varandra och puttar in miljontals kronor för att få de stora evenemangen. Barcelona, Paris, Melbourne och London är bara några av dem. I Sverige har vi Göteborg, som trots att man är en lilleputt i detta stora rike klarar av att ta hem ett stort antal av världens ledande evenemang. Det här sker genom ett medvetet samarbete mellan näringarna, med samhället och att man samverkar i den riktningen. Jag tror att det är en ytterligare utmaning för besöksnäringen att tillsammans med de olika orter och regioner som finns inom Sverige och även med Sverige som land kunna utveckla kompetens. Därmed säkrar man kapitaltillförseln och får en kontinuitet i sin marknadsföring av Sverige och landet som destination.

Jag ser fram emot att besöksnäringens status om tio år ska vara betydligt högre än att man använder restaurangnäringen som exempel på dåliga, lågbetalda lågstatusarbeten.

Anf. 545 THOMAS ÖSTROS (s) replik:

Herr talman! Det var väldigt roligt att lyssna på Hans Rothenbergs anförande. Jag har samma uppfattning som Hans Rothenberg om värdet av besöksnäringen. Det är en viktig och riktig framtidsbransch för Sverige. Kunskap och kompetens är oerhört viktigt.

Vi har exemplet där vi har satsat på kockutbildningar på högskolenivå. Vi kan se vad det har betytt för Göteborg, Stockholm, Malmö och rader av orter i Sverige när det gäller att kunna leverera mat i toppklass för att också locka till sig människor.

Ett annat område är marknadsföring av Sverige ute i världen. Jag förstår inte varför alliansregeringen är så oerhört njuugg mot besöksnäringen. I vår budgetmotion föreslår vi 50 miljoner kronor till Visit Sweden för att marknadsföra Sverige i Kina, Amerika och Centraleuropa och locka till oss fler turister. Vi ska vara synliga internationellt. Varför är ni så snåla på den punkten?

Till sist har vi naturligtvis den självklara frågan. Hotellen är ju så viktiga i besöksnäringen. Varför bestraffar ni dem så hårt med höjda arbetsgivaravgifter?

Anf. 546 HANS ROTHENBERG (m) replik:

Herr talman! Jag har arbetat med marknadsföring under min yrkesaktiva karriär innan jag blev riksdagsledamot. Om det är någonting jag har lärt mig när det gäller marknadsföring är det att det inte finns någonting som är viktigare än den energi, den kraft och den vilja man visar i det man gör. Det finns inga pengar som kan göra en annonsbudget tre gånger större som är viktigare än den medvetenhet och målinriktning som man har när man använder dessa.

Det är väldigt lätt att vi hamnar i diskussioner om vem som lägger flest miljoner i respektive säck. Ingen skulle vara gladare än jag och besöksnäringen om vi hade ousinliga källor att ösa ur. Jag ser fram emot att dessa säckar kan fyllas de kommande åren. Men det är viktigare att det finns en medvetenhet om vad man ska göra med dessa 50 miljoner kronor.

Anf. 547 THOMAS ÖSTROS (s) replik:

Herr talman! Jag har stor respekt för Hans Rothenbergs kunskaper om besöksnäringen. Budskapet därifrån är väldigt tydligt när det gäller marknadsföringen av Sverige som besöksland. Vi behöver satsa mer. Vi behöver professionellt och skickligt göra så att turister med växande plånböcker i Kina eller var det nu är någonstans i världen ser att man ska åka till Sverige och Göteborg. Varför är ni så snåla mot turistnäringen? Varför bestraffar ni hotellen? Jag fick inget svar på det.

Anf. 548 HANS ROTHENBERG (m) replik:

Herr talman! Jag är fullkomligt övertygad om att en satsning på 50 miljoner kronor för att marknadsföra Sverige utomlands inte utgör den kraft som vi skulle kunna ha om vi kom upp till samma nivåer som andra länder, till exempel Danmark och Irland. Thomas Östros och jag befinner oss på samma planhalva. Vi har inte resurser inom våra respektive partiers budgetar för att putta in de pengarna.

Jag skulle önska att repliktiden vore ännu längre så att jag kunde få svara på Thomas Östros andra fråga. Jag tackar för att du replikerade på detta sista anförande i dag.

(forts. prot. 13)

6 § Bordläggning

Anmälades och bordlades

Proposition

2007/08:14 Svenskt deltagande i Europeiska unionens militära insats i Tchad och Centralafrikanska republiken

Motioner

med anledning av prop. 2007/08:8 TV – tillgänglig för alla Tillstånd för digital marksänd TV

2007/08:K6 av Lars Wegendal (s)

2007/08:K7 av Berit Andnor m.fl. (s)

Anmäldes att följande interpellationer framställdes

den 18 oktober

2007/08:51 Skatt på alkohol beställd via Internet

av *Laila Bjurling* (s)

till finansminister Anders Borg (m)

2007/08:52 Förmögenhet och bidrag

av *Lars Johansson* (s)

till statsrådet Cristina Husmark Pehrsson (m)

Interpellationerna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 23 oktober.

8 § Anmälan om frågor för skriftliga svar

Anmäldes att följande frågor för skriftliga svar framställdes

den 18 oktober

2007/08:107 Finsk tv i Norrbotten

av *Sinikka Bohlin* (s)

till kulturminister Lena Adelsohn Liljeroth (m)

2007/08:108 Barnäktenskap

av *Christina Oskarsson* (s)

till justitieminister Beatrice Ask (m)

2007/08:109 Ökning av sms-låneskulder bland unga

av *Britta Rådström* (s)

till integrations- och jämställdhetsminister Nyamko Sabuni (fp)

2007/08:110 Körkort för kvinnor i Saudiarabien

av *Britta Rådström* (s)

till utrikesminister Carl Bildt (m)

2007/08:111 Diskriminering av bostadssökande

av *Britta Rådström* (s)

till justitieminister Beatrice Ask (m)

2007/08:112 Sveriges överkonsumtion av resurser

av *Britta Rådström* (s)

till miljöminister Andreas Carlgren (c)

2007/08:113 En långsiktigt hållbar fiskepolitik

av *Raimo Pärssinen* (s)

till jordbruksminister Eskil Erlandsson (c)

Prot. 2007/08:12
18 oktober

2007/08:114 Arbetsplatsolyckor

av *Raimo Pärssinen* (s)

till arbetsmarknadsminister Sven Otto Littorin (m)

2007/08:115 Främmande arter i svensk miljö

av *Hans Olsson* (s)

till miljöminister Andreas Carlgren (c)

Frågorna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 23 oktober.

9 § Kammaren åtskildes kl. 23.03.

Förhandlingarna leddes

av talmannen från sammanträdets början till och med 5 § anf. 93 (delvis),

av förste vice talmannen därefter till och med anf. 179 (delvis),

av talmannen därefter till och med anf. 273 (delvis),

av förste vice talmannen därefter till och med anf. 370 (delvis),

av talmannen därefter till och med anf. 460 (delvis) och

av förste vice talmannen därefter till sammanträdets slut.

Vid protokollet

ANNALENA HANELL

/Eva-Lena Ekman

1 § Meddelande om information från regeringen	1
2 § Anmälan om inkommen faktapromemoria om förslag från Europeiska kommissionen	1
3 § Beslut om motionsrätt på redogörelser	1
4 § Hänvisning av ärenden till utskott	1
5 § Allmänpolitisk debatt (forts. från prot. 11).....	2
<i>Arbete och företagande.....</i>	<i>2</i>
<i>Del 1: Arbete</i>	<i>2</i>
Anf. 1 SVEN-ERIK ÖSTERBERG (s)	2
Anf. 2 TOMAS TOBÉ (m) replik	3
Anf. 3 SVEN-ERIK ÖSTERBERG (s) replik	4
Anf. 4 TOMAS TOBÉ (m) replik	4
Anf. 5 SVEN-ERIK ÖSTERBERG (s) replik	4
Anf. 6 JÖRGEN JOHANSSON (c) replik.....	4
Anf. 7 SVEN-ERIK ÖSTERBERG (s) replik	5
Anf. 8 JÖRGEN JOHANSSON (c) replik.....	5
Anf. 9 SVEN-ERIK ÖSTERBERG (s) replik	5
Anf. 10 CATHARINA ELMSÄTER-SVÄRD (m) replik.....	5
Anf. 11 SVEN-ERIK ÖSTERBERG (s) replik	6
Anf. 12 CATHARINA ELMSÄTER-SVÄRD (m) replik.....	6
Anf. 13 SVEN-ERIK ÖSTERBERG (s) replik	6
Anf. 14 JOSEFIN BRINK (v)	6
Anf. 15 TOMAS TOBÉ (m) replik.....	8
Anf. 16 JOSEFIN BRINK (v) replik.....	8
Anf. 17 TOMAS TOBÉ (m) replik.....	9
Anf. 18 JOSEFIN BRINK (v) replik.....	9
Anf. 19 ULF HOLM (mp).....	9
Anf. 20 TOMAS TOBÉ (m) replik.....	11
Anf. 21 ULF HOLM (mp) replik.....	11
Anf. 22 TOMAS TOBÉ (m) replik.....	11
Anf. 23 ULF HOLM (mp) replik.....	11
Anf. 24 JAN ERICSON (m) replik.....	12
Anf. 25 ULF HOLM (mp) replik.....	12
Anf. 26 JAN ERICSON (m) replik.....	12
Anf. 27 ULF HOLM (mp) replik.....	12
Anf. 28 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m).....	13
Anf. 29 SVEN-ERIK ÖSTERBERG (s) replik	16
Anf. 30 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m) replik.....	16
Anf. 31 SVEN-ERIK ÖSTERBERG (s) replik	17
Anf. 32 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m) replik.....	17
Anf. 33 JOSEFIN BRINK (v) replik	17

Anf. 34 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m) replik	17
Anf. 35 JOSEFIN BRINK (v) replik.....	18
Anf. 36 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m) replik	18
Anf. 37 ULF HOLM (mp) replik	18
Anf. 38 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m) replik	19
Anf. 39 ULF HOLM (mp) replik	19
Anf. 40 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m) replik	19
Anf. 41 LUCIANO ASTUDILLO (s) replik.....	19
Anf. 42 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m) replik	20
Anf. 43 LUCIANO ASTUDILLO (s) replik.....	20
Anf. 44 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m) replik	20
Anf. 45 AGNETA GILLE (s) replik	20
Anf. 46 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m) replik	21
Anf. 47 AGNETA GILLE (s) replik	21
Anf. 48 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m) replik	21
Anf. 49 STEFAN TORNBERG (c).....	22
Anf. 50 SVEN-ERIK ÖSTERBERG (s) replik.....	23
Anf. 51 STEFAN TORNBERG (c) replik	24
Anf. 52 SVEN-ERIK ÖSTERBERG (s) replik.....	24
Anf. 53 STEFAN TORNBERG (c) replik	24
Anf. 54 MARIA STENBERG (s) replik	24
Anf. 55 STEFAN TORNBERG (c) replik	25
Anf. 56 MARIA STENBERG (s) replik	25
Anf. 57 STEFAN TORNBERG (c) replik	25
Anf. 58 TOBIAS KRANTZ (fp).....	25
Anf. 59 DÉsirÉE PETHRUS ENGSTRÖM (kd).....	26
Anf. 60 LUCIANO ASTUDILLO (s) replik.....	28
Anf. 61 DÉsirÉE PETHRUS ENGSTRÖM (kd) replik.....	28
Anf. 62 LUCIANO ASTUDILLO (s) replik.....	28
Anf. 63 DÉsirÉE PETHRUS ENGSTRÖM (kd) replik.....	28
Anf. 64 PATRIK BJÖRCK (s) replik	29
Anf. 65 DÉsirÉE PETHRUS ENGSTRÖM (kd) replik.....	29
Anf. 66 PATRIK BJÖRCK (s) replik	29
Anf. 67 DÉsirÉE PETHRUS ENGSTRÖM (kd) replik.....	29
Anf. 68 LUCIANO ASTUDILLO (s).....	30
Anf. 69 JAN ERICSON (m) replik	31
Anf. 70 LUCIANO ASTUDILLO (s) replik.....	32
Anf. 71 JAN ERICSON (m) replik	32
Anf. 72 LUCIANO ASTUDILLO (s) replik.....	32
Anf. 73 DÉsirÉE PETHRUS ENGSTRÖM (kd) replik.....	32
Anf. 74 LUCIANO ASTUDILLO (s) replik.....	33

Anf. 75	DÉSIRÉE PETHRUS ENGSTRÖM (kd) replik	33
Anf. 76	LUCIANO ASTUDILLO (s) replik	33
Anf. 77	MAURICIO ROJAS (fp) replik	33
Anf. 78	LUCIANO ASTUDILLO (s) replik	34
Anf. 79	MAURICIO ROJAS (fp) replik	34
Anf. 80	LUCIANO ASTUDILLO (s) replik	34
Anf. 81	TOMAS TOBÉ (m) replik	34
Anf. 82	LUCIANO ASTUDILLO (s) replik	35
Anf. 83	TOMAS TOBÉ (m) replik	35
Anf. 84	LUCIANO ASTUDILLO (s) replik	35
Anf. 85	ANNA KÖNIG JERLMYR (m) replik	35
Anf. 86	LUCIANO ASTUDILLO (s) replik	36
Anf. 87	ANNA KÖNIG JERLMYR (m) replik	36
Anf. 88	LUCIANO ASTUDILLO (s) replik	36
Anf. 89	REZA KHELILI DYLANI (m) replik	36
Anf. 90	LUCIANO ASTUDILLO (s) replik	37
Anf. 91	REZA KHELILI DYLANI (m) replik	37
Anf. 92	LUCIANO ASTUDILLO (s) replik	37
Anf. 93	CATHARINA ELMSÄTER-SVÄRD (m)	37
Anf. 94	LUCIANO ASTUDILLO (s) replik	39
Anf. 95	CATHARINA ELMSÄTER-SVÄRD (m) replik	39
Anf. 96	LUCIANO ASTUDILLO (s) replik	39
Anf. 97	CATHARINA ELMSÄTER-SVÄRD (m) replik	40
Anf. 98	LENNART LEVI (c)	40
Anf. 99	Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m) replik	41
Anf. 100	LENNART LEVI (c) replik	41
Anf. 101	Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m) replik	41
Anf. 102	LENNART LEVI (c) replik	42
Anf. 103	SYLVIA LINDGREN (s) replik	42
Anf. 104	LENNART LEVI (c) replik	42
Anf. 105	SYLVIA LINDGREN (s) replik	43
Anf. 106	LENNART LEVI (c) replik	43
Anf. 107	PATRIK BJÖRCK (s) replik	43
Anf. 108	LENNART LEVI (c) replik	43
Anf. 109	PATRIK BJÖRCK (s) replik	44
Anf. 110	LENNART LEVI (c) replik	44
Anf. 111	SVEN-ERIK ÖSTERBERG (s) replik	44
Anf. 112	LENNART LEVI (c) replik	44
Anf. 113	SVEN-ERIK ÖSTERBERG (s) replik	45
Anf. 114	LENNART LEVI (c) replik	45
Anf. 115	MAURICIO ROJAS (fp)	45
Anf. 116	BÖRJE VESTLUND (s) replik	46
Anf. 117	MAURICIO ROJAS (fp) replik	46
Anf. 118	BÖRJE VESTLUND (s) replik	47
Anf. 119	MAURICIO ROJAS (fp) replik	47
Anf. 120	SYLVIA LINDGREN (s)	47
Anf. 121	FREDRICK FEDERLEY (c) replik	48

Anf. 122 SYLVIA LINDGREN (s) replik	49
Anf. 123 FREDRICK FEDERLEY (c) replik	49
Anf. 124 SYLVIA LINDGREN (s) replik	49
Anf. 125 MAGDALENA ANDERSSON (m)	49
Anf. 126 BÖRJE VESTLUND (s) replik	51
Anf. 127 MAGDALENA ANDERSSON (m) replik	51
Anf. 128 BÖRJE VESTLUND (s) replik	51
Anf. 129 MAGDALENA ANDERSSON (m) replik	52
Anf. 130 SVEN-ERIK ÖSTERBERG (s) replik	52
Anf. 131 MAGDALENA ANDERSSON (m) replik	52
Anf. 132 SVEN-ERIK ÖSTERBERG (s) replik	52
Anf. 133 MAGDALENA ANDERSSON (m) replik	52
Anf. 134 FREDRICK FEDERLEY (c) replik	53
Anf. 135 MAGDALENA ANDERSSON (m) replik	53
Anf. 136 FREDRICK FEDERLEY (c) replik	53
Anf. 137 MAGDALENA ANDERSSON (m) replik	53
Anf. 138 AGNETA GILLE (s)	54
Anf. 139 FREDRICK FEDERLEY (c) replik	55
Anf. 140 AGNETA GILLE (s) replik	55
Anf. 141 FREDRICK FEDERLEY (c) replik	56
Anf. 142 AGNETA GILLE (s) replik	56
Anf. 143 CATHARINA ELMSÄTER-SVÄRD (m) replik	56
Anf. 144 AGNETA GILLE (s) replik	56
Anf. 145 CATHARINA ELMSÄTER-SVÄRD (m) replik	57
Anf. 146 AGNETA GILLE (s) replik	57
Anf. 147 BÖRJE VESTLUND (s) replik	57
Anf. 148 AGNETA GILLE (s) replik	57
Anf. 149 HELENA RIVIÈRE (m)	58
Anf. 150 ANN-CHRISTIN AHLBERG (s)	58
Anf. 151 FREDRICK FEDERLEY (c) replik	60
Anf. 152 ANN-CHRISTIN AHLBERG (s) replik	60
Anf. 153 FREDRICK FEDERLEY (c) replik	60
Anf. 154 ANN-CHRISTIN AHLBERG (s) replik	60
Anf. 155 SVEN YNGVE PERSSON (m) replik	61
Anf. 156 ANN-CHRISTIN AHLBERG (s) replik	61
Anf. 157 SVEN YNGVE PERSSON (m) replik	61
Anf. 158 ANN-CHRISTIN AHLBERG (s) replik	61
Anf. 159 LARS-ARNE STAXÄNG (m)	61
Anf. 160 ANN-CHRISTIN AHLBERG (s) replik	63
Anf. 161 LARS-ARNE STAXÄNG (m) replik	63
Anf. 162 ANN-CHRISTIN AHLBERG (s) replik	63
Anf. 163 LARS-ARNE STAXÄNG (m) replik	63
Anf. 164 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (s) replik	64
Anf. 165 LARS-ARNE STAXÄNG (m) replik	64
Anf. 166 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (s) replik	64
Anf. 167 LARS-ARNE STAXÄNG (m) replik	64
Anf. 168 LUCIANO ASTUDILLO (s) replik	65
Anf. 169 LARS-ARNE STAXÄNG (m) replik	65
Anf. 170 LUCIANO ASTUDILLO (s) replik	65

Anf. 171 LARS-ARNE STAXÄNG (m) replik.....	66
Anf. 172 PATRIK BJÖRCK (s).....	66
Anf. 173 FREDRICK FEDERLEY (c) replik	68
Anf. 174 PATRIK BJÖRCK (s) replik.....	68
Anf. 175 FREDRICK FEDERLEY (c) replik	68
Anf. 176 PATRIK BJÖRCK (s) replik.....	69
Anf. 177 SVEN YNGVE PERSSON (m) replik	69
Anf. 178 PATRIK BJÖRCK (s) replik.....	69
Anf. 179 SVEN YNGVE PERSSON (m) replik	69
Anf. 180 PATRIK BJÖRCK (s) replik.....	70
(forts.).....	70
<i>Familjepolitik och jämställdhet</i>	70
Anf. 181 TOMAS ENEROTH (s).....	70
Anf. 182 JAN ERICSON (m) replik.....	72
Anf. 183 TOMAS ENEROTH (s) replik	72
Anf. 184 JAN ERICSON (m) replik.....	73
Anf. 185 TOMAS ENEROTH (s) replik	73
Anf. 186 LARS-ARNE STAXÄNG (m) replik.....	73
Anf. 187 TOMAS ENEROTH (s) replik	74
Anf. 188 LARS-ARNE STAXÄNG (m) replik.....	74
Anf. 189 TOMAS ENEROTH (s) replik	74
Anf. 190 LISELOTTE OLSSON (v).....	74
Anf. 191 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (kd).....	76
Anf. 192 PETER HULTQVIST (s) replik.....	79
Anf. 193 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (kd) replik.....	79
Anf. 194 PETER HULTQVIST (s) replik.....	79
Anf. 195 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (kd) replik.....	80
Anf. 196 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (s) replik.....	80
Anf. 197 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (kd) replik.....	80
Anf. 198 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (s) replik.....	81
Anf. 199 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (kd) replik.....	81
Anf. 200 JOHAN LÖFSTRAND (s) replik.....	81
Anf. 201 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (kd) replik.....	81
Anf. 202 JOHAN LÖFSTRAND (s) replik	82
Anf. 203 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (kd) replik.....	82
Anf. 204 TOMAS ENEROTH (s) replik	82
Anf. 205 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (kd) replik.....	82
Anf. 206 TOMAS ENEROTH (s) replik	83
Anf. 207 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (kd) replik.....	83
Anf. 208 MATILDA ERNKRANS (s) replik.....	83

Anf. 209 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (kd) replik	84
Anf. 210 MATILDA ERNKRANS (s) replik	84
Anf. 211 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (kd) replik	84
Anf. 212 EVA OLOFSSON (v) replik	84
Anf. 213 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (kd) replik	84
Anf. 214 EVA OLOFSSON (v) replik	85
Anf. 215 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (kd) replik	85
Anf. 216 LISELOTTE OLSSON (v) replik	85
Anf. 217 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (kd) replik	85
Anf. 218 LISELOTTE OLSSON (v) replik	86
Anf. 219 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (kd) replik	86
Anf. 220 BÖRJE VESTLUND (s) replik	86
Anf. 221 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (kd) replik	86
Anf. 222 BÖRJE VESTLUND (s) replik	87
Anf. 223 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (kd) replik	87
Anf. 224 INGER RENÉ (m)	87
Anf. 225 TOMAS ENEROTH (s) replik	89
Anf. 226 INGER RENÉ (m) replik	89
Anf. 227 TOMAS ENEROTH (s) replik	89
Anf. 228 INGER RENÉ (m) replik	89
Anf. 229 PETER HULTQVIST (s) replik	90
Anf. 230 INGER RENÉ (m) replik	90
Anf. 231 PETER HULTQVIST (s) replik	90
Anf. 232 INGER RENÉ (m) replik	90
Anf. 233 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (s) replik	90
Anf. 234 INGER RENÉ (m) replik	91
Anf. 235 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (s) replik	91
Anf. 236 INGER RENÉ (m) replik	91
Anf. 237 MATILDA ERNKRANS (s) replik	91
Anf. 238 INGER RENÉ (m) replik	92
Anf. 239 MATILDA ERNKRANS (s) replik	92
Anf. 240 INGER RENÉ (m) replik	92
Anf. 241 EVA OLOFSSON (v) replik	92
Anf. 242 INGER RENÉ (m) replik	93
Anf. 243 EVA OLOFSSON (v) replik	93
Anf. 244 INGER RENÉ (m) replik	93
Anf. 245 MARIA KORNEVIK JAKOBSSON (c)	94
Anf. 246 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (s) replik	95
Anf. 247 MARIA KORNEVIK JAKOBSSON (c) replik	95
Anf. 248 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (s) replik	96
Anf. 249 MARIA KORNEVIK JAKOBSSON (c) replik	96

Anf. 250	MATILDA ERNKRANS (s)	96	Prot. 2007/08:12
Anf. 251	LARS-ARNE STAXÅNG (m) replik	98	18 oktober
Anf. 252	MATILDA ERNKRANS (s) replik	98	
Anf. 253	LARS-ARNE STAXÅNG (m) replik	98	
Anf. 254	MATILDA ERNKRANS (s) replik	99	
Anf. 255	INGER RENÉ (m) replik	99	
Anf. 256	MATILDA ERNKRANS (s) replik	99	
Anf. 257	INGER RENÉ (m) replik	100	
Anf. 258	MATILDA ERNKRANS (s) replik	100	
Anf. 259	EMMA HENRIKSSON (kd) replik	100	
Anf. 260	MATILDA ERNKRANS (s) replik	100	
Anf. 261	EMMA HENRIKSSON (kd) replik	100	
Anf. 262	MATILDA ERNKRANS (s) replik	101	
Anf. 263	INGE GARSTEDT (m) replik	101	
Anf. 264	MATILDA ERNKRANS (s) replik	101	
Anf. 265	INGE GARSTEDT (m) replik	101	
Anf. 266	MATILDA ERNKRANS (s) replik	101	
Anf. 267	MARIA KORNEVIK JAKOBSSON (c) replik	102	
Anf. 268	MATILDA ERNKRANS (s) replik	102	
Anf. 269	MARIA KORNEVIK JAKOBSSON (c) replik	102	
Anf. 270	MATILDA ERNKRANS (s) replik	102	
Anf. 271	FREDRIK SCHULTE (m)	103	
Anf. 272	PETER HULTQVIST (s) replik	104	
Anf. 273	FREDRIK SCHULTE (m) replik	104	
Anf. 274	PETER HULTQVIST (s) replik	105	
Anf. 275	FREDRIK SCHULTE (m) replik	105	
Anf. 276	TOMAS ENEROTH (s) replik	105	
Anf. 277	FREDRIK SCHULTE (m) replik	106	
Anf. 278	TOMAS ENEROTH (s) replik	106	
Anf. 279	FREDRIK SCHULTE (m) replik	106	
Anf. 280	LISELOTTE OLSSON (v) replik	106	
Anf. 281	FREDRIK SCHULTE (m) replik	107	
Anf. 282	LISELOTTE OLSSON (v) replik	107	
Anf. 283	FREDRIK SCHULTE (m) replik	107	
Anf. 284	EMMA HENRIKSSON (kd)	107	
Anf. 285	TOMAS ENEROTH (s) replik	109	
Anf. 286	EMMA HENRIKSSON (kd) replik	109	
Anf. 287	TOMAS ENEROTH (s) replik	110	
Anf. 288	EMMA HENRIKSSON (kd) replik	110	
Anf. 289	MATILDA ERNKRANS (s) replik	110	
Anf. 290	EMMA HENRIKSSON (kd) replik	110	
Anf. 291	MATILDA ERNKRANS (s) replik	111	
Anf. 292	EMMA HENRIKSSON (kd) replik	111	
Anf. 293	LISELOTTE OLSSON (v) replik	111	
Anf. 294	EMMA HENRIKSSON (kd) replik	111	
Anf. 295	LISELOTTE OLSSON (v) replik	112	
Anf. 296	EMMA HENRIKSSON (kd) replik	112	
Anf. 297	JASENKO OMANOVIC (s)	112	
Anf. 298	INGER RENÉ (m) replik	113	

Anf. 299	JASENKO OMANOVIC (s) replik.....	113
Anf. 300	INGER RENÉ (m) replik	114
Anf. 301	JASENKO OMANOVIC (s) replik.....	114
Anf. 302	INGE GARSTEDT (m) replik	114
Anf. 303	JASENKO OMANOVIC (s) replik.....	114
Anf. 304	INGE GARSTEDT (m) replik	114
Anf. 305	JASENKO OMANOVIC (s) replik.....	115
Anf. 306	LARS-ARNE STAXÄNG (m) replik	115
Anf. 307	JASENKO OMANOVIC (s) replik.....	115
Anf. 308	LARS-ARNE STAXÄNG (m) replik	115
Anf. 309	JASENKO OMANOVIC (s) replik.....	115
Anf. 310	MARIA LUNDQVIST-BRÖMSTER (fp) replik.....	116
Anf. 311	JASENKO OMANOVIC (s) replik.....	116
Anf. 312	MARIA LUNDQVIST-BRÖMSTER (fp) replik.....	116
Anf. 313	JASENKO OMANOVIC (s) replik.....	116
Anf. 314	MIKAEL OSCARSSON (kd)	116
Anf. 315	TOMAS ENEROTH (s) replik.....	117
Anf. 316	MIKAEL OSCARSSON (kd) replik.....	118
Anf. 317	TOMAS ENEROTH (s) replik.....	118
Anf. 318	MIKAEL OSCARSSON (kd) replik.....	118
Anf. 319	PETER HULTQVIST (s).....	118
Anf. 320	INGER RENÉ (m) replik	120
Anf. 321	PETER HULTQVIST (s) replik.....	120
Anf. 322	INGER RENÉ (m) replik	120
Anf. 323	PETER HULTQVIST (s) replik.....	121
Anf. 324	INGE GARSTEDT (m) replik	121
Anf. 325	PETER HULTQVIST (s) replik.....	121
Anf. 326	INGE GARSTEDT (m) replik	121
Anf. 327	PETER HULTQVIST (s) replik.....	121
Anf. 328	CARINA HÄGG (s).....	122
Anf. 329	MIKAEL OSCARSSON (kd) replik.....	123
Anf. 330	CARINA HÄGG (s) replik	124
Anf. 331	MIKAEL OSCARSSON (kd) replik.....	124
Anf. 332	CARINA HÄGG (s) replik	124
Anf. 333	INGER RENÉ (m) replik	125
Anf. 334	CARINA HÄGG (s) replik	125
Anf. 335	INGER RENÉ (m) replik	125
Anf. 336	CARINA HÄGG (s) replik	125
Anf. 337	INGE GARSTEDT (m) replik	126
Anf. 338	CARINA HÄGG (s) replik	126
<i>Del 1: Arbete (forts.)</i>		<i>126</i>
Anf. 339	STAFFAN ANGER (m)	126
Anf. 340	THOMAS ÖSTROS (s) replik	128
Anf. 341	STAFFAN ANGER (m) replik	128
Anf. 342	THOMAS ÖSTROS (s) replik	129
Anf. 343	STAFFAN ANGER (m) replik	129
Anf. 344	CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (s) replik	129
Anf. 345	STAFFAN ANGER (m) replik	129
Anf. 346	CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (s) replik	130

Anf. 347 STAFFAN ANGER (m) replik	130
Anf. 348 KENT PERSSON (v) replik	130
Anf. 349 STAFFAN ANGER (m) replik	130
Anf. 350 KENT PERSSON (v) replik	131
Anf. 351 STAFFAN ANGER (m) replik	131
Anf. 352 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (s)	131
Anf. 353 STAFFAN ANGER (m) replik	132
Anf. 354 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (s) replik.....	133
Anf. 355 STAFFAN ANGER (m) replik	133
Anf. 356 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (s) replik.....	133
Anf. 357 SVEN YNGVE PERSSON (m) replik	133
Anf. 358 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (s) replik.....	134
Anf. 359 SVEN YNGVE PERSSON (m) replik	134
Anf. 360 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (s) replik.....	134
Anf. 361 MARIA STENBERG (s)	134
Anf. 362 JAN ERICSON (m) replik.....	136
Anf. 363 MARIA STENBERG (s) replik.....	136
Anf. 364 JAN ERICSON (m) replik.....	136
Anf. 365 MARIA STENBERG (s) replik.....	136
Anf. 366 SVEN YNGVE PERSSON (m) replik	136
Anf. 367 MARIA STENBERG (s) replik.....	137
Anf. 368 SVEN YNGVE PERSSON (m) replik	137
Anf. 369 MARIA STENBERG (s) replik.....	137
<i>Del 2: Infrastruktur.....</i>	<i>137</i>
Anf. 370 CHRISTINA AXELSSON (s).....	137
Anf. 371 JAN ERICSON (m) replik.....	139
Anf. 372 CHRISTINA AXELSSON (s) replik	139
Anf. 373 JAN ERICSON (m) replik.....	140
Anf. 374 CHRISTINA AXELSSON (s) replik	140
Anf. 375 GUNNAR ANDRÉN (fp) replik	140
Anf. 376 CHRISTINA AXELSSON (s) replik	140
Anf. 377 GUNNAR ANDRÉN (fp) replik	140
Anf. 378 CHRISTINA AXELSSON (s) replik	141
Anf. 379 MARGARETA CEDERFELT (m) replik	141
Anf. 380 CHRISTINA AXELSSON (s) replik	141
Anf. 381 MARGARETA CEDERFELT (m) replik	141
Anf. 382 CHRISTINA AXELSSON (s) replik	141
Anf. 383 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c).....	142
Anf. 384 CHRISTINA AXELSSON (s) replik	144
Anf. 385 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c) replik	144
Anf. 386 CHRISTINA AXELSSON (s) replik	145
Anf. 387 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c) replik	145
Anf. 388 KARIN SVENSSON SMITH (mp) replik	145
Anf. 389 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c) replik	145
Anf. 390 KARIN SVENSSON SMITH (mp) replik	145
Anf. 391 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c) replik	146
Anf. 392 KRISTER ÖRNFJÄDER (s) replik.....	146
Anf. 393 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c) replik	146
Anf. 394 KRISTER ÖRNFJÄDER (s) replik.....	146

Anf. 395	Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c) replik	146
Anf. 396	JAN ERICSON (m)	147
Anf. 397	CHRISTINA AXELSSON (s) replik	149
Anf. 398	JAN ERICSON (m) replik	149
Anf. 399	CHRISTINA AXELSSON (s) replik	149
Anf. 400	JAN ERICSON (m) replik	149
Anf. 401	CHRISTER WINBÄCK (fp)	150
Anf. 402	CHRISTINA AXELSSON (s) replik	151
Anf. 403	CHRISTER WINBÄCK (fp) replik	151
Anf. 404	CHRISTINA AXELSSON (s) replik	151
Anf. 405	CHRISTER WINBÄCK (fp) replik	151
Anf. 406	KRISTER ÖRNFJÄDER (s) replik.....	151
Anf. 407	CHRISTER WINBÄCK (fp) replik.....	152
Anf. 408	KRISTER ÖRNFJÄDER (s) replik.....	152
Anf. 409	CHRISTER WINBÄCK (fp) replik.....	152
Anf. 410	ANNELIE ENOCHSON (kd).....	152
Anf. 411	CHRISTINA AXELSSON (s) replik	153
Anf. 412	ANNELIE ENOCHSON (kd) replik.....	154
Anf. 413	CHRISTINA AXELSSON (s) replik	154
Anf. 414	ANNELIE ENOCHSON (kd) replik.....	154
Anf. 415	KRISTER ÖRNFJÄDER (s).....	154
Anf. 416	ANNELIE ENOCHSON (kd) replik.....	156
Anf. 417	KRISTER ÖRNFJÄDER (s) replik.....	156
Anf. 418	ANNELIE ENOCHSON (kd) replik.....	156
Anf. 419	KRISTER ÖRNFJÄDER (s) replik.....	156
Anf. 420	KARIN NILSSON (c) replik	156
Anf. 421	KRISTER ÖRNFJÄDER (s) replik.....	157
Anf. 422	KARIN NILSSON (c) replik	157
Anf. 423	KRISTER ÖRNFJÄDER (s) replik.....	157
Anf. 424	MARGARETA CEDERFELT (m) replik.....	157
Anf. 425	KRISTER ÖRNFJÄDER (s) replik.....	158
Anf. 426	MARGARETA CEDERFELT (m) replik.....	158
Anf. 427	KRISTER ÖRNFJÄDER (s) replik.....	158
Anf. 428	ELIZA ROSZKOWSKA ÖBERG (m)	158
Anf. 429	CHRISTINA AXELSSON (s) replik	159
Anf. 430	ELIZA ROSZKOWSKA ÖBERG (m) replik	160
Anf. 431	CHRISTINA AXELSSON (s)	160
Anf. 432	ELIZA ROSZKOWSKA ÖBERG (m) replik	160
Anf. 433	KARIN NILSSON (c).....	160
Anf. 434	CHRISTINA AXELSSON (s) replik	162
Anf. 435	KARIN NILSSON (c) replik	162
Anf. 436	CHRISTINA AXELSSON (s) replik	162
Anf. 437	KARIN NILSSON (c) replik	162
Anf. 438	CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (s) replik	163
Anf. 439	KARIN NILSSON (c) replik	163
Anf. 440	CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (s) replik	163
Anf. 441	KARIN NILSSON (c) replik	163
Anf. 442	EVA-LENA JANSSON (s) replik.....	164
Anf. 443	KARIN NILSSON (c) replik	164

Anf. 444	EVA-LENA JANSSON (s) replik	164
Anf. 445	KARIN NILSSON (c) replik	164
Anf. 446	KRISTER ÖRNFJÄDER (s) replik	164
Anf. 447	KARIN NILSSON (c) replik	165
Anf. 448	KRISTER ÖRNFJÄDER (s) replik	165
Anf. 449	KARIN NILSSON (c) replik	165
<i>Del 3: Näringspolitik</i> 165		
Anf. 450	THOMAS ÖSTROS (s)	165
Anf. 451	ANDREAS NORLÉN (m) replik	167
Anf. 452	THOMAS ÖSTROS (s) replik	167
Anf. 453	ANDREAS NORLÉN (m) replik	168
Anf. 454	THOMAS ÖSTROS (s) replik	168
Anf. 455	GUNNAR ANDRÉN (fp) replik	168
Anf. 456	THOMAS ÖSTROS (s) replik	168
Anf. 457	GUNNAR ANDRÉN (fp) replik	169
Anf. 458	THOMAS ÖSTROS (s) replik	169
Anf. 459	KENT PERSSON (v)	169
Anf. 460	GUNNAR ANDRÉN (fp) replik	171
Anf. 461	KENT PERSSON (v) replik	171
Anf. 462	GUNNAR ANDRÉN (fp) replik	171
Anf. 463	KENT PERSSON (v) replik	171
Anf. 464	ANDREAS NORLÉN (m) replik	172
Anf. 465	KENT PERSSON (v) replik	172
Anf. 466	ANDREAS NORLÉN (m) replik	172
Anf. 467	KENT PERSSON (v) replik	172
Anf. 468	PER BOLUND (mp)	173
Anf. 469	ANDREAS NORLÉN (m) replik	175
Anf. 470	PER BOLUND (mp) replik	175
Anf. 471	ANDREAS NORLÉN (m) replik	175
Anf. 472	PER BOLUND (mp) replik	176
Anf. 473	JAN R ANDERSSON (m) replik	176
Anf. 474	PER BOLUND (mp) replik	176
Anf. 475	JAN R ANDERSSON (m) replik	177
Anf. 476	PER BOLUND (mp) replik	177
Anf. 477	GUNNAR ANDRÉN (fp) replik	177
Anf. 478	PER BOLUND (mp) replik	177
Anf. 479	GUNNAR ANDRÉN (fp) replik	178
Anf. 480	PER BOLUND (mp) replik	178
Anf. 481	MARGARETA CEDERFELT (m)	178
Anf. 482	PER BOLUND (mp) replik	179
Anf. 483	MARGARETA CEDERFELT (m) replik	180
Anf. 484	PER BOLUND (mp) replik	180
Anf. 485	MARGARETA CEDERFELT (m) replik	180
Anf. 486	CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (s) replik	181
Anf. 487	MARGARETA CEDERFELT (m) replik	181
Anf. 488	CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (s) replik	181
Anf. 489	MARGARETA CEDERFELT (m) replik	181
Anf. 490	JAN ANDERSSON (c)	182
Anf. 491	PER BOLUND (mp) replik	182

Anf. 492	JAN ANDERSSON (c) replik.....	183
Anf. 493	PER BOLUND (mp) replik.....	183
Anf. 494	JAN ANDERSSON (c) replik.....	183
Anf. 495	EVA-LENA JANSSON (s) replik.....	183
Anf. 496	JAN ANDERSSON (c) replik.....	183
Anf. 497	EVA-LENA JANSSON (s) replik.....	184
Anf. 498	JAN ANDERSSON (c) replik.....	184
Anf. 499	CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (s) replik	184
Anf. 500	JAN ANDERSSON (c) replik.....	184
Anf. 501	CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (s) replik	184
Anf. 502	JAN ANDERSSON (c) replik.....	185
Anf. 503	AGNETA BERLINER (fp).....	185
Anf. 504	BERIT HÖGMAN (s) replik.....	186
Anf. 505	AGNETA BERLINER (fp) replik.....	187
Anf. 506	PER BOLUND (mp) replik.....	187
Anf. 507	AGNETA BERLINER (fp) replik.....	187
Anf. 508	PER BOLUND (mp) replik.....	187
Anf. 509	AGNETA BERLINER (fp) replik.....	188
Anf. 510	CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (s) replik	188
Anf. 511	AGNETA BERLINER (fp) replik.....	188
Anf. 512	CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (s) replik	188
Anf. 513	AGNETA BERLINER (fp) replik.....	188
Anf. 514	YVONNE ANDERSSON (kd)	188
Anf. 515	PER BOLUND (mp) replik.....	190
Anf. 516	YVONNE ANDERSSON (kd) replik	190
Anf. 517	PER BOLUND (mp) replik.....	190
Anf. 518	YVONNE ANDERSSON (kd) replik	191
Anf. 519	BERIT HÖGMAN (s).....	191
Anf. 520	YVONNE ANDERSSON (kd) replik	192
Anf. 521	BERIT HÖGMAN (s) replik.....	193
Anf. 522	YVONNE ANDERSSON (kd) replik	193
Anf. 523	BERIT HÖGMAN (s) replik.....	193
Anf. 524	KARLA LÓPEZ (mp).....	193
Anf. 525	FINN BENGTTSSON (m) replik.....	194
Anf. 526	KARLA LÓPEZ (mp) replik	194
Anf. 527	FINN BENGTTSSON (m) replik.....	195
Anf. 528	KARLA LÓPEZ (mp) replik	195
Anf. 529	JAN R ANDERSSON (m).....	195
Anf. 530	PER BOLUND (mp) replik.....	197
Anf. 531	JAN R ANDERSSON (m) replik.....	197
Anf. 532	PER BOLUND (mp) replik.....	197
Anf. 533	JAN R ANDERSSON (m) replik.....	198
Anf. 534	EVA-LENA JANSSON (s).....	198
Anf. 535	FINN BENGTTSSON (m) replik.....	199
Anf. 536	EVA-LENA JANSSON (s) replik.....	199
Anf. 537	FINN BENGTTSSON (m) replik.....	200
Anf. 538	EVA-LENA JANSSON (s) replik.....	200
Anf. 539	GUNNAR ANDRÉN (fp) replik.....	200
Anf. 540	EVA-LENA JANSSON (s) replik.....	201

Anf. 541 GUNNAR ANDRÉN (fp) replik	201	Prot. 2007/08:12
Anf. 542 EVA-LENA JANSSON (s) replik	201	18 oktober
Anf. 543 ANN-CHARLOTTE HAMMAR JOHNSSON (m).....	201	
Anf. 544 HANS ROTHENBERG (m).....	203	
Anf. 545 THOMAS ÖSTROS (s) replik	204	
Anf. 546 HANS ROTHENBERG (m) replik	205	
Anf. 547 THOMAS ÖSTROS (s) replik	205	
Anf. 548 HANS ROTHENBERG (m) replik	205	
(forts. prot. 13).....	205	
6 § Bordläggning.....	205	
7 § Anmälan om interpellationer.....	206	
8 § Anmälan om frågor för skriftliga svar.....	206	
9 § Kammaren åtskildes kl. 23.03.....	207	

Tryck: Elanders, Vällingby 2007